

Kulttuuribarometri 2022

Tutkimusjohtaja Sakari Nurmela
Työnro: 220104702

Kantar TNS Oy, Miestentie 9 C, 02100 Espoo

SUOMALAISTEN NÄKEMYKSET KULTTUURISTA 2022

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkimuksen sisältämät teemat ja tarkoitus.....	1
1.2. Tutkimusaineisto ja raportointi.....	2
2. KULTTUURIN KULUTTAMINEN	2
2.1. Kulttuurin kuluttaminen normaalioloissa.....	2
2.2. Kansalaisten jakautuminen kuluttajatyyppeihin.....	6
2.3. Koskettavimmat taidekokemukset.....	11
2.4. Kulttuurin kuluttamisen esteet.....	16
2.5. Teatteritarjontaan kohdistuvat toiveet.....	22
3. TAITEEN JA KULTTUURIN TEHTÄVÄT	26
3.1. Taiteen tehtävät.....	26
3.2. Taidetta ja kulttuuria koskevat käsitykset.....	31
3.3. Taiteen ja kulttuuritarjonnan rahoitus.....	24
4. KULTTUURIN SAAVUTETTAVUUS	38
4.1. Asuinpaikkakunnan kulttuuritarjontaan kohdentuvat toiveet.....	38
5. KULTTUURIJOURNALISMIN MERKITYS	45
6. KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSET KULTTUURIN KULUTTAMISEEN	48
7. SUOMALAISTEN TERVEISET KULTTUURIN RAHOITUKSESTA PÄÄTTÄVILLE	52
LIITEKUVIOT	55
LOMAKE	142

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimuksen sisältämät teemat ja tarkoitus

Tässä raportissa esitetään keskeiset tulokset tutkimuksesta, jolla on selvitetty suomalaisten suhtautumista kulttuuriin.

Kulttuuri sai tutkimuksessa empiirisen merkityksensä kulttuurin kuluttamisen kautta.

Kulttuuriksi ymmärrettiin siinä ensinnäkin perinteisesti korkeakulttuuriin liitettävät ooppera, taidenäyttelyt, klassisen musiikin konsertit, teatteriesitykset tai esimerkiksi museovierailut.

Toisaalta Yhtä lailla kulttuuria oli saattanut kuluttaa vaikkapa osallistumalla erilaisiin musiikki-tapahtumiin, sirkus- tai tanssiesityksiin, käymällä elokuvateatteriesityksessä, kirjastossa tai lukemalla kirjoja.

Näin kulttuuri määrittyy tässä tutkimuksessa varsin laveaksi ilmiöksi. Se on yhtä monivivahteista kuin tavat kuluttaa sitä.

Erilaisen kulttuurin kuluttamisen määrällisen tarkastelun lisäksi tutkimus sisälsi useita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä laadullisia tarkasteluja.

Näistä hyviä esimerkkejä ovat kulttuuritarjontaan osallistumattomuuden syiden tai taiteeseen ja kulttuuriin yleisemmin liittyvien mielipiteiden selvittäminen.

Huomiota kiinnitettiin myös siihen, minkälaiseksi suomalaiset kokevat taiteen tehtävät: mitä asioita taiteen tulee heidän mielestään kaikkein vahvimmin tuottaa ihmisille tai minkälaisia vaikutuksia sen tulee kaikkein eniten tarjota heille.

Tarkastelun kohteena oli myös se, kuinka tärkeää on, että tietty taide- tai kulttuuritarjonta on olemassa omalla asuinpaikkakunnalla. Myös kulttuurijournalismin roolia selvitettiin kysymällä, kuinka tärkeänä suomalaiset pitävät, että alan tiedonvälitys kattaa erilaisia aihepiirejä ja juttuja.

Koronapandemian vaikutukset on oma kokonaisuutensa. Tutkimuksessa otettiin selvää siitä, onko pandemia muuttanut kulttuurin kuluttamista. Tässä tarkastelun kohteena oli sekä pandemian vaikutus kulutetun kulttuurin määrään että se, onko se muuttanut ihmisten kulttuuritottumuksia.

Lisäksi tutkimukseen osallistuneet saivat esittää arvionsa siitä, kuinka paljon he rupeavat kuluttamaan kulttuuria koronapandemian jälkeen verrattuna sitä edeltäneeseen aikaan.

Käsillä oleva raportti on tutkimuksen peruserä, jossa verbalisoidaan ja visualisoidaan tutkimuksen päätuloksia. Graafisten kuvioiden osuus raportissa on suuri.

1.2. Tutkimusaineisto ja raportointi

Tutkimusaineisto on koottu Gallup Forumissa (internetpaneelissa) helmi - maaliskuussa 2022. Tutkimukseen osallistui yhteensä 4 569 henkilöä. Vastaajat edustavat maamme 15 - vuotta täytännä väestöä pl. Ahvenanmaan maakunnassa asuvat.

Tilastollisten päätelmien luotettavuuden parantamiseksi haastattelu- ja kyselyaineistot yleensä painotetaan siten, ettei otanta-asetelman satunnaisuudesta poikkeaminen vaikuta tuloksiin ja että eri ryhmien vastaamisalttiuden vaikutus tuloksiin pienenee.

Kaikkiin kyselytutkimuksiin aineistonkeruutavasta riippumatta sisältyy jonkinasteisia rakenteellisia vinoutumia. Tässä tutkimuksessa aineistoa on painotettu sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan vastaamaan paremmin perusjoukkoa.

Tulosten luottamusväli on koko aineiston tasolla suurimmillaan noin 1,4 prosenttiyksikköä suuntaansa. Osaryhmittäisissä tuloksissa luottamusväli on suurempi, tarkasteltavan ryhmän koosta riippuen.

Raportin tehtävänä on lähinnä jäsentää aineistoa ja johdattaa lukijaa omien havaintojen ja tulkintojen tekoon. Erillisissä tilastoraporteissa esitetään kaikki tutkimustulokset yksityiskohtaisessa taulukkomuodossa.

Tutkimuksen on Suomen Kulttuurirahaston toimeksiannosta toteuttanut Kantar TNS Oy.

2. KULTTUURIN KULUTTAMINEN

Suomalaisten suhdetta kulttuuriin ryhdyttiin luotaamaan kartoittamalla sitä, kuinka usein he normaalisti kuluttavat kulttuuria.

Kysymyksessä tarkasteltiin viittätoista vaihtoehtoista tapaa. Niistä neljässätoista kyse oli vierailusta jonkinlaisessa kulttuuritapahtumassa, -tilaisuudessa tai taidekohteessa. Sen lisäksi, että näin saatiin selville tietoa osallistumistiheydestä, vastaukset kertovat välillisesti myös kiinnostuksesta erilaisia kulttuuriasioita kohtaan.

Musiikin kuuntelu, suoratoistopalvelut sekä television katselu jätettiin tarkoituksella listan ulkopuolelle, koska niiden mittaaminen olisi käytetyllä tavalla ollut hankalaa.

2.1. Kulttuurin kuluttaminen normaalioloissa

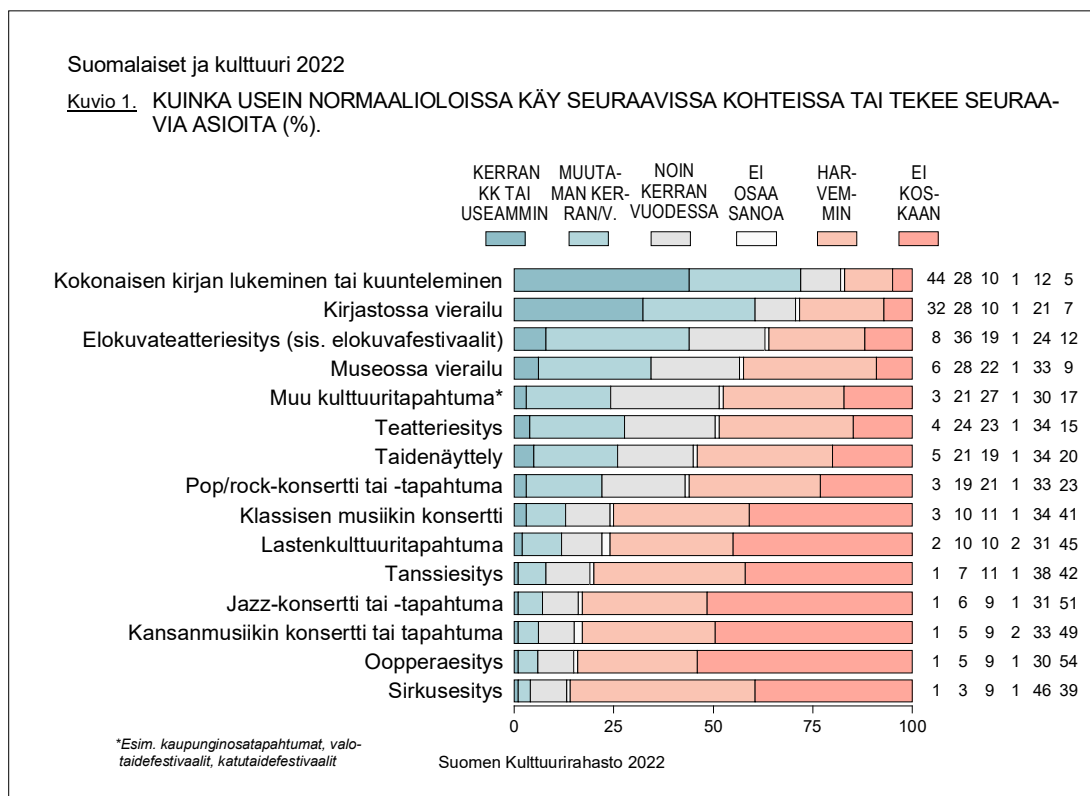
Lukeminen ja kirjastot suurimman osan tapa kuluttaa kulttuuria

Lukeminen on suomalaisten eniten suosima tapa nauttia kulttuuria. 44 prosenttia lukee tai kuuntelee kokonaisen kirjan kerran kuukaudessa tai useammin.

Runsas neljäsosa (28 %) kertoi tekevänsä niin muutaman kerran ja joka kymmenes (10 %) noin kerran vuodessa. 12 prosenttia lukee harvoin, mutta ainoastaan viisi suomalaista sadasta ei normaalioloissa lue tai kuuntele kirjoja lainkaan.

Kun ottaa huomioon sen, että useat suomalaiset lukevat, kirjaston vahva asema ei yllätä.

Joka kolmas (32 %) kertoi käyvänsä siellä kuukausittain tai useammin, runsas neljäsosa (28 %) muutaman kerran ja joka kymmenes (10 %) noin kerran vuodessa. Vaikka viidesosa (21 %) vierailee kirjastossa hyvin harvoin, vain seitsemän prosenttia kiertää sen kokonaan.

Elokuvat ovat kolmanneksi suosituin tapa kuluttaa kulttuuria. Useampi kuin kaksi viidestä (44 %) käy normaalisti katsomassa elokuvia ainakin muutaman kerran vuodessa. Kun ottaa lisäksi huomioon sen 19 prosenttia, joka käy katsomassa elokuvan noin kerran vuodessa, puhutaan suomalaisten valtaenemmistöstä (63 %).

Edellä mainitut kolme eniten kulutettua kulttuurimuotoa ovat huomattavan suuren ihmisjoukon hyödyntämiä.

Jos ajatellaan pelkästään aktiivisinta osaa, voi todeta, että noin 1,8 miljoonaa suomalaista lukee tai kuuntelee kirjoja vähintään kerran kuukaudessa. Samalla logiikalla (haastateltu joukko edustaa noin 4,1 miljoonaa suomalaista) noin 1,3 miljoonaa suomalaista osoittautuu kirjastojen kuukausittaisiksi vakiokäyttäjiksi.

Monet ovat kiinnostuneita museoista. Joka kolmas (34 %) kertoi normaalisti käyvänsä niissä ainakin muutaman kerran vuodessa. Kun mukaan ottaa nekin, joiden ohjelmaan kuuluu yksi museoikänti vuodessa, puhutaan suomalaisten enemmistöstä (56 %).

Enemmistö kertoi käyvänsä normaalisti vähintään kerran myös teatterissa tai muussa kulttuuritapahtumassa kuten kaupunginosatapahtumissa, valotaide- tai katutaidefestivaaleilla.

Tällainen muu kulttuuritapahtuma houkuttelee 24 prosenttia muutaman kerran vuodessa vierailulle. 28 prosenttia suomalaisista osallistuu normaalisti muutamaan teatteriesitykseen vuodessa.

Myös taidenäyttelyt sekä pop/rock-konsertit- tai tapahtumat saavat suhteellisen monen lähtemään paikan päälle katselemaan ja kuuntelemaan.

26 prosenttia käy taidenäyttelyissä ainakin muutaman kerran vuodessa, 21 prosenttia yhtä usein kuuntelemassa ns. livenä pop- tai rockmusiikkia.

Muut kysymyksessä esitetyt tavat kuluttaa kulttuuria tulevat kyseeseen harvemmille. Runsas kymmenesosa käy vuosittain muutamassa klassisen musiikin konsertissa (13 %) tai lastenkulttuuritapahtumassa (12 %), hieman harvempi tanssiesityksissä (8 %) tai kuuntelemassa jazzia (7 %), kansanmusiikkia (6 %) tai oopperaa (6 %). Neljä prosenttia lukeutuu sirkusyleisöön.

Suosituimmat tavat ovat samoja kuin aiemminkin

Suoraa vertailua edelliseen, vuonna 2013 toteutettuun kulttuuritutkimukseen ei voi tehdä.

Kulttuurin kuluttamista kysyttiin silloin eri tavoin. Myös silloinen kulutuksen kautta määrittyvä kulttuurin empiirinen sisältö oli hieman kapea-alaisempi kuin tuoreessa tutkimuksessa omakuttu (esim. lukemisesta ja kirjaston hyödyntämisestä ei silloin kysytty).

Silti voi todeta, että silloin suosituimmiksi nousseet tavat olivat sitä nytkin. Elokuvat, museo ja teatteri olivat ne kolme taidemuodot, joita keskimääräistä useampi kuluttaa.

Taidenäyttelyt ja populäärimusiikki seurasivat silloin niiden perässä aivan kuten nytkin. Klassisen musiikin, oopperan tai kansanmusiikin seuraaminen paikan päällä olivat vuonna 2013 yhtä harvan säännöllisiä harrastuksia kuin tälläkin hetkellä.

Ikäryhmien välillä eroja kulttuurin kuluttamisessa

Taulukosta 1 käyvät ilmi naisten ja miesten sekä eri ikäryhmiin kuuluvien vastaukset. Taulukon luvut ovat niiden osuuksia, jotka kuluttavat kulttuuria siinä mainituilla tavoilla kerran vuodessa tai useammin. Lihavoinnilla on merkitty kunkin rivin suurin luku. Kursiivi puolestaan viittaa kullakin rivillä olevaan pienimpään lukuarvoon.

Varsin paljon on vaihtelua nuorimpien ja iäkkäimpien välillä. Vaikka molemmista varsin usea kuluttaa kulttuuria, taulukko paljastaa tiettyjä painopiste-eroja.

Nuorimmat ovat joukon innokkaimpia pop-/rock-konserteissa tai tapahtumissa kävijöitä. Iäkkäimpiä ne puolestaan kiinnostavat selvästi vähemmän kuin muun ikäisiä.

Nuorimmat erottuvat muista ikäryhmistä silloinkin, kun kyse on tanssi-, sirkus tai oopperaesitysten seuraamisesta. Heistä suurempi osa kuin muihin ikäryhmiin kuuluvista kertoi käyvänsä niissä vähintään kerran vuodessa. Saman voi todeta jazz-musiikin seuraamisesta paikan päällä tai muissa kulttuuritapahtumissa vierailemisesta.

lökkäimistä suurempi osa kuin nuoremmista tapaa käydä museoissa, teatterissa, taidenäyttelyissä ja klassisen musiikin konserteissa.

Taulukko 1. Kulttuurin kuluttaminen. Vähintään kerran vuodessa kuluttavat. Mielenpitoet sukupuolen ja iän mukaan (%)

	<i>Naiset</i> %	<i>Miehet</i> %	<i>Alle 31</i> %	<i>31-39</i> %	<i>40-49</i> %	<i>50-59</i> %	<i>60-69</i> %	<i>Yli 69</i> %
Elokuvateatteriesitys.....	66	60	72	67	65	60	56	54
Museossa vierailu.....	58	56	59	51	54	56	60	62
Teatteriesitys.....	53	47	46	38	39	52	59	65
Taidenäyttely.....	47	42	49	37	34	43	51	52
Klassisen musiikin konsertti.....	23	24	29	17	15	19	26	34
Tanssiesitys.....	19	18	33	17	14	14	14	16
Sirkusesitys.....	10	17	30	11	11	5	7	9
Oopperaesitys.....	14	18	23	12	8	10	16	22
Kansanmusiikin konsertti.....	12	19	28	15	8	9	11	17
Pop-/rock-konsertti tai -tapahtuma.....	41	45	60	51	54	47	30	9
Jazz-konsertti tai -tapahtuma.....	11	23	29	16	12	12	16	11
Muu kulttuuritapahtuma*.....	54	49	61	52	52	50	46	41
Kirjastossa vierailu.....	75	67	75	71	72	67	69	72
Kirjan lukeminen/kuunteleminen.....	86	77	78	80	80	82	83	86
Lastenkulttuuritapahtuma.....	20	24	32	34	25	12	13	13

*esim. kaupunginosatapahtumat, valotaidefestivaalit, katutaidefestivaalit

Tietenkään asetelma ei ole niin mustavalkoinen, kuin edellä mainittu saattaa vihjata. Kaikkiin ikäryhmiin kuuluvat kuluttavat kulttuuria suhteellisen monipuolisesti.

Lisäksi on hyvä muistaa, että taulukon luvut kuvaavat sitä joukkoa, joka käy siinä mainituissa tilaisuuksissa kerran vuodessa tai useammin. Näin esim. miehet näyttäytyvät vähintään yhtä innokkaina kulttuurin kuluttajina kuin naiset.

Jos huomion kiinnittää vaikkapa taidenäyttelyissä tai tanssiesityksissä käymiseen, havaitsee, että naisista suurempi osa kuin miehistä lukeutuu joukon aktiiviseen osaan (osallistuu/lukee useamman kerran vuodessa). Vastaavasti miehistä suurempi osa kuin naisista jättää edellä mainitut kulttuurin kuluttamisen tavat kokonaan väliin. Jazz-konserteissa asetelma kääntyy päinvastaiseksi.

Keski-ikäisistä keskimääräistä harvempi käy klassisen musiikin konserteissa (40-49-vuotiaista 15 %), oopperassa (8 %) tai kansanmusiikkia kuuntelemassa (8 %). 50-59-vuotiaista pienempi osa kuin muun ikäisistä käy sirkusesityksessä, 40-69-vuotiaista harvempi (14 %) kuin tätä nuoremmista tai vanhemmista tanssiesityksissä.

Naiset ovat yli 69-vuotiaiden ohella kaikkein innokkaimpia kirjojen lukijoita tai kuuntelijoita. Molemmista 86 prosenttia lukee tai kuuntelee vuodessa vähintään yhden kirjan. Naiset ovat

alle 31-vuotiaiden lisäksi kovimpia kirjastojen käyttäjiä. Kummastakin ryhmästä kolme neljästä (75 %) kertoo normaalisti käyvänsä kirjastossa vähintään kerran vuodessa.

Lastenkulttuuritapahtumissa käyminen koske eteenkin alle 40-vuotiaita. Tämä johtuu luonnollisesti siitä, että tähän ikäryhmään kuuluvilla on kaikkein todennäköisemmin lastenkulttuuritapahtumista kiinnostunutta jälkikasvua. 31-69-vuotiaat osoittautuvat usein tätä nuorempia ja vanhempia passiivisemmiksi kulttuurin kuluttajiksi. Jokaisella on varmasti omat syynsä, mutta tämä ikäryhmä on se, johon sisältyvät ns. ruuhkavuosiaan elävät.

Vaikka ei eläisikään aivan elämänsä kiireisimpiä aikoja, työelämä ja muut harrastukset ja tapahtumat tarjoavat tämän ikäisillä monenlaisia ajankäytön haasteita, jotka kilpailevat kulttuurin kuluttamisen kanssa.

2.2. Kansalaisten jakautuminen kulttuurin kuluttajatyyppeihin

Vajaa kymmenesosa suomalaisista kuuluu kulttuurin aktiivisimpiin kuluttajiin

Tutkimukseen osallistuneet jaettiin sitten kulttuuritapahtumissa käyntiensä useuden perusteella kuluttajatyyppeihin. Ajatuksena oli saada aikaan luokitus, jossa väestö jaetaan kulttuuri- ja taidetapahtumiin osallistumisen perusteella runsaasti kuluttaviin ja vähemmän kuluttaviin.

Luokittelu on tietysti aina sopimuksenvaraista. Tässä tavoitteena oli se, että luokittelu kuvastaa suhteellisen realistisesti kulttuurin kohteiden kuluttamista. Luokittelu perustuu kysymyksessä käsiteltyihin kulttuurin kuluttamisen tapoihin sekä tutkimukseen osallistuneiden arvioihin omista kulutustottumuksistaan normaaliaikoina.

Tämän toteuttamiseksi kukin vastaaja sai käynneistään eri kohteissa pisteitä 0-3 välillä sen perusteella, kuinka usein käy normaalisti kussakin kulttuuritilaisuudessa tai kuinka usein tekee kysymyksessä mainittuja asioita.

Koska kohteita oli yhdeksän, maksimipistemäärä oli 45, jos käy kaikissa tilaisuuksissa tai tekee kaikkia kysymyksessä mainittuja asioita vähintään muutaman kerran vuodessa. Vastaavasti minimipistemäärä oli 0, jos ei käy koskaan missään tapahtumassa tai hyödynnä kulttuuritarjontaa.

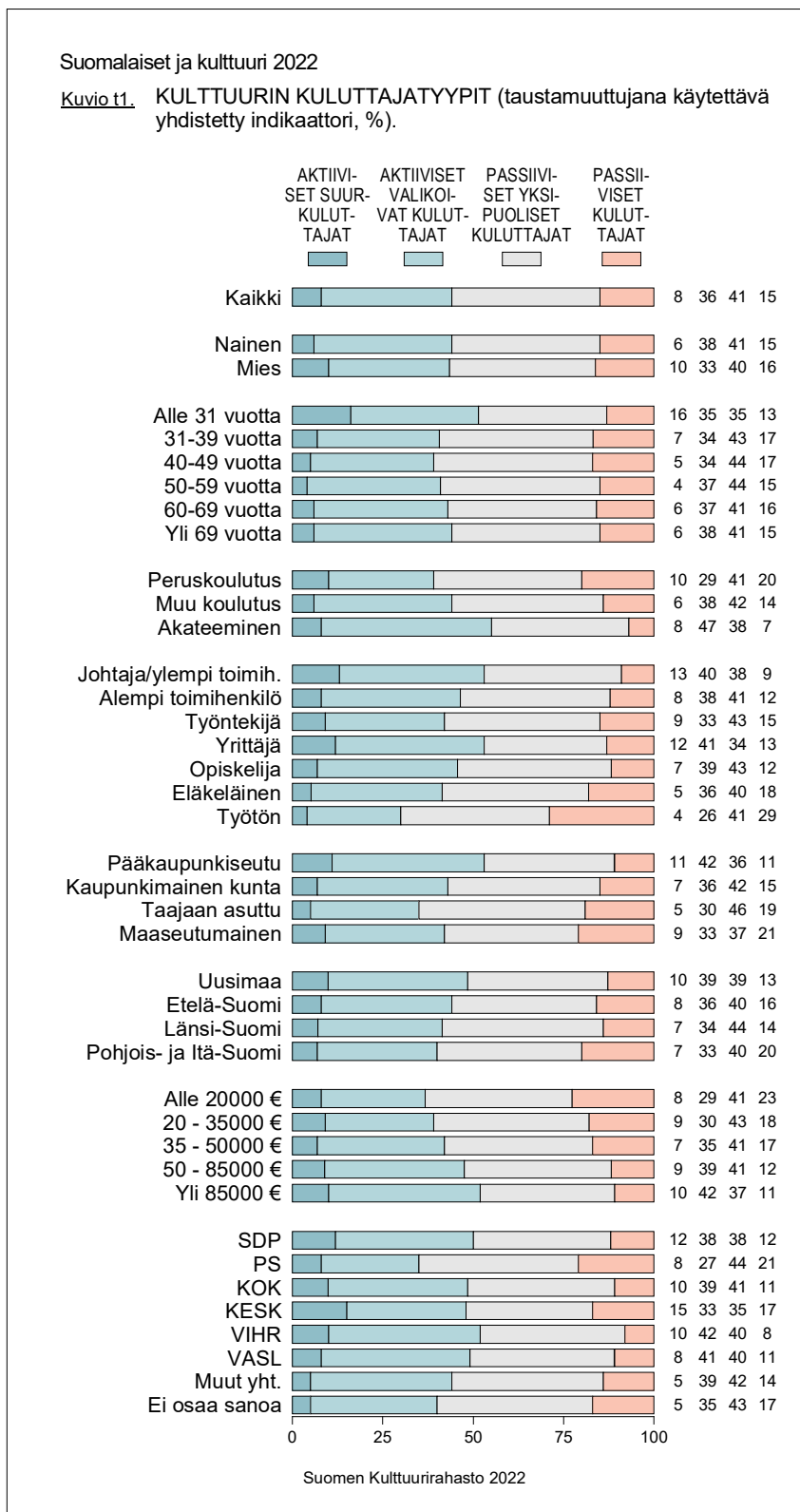
”Aktiivisiksi suurkuluttajiksi” luokiteltiin 34-45 pistettä saaneet. Ryhmään kaksi kuuluivat vastaajat pisteillä 22-33. Tähän ryhmään kuuluvat nimettiin ”aktiivisiksi valikoiviksi kuluttajiksi”. Pistemäärä 11-32 oikeutti ryhmään ”passiiviset yksipuoliset kuluttajat”. Jäännösryhmän muodostavat ”passiiviset kuluttajat” pisteillä 0-10.

Käytettyjen kriteerien nojalla suomalaisista kahdeksan prosenttia on luokiteltavissa aktiivisiksi kulttuurin suurkuluttajiksi. Runtas kolmannes (36 %) on aktiivisia, mutta valikoivia kuluttajia. Kaksi suomalaista viidestä (41 %) lukeutuu passiivisiin yksipuolisiin. Kulttuurikohteet ja kulttuurin kuluttamisen lähestulkoon kaihtavia löytyy väestöstä 15 prosenttia.

Lukumäärinä ilmaistuna kohderyhmään kuuluvista olisi aktiivisia suurkuluttajia noin 300.000 henkilöä ja passiivisia hieman noin 600.000. Aktiivisia valikoivia olisi tämän tutkimuksen mukaan osapuilleen 1,5 miljoonaa ja passiivisia yksipuolisia noin 1,7 miljoonaa.

Koulutetut ja hyväosaiset keskimääräistä aktiivisempia kulttuurin kuluttajia

Keskimääräistä aktiivisempia kulttuurin kuluttajia löytää maan ja yhteiskunnan kaikista osista. Sama pätee myös passiiviseen kulttuurin kuluttamiseen.

Silti voi todeta, että ainakin koulutuksella ja sijoittumisella yhteiskunnan eri kerrostumiin on oma vaikutuksensa asiaan.

Akateemisesti koulutettujen enemmistö (55 %) kuuluu jompaankumpaan keskimääräistä aktiivisemmin kulttuuria kuluttavista ryhmistä. Peruskoulutetuista niin tekee jonkin verran harvempi (39 %).

Johtajista ja ylemmistä toimihenkilöistä sekä yrittäjistä suurempi osa kuin vaikkapa työntekijöistä tai eläkeläisistä kuluttaa keskimääräistä enemmän kulttuuria. Saman voi todeta hyvätuoloisten talouksien jäsenistä verrattuna vähemmän ansaitseviin.

Myös asuinpaikka vaikuttaa jonkin verran kulutukseen. Ennen kuin vetää liian suorita johtopäätöksiä tuloksista, kannattaa muistaa, että ainakin osittain erot varmasti heijastelevat tarjonnan määrää maan eri osissa ja erityyppisillä paikkakunnilla. Pääkaupunkiseudulla sitä varmasti riittää enemmän kuin pienemmillä ja syrjäseutujen paikkakunnilla.

Kun ottaa huomioon väestörakenteen, tarjonta voi tässä käytetyn tapaisessa, käytön määrään perustuvassa tyypittelyssä, olla myös muiden erojen taustalla. Se voi selittää osin myös kaikkein nuorimman väestöryhmän aktiivisuutta.

Kokonaan sen varaan eroja ei kuitenkaan voi laittaa. Varmasti taustalla ovat yhtä lailla koulutukseen, elämäntapaan, -tyyliin ja yhteiskunnalliseen asemaan liittyvät arvostukset.

Tämä käy ilmi mm. siitä yksittäisestä tiedosta, että itsensä ylempään keskiluokkaan sijoittavista selvästi suurempi osa (56 %) kuin alemmasta keskiluokasta (43 %) tai työväenluokasta (36 %) lukeutuu kulttuuria keskimääräistä enemmän kuluttaviin tyypittelyn ryhmiin.

Myös tulosten tarkastelu puoluekannan mukaan antaa vihjeitä, että asiaan liittyvät myös arvot.

Monissa muissa tutkimuksissa kulttuuriin keskimääräistä penseämmin suhtautuvista perussuomalaisista pienempi osa kuin muiden suurimpien puolueiden kannattajista sijoittuu tässä tarkastelussa kulttuuria keskimääräistä enemmän kuluttaviin ryhmiin.

Yleensä ottaen puolue- tai koulutustausta eivät suuremmin vaikuta kulttuurin kuluttamiseen. Tosin akateemisesti koulutetuista 55 prosenttia lukeutuu aktiivisiin ryhmiin, kun peruskoulutetuista niihin kuuluu 39 prosenttia.

Kulttuurin kulutus sisältää neljä laadullista ulottuvuutta

Kulttuurikohteissa käymisen keskinäisiä riippuvuuksia tarkastelemalla on mahdollista havainnoida, millä tavoin kulttuurin kuluttamisen kohteet ovat sidoksissa toisiinsa.

Siksi suomalaisten ”kulttuurinnälkää” mallinnettiin faktorianalyysin avulla. Kyseessä on tilastollinen monimuuttujamenetelmä, jonka avulla pystytään etsimään aineistosta pienempiä osatekijöitä yhdistäviä laajempia kokonaisuuksia, asioiden yhteenliittymiä l. faktoreita.

Käytännössä kyse on siitä, että analyysin avulla pääsee selvyyteen kulttuuriyleisöjen laajemmista mieltymyksistä eli esimerkiksi siitä, tapaavatko klassisen musiikin konserttien ystävät käydä myös vaikkapa oopperassa vai ovatko he taipuvaisempia osallistumaan toisenlaisiin kulttuuritilaisuuksiin.

Analyysin tuloksia tulkitaan ns. faktorilatausten avulla. Nyrkkisääntönä voi pitää sitä, että mitä suurempi lataus (itseisarvo voi vaihdella 0 ja 1 välillä), sitä enemmän kyseinen asia liittyy faktorin ilmaisemaan suurempaan kokonaisuuteen. Merkitsevinä pidetään 0,4:n ylittäviä latauksia.

Analyysissä löytyi neljä toisistaan poikkeavaa ulottuvuutta, joista ensimmäisellä latautuivat voimakkaimmin oopperassa ja klassisen musiikin konserteissa käyminen. Näiden lisäksi kyseistä faktoria karakterisoivat kansanmusiikki- ja jazz-konsertit sekä sirkusesitykset.

Ooppera ja klassinen musiikki määrittelevät ulottuvuutta vahvasti. Myös jazz-musiikki sijoittuu sille. Voikin ajatella, että tässä on kyse tietynlaisesta säveltaiteen kuluttamisen faktorista. Myös kansanmusiikin seuraaminen, tanssiesityksissä käyminen sekä ainakin osa sirkusesityksistä latautuvat tälle faktorille.

Taulukko 2. Kulttuurin kuluttamisen ulottuvuudet faktorianalyysin perusteella. Rotatoitu faktorimatriisi.

	F1	F2	F3	F4
Ooppera.....	0,74	0,32	0,08	0,06
Klassisen musiikin konsertti	0,73	0,40	0,02	0,15
Kansanmusiikkikonsertti.....	0,66	0,13	0,29	0,07
Tanssiesitys.....	0,63	0,21	0,37	0,06
Jazz-konsertti	0,56	0,22	0,38	0,03
Sirkusesitys	0,56	0,04	0,45	0,04
Museo.....	0,20	0,78	0,22	0,27
Taidenäyttely	0,34	0,76	0,16	0,23
Teatteri	0,38	0,54	0,24	0,21
Pop/rock-konsertti	0,17	0,13	0,65	0,02
Muu tapahtuma	0,26	0,33	0,55	0,22
Elokuvat.....	0,15	0,35	0,42	0,22
Lastenkulttuuritapahtuma	0,39	0,04	0,41	0,15
Kirjastossa käynti	0,10	0,15	0,15	0,85
Kirjan lukeminen/kuunteleminen	0,04	0,28	0,06	0,57

F1: säveltaiteen kuluttamisen ulottuvuus

F2: museoiden, taidenäyttelyiden, teatterin ja klassisen musiikin kuluttamisen ulottuvuus

F3: populaarikulttuurin kuluttamisen ulottuvuus

F4: kirjojen ja kirjastojen käytön kuluttamisen ulottuvuus

Säveltaiteen kulutuksesta erilleen asettui museo-, taidenäyttely- ja teatterikäyntien ympärille rakentuva ulottuvuus. Tämä vihjaa siitä, että pitkälti samat ihmiset ovat kiinnostuneita näistä kolmesta kulttuurin kuluttamisen muodosta.

Säveltaiteeseen he yhdistyvät klassisen musiikin konserttien kautta. Osittain kyseessä on siten eräänlainen säveltaiteen kuluttamisen erikoismuoto.

Yhteys näiden kahden ulottuvuuden välillä on silti ilmeinen. Mieltymys tietynlaiseen korkeakulttuuriin yhdistää niitä.

Kolmas faktori rakentuu ennen muuta pop- ja rock-konserteissa sekä -tapahtumissa käyvien ympärille. Myös muissa kulttuuritapahtumissa kuten kaupunginosatapahtumissa sekä valotaide- tai katutaidefestivaaleilla käyminen luovat sisältöä tälle ulottuvuudelle.

Kolmas faktori sulkee sisäänsä lisäksi elokuvissa ja lastenkulttuuritapahtumissa käymisen sekä vierailut sirkusesityksiin. Jälkimmäinen latautui myös ensimmäisellä, säveltaiteen ulottuvuudella. Tässä on kyse siitä, että eri ihmiset käyvät sirkusesityksissä eri syistä ja ehkä myös erilaisissa esityksissä.

Neljäs ulottuvuus liittyy selkeästi lukemiseen ja kirjoihin. Kirjastossa käyminen latautuu sille erittäin vahvasti. Kirjojen lukeminen tai kuunteleminen on toinen kyseiselle ulottuvuudelle sisältöä luova tekijä.

Kirjasto- ja kirjaulottuvuus on erillinen suhteessa säveltaiteen ja populaarikulttuurin kuluttamisen faktoreihin.

Sen sijaan kirjastojen hyödyntämisen ja kirjojen lukemiseen yhteys teatteri-, museo- ja taidenäyttelyvierailuihin on suhteellisen vahva.

Se todistaa omalta osaltaan edellä mainitun ajatuksen todenperäisyyden eli sen, että teatteri-, museo- ja taidenäyttely-yleisö koostuu sekä korkeakulttuurin harrastajista, että toisen tyyppisistä, enemmän kirjallisesti suuntautuneista ihmisistä.

Yhteiskunnallinen asema heijastuu säveltaiteen kuluttamiseen, naiset ja iäkkäät suurimpia kirjallisuuden ystäviä

Kun kiinnittää huomiota säveltaiteen kuluttamisen aktiivisimpaan neljännekseen, havaitsee, että yhteiskunnallinen asema vaikuttaa tämän alan kulttuuritapahtumissa käymiseen.

Itseään yläluokkaisina pitävistä tai itsensä ylempään keskiluokkaan sijoittavista suurempi osa kuin alemmasta keskiluokasta ja työväenluokasta harrastaa aktiivisesti säveltaiteen tilaisuuksissa käymistä.

85 – 100.000 euroa vuodessa ansaitsevien talouksien jäsenet tekevät niin useammin kuin muihin tuloluokkiin kuuluvat. Myös kokemus omasta toimeentulosta vaikuttaa paljon säveltaiteen harrastamiseen.

Ne, jotka tuntevat tulevansa erinomaisesti toimeen, käyvät seuraamassa säveltaidetta lähes kolme kertaa todennäköisemmin kuin ne, jotka joutuvat arkielämässään tinkimään lähes kaikesta.

Edellä mainittu sopii kuvaamaan hyvin myös museo-, taidenäyttely- ja teatterivieraiden aktiivisinta osaa.

Sijoittuminen yhteiskunnan ylempiin kerroksiin, mitattiinpa asiaa koulutuksella, ammattiryhmällä, tulotasolla tai omalla näkemyksellä taloudellisesta pärjäämisestä tai luokkasamaistumisesta, tarjoaa vihjeen siitä, että henkilöllä on tapana käydä kyseisissä kulttuuripaikoissa ja tilaisuuksissa.

Samankaltaiset erot on havaittavissa myös populaarikulttuurin kuluttamisessa. Ne ovat kuitenkin yleensä ottaen pienemmät kuin kahdessa edellä mainitussa tapauksessa.

Vaikka nuorimmat ovat yleensä ottaenkin ahkeria kulttuurin kuluttajia, tässä ikä vaikuttaa erityisesti. Populaarikulttuuritapahtumiin osallistujat ovat leimallisesti nuoria tai ”nuorekkaita” keski-ikäisiä.

Osaksi tulokset kielivät myös alueellisen tarjonnan runsaudesta. Pääkaupunkiseudulla asuvat ovat maaseutumaisemmissa olosuhteissa asuvia aktiivisempia kaikissa edellä mainituissa tapauksissa. Ainakin osaselitys on suuremmassa tarjonnassa.

Kirjastojen käytössä ja kirjojen lukemisessa tai kuuntelemisessa alueellisia eroja ei ole. Aktiivisia henkilöitä löytää suhteellisesti ottaen yhtä paljon oikeastaan mistä päin Suomea tahansa. Eri tyyppisillä paikkakunnilla innokkaita kirjastossa kävijöitä ja lukijoita on yhtä suuri osa.

Ikä ja sukupuoli sen sijaan vaikuttavat tällaisen kulttuurin kuluttamiseen. Naisista selvästi useampi lukeutuu aktiiviseen osaan. Iäkkäistä samaan joukkoon voi lukea suuremman osan kuin nuoremmasta väestä.

Koulutetut ja varsinkin korkeakoulutuksen saaneet ovat suhteessa kirjoihin liittyvän kulttuurin kuluttamisessa keskimääräistä selvästi aktiivisempia. Ammattiryhmittely paljastaa lisäksi sen, että työntekijöistä tähän joukkoon kuuluu keskimääräistä hieman harvempi.

Toisaalta sen enempää tulotaso kuin kokemus omasta toimeentulostakaan ei jaa joukkoa. Käytännössä yhtä suuri osa paremmin ja niukemmin toimeentulevista lukeutuu aktiivisiin.

Tunnustettu poliittinen ideologiakaan ei suuressa kuvassa ratkaise, kuinka innokkaasti kulttuuria kulutetaan.

Tosin perussuomalaisten muita hieman vähäisempi innokkuus kävi ilmi jo aiemmin. Vastaavasti keskimääräistä useampi Vihreän liiton kannattaja käy aktiivisesti museoissa, taidenäyttelyissä ja teatterissa sekä erilaisissa populaarikulttuurin alan tilaisuuksissa.

Sen sijaan esimerkiksi satunnainen säveltaiteen innokas harrastaja voi olla poliittiselta kannaltaan aivan yhtä hyvin oikeistolainen kuin vasemmistolainenkin.

2.3 Koskettavimmat taidekokemukset

Koskettavat kulttuuri- ja taidekokemukset luovat pohjaa kulttuurin kuluttamiselle. Tutkimuksessa vastaajille annettiin mahdollisuus omin sanoin kertoa koskevin taidekokemus.

Noin joka toinen tutkimukseen osallistunut antoi jonkinlaisen sisällöllisen vastauksen. Koskettavimmat taidekokemukset osoittautuivat, kuten olettaa saattaakin, hyvin monenlaisiksi.

Jotkut mainitsivat yksittäisen taiteilijan, toiset taideteoksen tai esityksen, joku taideinstituution, osa itse tekemänsä taideteoksen.

Kaikista jonkin vastauksen antaneista osapuilleen joka kymmenes mainitsi tavalla tai toisella jotakin oopperaan liittyvää.

Usein todettiin koskettavimman kokemuksen liittyvän oopperaan yleensä. Jotkut mainitsivat myös paikan, jossa olivat seuranneet oopperaa. Muutamalla oli jäänyt mieleen tietty teos kaikkein koskettavimpana tapauksena.

Myös oopperassa nähty balettiesitys tai baletti yleensä on jäänyt erälle mieleen kaikkein mieleenpainuvimpana tai koskettavimpana taidekokemuksena. Se ei kuitenkaan ole sitä läheskään yhtä monelle kuin ooppera.

Oopperakokemuksen paikkana useat mainitsivat Savonlinnan oopperajuhlat. Oopperan kummitus, La Traviata, Viimeiset kiusaukset, Taikahuilu ja Aida ovat hyviä esimerkkejä mainintoja keränneistä oopperoista, Joutsenlampi baleteista.

Alla esimerkkejä niiden henkilöiden vastauksista, jotka pitävät oopperaa elämänsä koskettavimpana taidekokemuksena. Vaikuttaa siltä, että heistä moni on päässyt kokemaan oopperan äärellä suuria tunteita. Sama tuntuu pätevän balettiinkin.

- *Ensimmäinen käynti Savonlinnan oopperajuhlilla jo lapsena. Taikahuilu oli upea jo silloin.*
- *Ensimmäinen kerta Savonlinnan oopperajuhlilla. Vaikuttava ympäristö oopperalle.*
- *Ensimmäinen oopperakokemus oli iloinen yllätys.*
- *Kävin elokuvissa 48 vuotta sitten armeija aikaan ja 2014 Meksikossa ooppera esitys neljän mies esiintyjän 2000 hengen katsomossa. Vaikka en ymmärtänyt sanaakaan, akustiikka oli mahtava. ihan kuin Pavarotti olisi ollut itse esiintymässä.*
- *Kävin vuosia sitten oopperassa. La Traviata on todella hieno ja vaikuttava esitys. Kaikkiaan oopperan klassikko.*
- *"Mariinski-teatteri Pietari. Olimme matkalla siellä ja saaneet liput esitykseen. Me nimme julkisilla paikalle ja bussi oli myöhässä ja vähältä piti ettemme myöhästyneet. Juuri ja juuri ehdimme ja voi sitä onnen tunnetta, kun upea, kaunis Puccinin Madame Butterflyn musiikki vyöryi ylitsemme historiallisessa oopperatalossa. Todella huippuooppera!*
- *Niitä on monta. Yksi niistä oli Aida-ooppera ja siinä kohtausta, jossa kuoro oli mukana. Se nosti kylmät väreet ja silmiin kyneleet*
- *Näin ensimmäisen kerran 12-v Carmenin oopperassa. silloin "hurahdin". Seuraavana yönä en pystynyt nukkumaan. Nyt olen 78v.*
- *Ooppera Madama Butterflyn näkeminen/kuuleminen Kansallisoopperassa hyvässä seurassa*

- *"Ooppera, joka kertoo oikeista, joskus eläneistä ihmisistä. Tarina, esillepano, esittäjät ja musiikki kohottavat kukin yhdessä elämystä. Esimerkiksi ooppera Viimeiset kiusaukset Nilsissä Aholan saarella mutta myös ooppera Boris Godunov.*
- *Oopperan jälkeen itkin liikutuksesta vielä Mannerheimintiellä.*
- *Joutsenlampi balettiesitys vuonna 2005 Helsingin oopperatalossa. Haluan nähdä teoksen uudelleen, se oli todella vaikuttava.*
- *17-vuotiaana näin ensimmäisen balettini: Kansallisoopperan Romeo ja Julia. En ollut aikaisemmin ymmärtänyt miten tanssilla voi ilmentää tunteita.*
- *Kävin katsomassa Joutsenlampi-baletin Roomassa.*

Merkillepantavaa on sekin, että usealle koskettavin on joko ensimmäinen tai hiljattain koettu taide- tai kulttuurikokemus. Ensimmäinen kokemus on saattanut olla yhtä hyvin korkea- kuin populaarikulttuurinkin saralta.

Alla esimerkkejä sellaisista.

- *Bon Jovin livekonsertti Turussa vuonna 2000, ensimmäinen livekonsertissa ja suosikkiesiintyjä, jonka musiikkituotanto läpikotaisin tuttu. Mieleton kokemus.*
- *Elämäni ensimmäinen käynti Lontoossa vuonna 1975 ja siellä ilta Ronnie Scott's Jazz clubilla. Lavalla Al Jarreau (joka silloin vielä lauloi oikeaa jazzia). Samalla matkalla tuli myös ensimmäiset käynnit Lontoon taidemuseoihin.*
- *Elämäni ensimmäinen teatteriesitys missä olin, niin meni tunteisiin vahvasti*
- *Ensimmäinen kerta kun näin klassikoita livenä Ateneumissa.*
- *Ensimmäinen kerta Savonlinnan oopperajuhlilla. Vaikuttava ympäristö oopperalle.*
- *Ensimmäinen käynti Savonlinnan oopperajuhlilla jo lapsena. Taikahuilu oli upea jo silloin.*
- *Ensimmäinen käyntini Ateneumissa ja Helen Schjerfbeckin teokset*
- *Ensimmäinen käyntini sirkuksessa jäi lähtemättömästi mieleen.*
- *Ensimmäinen oli Vincent van Goghin Auringonkukkia -maalauksen kopio naapuritalon kampaamon ikkunassa. Jäin sitä usein lapsena tuijottamaan ja ajattelin, että tuossa on jotain niin hienoa.*
- *Ensivierailu Tallinnan Kumussa. Se tapa miten siellä tuotiin niin monia tyylejä, tekijöitä ja asioita yhteen tasapainoisesti oli kaunista.*
- *Kansallisteatterin ensimmäinen käynti vuonna 1967. Esitettyä näytelmää en muista, mutta kokemus oli 14 vuotiaalle mykistävä.*

Teatterielämyksistä voi mainita esimerkiksi Kristian Smedsin ohjauksen Tuntemattomasta sotilaasta Suomen Kansallisteatterissa.

Varsin usein koskettava kulttuurikokemus liittyy ensivierailuun jossakin varsin kuuluisassa kohteessa. Sellaisia ovat yleisimmin Ateneum, Kiasma, Louvre, Eremitaasi tai Retretti.

Kokemus voi liittyä myös yksittäiseen taitelijaan tai teokseen. Taistelevien metsojen näkeminen on ollut sävähdyttävää joillekuille. Jotkut toiset ovat saaneet ainutlaatuisen kokemuksen katsolessaan, Albert Edelfeldtin tai Helene Schjerfbeckin teoksia. Myös Ellen Thesleff ja Hugo Simberg mainittiin, samoin Pablo Picasso ja Marc Chagall.

Osa näistä liittyy vierailuihin taidemuseoissa, osa johtune siitä, että taiteilijan töitä on ollut viime aikoina esillä suosituissa näyttelyissä.

Tämä selittää se, että moni nimesi Ilja Repinin töiden näkemisen omaksi koskettavimmaksi taidekokemuksekseen. Hänen taidettaan oli esillä syksyllä 2021 huippusuositussa näyttelyssä Ate-neumissa.

Yksittäisistä maalauksista Mona Lisa on oma lukunsa. Sen näkeminen omin silmin on ollut joillekin elämän vavahduttavin taidekokemus.

Kirjoista Tuntematon sotilas ja kirjailijoista Väinö Linna on ilman muuta mainittava. Tuntematon sotilas on vaikuttanut syvällisesti moneen suomalaiseen, ja monet pitävät sitä omana vaikuttavimpana kulttuurikokemuksenaan.

Useille se on syntynyt elokuvan, yleensä tuoreimman tai ensimmäisen version, kautta, mutta Tuntematon sotilas on jättänyt lähtemättömän jälkensä myös luku- tai teatterikokemuksena.

Säveltäjistä Jean Sibelius on tarjonnut monelle suomalaiselle elämän parhaan taide-elämyksen. Hänen sävellyksistään Finlandia nousee tässä suhteessa ylitse muiden. Sillä on suomalaisille aivan erityinen merkitys.

Alla esimerkkejä Finlandian voimasta.

- *Mikä tahansa tilanne missä soi Finlandia-hymni.*
- *Nightwish versio Finlandiasta*
- *Sibeliuksen Finlandia itkettää aina kun se on niin kaunis ja jylhä.*
- *Olin vieressä kun Martti Talvela lauloi Finlandian*
- *Vesalan Finlandia olympiastadionilla*
- *Roomassa Parthenonissa venäläinen orkesteri soitti Finlandian, Akustiikka oli upea.*
- *Se kun japanilainen vieraileva orkesteri soitti Jean Sibeliuksen Finlandian Musiikkitalossa eikä tämä kuulunut repertuaariin.*
- *Sibeliuksen Finlandia ihan missä vaan*

Sen enempää teatteri kuin populaarimusiikkikaan ei jäänyt vaille mainintoja. Teatterin suhteen voi todeta, että kokemus saattoi koskea teatteria taidemuotona yleensä tai kohdistua johonkin tiettyyn, suuria tunteita herättäneeseen näytökseen.

Alla esimerkkejä.

- *Teatteriesitys Myrskyluodon Maija on koskettanut minua.*
- *Teatteriesitys, jonka näin n. 15 vuotta sitten jäi pysyvästi mieleeni. Ensimmäinen näkemäni, mahtava ja tunteellinen esitys velhosta ja leijonasta*
- *Teatterinäytös Kasparhauser kansallisteatterissa. OLIN TODELLA VAIKUTTUNUT*
- *Teatterissa Lasse Pöystin esittämä Galileo Galilei.*
- *Teininä nähty Populaarimusiikkia Vittulajänkältä Oulun kaupunginteatterissa. Näin esityksen kolme tai neljä kertaa ja muistan siitä vieläkin visuaalisia yksityiskohtia.*
- *Turun kaupungin teatterin 7 veljestä , vuosien takaa*

- *Pääsin lapsena kansallisteatteriin ja näin Kolme iloista rosvoa ja Ihmeiden tekijän, sille tielle jäin.*
- *Teatteri, lapsena nähty Prinsessa Ruusunen Kansallisteatterin suurella näyttämöllä*
- *Teatteriesitys "Veturi" aikoinaan Kansallisteatterissa.*

Populaarimusiikkiin liittyvät kokemukset olivat sidonnaisia artistiin. Joko viitattiin suosikki artistin tai yhtyeen erityisesti mieleen jääneeseen konserttiin tai keikkaan tai viitattiin nimeltä johonkin esiintyjään.

Esimerkiksi Pink Floyd sekä ns. hieman raskaamman musiikin edustajat Motörhead, Metallica ja Rammstein mainittiin nimeltä. Oli joukossa sellaisiakin, joille Raskasta Joulua -konsertti oli jäänyt mieleen erityisen sävyttävänä taidekokemuksena.

Näiden lisäksi voi mainita mm . seuraavat.

- *Bob Dylanin keikka*
- *Stingin konsertti muinaisessa roomalaisessa amfiteatterissa kesäöisessä Ranskassa*
- *The Moody Bluesin konsertti*
- *The Rolling Stonesin konsertti Helsingissä 1998*
- *Tina Turnerin konsertti Berliinissä.*
- *Suosikkiartistin keikka pimenevässä elokuun illassa Flow-festareilla*
- *U2 konsertti Pariisissa*
- *Anssi Kelan akustinen esitys "Rakkaus on murhaa"-kappaleestaan HS:n talon aulaan vuosia sitten*
- *Club for Five joulukonsertti*
- *Hectorin keikka Tampere-talolla hiljattain menehtyneen appiukkonin kanssa. Hector oli meidän yhteinen idoli ja keikka oli kokonaisuudessaan upea*
- *Lempimusiikkiartistin keikka intiimillä klubilla, jossa on maailman parhaimmista oleva äänentoisto ja akustiikka.*
- *Lempibändini konsertti.*

2.4. Kulttuurin kuluttamisen esteet

Sisäänpääsymaksut merkittävin este

Kulttuurin saavutettavuutta on ainakin periaatteessa mahdollisuus parantaa poistamalla osallistumisen esteitä. Esteet voivat liittyä aisteihin, tiedotukseen, ymmärtämisen vaikeuteen, asenteisiin, fyysisiin tai taloudellisiin tekijöihin.

Tutkimuksessa vastaajat saivat kertoa, mitkä tekijät estävät heitä käyttämästä tarjolla olevia kulttuuripalveluita. Kysymyksessä tuli valita kahdestatoista mahdollisesta kolme merkittävintä kulttuurin kuluttamisen estettä.

Sisäänpääsymaksujen hinta on tärkein yksittäinen syy olla käyttämättä kulttuuripalvelutarjontaa. Hieman useampi kuin joka kolmas mainitsi sen.

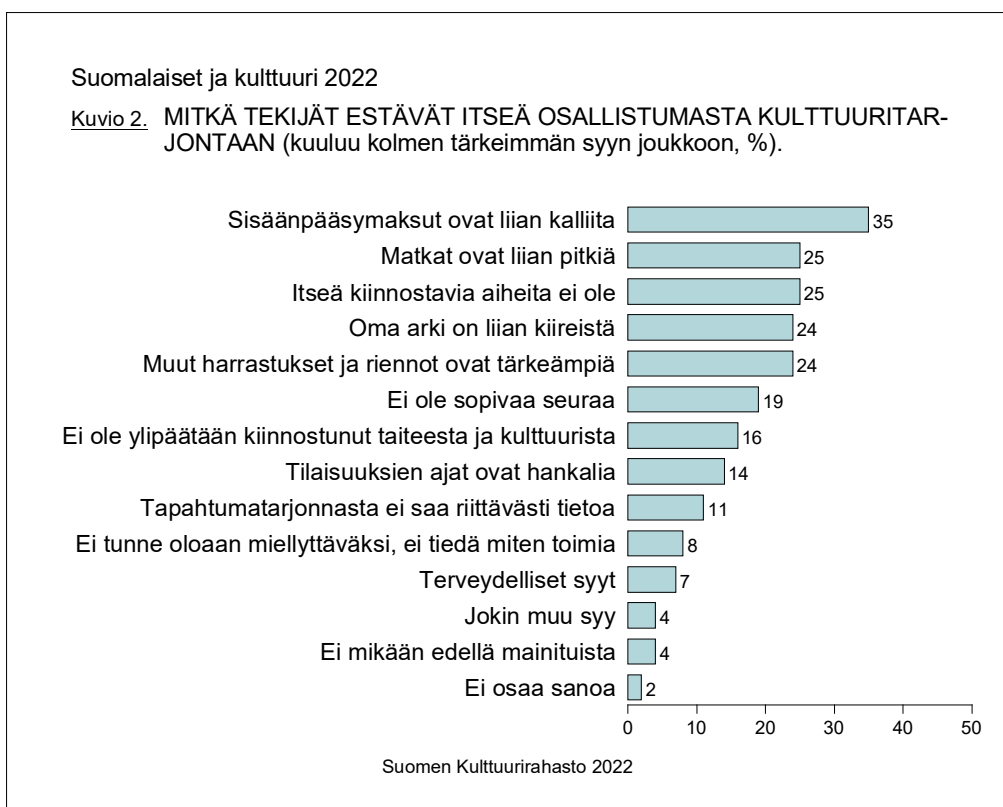
Neljä syytä rajoittaa joka neljännän suomalaisen kulttuurin kuluttamista. Osalle kulttuuritapahtumat ovat liian pitkän matkan päässä. Eräät kokevat, etteivät löydä tarjonnasta itseään kiinnostavia kohteita.

Yhtä moni kertoi muiden harrastusten ja rientojen olevan tärkeämpiä ja rajoittavan siksi kulttuurin harrastamista. Osalla jokapäiväinen arki ajaa saman asian. Se on aivan liian kiireistä, eikä aikaa kulttuurin kuluttamiselle jää.

Myös muita syitä kerrottiin. Niitä ei kuitenkaan mainittu aivan yhtä usein kuin edellä mainittuja.

Joka viides voisi ehkä osallistua kulttuuritapahtumiin, mutta ei ole löytänyt itselleen sopivaa seuraa niihin ja on siksi jättänyt lähtemättä.

14 prosenttia kokee tilaisuuksien ajankohdat hankaliksi, eikä mene niihin. Rungas kymmenesosa ei omasta mielestään saa tarjonnasta tarpeeksi tietoa, hieman harvemman perustellessa passiivisuuttaan terveydellisillä syillä tai sillä, ettei oikein tiedä, miten kyseisissä tilaisuuksissa pitäisi toimia.

Vain 16 prosenttia suomalaisista kertoi esteenä olevan sen, ettei ole ylipäätään kiinnostunut taiteesta tai kulttuurista.

Kääntäen tämä tarkoittaa sitä useampi kuin neljä viidestä suomalaisesta voisi lähteä mukaan, jos kokisi, ettei esteitä osallistumiselle ole.

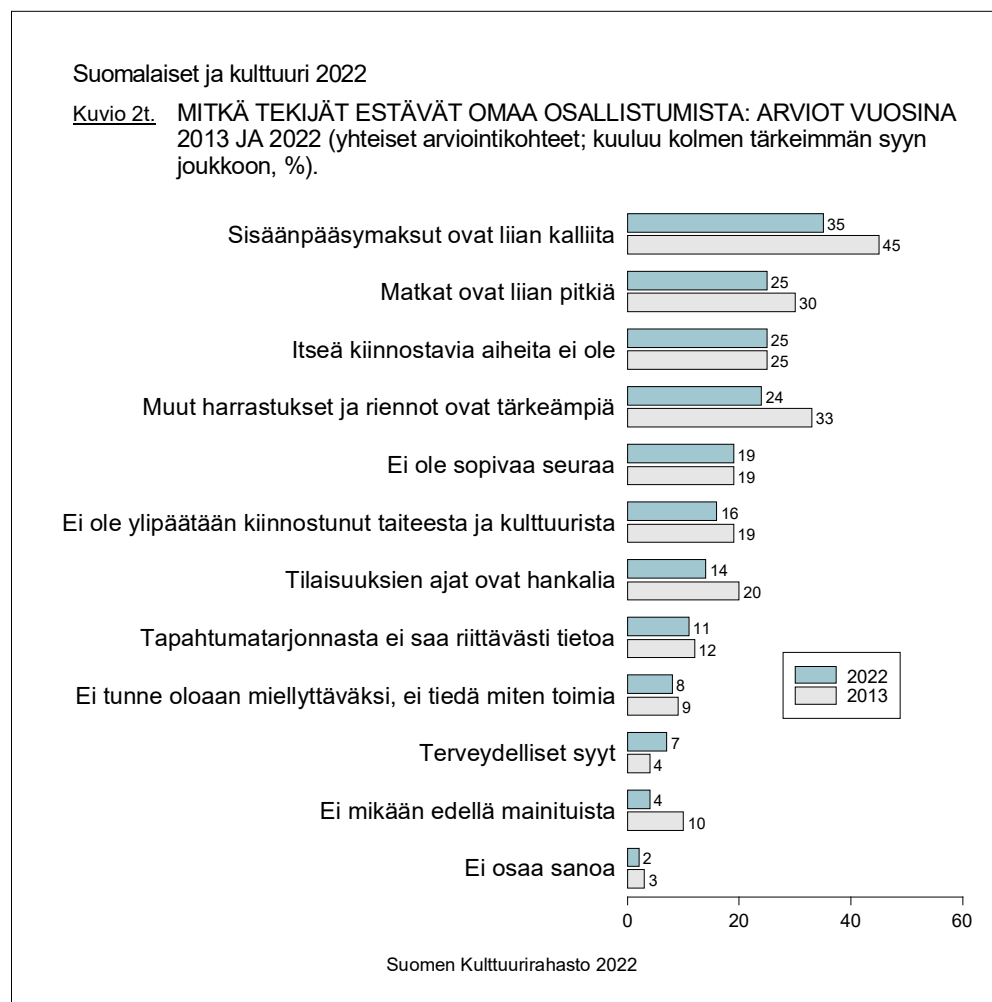
Osallistumattomuuden syiden suuri kuva entisellään

Vuonna 2013 toteutetussa tutkimuksessa oman osallistumisen esteitä tutkittiin kymmenkoh-
taisen kysymyksen avulla. Siksi muutoksen tarkastelemisessa on hyvä olla maltillinen.

Koska kysymyksessä valittiin kolme tärkeintä vaihtoehtoa, osa havaitusta muutoksesta saattaa
liittyä kysymysteknisiin syihin (esim. uutena vaihtoehtona mukaan otettu arkielämän kiireet va-
littiin varsin usein).

Voi kuitenkin panna merkille, että sisäänpääsymaksujen kalleuteen ja muiden harrastusten ja
rientojen tärkeyteen viitattiin nyt harvemmin kuin kymmenkunta vuotta sitten.

Saman voi sanoa kulttuuritilaisuuksien ajankohtien hankaluudesta sekä matkojen koetusta pi-
tuudesta tilaisuuksiin.

Naisten ja miesten syiden välillä pieniä eroja, hintataso naisille suurempi este osallistua

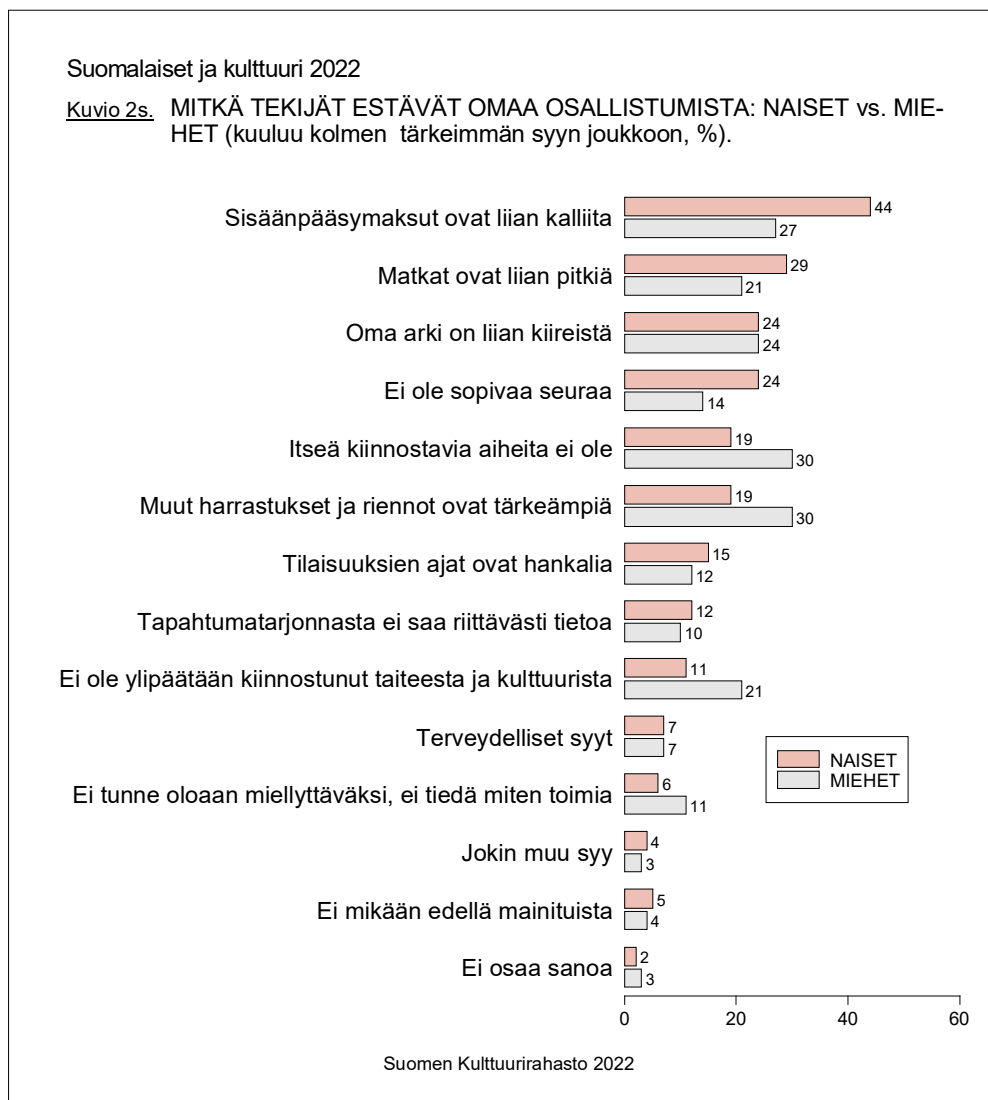
Naiset ja miehet pitävät monia asioita yhtä suurina esteinä omalle kulttuuriosallistumiselleen.
Esimerkiksi oman arjen kiireisyys on syy täsmälleen yhtä suurelle osalle naisista ja miehistä.

Myös terveydelliset syyt, tapahtumatarjonnasta saatavan tiedon vähäisyys sekä tilaisuuksien hankalaksi koetut ajankohdat ovat naisille ja miehille käytännössä yhtä suuria esteitä kulttuuri-tapahtumiin osallistumiselle.

Osa miehistä eroaa naisista siinä, että kokee olonsa epämiellyttäväksi ollessaan kulttuurin kanssa kosketuksissa tai ei vain ylipäänsä ole kiinnostunut aiheesta.

Miehistäkin selvä vähemmistö kertoi, ettei tiedä miten toimia tai kokee olonsa epämiellyttäväksi. Asian tällä tavalla kokevia miehiä (11 %) on kuitenkin kaksi kertaa enemmän kuin naisia (6 %).

Sama suhde kuvaa myös taiteesta ja kulttuurista kiinnostumattomia. Miehistä (21 %) tähän joukkoon sijoittuu käytännössä kaksi kertaa suurempi osa kuin naisista (11 %). Selvästi useampi mies kuin nainen kokee myös, ettei kulttuuri tarjoa itseä kiinnostavia aiheita.

Sisäänpääsymaksujen liian kalliit hinnat estävät selvästi useampaa naista kuin miestä. Myös sopivan seuran puute sekä liian pitkänä pidetyt matkat ehkäisevät enemmän naisten kuin miesten kulttuuriosallistumista.

Pitkät matkat hiertävät maaseudulla asuvia, passiivisilla kulttuurin kuluttajilla vaikeuksia löytää itseä kiinnostavia aiheita

Kulttuurista ylipäänsä kiinnostumattomien tyypillisimpiä tunnusmerkkejä ovat mm. se, että on mies, peruskoulutettu ja kannattaa perussuomalaisia. Passiivisimmat kulttuurin kuluttajat perustelevat osallistumattomuuttaan sillä, etteivät taide ja kulttuuri vain jaksa kiinnostaa.

Samoihin ryhmiin kuuluvat totesivat keskimääräistä useammin senkin, ettei itseä kiinnostavia aiheita taiteen ja kulttuurin saralta tahdo löytyä.

Tietenkään kyse ei ole pelkästään näistä väestöryhmistä. Kaikkialta löytää ihmisiä, jotka jättävät kuluttamatta kulttuuria ja vetoavat näihin syihin. Kuuluminen johonkin tai joihinkin näistä ryhmistä tarkoittaa kuitenkin, että todennäköisyys passiivisuudelle näistä syistä johtuen on suurempi.

Naisten lisäksi vähemmän ansaitsevat, opiskelijat ja työttömät ovat niitä, joilla pääsylippujen hintataso asettaa esteitä osallistumiselle. Esimerkiksi alle 20 000 euroa vuodessa ansaitsevista 55 prosenttia kertoi hintojen olevan liian korkeita. Yli 85 000 euroa vuodessa ansaitsevien talouksien jäsenistä vain 22 prosenttia jättää osallistumatta kulttuuritilaisuuksiin lipunhintojen takia.

Arjen kiireet ehkäisevät keskimääräistä enemmän ns. ruuhkavuosiaan elävien osallistumista. Mitä iäkkäämmästä henkilöstä on kyse, sitä todennäköisemmin tämä asia ei ole este lähteä kulttuuriritoihin. Myös eräät ylemmät toimihenkilöt sekä hyvätuloiset kokevat arkensa olevan este kulttuuritarjontaan osallistumiselle.

Jotkut 30-50-vuotiaat samoin kuin toimihenkilöväestöön (etenkin ylemmät toimihenkilöt) sekä keskimääräistä enemmän ansaitsevien talouksien jäsenet totesivat jättävänsä kulttuuritarjonnan väliin, koska pitävät muita harrastuksiaan tärkeämpinä.

Muista tekijöistä voi todeta sen, että iäkkäimmillä on eniten terveydellisiä esteitä ja opiskelijoista sekä nuorimmista suurempi osa kuin muihin väestöryhmiin kuuluvista kaipaisi itselleen sopivaa seuraa, ennen kuin alkaisi hyödyntää kulttuuritarjontaa.

Maaseudulla asuvien enemmistö pitää esteenä liian suuria etäisyyksiä. Matka tarjolla olevaan kulttuuritarjontaan on vain liian pitkä.

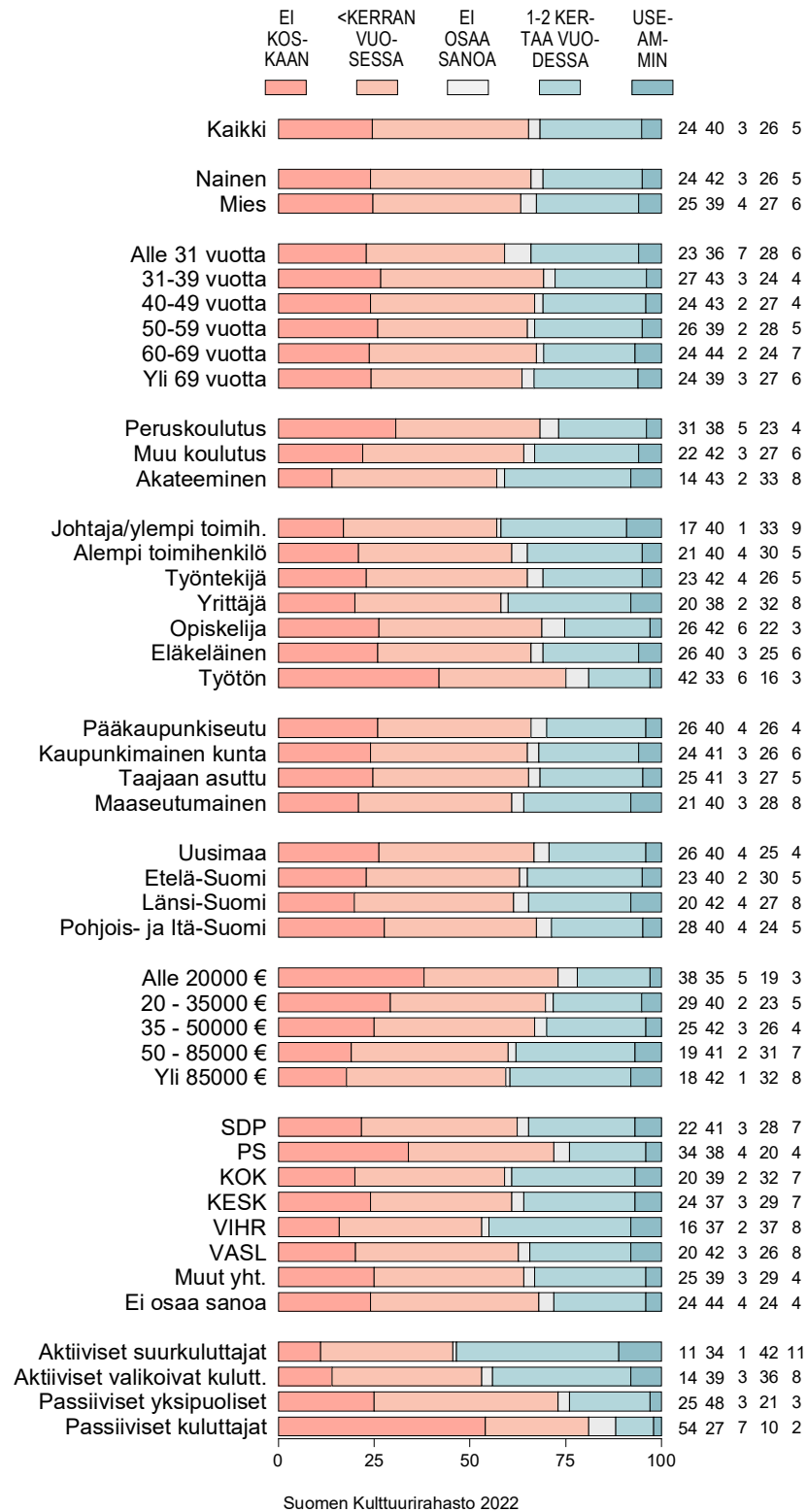
Maaseutumaisissa kunnissa asuvien enemmistö (55 %) pitää välimatkoja esteenä sille, että jättää käymättä kulttuuritilaisuuksissa ja vastaavissa. Taajaan asutuissa kunnissa asian ongelma hieman harvemmalle (42 %). Kaupunkimaisissa kunnissa (22 %) ja varsinkin pääkaupunkiseudulla (9 %) tämä asia koskettaa vain harvoja.

Joka kolmas matkustaa yli 100 kilometriä kulttuuritapahtuman vuoksi

Joka kolmas suomalainen matkustaa vuosittain yli 100 kilometrin päähän käydäkseen konsertissa, teatterissa, taidenäyttelyssä tai kulttuuritapahtumassa. Joka neljäs tekee niin 1-2 kertaa vuodessa, viisi sadasta useammin.

Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 7e. KUINKA USEIN MATKUSTAA YLI 100 KM PÄÄHÄN KÄYDÄKSEEN KONSERTTISSA, TEATTERISSA, TAIDENÄYTTELYSSÄ TAI KULTTUURITAPAHTUMASSA (%).

Naisista ja miehistä yhtä moni matkustaa kulttuuritapahtumien vuoksi. Saman voi todeta eri-ikäisistä, vaikka enintään 30 vuotiaista niin tekeekin aavistuksen suurempi osa kuin muihin ikäryhmiin kuuluvista.

Keskimääräistä hieman useampi akateemisesti koulutettu, hyvätuloinen, ylempi toimihenkilö ja yrittäjä matkustaa vähintään 100 kilometrin päähän kulttuurin vuoksi.

Vihreän liiton kannattajista niin tekee keskimääräistä useampi, perussuomalaisista pienempi osa kuin muiden suurimpien puolueiden kannattajista.

Mitä aktiivisemmin kulttuuria kuluttaa, sitä todennäköisemmin sen takia matkustaa. Tässä toisen ääripään muodostavat passiiviset kuluttajat, joista 12 prosentilla on tapana käydä vähintään kerran yli 100 kilometrin päässä olevassa kulttuuritapahtumassa.

Passiivisista yksipuolisista niin tekee 24 prosenttia, valikoivista aktiivisista kuluttajista 44 prosenttia.

Aktiiviset suurkuluttajat ovat innokkaimpia matkustamaankin kulttuurin vuoksi. Heidän enemmistöllään (53 %) on tapana käydä vähintään kerran – pari vuodessa yli 100 kilometrin päässä olevassa konsertissa, teatterinäytöksessä, taidenäyttelyssä tai kulttuuritapahtumassa.

Joka kymmenes heistä tekee useita tällaisia vierailuja vuosittain.

2.5. Teatteritarjontaan kohdentuvat toiveet

Kansa kaipaa teatteriin enemmän viihdyttävää huumoria

Taiteen ja kulttuurin tehtäviä sivuttiin tutkimuksessa myös siten, että kysyttiin, mitä kaikkea teatterissa tulisi olla, jotta kävisi siellä useammin. Vastajia pyydettiin kertomaan, mitkä viisi asiaa houkuttelisivat heitä eniten käymään teatterissa enemmän.

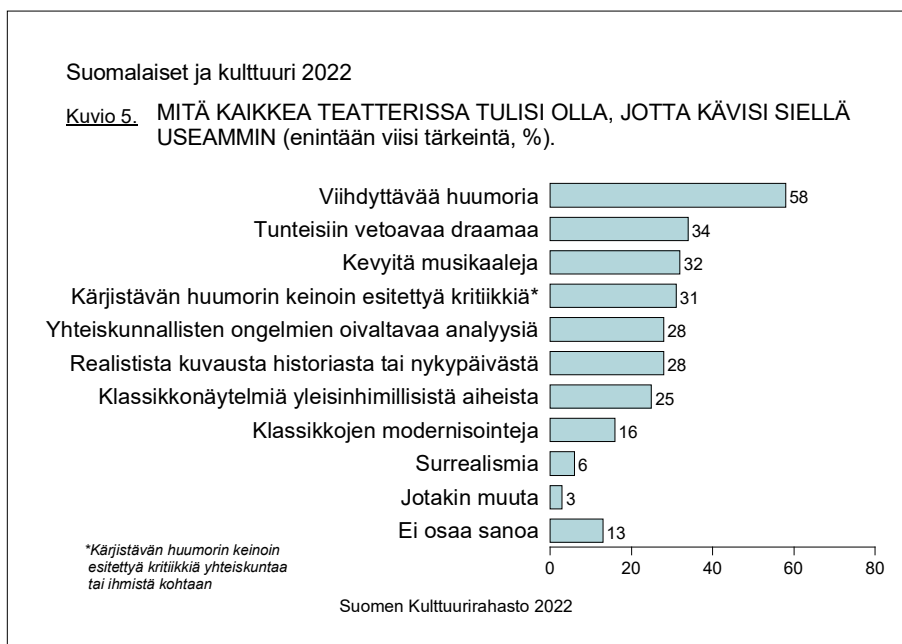
Enemmistölle viihdyttävä huumori olisi teatteriin lähtemisen kynnystä alentava asia. Kaikkiaan 58 prosenttia on tätä mieltä.

Noin joka kolmas kaipaa teatteriin tunteisiin vetoavaa draamaa, kevyitä musikaaleja tai kärjistävän huumorin keinoin esitettyä kritiikkiä yhteiskuntaa tai ihmistä kohtaan.

Runsas neljäsosa voisi käydä teatterissa useammin, jos näkisi siellä yhteiskunnallisten ongelmien oivaltavaa analyysiä tai realistista kuvausta historiasta tai nykypäivästä.

Täsmälleen joka neljäs voisi kiinnostua lähtemään teatteriin katsomaan klassikonäytelmää yleisinhimillisistä aiheista.

Muutamalle modernisoidut klassikot, surrealismi tai jokin muu sisältö tarjoaisi mahdollisen syyn teatterivierailulle.

Suomalaisilla aiempaa vähemmän syitä käydä teatterissa aiempaa enemmän

Nyt useat teatterisisällöt mainittiin hieman harvemmin kuin 2013. Tämä kertoo siitä, että syitä innostua käymään teatterissa useammin löytyi nyt hieman vähemmän.

Erot noin kymmenen vuoden takaiseen eivät kuitenkaan ole kovin suuria, pääasiassa noin viiden prosenttiyksikön suuruisia. Lisäksi eri asioiden välinen järjestys on entinen.

Säännön vahvistavia poikkeuksiakin on. Tunteisiin vetoava draama (-8 prosenttiyksikköä) ja viihdyttävä huumori (14 %-yks.) houkuttelevat selvästi harvempaa kuin aiemmin.

Osittain tässä kuitenkin saattaa heijastella lomakkeeseen tehty muutos. Kun nyt selvitettiin, kuinka kärjistävä huumori houkuttelisi ihmisiä teatteriin, 2013 käytettiin termiä provosoiva iva.

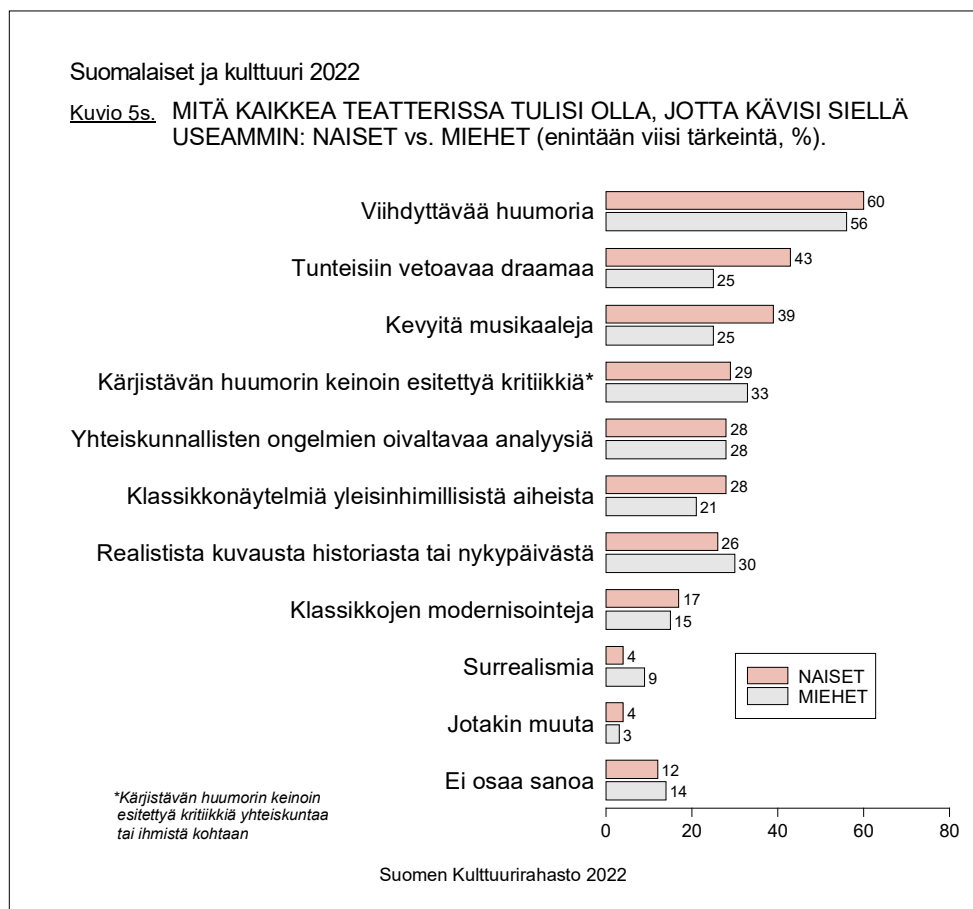
Kärjistävä huumori houkuttelee selvästi useampaa (18 %-yks.) kuin provosoiva iva. Kun vastaajat saivat valita viisi vaihtoehtoa, suuri kasvu yhdessä saattaa aiheuttaa vähennystä muihin vaihtoehtoihin.

Ero ei kuitenkaan ole niin suuri, että selittäisi muutokset yksinään. Kyllä kyse on myös siitä, että teatteri-into on hieman vähentynyt.

Tunteisiin vetoava draama ja musikaalit naisten mieleen, akateemisesti koulutetut klassikkojen ystäviä

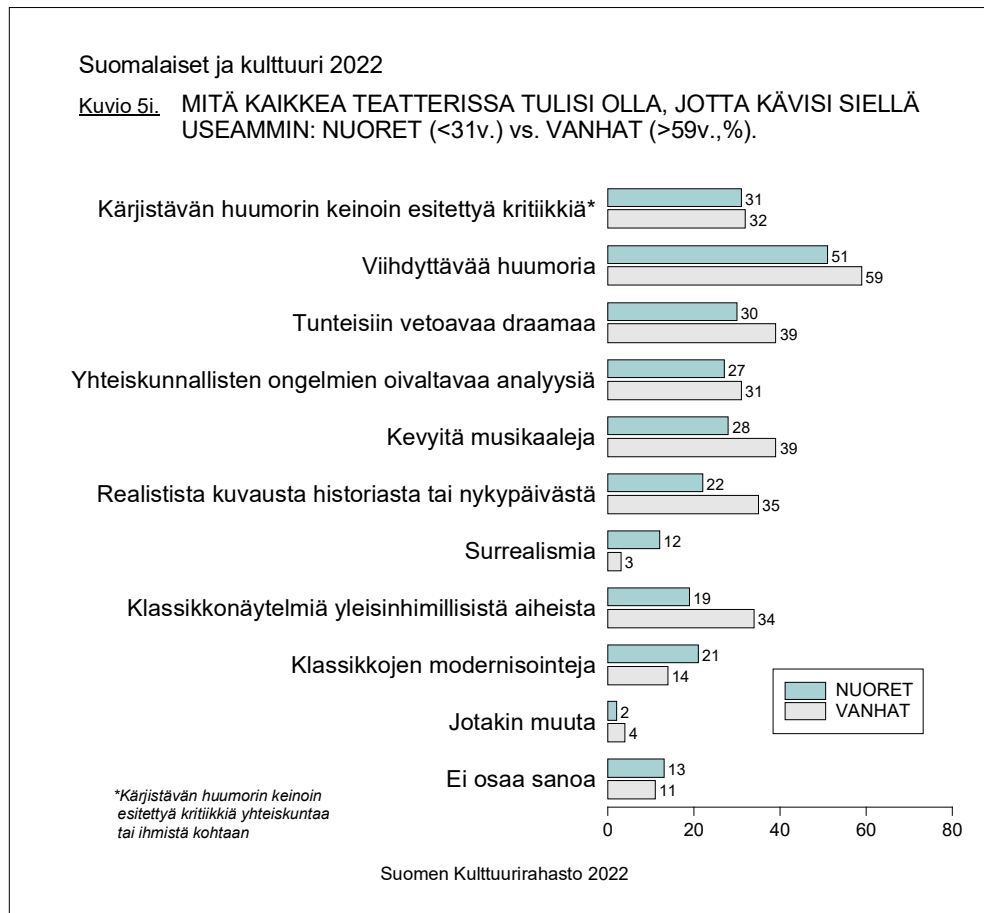
Monet teatteriin liittyvät asiat miellyttävät yhtä lailla naisia kuin miehiäkin. Klassikkojen modernisoinnit ja yhteiskunnallisten ongelmien oivaltava analyysi ovat tyyliä, jotka houkuttelisivat käytännössä yhtä useaa naista kuin miestä useammin teatterissa.

Miehistä aavistuksen useampi kuin naisista valitsi realistisen kuvauksen historiasta ja nykypäivästä. Saman voi todeta kärjistetyn huumorin keinoin esitettävästä kritiikistä ja surrealismista.

Niiden kohdalla sukupuolten väliset erot ovat kuitenkin huomattavasti pienemmät kuin silloin, kun arvioitiin tunteisiin vetoavan draaman tai kevyiden musikaalien vaikutusta teatteri-innokkuutta lisäävinä tekijöinä.

Ne houkuttelisivat teatterin naisia huomattavasti enemmän kuin miehiä.

Ikäkään ei kovin paljon vaikuta, vaikka iäkkäämmät voisivat innostua käymään teatterissa hieman helpommin kuin nuoret. Oheisessa kuviossa vertaillaan enintään 30-vuotiaita 60-vuotiaisiin ja iäkkäämpiin. Kummatkin löytävät perusteita sille, että voisivat käydä teatterissa enemmän.

Kuvassa vanhoiksi merkittyjä innostaisi enemmän kuin nuoria yleisinhimillisistä aiheista nähtävät klassikonäytelmät, realistinen kuvaus nykypäivästä tai historiasta sekä kevyet musikaalit. Myös viihdyttävä huumori houkuttelee vanhoja enemmän kuin nuoria.

Kärjistävän huumorin keinoin esitetty kritiikki olisi molemmille yhtä mieluista. Nuoret mainitsivat vanhoja useammin surrealismia ja klassikkojen modernisoinnit.

Koulutustason ja kulttuurin kuluttamisen välisestä suhteesta teatteri-innokkuutta mahdollisesti lisääviin asioihin voi mainita mm. sen, että keskimääräistä useampi akateemisesti koulutettu olisi kiinnostunut yleisinhimillisiä aiheita käsittelevistä klassikonäytelmistä sekä modernisoiduista klassikoista. Perus- ja keskitason koulutuksen saaneet voisivat lähteä teatteriin katsomaan viihdyttävää huumoria.

Eniten koulutettujen suosimat klassikot lisäisivät sekä aktiivisien valikoivien että aktiivisten suurkuluttajien mielenkiintoa käydä teatterissa enemmän.

Kulttuurin kuluttamisen ns. keskiryhmät eli aktiiviset valikoivat ja passiiviset yksipuoliset ovat kiinnostuneita viihdyttävän huumorin seuraamisesta teatterissa.

Aktiivisilla teatterikävijöillä eniten syytä nähdä useammin teatteria paikan päällä

Taulukossa 3 tilannetta on tarkasteltu sen mukaan, kuinka usein tutkimukseen osallistuneet normaalisti käyvät teatterissa.

Vähintään muutaman teatterinäytöksen vuodessa seuraavat ovat se ryhmä, joka on kaikkein alttein lisäämään käyntejään. Myös moni noin kerran vuodessa teatterissa käyvä voisi hyvin tehdä niin useamminkin.

Taulukko 3. Mitä kaikkea teatterissa tulisi olla, jotta kävisi siellä useammin? Mielipiteet teatterikäyntien mukaan (%)

	<i>Muutaman kerran vuodessa %</i>	<i>Noin kerran vuodessa %</i>	<i>Har- vemmin %</i>	<i>Ei koskaan %</i>
Kärjistävän huumorin keinoin esitettyä kritiikkiä yhteiskuntaa tai ihmistä kohtaan	40	35	28	19
Viihdyttävää huumoria	58	64	61	43
Tunteisiin vetoavaa draamaa	47	40	30	15
Yhteiskunnallisten ongelmien oivaltavaa analyysiä.....	35	31	26	16
Kevyitä musikaaleja	44	39	27	11
Realistista kuvausta historiasta tai nykypäivästä	33	32	25	18
Surrealismia	8	7	5	5
Klassikkonäytelmiä yleisinhimillisistä aiheista	36	30	19	8
Klassikkojen modernisointia	25	17	13	6
Jotain muuta	3	2	3	7
Ei osaa sanoa	4	7	15	32

Sen sijaan ne, jotka eivät yleensä käy teatterissa, tuskin lähtisivät sinne kovin helposti. Ainoan poikkeuksen voisi muodostaa jokin viihdyttävän huumorin alaan osuva teos. Peräti joka kolmas teatterin tavanomaisesti väliin jättävä suomalainen ei osaa sanoa, mikä heitä sinne voisi houkutella.

Muutaman kerran vuodessa teatteria paikan päällä katsovista vain neljä prosenttia ei osannut sanoa, mikä kiinnostaisi käymään useammin.

Eniten näitä aktiivisimpiäkin kiinnostaa viihdyttävä huumori ja kevyet musikaalit. Huumori innostaisi 64 prosenttia normaalisti kerran vuodessa teatterissa käyvistä.

Huumori on myös satunnaisille teatterikävijöille kaikkein todennäköisin syy mennä tavanomaista useammin teatteriin.

Vaikka satunnaisemmin teatterissa käyviä voi saada houkuteltua sinne useammin, muutaman kerran vuodessa teatterissa vierailevilla on silti enemmän syitä kuin muilla käydä siellä nykyistä enemmän.

3. TAITEEN JA KULTTUURIN TEHTÄVÄT

3.1. Taiteen tehtävät

Taiteen tulee viihdyttää, tuoda lohtua arkeen ja tuottaa esteettisiä kokemuksia

Taiteella voi ajatella olevan hyvin monenlaisia tehtäviä. Taide voi tuottaa nautintoa ja viihdyttää. Joskus se herättää keskustelua tai jopa järkyttää olemassa olevia käsityksiä ja rakenteita.

Taide voi myös välittää tietoa maailmasta ja sen tilasta tai paljastaa epäoikeudenmukaisuuksia ja uudistaa yhteiskuntaa.

Ja voi asiaa tulkita niinkin, ettei taiteella ei ole mitään erityistä tehtävää tai funktiota. Ajatus perustuu siihen, että taidetta tehdään taiteen vuoksi. Tämän ajattelun mukaan taide ei tarvitse perusteluja, eikä sen tarvitse palvella muita tavoitteita.

Tutkimukseen osallistuneille kerrottiin 15 taiteeseen liittyvää asiaa ja pyydettiin kertomaan, kuinka tärkeänä taiteen tehtävänä he pitävät kutakin.

Vastausten perusteella voi ajatella, että valtaosa suomalaisista näkee taiteella olevan useita ja moninaisia tehtäviä.

Merkittävimmäksi nousee viihdytyksen ja lohdun tuottaminen ihmisten arkeen. Useampi kuin neljä viidestä (86 %) on sitä mieltä, että tämä on vähintään melko tärkeä taiteen tehtävä.

Myös esteettisten kokemusten tuottaminen (78 %) ja ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (75 %) kuuluvat suomalaisten mielestä taiteen aivan tärkeimpien tehtävien joukkoon.

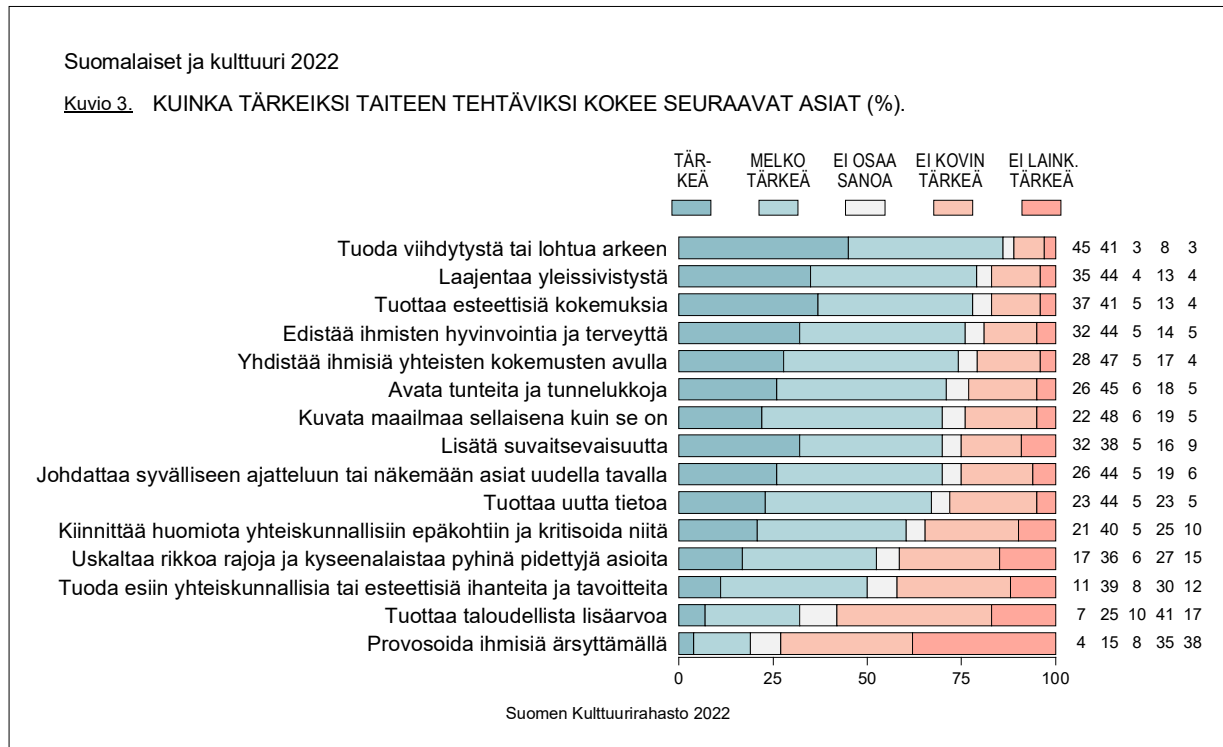
Valtaenemmistön mielestä taiteen funktio on myös laajentaa yleissivistystä, avata tunteita ja tunnelukkoja, yhdistää ihmisiä yhteisten kokemusten avulla, kuvata maailmaan sellaisena kuin se on, tuottaa uutta tietoa sekä ennen muuta laajentaa yleissivistystä.

Peräti 79 prosenttia on sitä mieltä, että yleissivistyksen laajentaminen on tärkeä – peräti toiseksi tärkein - taiteen tehtävä.

Kahdelle suomalaiselle kolmesta on lisäksi tärkeää, että taide johdattaa syvälliseen ajatteluun tai auttaa näkemään asiat uudella tavalla. Suvaitsevaisuuden lisääminen ja ihmisten yhdistäminen yhteisten kokemusten avulla on tärkeää valtaosalle ihmisistä.

Valtaenemmistön mielestä taiteen tehtävä ei ole ärsyttää ja provosoida ihmisiä. Yli puolet vastaajista pitää tärkeänä, että se rikkoo rajoja ja kyseenalaistaa pyhinä pidettyjä asioita.

Myös yhteiskunnallisiin epäkohtiin puuttuminen ja niiden kritisoiminen on enemmistön mielestä taiteelle kuuluva tehtävä.

Joka viidennen (19 %) mielestä on tärkeää, että taide provosoi. Yhteiskunnallisten epäkohtien paljastaminen taas on asia, joka 61 prosentin mielestä kuuluu taiteelle, mutta 35 prosentin mielestä ei. Rajojen rikkominen ja pyhinä pidettyjen asioiden kyseenalaistamista taiteelta odottaa 53 prosenttia, 42 prosentin ollessa päinvastaista mieltä.

Myös se, onko taiteen tuotava esiin yhteiskunnallisia tai esteettisiä ihanteita ja tavoitteita, jakaa suomalaisia. Joka toisen (50 %) mielestä on tärkeää, että se tekee niin, 42 prosentin ollessa asiasta päinvastaista mieltä.

Enemmistö (58 %) ei myöskään pidä tärkeänä, että taide tuottaisi taloudellista lisäarvoa. Noin kolmasosa (32 %) suomalaisista kuitenkin liittyy sen taiteen tehtäviin.

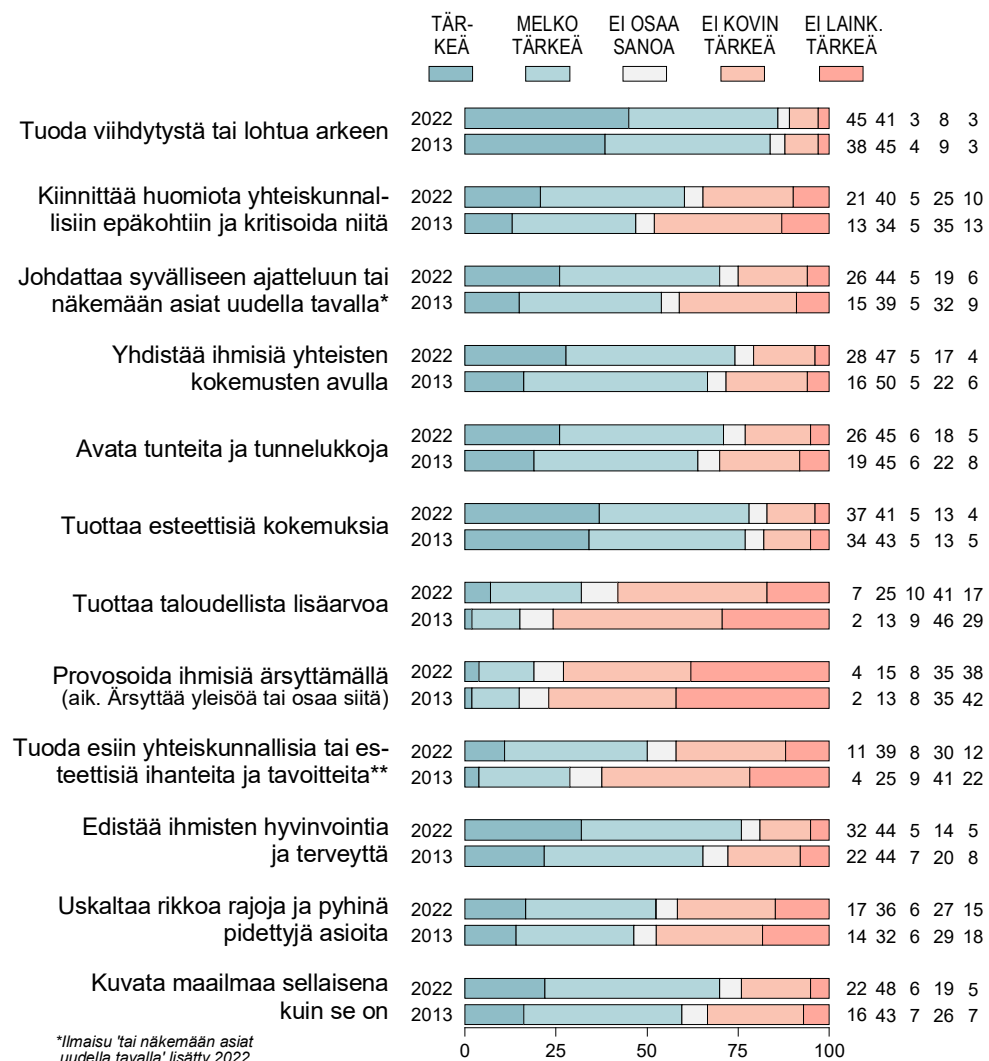
Taloudellinen lisäarvo liitetään aiempaa vahvemmin taiteen tehtäväksi, naiset pitävät useita asioita tärkeämpinä taiteen tehtävinä kuin miehet

Tämä näkemys on vahvistunut kaksinkertaiseksi vajaassa kymmenessä vuodessa. Kun asiaa kysyttiin edellisen kerran vuonna 2013, vain 15 prosenttia edellytti taiteelta taloudellista lisäarvoa.

Aiempaa useampi sälyttää taiteelle myös huomion kiinnittämisen yhteiskunnallisiin epäkohtiin ja niiden kritisoimiseen. 14 prosenttiyksikköä useamman mielestä kuin 2013 se on taiteen tärkeä tehtävä.

Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3t. KUINKA TÄRKEIKSI TAITEEN TEHTÄVIKSI KOKEE ERI ASIAT: ARVIOT VUOSINA 2013 JA 2022 (yhteiset arviointikohteet, %).

*Ilmaisu 'tai näkemään asiat uudella tavalla' lisätty 2022

**Aiempi muoto: 'Esitellä yhteiskunnallisia tai esteettisiä ihanteita'

Suomen Kulttuurirahasto 2022

Nyt hieman useampi kuin silloin pitää ihmisten yhdistämistä yhteisten kokemusten avulla, tunnelukkojen avaamista sekä ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden esittämistä taiteen tärkeinä tehtävinä.

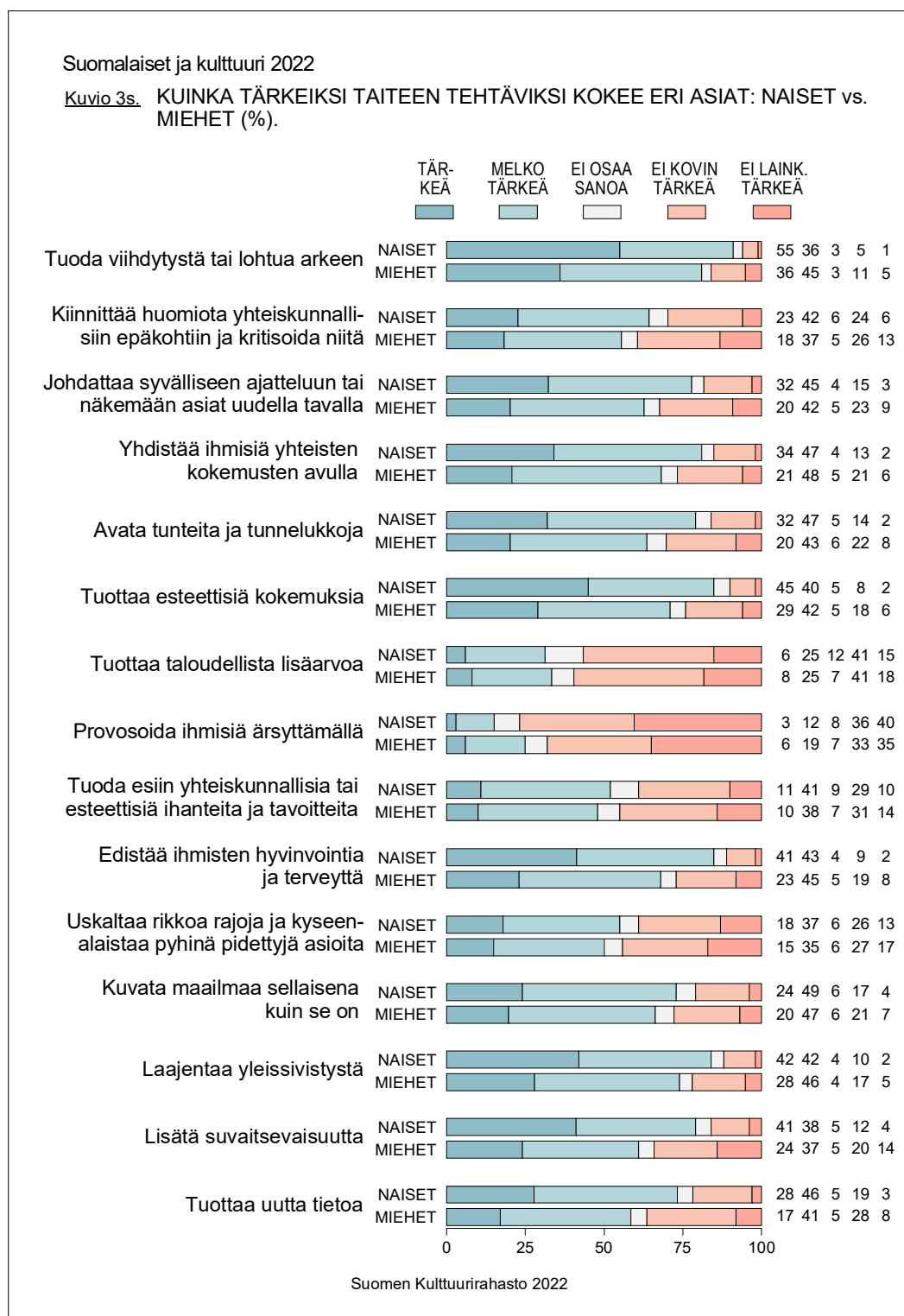
Saman voi todeta taiteen tehtävästä kuvata maailma sellaisena kuin se on sekä uskalluksesta rikkoa rajoja ja pyhinä pidettyjä asioita taiteen avulla.

Aiempaa selvästi useampi on sitä mieltä, että taiteella on tärkeä tehtävä syvälliseen ajatteluun johdattamisessa, asioiden näkemisessä uudella tavalla sekä esteettisten ihanteiden ja tavoitteiden esiintuojana.

Näissä tapauksissa osa muutoksesta voi kuitenkin johtua siitä, että kysymyksessä käytettyä muotoilua vaihdettiin.

Ensin mainittuun lisättiin nyt *tai näkemään asiat uudella tavalla*. Jälkimmäinen oli aiemmin muodossa *esitellä yhteiskunnallisia tai esteettisiä ihanteita*.

Kummassakin tapauksessa tehdyt muutokset rohkaisivat aiempaa enemmän tutkimukseen osallistuneita olemaan samaa mieltä esitetyn kanssa.

Edellisellä sivulla olevassa kuviossa on vertailtu naisten ja miesten käsityksiä keskenään. Pääosin ne noudattelevat samoja linjoja. Voisi sanoa, että ns. suuri kuva on kummallakin varsin samanlainen.

Silti voi todeta, että naiset antavat miehiä enemmän taiteelle tehtäviä. Naisista useampi kuin miehistä pitää sellaisena esimerkiksi sitä, että taide edistää ihmisten hyvinvointia ja terveyttä. Saman voi todeta taiteesta yleissivistyksen laajentajana ja suvaitsevaisuuden lisääjänä.

Lisäksi naisista suurempi osa kuin miehistä pitää tärkeänä, että taide antaa uutta tietoa, esteettisiä kokemuksia, tunteiden ja tunnelukkojen avaamista sekä lohtua tai viihdytystä arkeen. Naisista suurempi osa kuin miehistä on myös sitä mieltä, että johdattaminen syvälliseen ajatteluun ja asioiden näkeminen uudella tavalla ovat tärkeitä taiteen tehtäviä.

Vaikka erot sukupuolten ajatuksista taiteen tehtävistä eivät ole kovinkaan suuria, ne ovat johdonmukaisia.

Aktiiviset kulttuurin kuluttajat odottavat taiteelta keskimääräistä enemmän rajojen rikkomista ja ärsyttämistä

Kulttuurin kuluttamisella ja käsityksillä taiteen tehtävistä on oma yhteytensä. Yleisesti ottaen voi sanoa, että mitä enemmän ja monipuolisemmin kulttuuria kuluttaa, sitä todennäköisemmin taiteelle löydetään tehtäviä.

Aktiiviset kulttuurin kuluttajat erottuvat passiivisemmista varsinkin silloin, kun pohditaan sitä, kuinka tärkeää on, että taide tuo esiin yhteiskunnallisia tai esteettisiä ihanteita ja tavoitteita. Aktiiviset kulttuurin kuluttajat ovat äärimmäisen vakuuttuneita, että tämä on tärkeä taiteen tehtävä.

Provosoiminen ihmisiä ärsyttämällä, yhteiskunnallisiin epäkohtiin puuttuminen ja sellaisten kritisoiminen sekä uskallus rikkoa rajoja ja pyhinä pidettyjen asioiden kyseenalaistaminen kuuluvat tässä mielessä samaan sarjaan. Aktiiviset kulttuurin kuluttajat pitävät niitä selvästi tärkeämpinä taiteen tehtävinä kuin ne, jotka kuluttavat sitä vähemmän.

Myös ikä vaikuttaa. Nuoruus vihjaa tässä siihen, että taiteelta edellytetään rajojen rikkomista ja kyseenalaistamista. Nuorista keskimääräistä useampi odottaa myös, että taide ärsyttäisi ja provosoisi ihmisiä sekä kiinnittäisi huomiota yhteiskunnallisiin epäkohtiin. Siinä taiteen ote voi olla kriittinenkin.

Keskimääräistä useampi nuori on myös sitä mieltä, että taiteen tehtävä on tuottaa taloudellista lisäarvoa. Nuorimmasta ikäryhmästä jopa melkein joka toinen on tätä mieltä.

Hengenheimolaisia he saavat kulttuurin aktiivisista suurkuluttajista, joiden enemmistö (57 %) pitää tärkeänä, että taide on myös taloudellisesti tuottavaa.

Myös oma poliittinen suuntautuminen vaikuttaa käsityksiin taiteen tehtävien tärkeydestä. Poliittiseen vasemmistoon lukeutuvat pitävät useita tehtäviä tärkeämpinä kuin porvarillisemmin ajattelevat.

Silti jälkimmäisetkin ovat usein varsin samaa mieltä ensin mainittujen kanssa. Tästä käy hyvänä esimerkkinä käsitykset taiteesta viihdytyksen ja lohdutuksen tuojana. Kaikki pitävät sitä melkoisen tärkeänä taiteen tehtävänä.

Taulukko 4. Taiteen tehtävien tärkeys. Tärkeä + melko tärkeä -osuudet. Mielenpitoet puoluekannatuksen mukaan (%)

	<i>SDP</i>	<i>PS</i>	<i>KOK</i>	<i>KESK</i>	<i>VIHR</i>	<i>VAS</i>
	%	%	%	%	%	%
Tuoda viihdytystä tai lohdutusta arkeen	89	80	89	84	89	90
Kiinnittää huomiota yhteiskunnallisiin epäkohtiin ja kritisoida niitä.....	70	49	53	52	80	83
Johdattaa syvälliseen ajatteluun tai näkemään asiat uudella tavalla	74	57	69	70	85	89
Yhdistää ihmisiä yhteisten kokemusten avulla	82	62	77	74	83	84
Avata tunteita ja tunnelukkoja.....	76	61	69	73	82	83
Tuottaa esteettisiä kokemuksia	81	64	81	75	88	88
Tuottaa taloudellista lisäarvoa	35	37	34	39	31	24
Provosoida ihmisiä ärsyttämällä	24	20	18	22	27	35
Tuoda esiin yhteiskunnallisia tai esteettisiä ihanteita ja tavoitteita.....	59	41	47	53	60	66
Edistää ihmisten hyvinvointia ja terveyttä.....	80	67	79	76	83	82
Uskaltaa rikkoa rajoja ja kyseenalaistaa pyhinä pidettyjä asioita	59	44	50	45	78	82
Kuvat maailmaa sellaisena kuin se on	75	67	69	72	73	81
Laajentaa yleissivistystä	84	70	81	76	85	89
Lisätä suvaitsevaisuutta	84	40	71	75	88	87
Tuottaa uutta tietoa.....	74	57	63	64	71	75

Eivätkä erot ole loppujen lopuksi kovin suuria silloinkaan, kun mietitään taidetta taloudellisen lisäarvon tuottajana tai tunnelukkojen avaajana.

Perussuomalaiset panevat jälkimmäiselle vähemmän merkitystä kuin muiden suurimpien puolueiden kannattajat. Silti perussuomalaistenkin vankka enemmistö (61 %) pitää tätä asiaa taiteen tärkeänä tehtävänä.

Vasemmistoliittolaiset ja vihreät näkevät usein taiteella olevan tärkeitä tehtäviä. Sosialidemokraatit myötäilevät heitä, ollen kuitenkin aavistuksen maltillisempia näkemyksissään. Kokoomuslaiset ja keskustalaiset ovat mielenpitoineen lähellä koko väestön keskiarvoa.

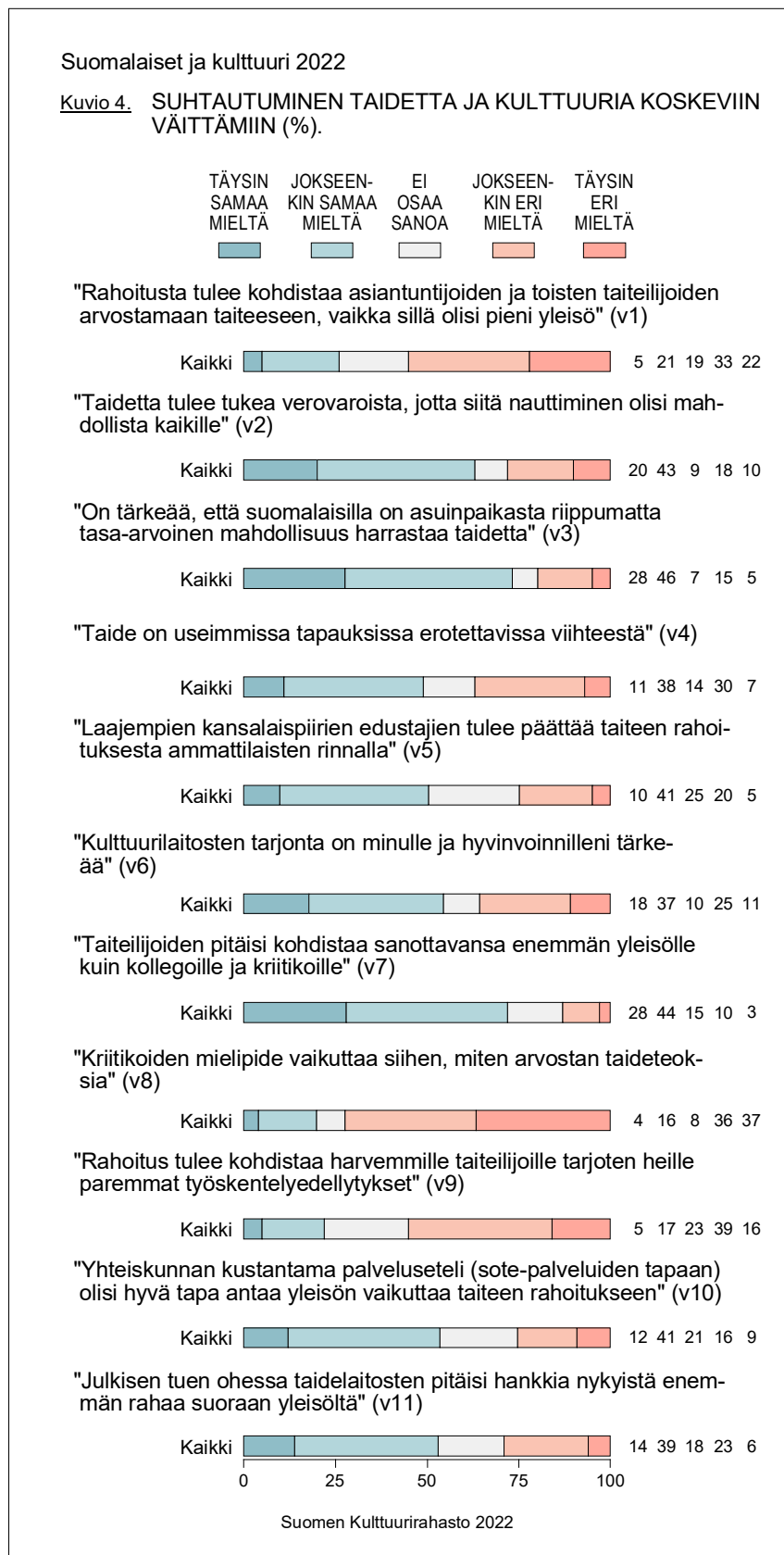
Eniten perussuomalaiset eroavat muista näkemyksissään taiteesta suvaitsevuuden lisääjänä. Vain 40 prosenttia puolueen kannattajista pitää tätä merkittävänä taiteen tehtävänä. Vihreistä (88 %) ja vasemmistoliittolaisista (87 %) yli kaksi kertaa useampi taas on tätä mieltä.

3.2. Taidetta ja kulttuuria koskevat käsitykset

Taidetta on tuettava verovarosta, rahoituspäätöksiä ei pitäisi jättää vain ammattilaisille

Edellä havaittiin, ettei suomalaisten enemmistö edellytä taiteelta taloudellisen lisäarvon tuottamista.

Niinpä ei yllätä, että valtaosa (63 %) heistä vaatii taiteen tukemista verovaroista, jotta siitä nauttiminen olisi mahdollista kaikille.

Tasa-arvoisuus taiteen nauttimisessa on merkittävä asia suomalaisille. Kolme neljästä pitää tärkeänä sitä, että suomalaisilla on asuinpaikasta riippumatta yhtäläinen mahdollisuus harrastaa taidetta.

Enemmistö (53 %) uskoo, että kuten sote-palveluissa, myös taiteessa olisi yhteiskunnan kustantaman palvelusetelin avulla hyvä antaa yleisön päästä vaikuttamaan taiteen rahoitukseen. Joka toinen (51 %) myös edellyttää, ettei taiteen rahoituspäätöksiä jätettäisi vain ammattilaisille, vaan vaatii laajempien kansalaispiirien edustajille mahdollisuutta päättämään asiasta ammattilaisten rinnalla.

Tietynlainen rahoituksen laaja-alaisuus on suomalaisille mieleen. Enemmistö (55 %) ei halua, että rahoitusta kohdistettaisiin harvemmille taiteilijoille tarjoten heille paremmat työskentelyedellytykset. Kun esitettiin väite, että taiteen rahoitusta tulee kohdistaa asiantuntijoiden ja toisten taiteilijoiden arvostamaan taiteeseen, vaikka sillä olisi pieni yleisö, hieman useampi kuin joka toinen (55 %) siitä eri mieltä.

Toisaalta enemmistö toivoo, että taidelaitokset hankkisivat julkisen tuen ohessa nykyistä enemmän rahaa suoraan yleisöltä (53 %).

Kriitikoiden näkemysten ei myönnetä ohjaavan omia mielipiteitä, taiteen erottaminen viihteestä ei kaikkien mielestä onnistu

Kolme suomalaista neljästä ei omasta mielestään anna kriitikoiden näkemyksen vaikuttaa omiin taideteoksiin liittyviin arvostuksiinsa. Melkein kaksi viidestä ei usko, että kriitikoiden sanomiset ohjaisivat lainkaan sitä, mitä ajattelevat taiteesta.

Vaikka melkein joka toinen uskoo, että taide on useimmissa tapauksissa erotettavissa taiteesta, varsin moni on asiasta päinvastaista mieltä.

Oli asia niin tai näin, suuri yleisö vaatii, että taiteilijoiden pitäisi kohdistaa sanottavansa enemmän heille kuin kollegoille ja kriitikoille.

Asia on tärkeä. Enemmistö (55 %) nimittäin ajattelee kulttuurilaitosten tarjonnan olevan itselleen ja hyvinvoinnilleen tärkeitä.

Mielipiteet muuttuneet vain vähän kymmenessä vuodessa, kulttuurilaitosten tarjonta tärkeää aikaisempaa useammalle, naisten ja miesten näkemyksissä vain vähäisiä eroja

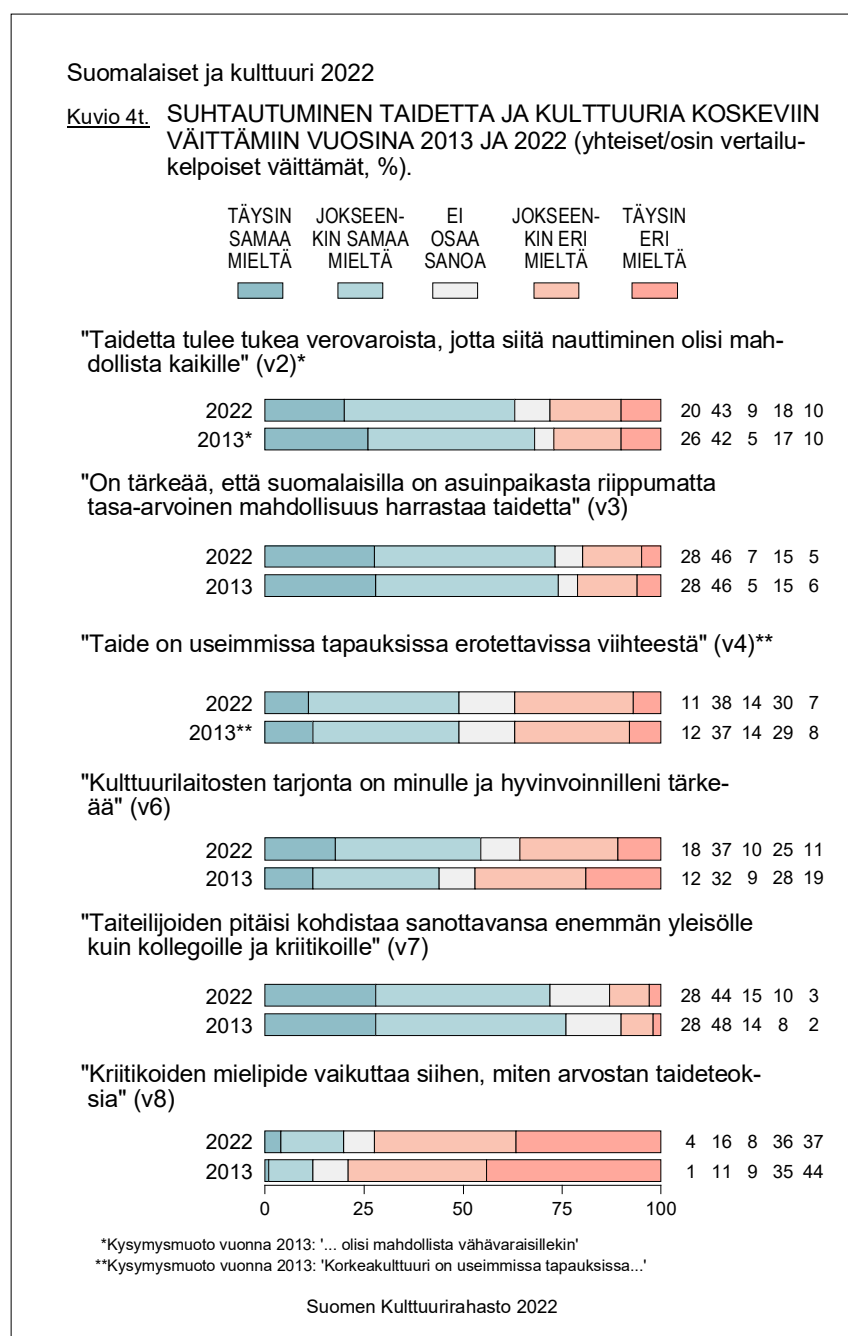
Kuusi väittämää esitettiin vuonna 2013 sellaisessa muodossa, että tulosten vertailu on mahdollista.

Kovinkaan paljon tulokset eivät ole muuttuneet. Esimerkiksi mahdollisuus harrastaa taidetta tasapuolisesti asuinpaikasta riippumatta on nyt merkittävä asia yhtä monelle kuin silloinkin. Myös näkemykset siitä, onko taide useimmissa tapauksissa erotettavissa viihteestä, ovat entiset.

Kulttuurilaitosten tarjonnan merkitys sen sijaan on jonkin verran kasvanut. Nyt 11 prosenttiyksikköä useampi kuin vuonna 2013 totesi sen olevan itselleen ja hyvinvoinnilleen tärkeää.

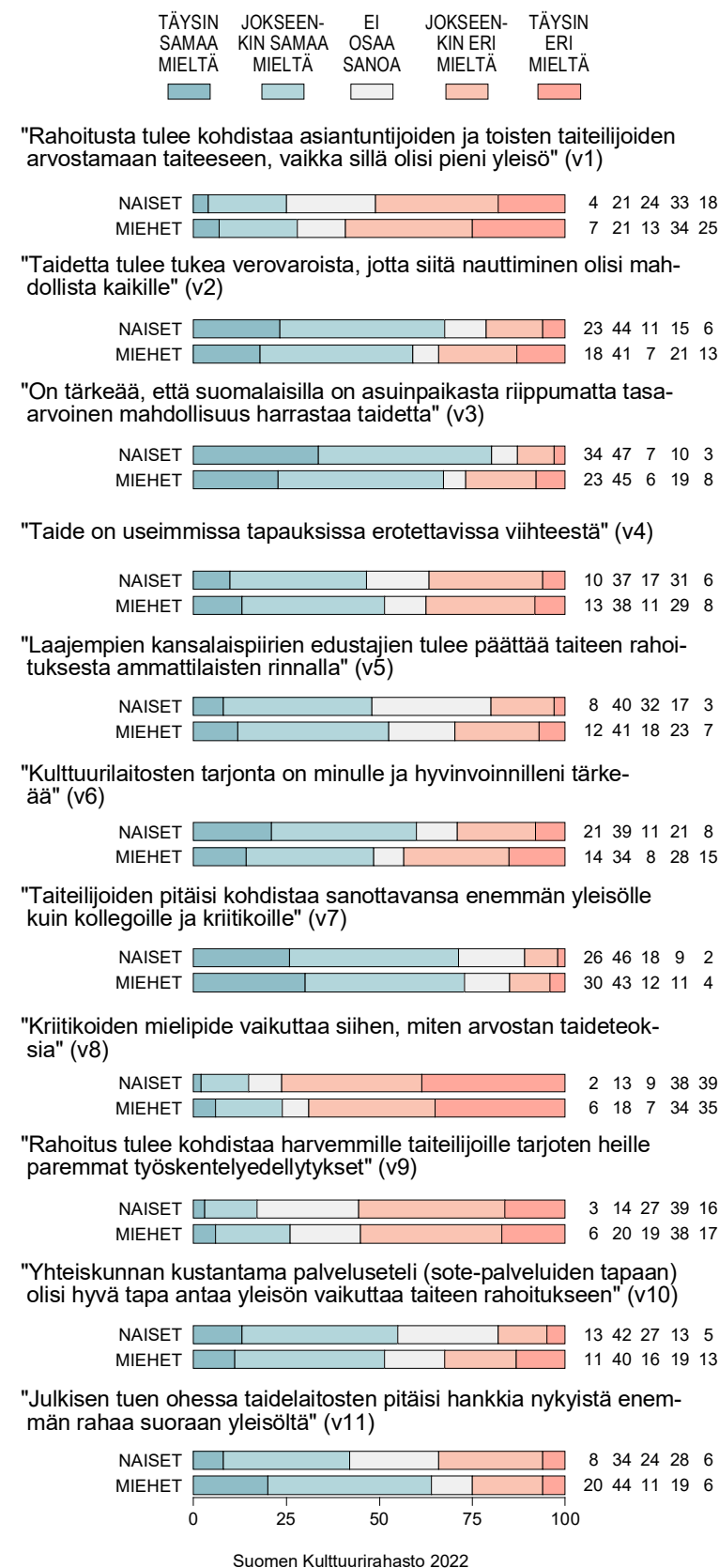
Kahdeksan prosenttiyksikköä useampi taas uskoo, että kriitikoiden näkemykset vaikuttavat siihen, kuinka arvostaa taideteoksia.

Muut erot ovat pienempiä. Tosin aavistuksen verran pienempi osa suomalaisista kuin kymmenisen vuotta sitten vaatii nyt taiteen tukemista verovaroista, jotta kaikki voisivat nauttia siitä. Niitäkin on hieman vähemmän, jotka edellyttävät, että taiteilijoiden pitäisi kohdistaa sanottavansa enemmän yleisölle kuin kollegoille ja kritikoille. Valtaenemmistö on kuitenkin vielä tätä mieltä.

Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 4s. SUHTAUTUMINEN TAIDETTA JA KULTTUURIA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: NAISET vs. MIEHET (%).

Naisten ja miesten käsitykset ovat pääpiirteissään samanlaisia. Molemmat ovat esimerkiksi samaa mieltä siitä, että taiteilijoiden pitäisi kohdistaa sanottavansa enemmän yleisölle kuin kollegoille tai kriitikoille. Suurin piirtein yhtä moni nainen ja mies arvelee myös, että taiteen voi useimmissa tapauksissa erottaa viihteestä.

Tiettyjä painotuseroja voi kuitenkin havaita. Naisista useampi kuin miehistä sekä pitää tärkeänä, että kaikki voivat harrastaa taidetta riippumatta siitä, missä osassa Suomea asuvat että edellyttää, että taidetta tuetaan verovaroista.

Naisista suurempi osa kuin miehistä arvioi myös kulttuurilaitosten tarjonnan olevan itselleen ja hyvinvoinnilleen tärkeitä.

Miehistä useampi kuin naisista arvelee omien taideteoksiin kohdistuvien arvostustensa olevan riippuvainen kriitikoiden mielipiteistä.

Suurin ero kuitenkin syntyy silloin, kun otetaan kantaa siihen, pitäisikö taidelaitosten hankkia julkisen tuen ohessa nykyistä enemmän rahaa suoraan yleisöltä. Miesten selkeä enemmistö (64 %) edellyttää sitä, naisista selvästi harvempi (42 %).

Kulttuurin kuluttaminen vaikuttaa näkemyksiin

Mitä aktiivisemmin kulttuuria kuluttaa, sitä todennäköisemmin pitää kulttuurilaitosten tarjontaa itselleen ja hyvinvoinnilleen tärkeänä.

Neljä viidestä (81 %) aktiivisesta suurkuluttajasta on tätä mieltä. Riittävä kulttuuritarjonta lisää myös monen aktiivisen valikoivan kuluttajan (70 %) hyvinvointia. Passiivisista yksipuolisistakin melkein joka toinen (47 %) on tätä mieltä, passiivisista kuluttajista vain joka neljäs (26 %).

Keskimääräistä suurempi osa aktiivisista suurkuluttajista oli samaa mieltä minkä tahansa esitetyn väitteen kanssa.

Selvästi he erottuivat näkemystensä vuoksi muista varsinkin silloin, kun pohdittavana oli vaikkapa se, tulisiko rahoitusta kohdistaa asiantuntijoiden ja toisten taiteilijoiden arvostamaan taiteeseen, vaikka sillä olisi pieni yleisö tai pitäisikö rahoitus keskittää harvemmille taiteilijoille, tarjoten heille paremmat työskentelyedellytykset.

Kummassakin tapauksessa kulttuurin aktiiviset suurkuluttajat suhtautuivat keskimääräistä selvästi myönteisemmin ehdotettuun.

Lisäksi heistä useampi kuin kulttuuria vähemmän kuluttavista uskoo, että taiteen pystyy useimmissa tapauksissa erottamaan viihteestä.

Aktiivisimmat kuluttajat kertoivat muita useammin myös siitä, kuinka kriitikoiden mielipide vaikuttaa heidän taideteoksiin kohdistamaansa arvostukseen.

Vasemmistolaisten mielestä taidetta on tuettava verovaroista, oikeistolaiset edellyttävät taidelaitosten hankkivan rahaa myös suoraan yleisöltä

Tuloksista havaitsee, että varsinkin vasemmistolaisittain ajattelevat vasemmistoliiton, vihreiden ja sosialidemokraattien kannattajat vaativat taiteen tukemista verovaroista, jotta siitä nauttiminen olisi mahdollista kaikille.

Tämä ei kuitenkaan sulje pois sitä tosiseikkaa, että kaikkien muidenkin suurten puolueiden paitsi perussuomalaisten kannattajien enemmistöt ovat samaa mieltä asiasta.

Vasemmistopuolueiden kannattajat ottivat kuitenkin muita vahvemmin kantaa verovarojen käytön puolesta taiteen rahoituksessa.

Vastaavasti moni vasemmistolainekin, sosialidemokraateista jopa enemmistö, pitää tärkeänä, että julkisen tuen ohessa taidelaitosten pitäisi hankkia rahoitusta nykyistä enemmän suoraan yleisöltä.

Oikeistoon lukeutuvat taas ovat vielä vahvemmin sitä mieltä, että taidelaitosten pitäisi rahoittaa toimintaansa ainakin osittain markkinalähtöisesti. Esimerkiksi kokoomuslaisista tätä mieltä on useampi kuin kaksi kolmesta.

Vasemmistolaisen maailmankatsomuksen omaavat kokevat voimakkaammin kuin oikeistolaiset kulttuurilaitosten tarjonnan olevan tärkeää yleensä ottaen ja hyvinvoinnin kannalta erityisesti.

Kokoomuslaisten ja keskustalaistenkin enemmistöt ovat tätä mieltä. SDP:n kannattajien, vihreiden ja vasemmistoliittolaisten tapauksessa puhutaan kuitenkin valtaenemmistöstä.

Perussuomalaiset muodostavat tässä oman joukkonsa. Heistäkin melko moni (38 %) kokee taidelaitokset ja niiden tarjonnan itselleen tärkeiksi. Silti enemmistö puolueen kannattajista ajattelee asiasta eri tavalla. Joka neljäs (23 %) perussuomalainen oli väittämän kanssa täysin eri mieltä.

Iäkkäät toivovat yleisölle kohdistettua sanomaa, koulutetuille kulttuurilaitosten tarjonta muodostaa hyvinvoinnin lähteen

Varsinkin iäkkäät ja eläkeläiset ovat sitä mieltä, että taiteilijoiden olisi hyvä kohdistaa sanottavansa enemmän yleisölle kuin kollegoille ja kriitikoille.

Myös nuorten enemmistö on tästä samaa mieltä. Nuorista löytää kuitenkin keskimääräistä hieman enemmän sellaisia, jotka haluaisivat kohdistaa rahoitusta asiantuntijoiden ja toisten taiteilijoiden arvostamaan taiteeseen tai harvemmille taiteilijoille, jotta näille voi tarjota paremmat työskentelyedellytykset.

Jälkimmäinen kävisi myös keskimääräistä hieman useammalle peruskoulutetulle. Heistä hieman suurempi osa kuin muun tyyppisen koulutuksen saaneista myös uskoo taiteen olevan useimmiten erotettavissa viihteestä.

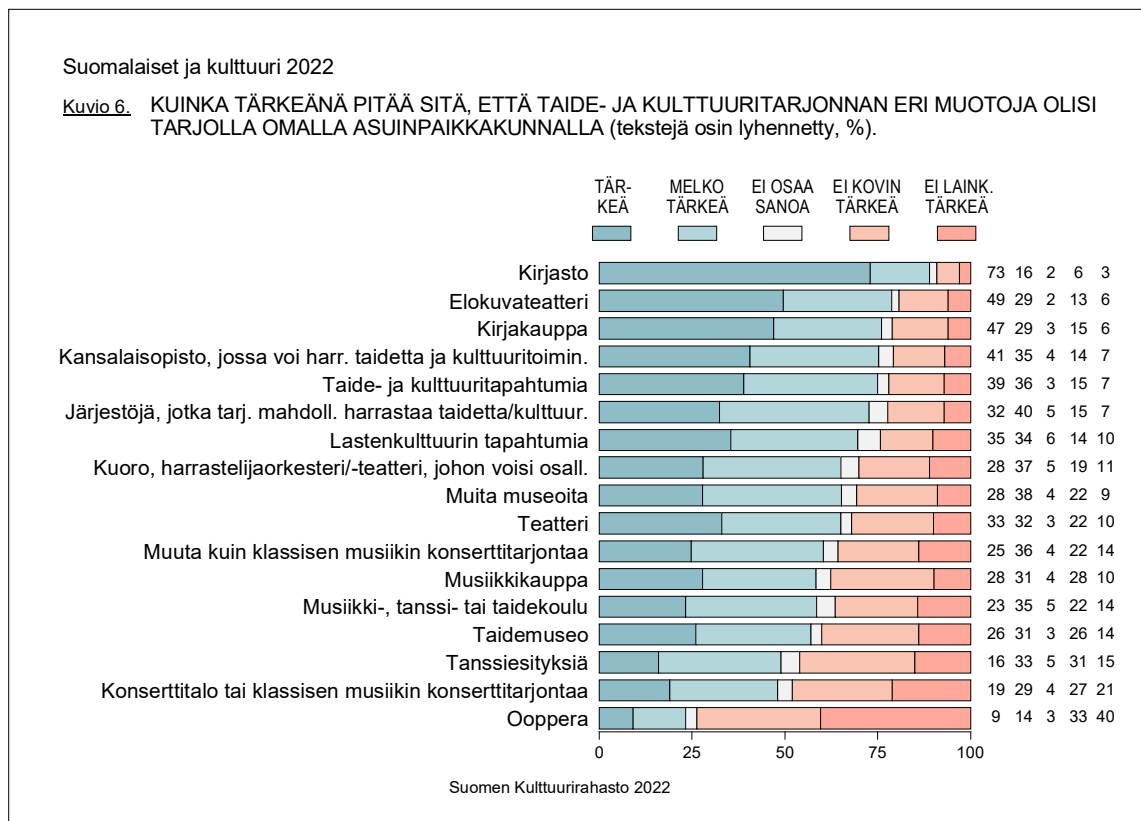
Muuten koulutus vaikuttaa siten, että akateemisesti koulutetuista keskimääräistä useampi pitää tärkeänä, että taidetta tuetaan verovaroista, jotta mahdollisimmin moni voisi nauttia siitä. Koulutustason noustessa kasvaa myös todennäköisyys sille, että kulttuurilaitosten tarjonta alkaa muodostua itselle ja hyvinvoinnille tärkeäksi asiaksi.

4. KULTTUURIN SAAVUTETTAVUUS

4.1. Asuinpaikkakunnan kulttuuritarjontaan kohdentuvat toiveet

Kirjasto on pakko olla omalla asuinpaikkakunnalla

Kulttuuritarjonta on saavutettavaa, kun erilaiset yleisöt voivat käyttää sitä ja osallistua siihen mahdollisimman helposti ja esteettömästi. Tutkimukseen osallistuneilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitivät sitä, että omalla paikkakunnalla olisi erilaista taide- ja kulttuuritarjontaa.

Yleisesti ottaen ihmiset pitävät tärkeänä, että voivat itse harrastaa kulttuuria, vaikkapa menemällä katsomaan jotain esitystä tai näyttelyä. Ei pidä kuitenkaan unohtaa, että mahdollisuus tehdä kulttuuria itse tai ainakin mahdollisuus osallistua sen tekemiseen on käytännössä yhtä tärkeää.

Kirjasto on silti kaikkein tärkein. Yhdeksän kymmenestä pitää vähintään melko tärkeänä sitä, että sellainen löytyy omalta paikkakunnalta. Melkein kolme neljästä kokee kirjaston olevan tärkeä.

Myös elokuvateatteri, kirjakauppa, kansalaisopisto, taide- ja kulttuurialan harrastejärjestöt sekä erilaiset taide- ja kulttuuritapahtumat pitää monen mielestä löytyä omalta kotipaikkakunnalta.

Enemmistön mielestä tärkeitä ovat myös teatteri, musiikkikauppa, museot, rock/jazz-konsertit ja erilaiset mahdollisuudet itse tehdä taidetta.

Varsinkaan ooppera, mutta eivät myöskään konserttitalo, klassisen musiikin konserttitarjonta tai tanssiesitykset ole aivan yhtä monen mielestä välttämättömiä kotipaikkakunnalla.

Silti melkein joka toinen pitää tanssi- ja klassisen musiikin tarjontaa vähintään melko tärkeänä. Ooppera on sitä melkein joka neljännelle.

Kulttuuritarjontaan liittyvä tarpeet eivät ole muuttuneet

Kuluneet kymmenisen vuotta eivät ole tuoneet muutoksia omaan paikkakuntaan kohdistuviin kulttuuritarjonnan tarpeisiin. Valinnat eivät pelkästään kohdistu samoihin tarjonnan muotoihin. Niitä kaipaavien prosenttiosuudetkin ovat käytännössä entiset.

Suurin näkemysero liittyy taidemuseoihin. Niitä kaippaa omalle paikkakunnalleen nyt 10 prosenttiyksikköä useampi kuin vuonna 2013.

Sellaisen kuoron, harrastajaorkesterin tai -teatterin löytyminen omalta paikkakunnalta, johon voisi periaatteessa osallistua, on tärkeää seitsemän prosenttiyksikköä useamman mielestä kuin aikaisemmin. Muut erot jäävät edellä mainittuja vähäisemmiksi.

Naiset kaipaavat tarjontaa enemmän kuin miehet, teatteri tärkeä kaupungeissa asuville

Naisista useampi kuin miehistä pitää tärkeänä, että tiettyjä kulttuurin muotoja olisi tarjolla omalla paikkakunnalla.

Kansalaisopistot, joissa voi harrastaa taidetta tai kulttuuritoimintaa, musiikki-, tanssi- tai taidekoulu, tanssiesitykset, taide- ja kulttuuri- sekä lastenkulttuuritapahtumat ovat hyviä esimerkkejä kulttuuritarjonnasta, jota naiset kaipaavat paikkakunnalle enemmän kuin miehet.

Moni mieskin pitää tärkeänä, että tarjonta kattaisi myös tällaisia asioita ja tapahtumia. Miesten enemmistö esimerkiksi edellyttää, että omalta paikkakunnalta löytyy teatteri. Naisista niin vain tekee vielä hieman suurempi osa.

Tämä on tilanne oikeastaan kaikessa muussa tarjonnassa, paitsi musiikkikaupoissa ja oopperassa. Niitä kaippaa omalle paikkakunnalleen yhtä moni nainen ja mies.

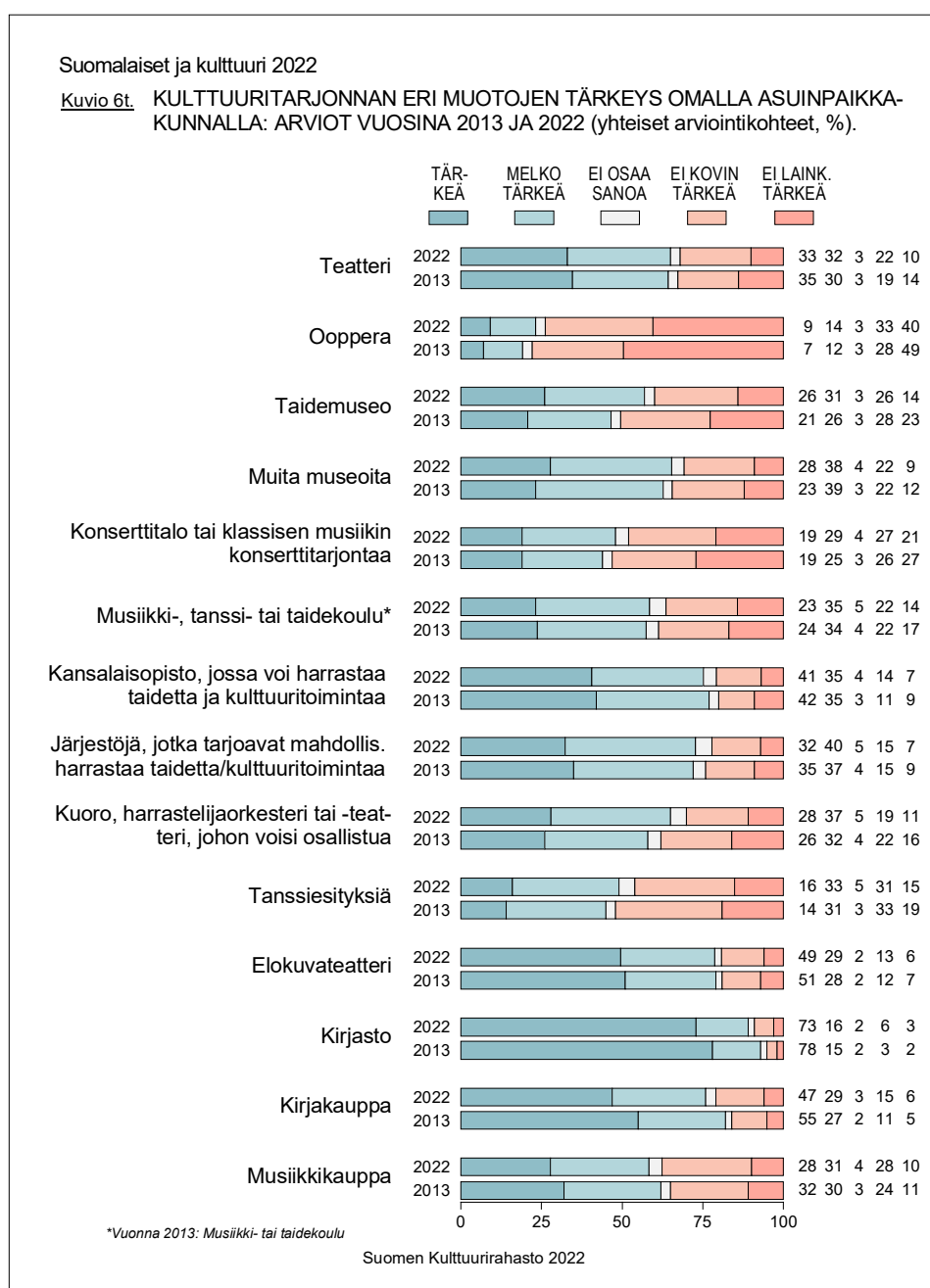
Osa tarjonnasta on yhtä tärkeää niin maaseudulla asuville kuin kaupunkilaisillekin. Kirjasto, lastenkulttuurin tapahtumat, kuoro ja muu taideharrastetoiminta sekä kansalaisopisto, jossa voi harrastaa kulttuuria ovat hyviä esimerkkejä sellaisista.

Elokuvateatteri ja varsinkin taidemuseo ja teatteri taas ovat tärkeitä sitä useammalle, mitä kaupunkimaisemmissa oloissa asutaan.

Varsinkin pääkaupunkiseudulla asuvat edellyttävät, että nämä palvelut löytyvät omalta paikkakunnalta. Teatteri on heistä melkein kolmelle neljästä vähintään melko tärkeä, taidemuseokin melkein yhtä monelle.

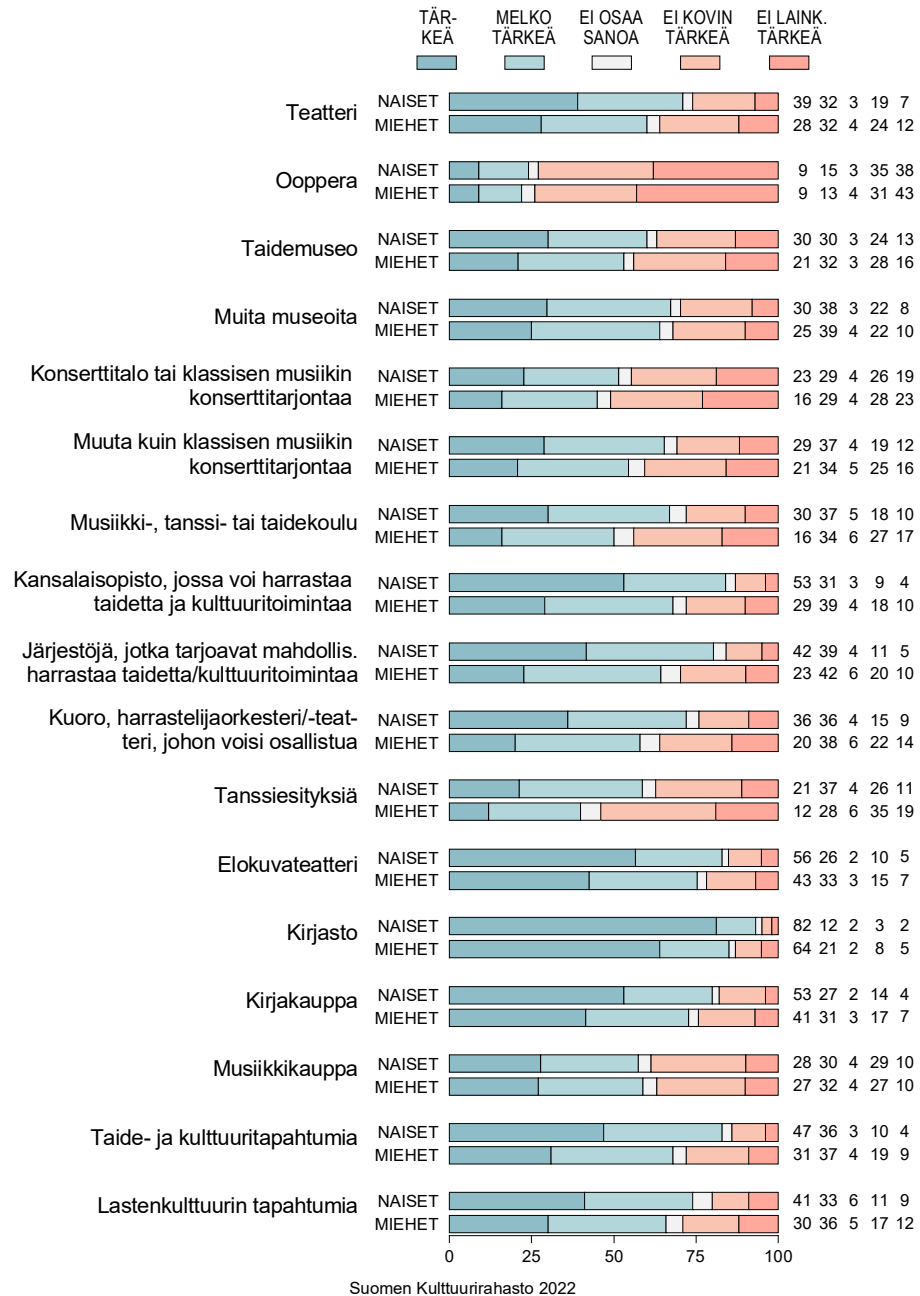
Useampi kuin neljä viidestä pääkaupunkiseutulaisesta on sitä mieltä, että elokuvateatteri täytyy löytyä omalta kotipaikkakunnalta.

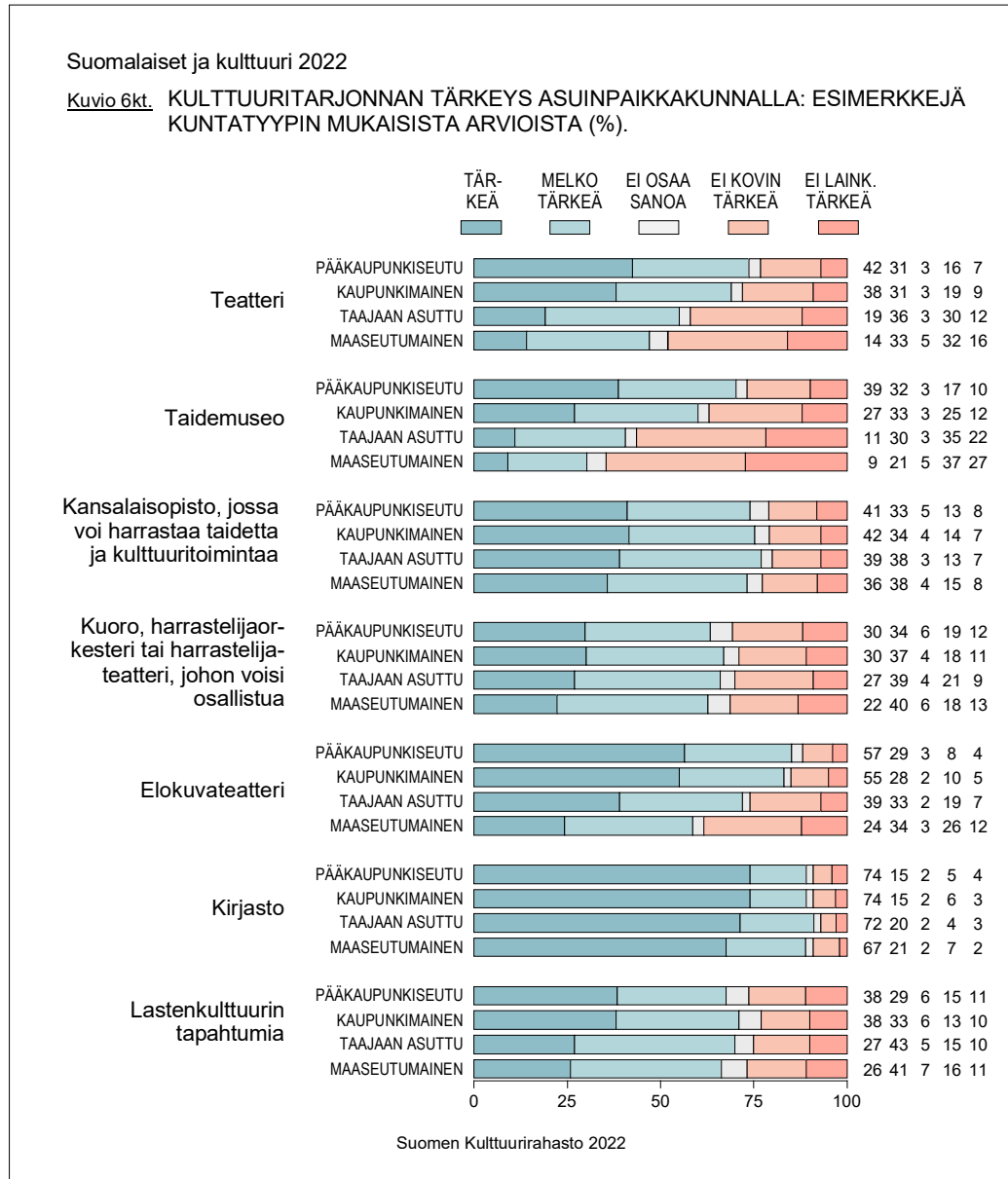
Muista kysymyksessä mainituista tarjonnan muodoista voi todeta mm. sen, että paikkakunnan nykyinen tarjonta vaikuttanee näkemyksiin siitä, kuinka tärkeänä sitä pidetään.

Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6s. KULTTUURITARJONNAN ERI MUOTOJEN TÄRKEYS OMALLA ASUINPAIKKAKUNNALLA: NAISTEN vs. MIEHETEN ARVIOT (%).

Niinpä pääkaupunkiseutulaiset erottuvat muualla asuvista mm. siinä, että pitävät oopperan si-joittumista omalle kotipaikkakunnalleen tärkeämpänä kuin muun Suomen ihmiset.

Sama pätee käsityksiin siitä, pitääkö omalta paikkakunnalta löytyä museoita, klassisen musiikin ja muunlaisen musiikin konserttitarjontaa, musiikki-, tanssi- tai taidekoulu, tanssiesityksiä sekä kirja- tai musiikkikauppa.

Pienemmillä paikkakunnilla, missä tällaista tarjontaa on tällä hetkellä vähemmän tai tuskin lainkaan, kovin moni ei edellytä sellaista.

Kulttuurin kannalta positiivista on taas se, että siellä missä tällaisen tarjonnan todennäköisyys on suurempi, sitä pidetään tärkeämpänä. Aivan tarkkaan ottaen kyse on siitä, että siellä missä erilaisen kulttuuritarjonnan olemassaoloon on totuttu, suurempi osa ihmisistä kokee sen omalla kohdallaan tärkeäksi.

Kulttuurin runsas kuluttaminen lisää tarjontaan kohdistettavia tarpeita

Edellä mainittu näkyö konkreettisesti myös siinä, kuinka kulttuurin aktiivinen kuluttaminen saa pitämään lähes mitä tahansa kysymyksessä esitettyä tarjonnan muotoa tärkeänä. Vaatimukset kasvavat lähes lineaarisesti aktiivisuuden lisääntyessä.

Jos lukeutuu kulttuurin kuluttamisen aktiiviseen osaan, kuuluu mitä todennäköisimmin myös siihen ryhmään, joka edellyttää monipuolista kulttuuritarjontaa omalta kotipaikkakunnaltaan.

Passiivisten kuluttajien odotukset ovat vaatimattomammat kuin passiivisten yksipuolisten.

Heistä pienempi osa edellyttää oman kotipaikkakuntansa tarjoavan mitä tahansa kulttuuri kuin aktiivisista valikoivista kuluttajista. Näiden vaatimukset taas ovat vähäisempiä kuin aktiivisten suurkuluttajien.

Ainoastaan kirjasto ja elokuvateatteri muodostavat tämän säännön vahvistavat poikkeukset. Aktiiviset valikoivat kuluttajat sekä passiiviset yksipuoliset pitävät kirjaston löytymistä omalta asuinpaikkakunnalta hieman tärkeämpänä kuin aktiiviset suurkuluttajat. Elokuvateatteria nämä kolme kulttuurin kuluttamisen ryhmää kaipaavat omalle kotipaikkakunnalleen yhtä paljon.

Taulukko 5. Kulttuuritarjonnan tärkeys asuinpaikkakunnalla. Tärkeä + melko tärkeä -osuudet. Kulttuurin kuluttamisen tyypittelyn ryhmien mielipiteet (%)

	<i>Aktiiviset suur- kuluttajat</i> %	<i>Aktiiviset valikoivat kuluttajat</i> %	<i>Passiiviset yksi- puoliset</i> %	<i>Passii- viset kuluttajat</i> %
Teatteri.....	87	77	62	36
Ooppera.....	62	29	15	9
Taidemuseo.....	77	68	53	31
Muita museoita.....	80	77	64	43
Konserttitalo/klassisen musiikin konserttitarjontaa.....	80	60	41	25
Muuta kuin klassisen musiikin konserttitarjontaa.....	81	68	58	37
Musiikki-, tanssi- tai taidekoulu.....	81	67	56	37
Kansalaisopisto, jossa voi harrastaa taidetta ja kultt.....	82	82	75	57
Järjestöjä, jotka tarjoavat mahd. harrastaa taidetta ja kultt. ..	83	81	73	51
Harrastelijaorkesteri/-teatteri johon voisi osallistua.....	86	73	63	47
Tanssiesityksiä.....	77	58	44	29
Elokuvateatteri.....	81	83	82	62
Kirjasto.....	85	91	93	79
Kirjakauppa.....	84	80	77	60
Musiikkikauppa.....	76	63	57	44
Taide- tai kulttuuritapahtuma.....	85	84	75	50
Lastenkulttuurin tapahtuma.....	81	77	70	49

Vaikka passiiviset kuluttajat esittävät vähiten toiveita asiassa, heidänkin enemmistönsä pitää tärkeänä, että läheltä kotia löytyy eräitä kulttuuritarjonnan muotoja.

Kirjaston lisäksi kirjakauppa, elokuvateatteri, kansalaisopisto tai järjestö jotka tarjoavat mahdollisuuden kulttuurin ja taiteen harrastamiseen ovat esimerkkejä sellaisesta tarjonnasta.

Käytännössä joka toinen kulttuurin passiivinen kuluttaja näkisi mielellään kotipaikkakunnallaan myös lastenkulttuurin tapahtuman tai sellaisen harrastelijaorkesterin tai teatterin joiden toimintaan olisi mahdollista osallistua.

Koulutuksen vaikutus tarjontaan liittyviin toiveisiin on suhteellisen vähäinen, mutta johdonmukainen.

Akateemisesti koulutetuista suurempi osa kuin peruskoulutetuista pitää melkein päätänsä tahansa kysymyksessä esitetyn kulttuurimuodon löytymistä omalta kotipaikkakunnalta tärkeänä. Muun koulutuksen saaneet sijoittuvat käsityksissään näiden kahden väliin.

Enemmän ja vähemmän koulutetut pitävät musiikkikauppaa ja tanssiesityksiä yhtä tärkeinä. Kirjastokin on erityyppisen koulutuksen saaneille lähes yhtä tärkeä.

Omalla paikkakunnalla olevan teatterin merkitys on sitä suurempi, mitä iäkkäämmästä henkilöstä on kyse. Iäkkäät pitävät myös kirjakauppaa tärkeämpänä kuin nuoret. Kaikkein nuorimmista osa on sitä mieltä, että ooppera pitää löytyä omalta kotipaikkakunnalta.

Taulukko 6. Kulttuuritarjonnan tärkeys asuinpaikkakunnalla. Tärkeä + melko tärkeä -osuudet. Mielenpiirteet puoluekannatuksen mukaan (%)

	<i>SDP</i>	<i>PS</i>	<i>KOK</i>	<i>KESK</i>	<i>VIHR</i>	<i>VAS</i>
	%	%	%	%	%	%
Teatteri.....	76	52	72	64	75	78
Ooppera.....	29	17	28	20	33	29
Taidemuseo.....	47	36	60	50	70	78
Muita museoita.....	73	54	70	69	76	78
Konserttitalo/klassisen musiikin konserttitarjontaa.....	55	34	52	50	60	62
Muuta kuin klassisen musiikin konserttitarjontaa.....	69	51	61	58	72	70
Musiikki-, tanssi- tai taidekoulu.....	62	47	60	47	73	75
Kansalaisopisto, jossa voi harrastaa taidetta ja kultt.....	82	63	79	76	82	84
Järjestöjä, jotka tarjoavat mahd. harrastaa taidetta ja kultt. ..	82	58	77	67	84	84
Harrastelijaorkesteri/-teatteri johon voisi osallistua.....	74	56	68	73	73	72
Tanssiesityksiä.....	58	38	48	48	61	58
Elokuvateatteri.....	81	72	83	73	82	84
Kirjasto.....	93	83	91	87	91	95
Kirjakauppa.....	85	67	80	71	78	82
Musiikkikauppa.....	66	56	61	49	65	67
Taide- tai kulttuuritapahtuma.....	82	59	81	75	84	87
Lastenkulttuurin tapahtuma.....	78	60	71	71	72	75

Puoluekannatus vaikuttaa näkemyksiin siitä, minkälaista kulttuuria oman paikkakunnan pitäisi tarjota asukkailleen.

Yllä olevassa taulukossa asetelmaa on tarkasteltu poliittisen kannatuksen kautta. Havainnollisuuden vuoksi siinä on esitetty lihavoituna kunkin rivin kaksi suurinta lukua ja kursivoituna pienin.

Eri puolueiden kannattajien väliset erot noudattelevat pitkälti samoja uria kuin edellä on havaittu.

Vasemmistoliiton kannattajat ja vihreät ottivat ja ottavat tässäkin kaikkein voimakkaimmin kantaa kulttuurin puolesta. Sosialidemokraattien näkemykset myötäilevät vihreiden ja vasemmistoliittolaisten käsityksiä.

Vain kahdesti muut kuin näiden kolmen puolueen kannattajien luvut nousivat kahden suurimman joukkoon: silloin, kun keskustalaiset ottivat kantaa harrasteliiaorkesterin tai teatterin ja kokoomuslaiset elokuvateatterin puolesta.

Perussuomalaistenkin sarakkeella osa luvuista on varsin suuria. Heidän enemmistölleen on merkitystä sillä, että kotipaikkakuntansa kulttuuritarjonta on kattava.

Silti perussuomalaisista pienempi osa kuin muiden puolueiden kannattajista pitää tärkeänä, että tarjontaa on mistä tahansa kysymyksessä mainitusta kulttuurimuodosta.

Vain kerran perussuomalaisten näkemykset yhtyvät keskustalaisten käsityksiin: kun kyse on musiikki-, tanssi- tai taidekoulun tarpeellisuudesta omalla kotipaikkakunnalla.

Kokoomuslaisten ja keskustalaisten käsitykset ovat enemmän tai vähemmän koko joukon keskiarvon mukaisia

5. KULTTUURIJOURNALISMIN MERKITYS

Taiteilijoiden haastattelut ja esittelyt tärkeimmät aiheet

Kulttuurisen tiedonvälityksen merkitykseen ja kiinnostavuuteen vaikuttaa sisältö. Entä millainen kulttuurijournalismi ja -tiedonvälitys koskettaa henkilökohtaisesti?

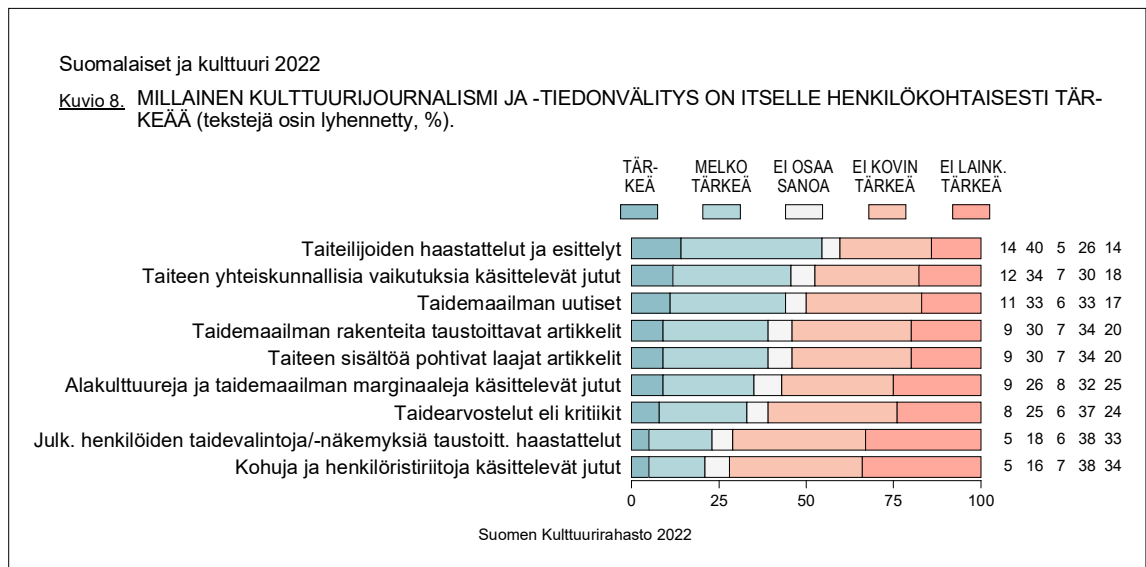
Tähän kysymykseen vastaamiseksi tutkimukseen osallistuneiden tuli puntaroida sitä, kuinka tärkeinä he pitävät erilaisia kulttuurijournalismin sisältöalueita.

Kun asiaa mitattiin tällä tavalla, taiteilijoiden haastattelut ja esittelyt nousivat merkittävimmäksi kulttuurijournalismin tyypiksi. Ne ovat tärkeitä suomalaisten enemmistölle (54 %). 14 prosenttia pitää niitä tärkeänä, 40 prosenttia melko tärkeänä teemana.

Muiden sisältöjen merkitys osoittautui pienemmäksi. Toiseksi merkittävimpiä ovat taiteen yhteiskunnallisia vaikutuksia käsittelevät jutut, kolmanneksi merkittävimpiä taidemaailman uutiset. Nämä molemmat ovat tärkeitä useammalle kuin kahdelle suomalaiselle viidestä.

Muut aihepiirit ja muun tyyppinen kulttuurijournalismi eivät ole enemmistölle kovin merkittäviä.

Esimerkiksi taidemaailman uutiset ovat varsin tärkeitä 44 prosentille, taidemaailman rakenteita taustoittavat (39 %) tai taiteen sisältöä pohtivat laajat artikkelit (39 %) melkein yhtä usealle.

Lisäksi joka kolmas pitää alakulttuureja ja taidemaailman marginaaleja käsitteleviä juttuja sekä taidearvosteluja arvossaan. Taidekritiikit ovat tärkeitä käytännössä yhtä usealle.

Eniten vierastetaan kohuja ja ristiriitoja käsitteleviä juttuja. Lähestulkoon kolme neljästä ei näe sellaisia itselleen merkityksellisinä. Saman voi todeta julkisuuden henkilöiden taidevalintoja tai -näkemyksiä taustoittavista haastatteluista. Suomalaisen selkeä enemmistö ei pidä niitä tärkeinä.

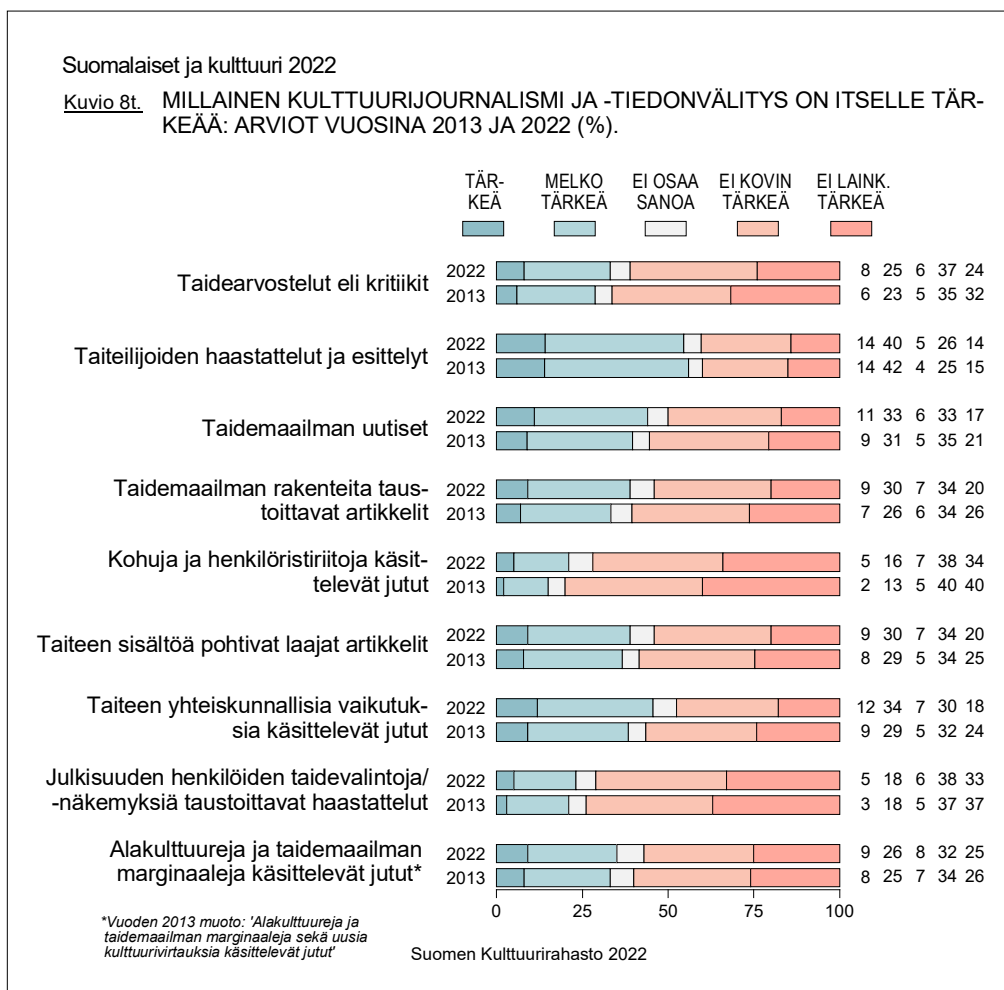
Muista kysymyksen sisältämisestä kulttuurijournalismin tyyleistä ja tavoista voi todeta sen, että vaikka enemmistölle niillä ei olekaan erityisempää merkitystä, varsin moni silti pitää niistä useaa ainakin melko tärkeänä.

Suhtautuminen kulttuurijournalismiin on muuttumatonta

Edellisessä, vuonna 2013 toteutetussa kulttuuritutkimuksessa asiasta kysyttiin yhtä pientä poikkeusta lukuun ottamatta täysin samalla tavalla kuin nyt.

Kuluneet kymmenkunta vuotta eivät ole muuttaneet tuloksia. Kokonaisuudessaan suomalaisten kulttuurijournalismista muodostaman kuvan voi sanoa olevan muuttumattoman.

Suurin ero liittyy taiteen yhteiskunnallisia vaikutuksia käsitteleviin juttuihin. Niitä pitää nyt tärkeänä kahdeksan prosenttiyksikköä useampi kuin 2013. Kohuja ja henkilöstiriitoja käsittelevät jutut ovat tärkeitä kuutta prosenttiyksikköä useammalle. Muut tulosten väliset erot ovat pienempiä.

Naiset miehiä kiinnostuneempia taiteilijoiden esittelyistä ja haastatteluista, nuoret keskimääräistä kiinnostuneempia alakulttuureista ja taidemaailman marginaaleista

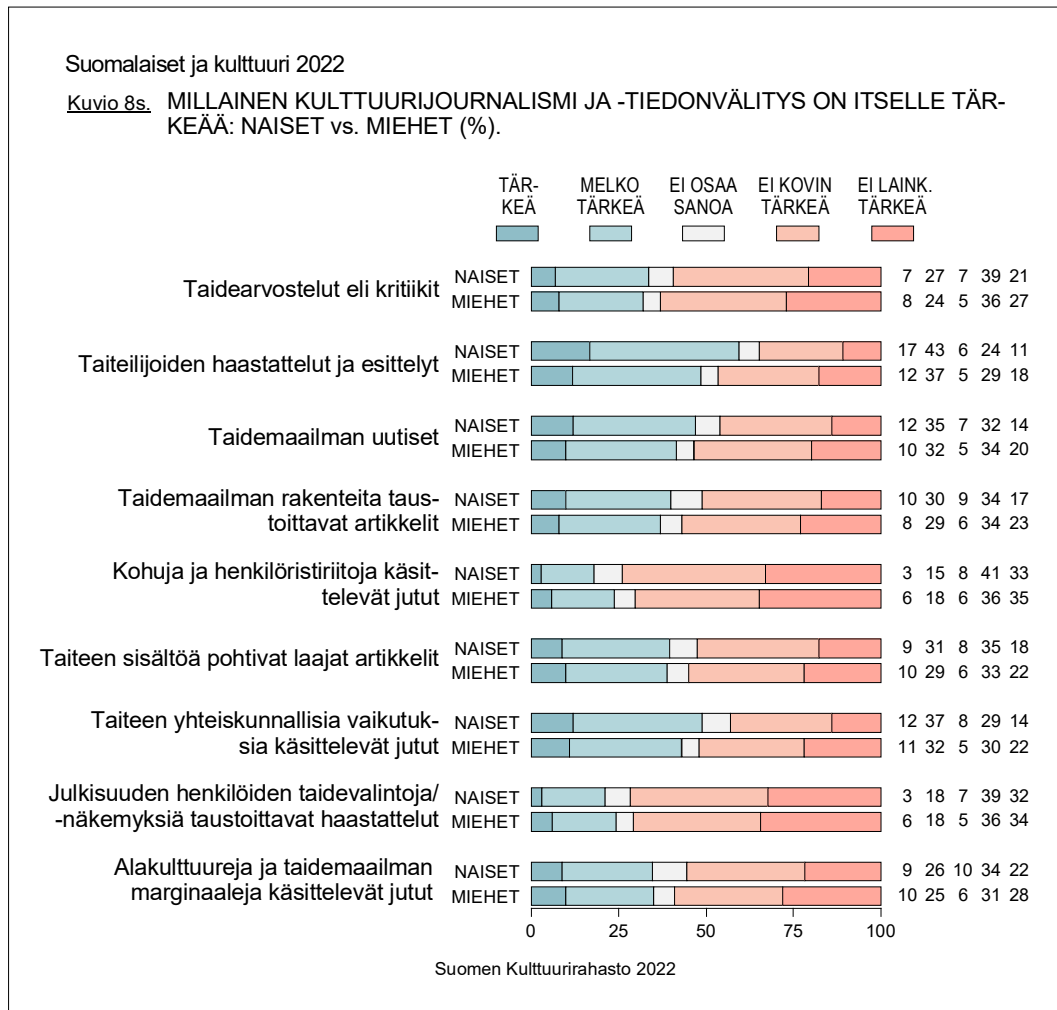
Naisten ja miesten käsitykset kulttuurijournalismista ovat hyvin saman tyyppisiä. Merkittävämpiä eroja sukupuolten välille ei synny.

Taiteilijoiden haastattelut ja esittelyt ovat kuitenkin naisille hieman tärkeämpiä kuin miehille. Naisista tätä mieltä on 60 ja miehistä 49 prosenttia.

Muut näkemuserot ovat pienempiä ja kooltaan sellaisia, ettei näkemuseroista voi varsinaisesti edes puhua.

Muutamit kulttuurijournalismin sisältöalueet vetoavat keskimääräistä enemmän nuorempiin ikäluokkiin. Alakulttuurit ja taidemaailman marginaalit ovat yksi sellainen, taidearvostelut toinen.

Myös taidemaailman uutiset sekä sen rakenteita taustoittavat artikkelit kiinnostavat eräitä nuoria. Kohuja ja henkilöistä käsittelevät jutut maistuvat heille selvästi paremmin kuin ikäkäämmille.

Kulttuurin kuluttamisen aktiivisuus korreloi vahvasti kulttuurijournalismin kiinnostavuuden kanssa.

Taulukko 7. Erilaisen kulttuurijournalismin tärkeys. Tärkeä + melko tärkeä -osuudet. Kulttuurin kuluttamisen tyypittelyn ryhmien mielipiteet (%)

	Aktiiviset suurkuluttajat %	Aktiiviset valikoivat kuluttajat %	Passiiviset yksipuoliset %	Passiiviset kuluttajat %
Taidearvostelut eli kritiikit	63	43	25	16
Taiteilijoiden haastattelut ja esittelyt.....	75	66	49	30
Taidemaailman uutiset	77	57	36	23
Taidemaailman rakenteita taustoittavat artikkelit	70	48	32	17
Kohuja ja henkilöriiriitoja käsittelevät jutut	47	22	18	15
Taiteen sisältöä pohtivat laajat artikkelit.....	77	49	33	17
Taiteen yhteiskunnallisia vaikutuksia käsittelevät jutut.....	71	58	39	22
Julkisuuden henkilöiden taidevalintoja ja -näkömymiä taustoittavat haastattelut	52	26	19	14
Alakulttuureja ja taidemaailman marginaaleja käsittelevät jutut	62	44	29	19

Aktiiviset suurkuluttajat pitävät mitä tahansa kysymyksessä esitettyä kulttuurijournalismin lajia itselleen tärkeämpänä kuin passiivisemmat henkilöt.

Mitä aktiivisemmasta kulttuurin kuluttajasta on kyse sitä tärkeämmän sijan kulttuurijournalismi saa heidän elämässään.

Kääntäen voi sanoa, että mitä passiivisemmin ihminen osallistuu kulttuuritapahtumiin ja kuluttaa kulttuuria, sitä vähäisempi on aihetta koskeva journalismi merkitys.

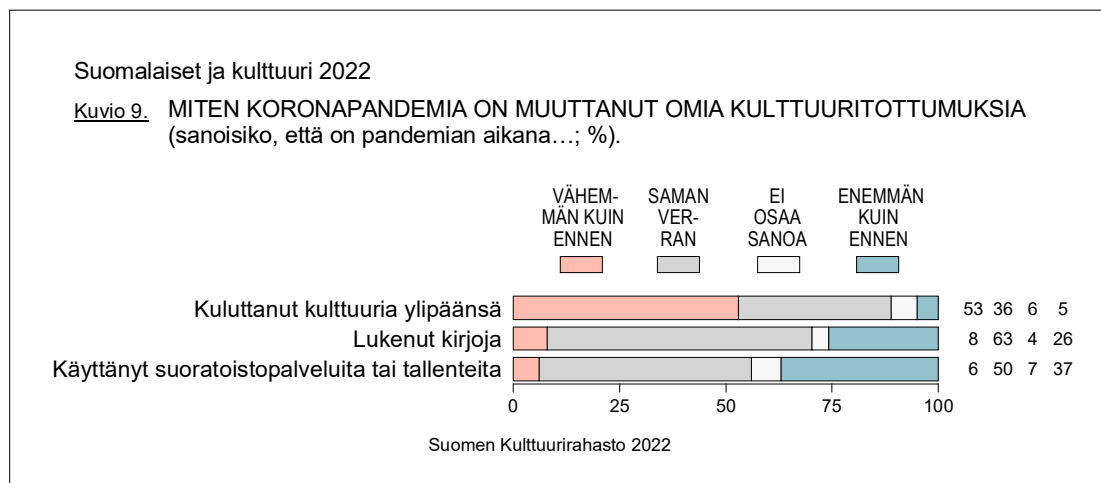
6. KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSET KULTTUURIN KULUTTAMISEEN

Koronan takia enemmistö on kuluttanut kulttuuria vähemmän

Enemmistö suomalaisista on kuluttanut kulttuuria ylipäänsä aiempaan vähemmän koronapandemian aikana. 53 prosenttia kertoi vähentyneestä kulutuksesta.

Runsaan kolmanneksen (36 %) kulttuurin kuluttamisen tavat ovat säilyneet kyseisenä aikana entisinä. Viisi prosenttia on kuluttanut sitä yleensä ottaen enemmän kuin ennen korona-aikaa.

Monet ovat hyödyntäneet suoratoistopalveluita tai tallenteita. Melkein kaksi viidestä (37 %) on käyttänyt niitä korona-aikana enemmän kuin sitä ennen. Myös kirjojen lukeminen on jonkin verran lisääntynyt. Joka neljäs (26 %) kertoi lukeneensa niitä enemmän kuin ennen koronapandemian puhkeamista.

Varsinkin sellaiset väestöryhmät, jotka normaaliaikoina ovat aktiivisempia kulttuurin kuluttajia, ovat joutuneet koronapandemian puhkeamisen jälkeen tottumaan vähäisempään kulttuurin kuluttamiseen.

Naiset, iäkkäät, akateemisesti koulutetut ja ylemmät toimihenkilöt, eläkeläiset ja eniten ansaitsevat ovat väestöryhmiä, joihin kuuluvista keskimääräistä useampi kertoi kulttuurin kuluttamisen yleensä ottaen vähentyneen pandemia-aikana.

Osa passiivisista kulttuurin kuluttajistakin kertoi samasta. Joukko oli tosin pienempi kuin niissä ryhmissä, jotka normaalisti osallistuvat aktiivisemmin kulttuuriin liittyviin asioihin ja tapahtumiin.

Varsinkin aktiiviset valikoivat kuluttajat kertoivat kulttuurin osuuden pienentyneen heidän elämässään.

Toisaalta keskimääräistä useampi juuri tähän ryhmään kuuluva on lukenut pandemia-aikana kirjoja aiempaa enemmän. Niin on tehnyt myös keskimääräistä hieman useampi akateemisesti koulutettu.

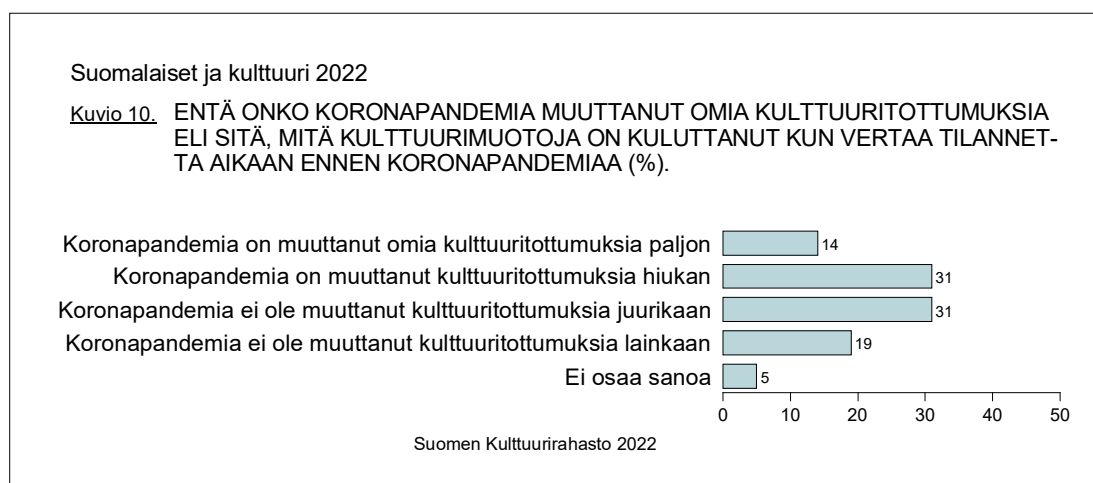
Joukon nuorempi puoli, johon tässä voidaan laskea alle 50-vuotiaat, ovat puolestaan pandemia-aikana hyödyntäneet suoratoistopalveluita tai tallenteita aiempaa enemmän. Niin tehnyt keskimääräistä useampi nainen, opiskelija ja yli 85.000 euroa vuodessa ansaitsevan talouden jäsen.

Aktiiviset valikoivat kuluttajat ovat korvanneet normaalia osallistumistaan tallenteiden ja suoratoistopalveluiden avulla. saman voi todeta vihreän liiton ja kokoomuksen kannattajista.

Pandemia on muuttanut myös suomalaisten kulttuuritottumuksia

Osalle pandemia-aika on tarkoittanut muutoksia myös kulttuuritottumuksiin eli siihen mitä kulttuurimuotoja on kuluttanut viimeisen parin vuoden kuluessa.

Kyseinen muutos on koskenut noin puolta suomalaisista. 45 prosenttia kertoi muuttaneensa kulttuuritottumuksiaan. 14 prosenttia on muuttanut niitä paljon, 31 prosenttia jonkin verran.

Joka toiselle (50 %) koronapandemia ei tarkoittanut ainakaan suurempia muutoksia kulttuuritottumuksiin. 19 prosentilla ne eivät ole muuttuneet lainkaan, 31 prosentilla juurikaan.

Suurimmat sisällöllisetkin muutokset ovat tapahtuneet siellä, missä kulttuuria kulutetaan enemmän ja missä tarjonta on runsaampaa.

Naisista useampi kuin miehistä on muuttanut tottumuksiaan, akateemisesti koulutetuista suurempi osa kuin vähemmän muodollista koulutusta saaneista. Pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla muutos on suurempaa kuin muualla.

Passiivisten kulttuurin kuluttajien tottumuksiin pandemiassa ei ole juurikaan ollut vaikutusta. Mitä aktiivisemmasta henkilöstä on kyse, sitä varmemmin hän on joutunut muuttamaan tottumuksiaan.

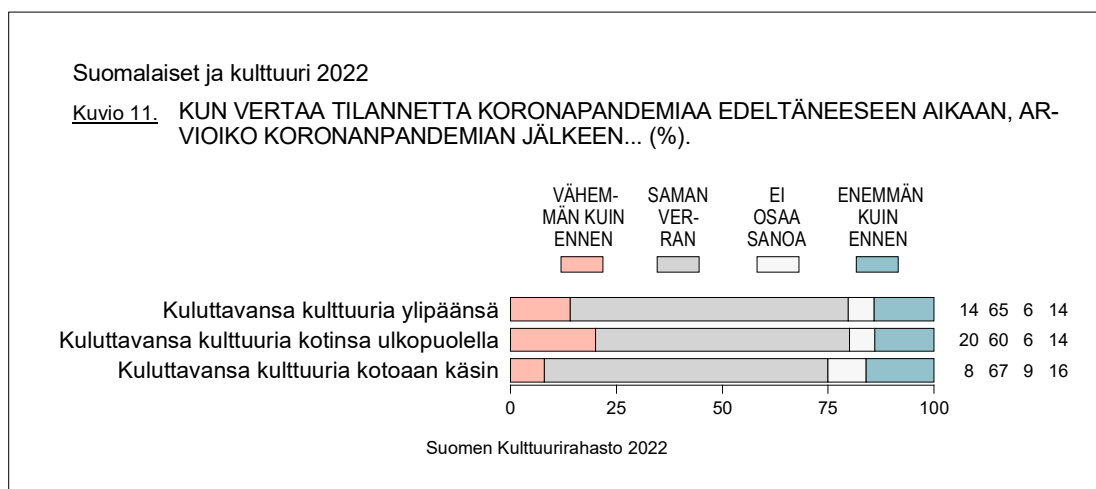
Eniten tilanne on koskettanut aktiivisia valikoivia sekä aktiivisia suurkuluttajia. Kummankin ryhmän enemmistöt ovat pandemian vuoksi joutuneet kuluttamaan kulttuuria eri tavalla kuin aikaisemmin.

Enemmistö ennakoii kulttuurin kuluttamisensa palautuvan ennalleen

Kun koronapandemia päästää suomalaiset otteestaan, valtaenemmistö arvelee kulttuurin kuluttamisensa palaavan entisiin uomiinsa.

65 prosenttia ajattelee näin omasta kulutuksestaan ylipäänsä. 60 prosenttia uskoo kuluttavansa sitä kotinsa ulkopuolella yhtä paljon kuin ennen pandemian puhkeamista. 67 prosentilla on samoja odotuksia kulttuurin kuluttamisesta kotoa käsin.

Niitä, jotka uskovat kuluttavansa kulttuuria kodin ulkopuolella, on hieman enemmän kuin sellaisia, jotka uumoilevat tekevänsä niin aiempaa enemmän.

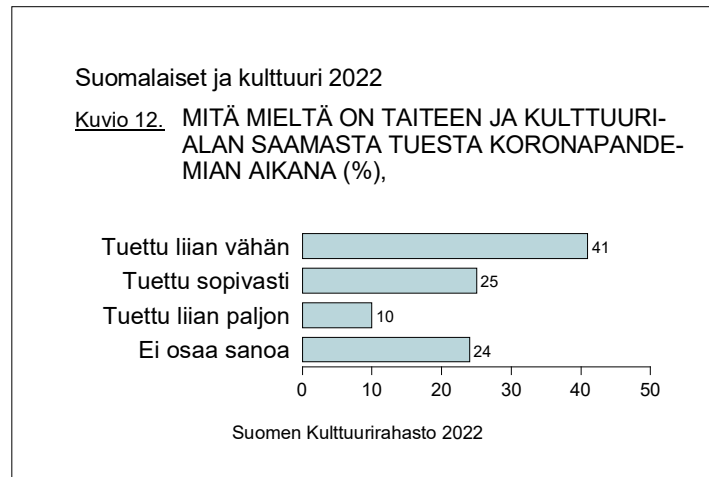
Huomiota kiinnittää se, että mitä aktiivisemmin kulttuuria kuluttaa normaalisti, sitä todennäköisemmin kodin ulkopuolella tapahtuvan osallistumisen arvellaan jäävän pandemiaa edeltänyttä aikaa vähäisemmäksi.

Aktiivista suurkuluttajista melkein joka kolmas (31 %) on tätä mieltä. Myös keskimääräistä useampi nuori ja opiskelija arvelee samaa.

Kulttuurialan pandemian aikana saamaa tukea moititaan liian vähäiseksi

Kaikkiaan 41 prosenttia suomalaisista sitä mieltä, että taidetta ja kulttuuria on tuettu koronapandemian aikana liian vähän.

Joka neljäs (25 %) pitää annettua tukea sopivana. Joka kymmenennen (10 %) mielestä sitä on tuettu liikaa. Neljäsosa ei osaa sanoa, onko tuki ollut sopivaa vai ei.

Varsinkin naiset moittivat tukea liian pieneksi. Samaa mieltä on keskimääräistä useampi opiskelija, pääkaupunkiseutulainen sekä akateemisesti koulutettu.

Vasemmistoliiton kannattajat (61 %) ja vihreät (54 %) ovat kaikkein vahvimmin sitä mieltä, että tuki on ollut liian vähäistä. Tämä on kyseisten puolueiden kannattajien enemmistöjen näkemys.

Perussuomalaisista vajaa kolmasosa (30 %) jakaa tämän käsityksen. Joka viides (19 %) perussuomalainen on sitä mieltä, että tuki on ollut liian suurta.

7. SUOMALAISTEN TERVEISET KULTTUURIN RAHOITUKSESTA PÄÄTTÄVILLE

Kun tutkimukseen osallistuneet olivat vastanneet kaikkiin kysymyksiin, he saivat lopuksi lähettää vapaamuotoisia tarpeisiä kulttuurin rahoituksesta päättävälle taholle.

Yhteensä 1 850 kaikkiaan 4 569 vastaajasta eli 40 prosenttia antoi palautetta. Se on monenlaista. Jotkut tyytyivät lyhyeen kommenttiin, joidenkin toisten (tosin melko harvojen) antaessa pitempiä neuvoja.

Osa suhtautui varsin kriittisesti kulttuurin rahoittamiseen julkisista varoista. Tällaisen ajattelutavan omaksuneiden tuntoja kuvannee seuraava suora kansalaispalaute:

- *Ei pitäisi mennä veronmaksajien piikkiin! Jos on tarpeeks hyvä taiteilija ja on tarpeeksi kiinnostuneita ihmisiä, pystyy varmasti elantonsa ansaitsemaan niin kuin KAIKISSA muissakin*

ammateissa. Muuten sen voi varmasti pitää harrastuksena. Miksi veronmaksajien pitäisi maksaa miljoonia että kymmenkunta ihmistä käy kattoo tauluja? Mutta pitäähän näille aloille koulutusta toki olla, mutta sen jälkeen pärjätköön ihan itse niin kuin kaikki muutkin.

Myös kriittisyys elitistisinä pidettyjen taidemuotojen julkiseen rahoittamisen kävi ilmi mm. seuraavasta:

- *Ei tukea sellaisiin taiteisiin, joihin ei kuitenkaan ole kaikilla itään mahdollisuuksia päästä, esim. ooppera tai baletti. Enemmän tukea matalan kynnyksen taiteelle, jotain kaikille.*
- *Jos taide koskettaa vain marginaalia, sen pitää saada julkista rahoitusta samassa suhteessa. Tuntuu, että mitä omituisempaa taide on, sitä enemmän se saa rahaa. Miksi jonkun, joka on päättänyt elää vaikka baarimikkona pitää tulla omillaan toimeen, mutta taitelijaksi ryhtyneen pitää saada raha verovaroista? Tämä on epäreilua ja epäoikeudenmukaista*

Edellä mainitut ovat tärkeitä muistutuksia siitä, että kulttuuri herättää tälläkin tavalla suuria tunteita. Kaikkia se ei puhuttele samalla tavalla.

Yllä esitetyt kriittiset näkemykset eivät kuitenkaan edusta enemmistön ajattelua. Tyypillistä on huoli kulttuurin saaman riittävyydestä ja siitä, ettei arvostus välttämättä näy silloin, kun yhteiskunnan resursseja jaetaan.

Kulttuurin tärkeys ja hyödyllisyys sekä tarve tukea sitä käyvät esiin mm. seuraavista esimerkeistä:

- *Jokainen euro kulttuuriin ohjautuu epäsuorasti myös terveystalouteen ihmisten hyvinvoinnin positiivisen vaikutuksen kautta. Jos ei olisi monipuolista kulttuuritarjontaa, joka tavoittaa laajoja joukkoja, olisi enemmän mielipahaa, masennusta, traumoja ja sairauspoissaoloja.*
- *Kehittyneen yhteiskunnan tunnusmerkki on vireä ja korkeatasoinen taidetoiminta.*
- *Kulttuuri ansaitsee kaiken mahdollisen tuen pitääkseen yllä kansan hyvinvointia.*
- *Kulttuuri antaa ihmisille elämyksiä ja toivoa sekä uskoa tulevaan, sitä pitäisi tukea enemmän*
- *Kulttuuri antaa ihmisille tärkeitä elämyksiä arjen keskellä ja myös haja-asutusalueiden asukkaille pitäisi tarjota mahdollisuus kulttuurista nauttimiseen.*
- *Kulttuuri antaa sielulle ravintoa, jota tarvitsemme. Nykyelämä on liian television ja tietokoneiden sekä kännyköiden, joten niistä olisi päästävä irti taiteen ja kulttuurin avulla. Elämän moni-muotoisuus antaa ja kantaa!*
- *Kulttuuri muuttaa maailmaa paremmaksi, se tulkitsee ja auttaa tunnistamaan tunteita, kulttuurissa kaikki ovat samanarvoisia, se keventää ja yhdistää ihmisiä toisiinsa, antaa uusia elämyksiä ja virkistää mieltä. Kulttuuri on pohja elämälle ja vaikkei se tunnu tuottavan mitään, se oikeasti tuottaa ja vaikuttaa kaikkeen mitä ikinä maailmassa tapahtuu.*
- *Kulttuuri jos joku tarvitsee lisää rahoitusta! Ovat kärsineet eniten koko pandemian aikana!*
- *Kulttuuri kaipa kipeästi lisärahoitusta*
- *Kulttuuri on ihmisiä voimaannuttavaa. Jos halutaan valoisa eteenpäin katsova Suomi, kulttuuria tulisi rahoittaa reilusti. Kulttuuri voisi hoitaa koronasta toipuvaa Suomea.*

- *Kulttuuri on ihmistä hengissä pitävä voima. Sen tekijät tarvitsevat ksiken tuen, jotta pääsevät jaloilleen pandemian jälkeen*

Kulttuurilla ajatellaan olevan myönteisiä vaikutuksia sekä ihmisille että koko Suomelle. Se on kaikkien asia ja kuuluu kaikille, kuten alla olevista esimerkeistäkin huoma.

- *Kulttuuri muuttaa maailmaa paremmaksi, se tulkitsee ja auttaa tunnistamaan tunteita, kulttuurissa kaikki ovat samanarvoisia, se keventää ja yhdistää ihmisiä toisiinsa, antaa uusia elämyksiä ja virkistää mieltä. Kulttuuri on pohja elämälle ja vaikkei se tunnu tuottavan mitään, se oikeasti tuottaa ja vaikuttaa kaikkeen mitä ikinä maailmassa tapahtuu.*
- *Kulttuuri oikeuttaa ihmisyyhteisön olemassaolon, tekee sen arvokkaaksi.*
- *Kulttuuri kuuluu kaikille.*
- *kulttuuri kuuluu kansalle*
- *Kulttuuri kuuluu myös köyhille*
- *Kulttuuri on suola ja sokeri joskus myös chili ihmisen sielulle ja tunteille*
- *Kulttuuri on terapiaa, sosiaalista kontaktia, yhteenkuuluvuutta ja kansalaisoikeus*
- *Kulttuuri on todella tärkeää ihmisten hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja onnellisuuden tuojana, sitä pitää vaalia ja tukea myös taloudellisesti.*
- *Kulttuuri on tärkeää jokaiselle!*
- *Kulttuuri on tärkeää jokaisen ihmisen hyvinvoinnin kannalta.*
- *Kulttuuri pitää meidät järjissämme, avartaa mieltä ja välittää tietoa. Älkää näivettäkö sitä.*
- *Kulttuuri tuo ihmisten tunnekirjon esiin. Auttakaa kulttuurin ystäviä vaikeina aikoina.*
- *Kulttuurilla on suuri merkitys ihmisille, kaikenlaisille. Pitäkää hengissä.*

Monilla on huoli kulttuurin saamista resursseista. Tämä puetaan yksinkertaisiksi sanoiksi seuraavasti:

- *Lisää rahaa ja nopeasti!*
- *Lisää tukea kulttuurille*
- *Pitäkää huoli rahoituksesta*
- *Pitäkää kulttuuri elossa!*
- *Rahaa riittävästi kulttuuriin.*
- *Rahat tiskiini*
- *Rahhoo*

Eräänlaisena loppukaneettina voi pitää seuraavia kahta yksinkertaista, mutta sellaisenaan hyvin kuvaavaa lausetta.

Vaikka kaikki eivät nauti kulttuurista ja suhtautuvat kriittisesti siihen, että sitä tuetaan yhteisistä varoista, valtaosa kokee sen voiman ja ajattelee, että kulttuurilla paljon myönteisiä vaikutuksia suomalaisen mielenmaisemaan sekä ihmisten hyvinvointiin, niidenkin jotka pitävät siihen henkilökohtaisesti etäisyyttä.

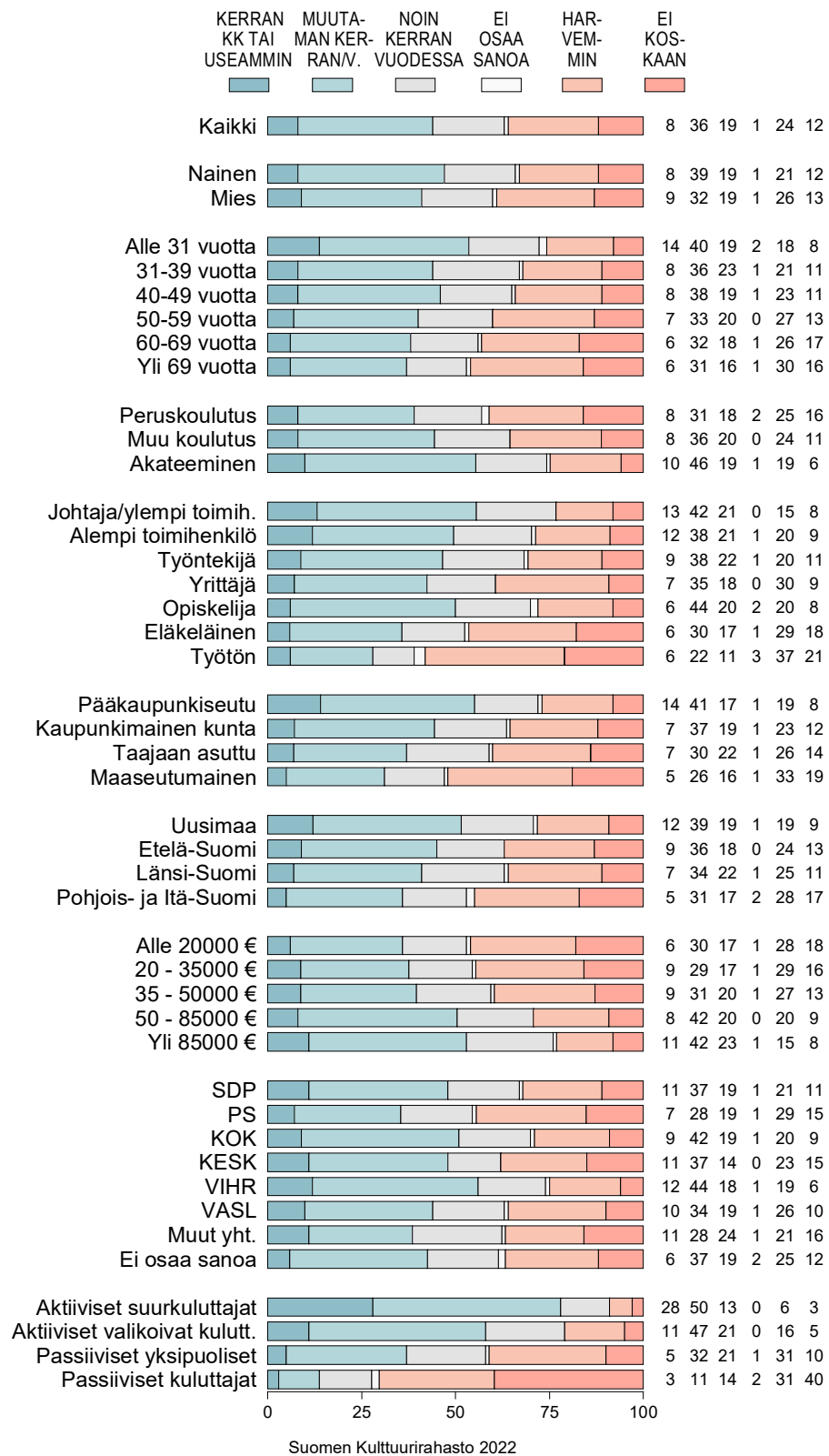
Niinpä päätöksentekijöille voi välittää seuraavat suomalaisten toiveet:

- *Älkää hylätkö kulttuurialaa!*
- *Tukekaa kulttuuria niin että kaikilla kansalaisilla on mahdollisuus nauttia siitä.*

LIITEKUVIOT

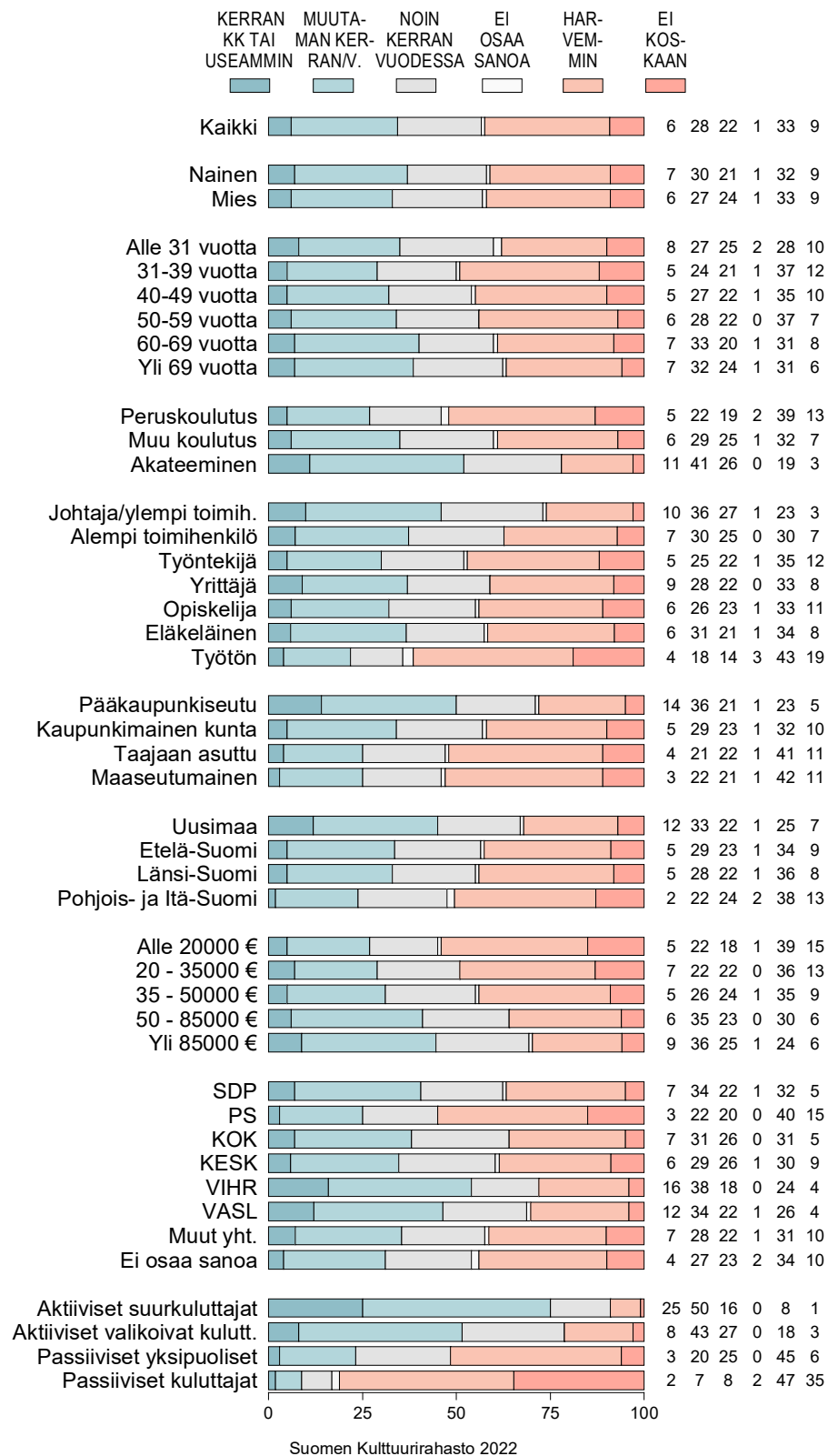
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-1. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: ELOKUVATEATTERIESITYS (sis. elokuvafestivaalit, %).

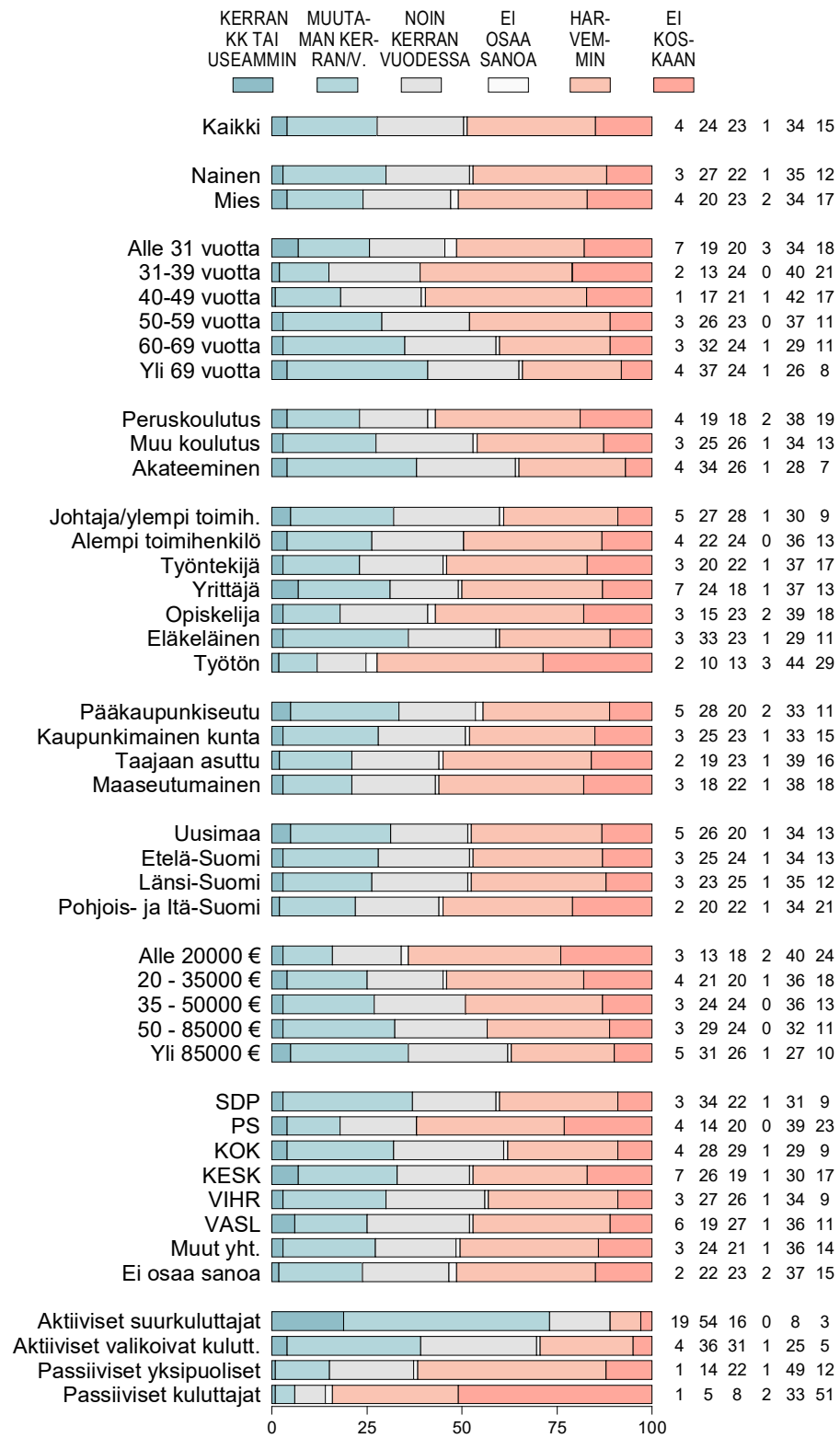
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-2. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: MUSEOSSA VIERAILU (%).

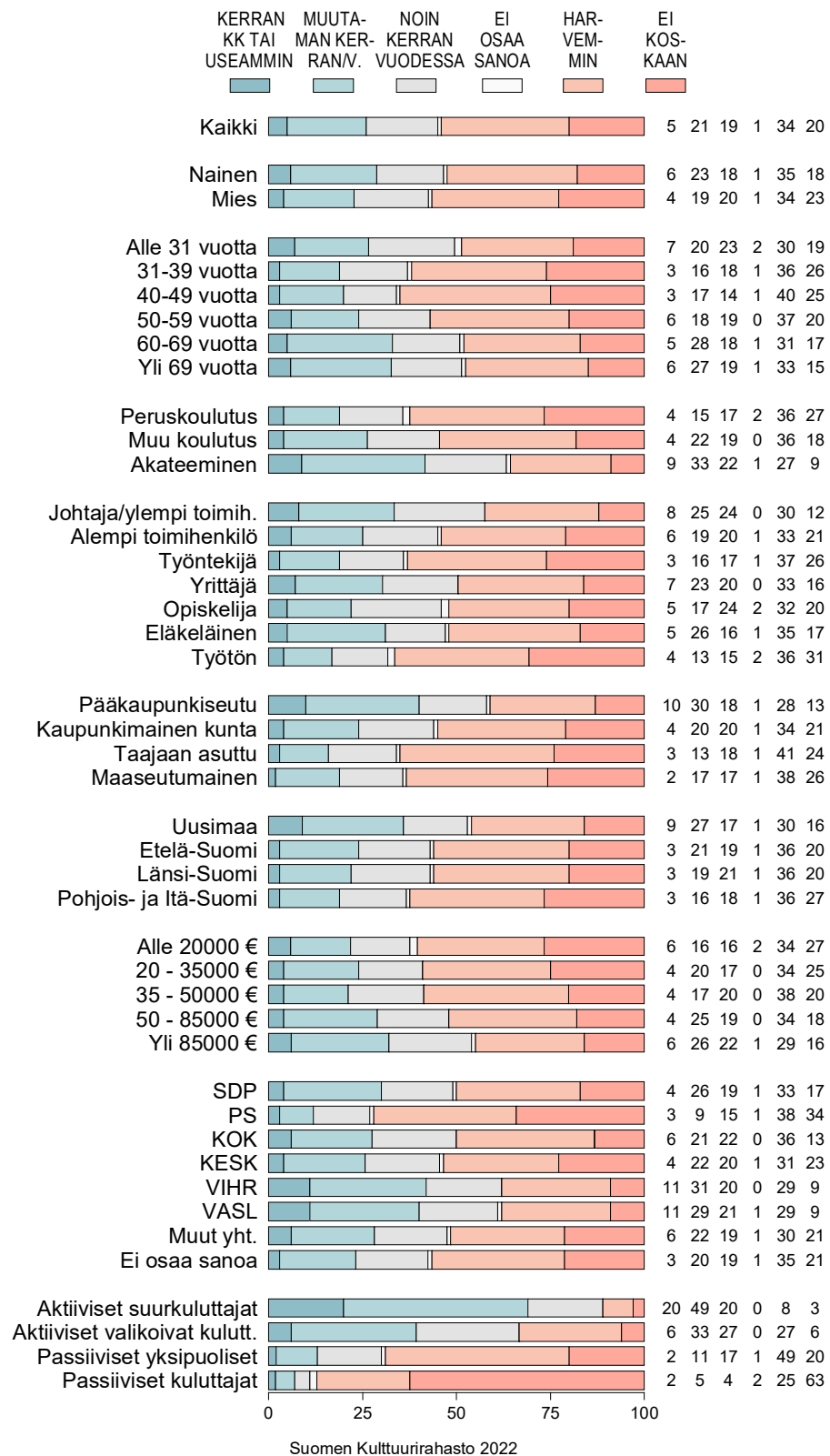
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-3. KUINKA USEIN NORMAALIOLOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: TEATTERIESITYS (%).

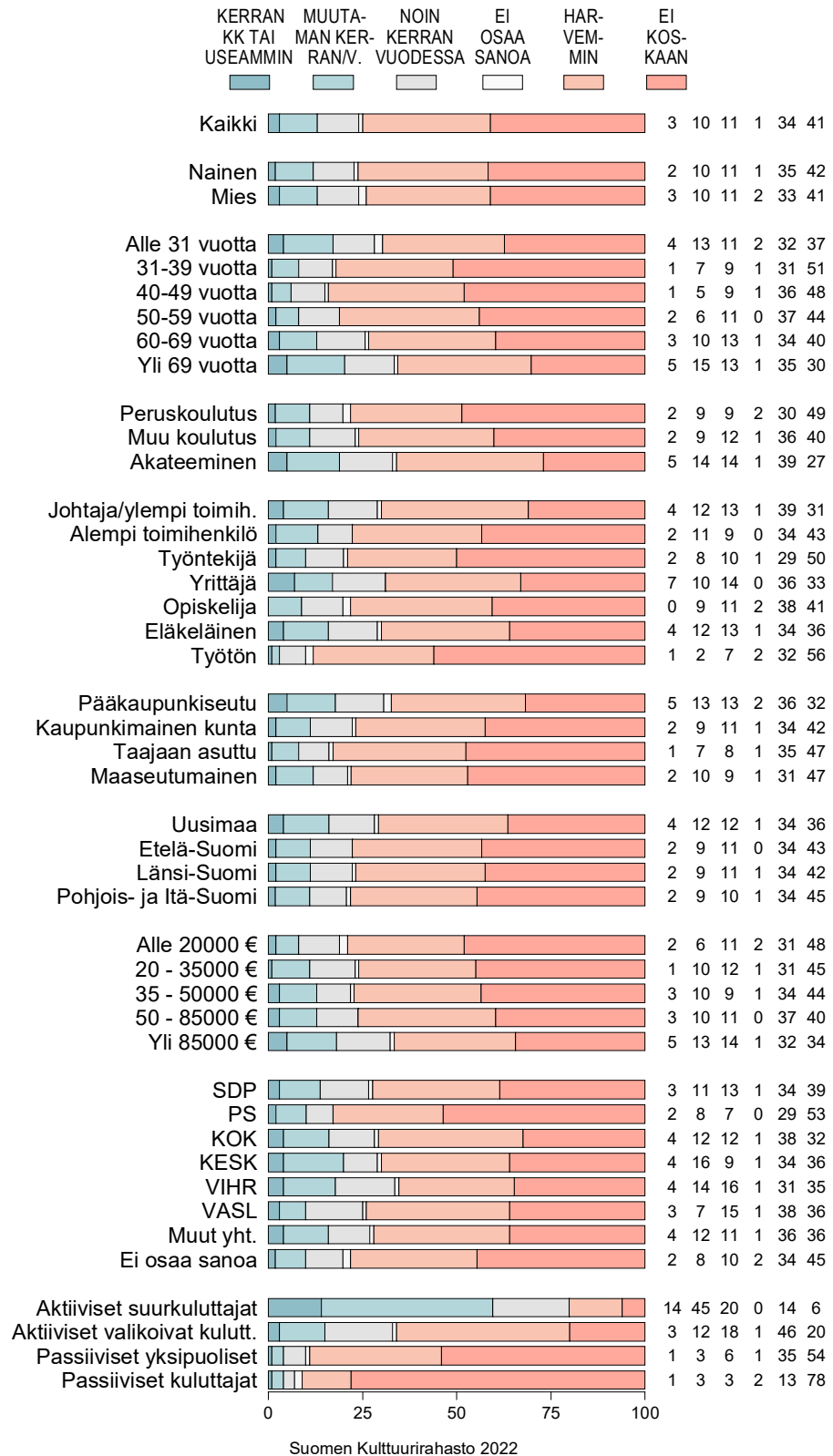
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-4. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: TAIDENÄYTTELY (%).

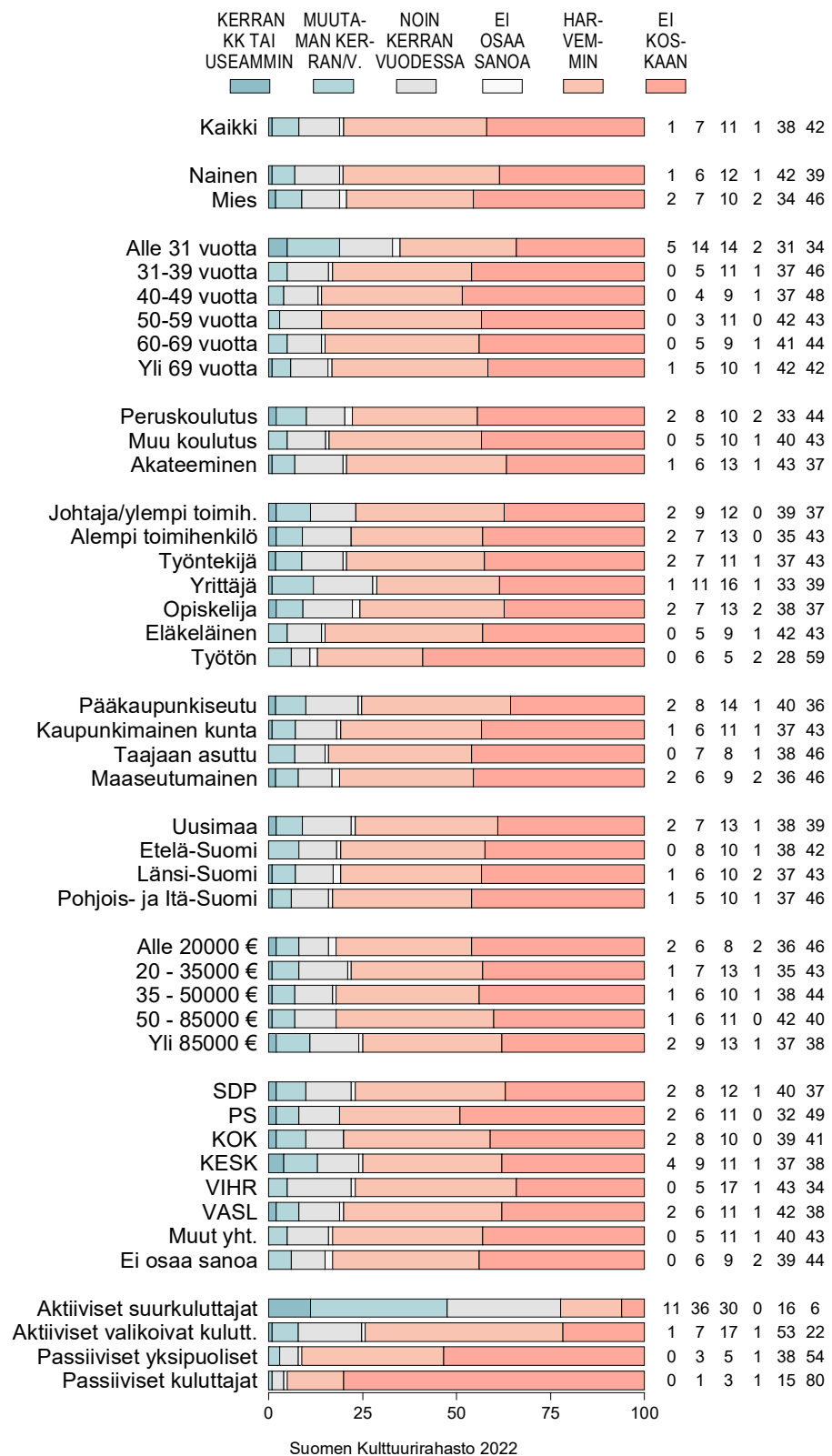
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-5. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: KLASSISEN MUSIIKIN KONSERTTI (%).

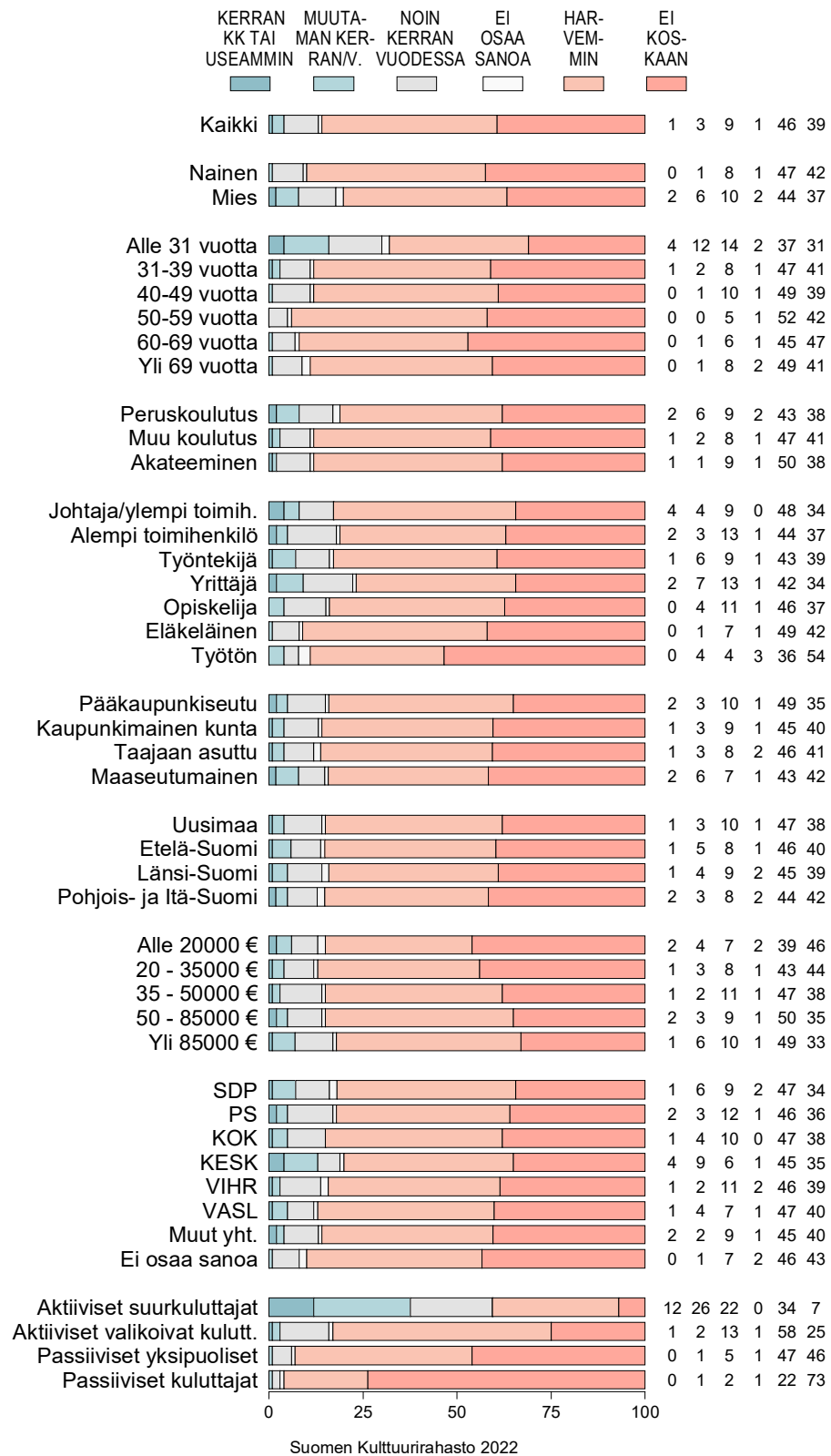
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-6. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: TANSSIesitys (%).

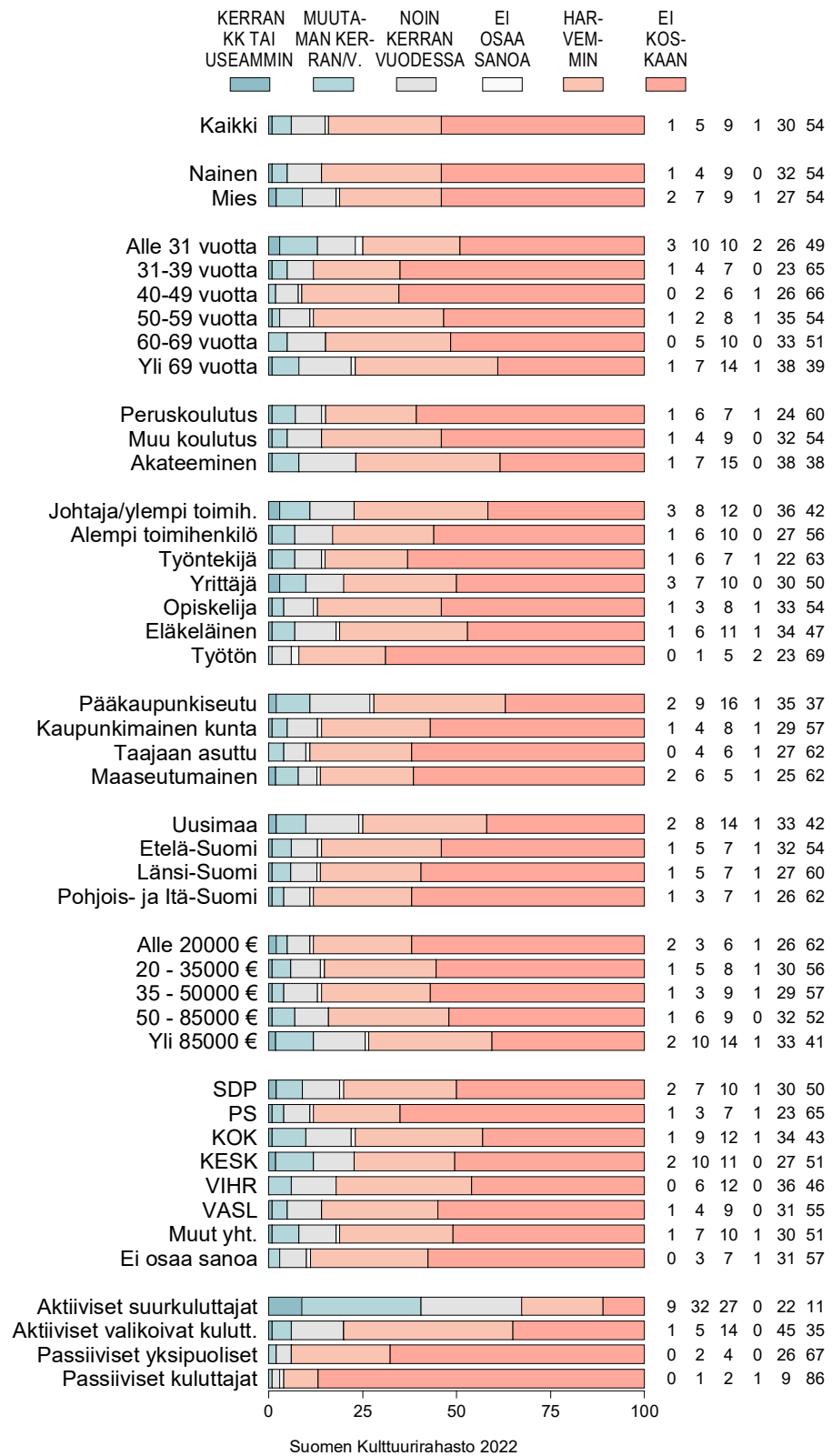
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-7. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: SIRKUSESITYS (%).

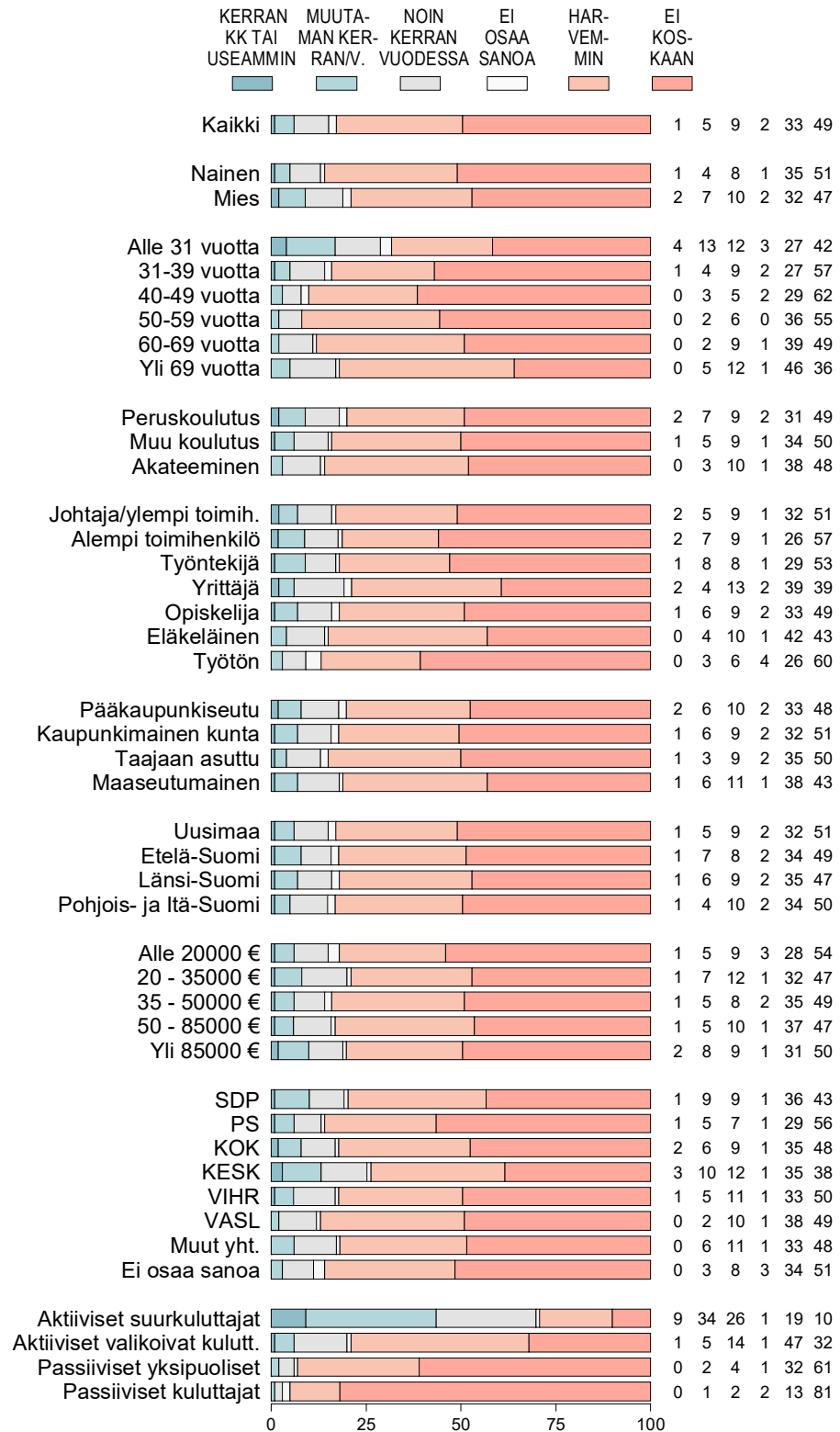
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-8. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: OOPPERAESITYS (%).

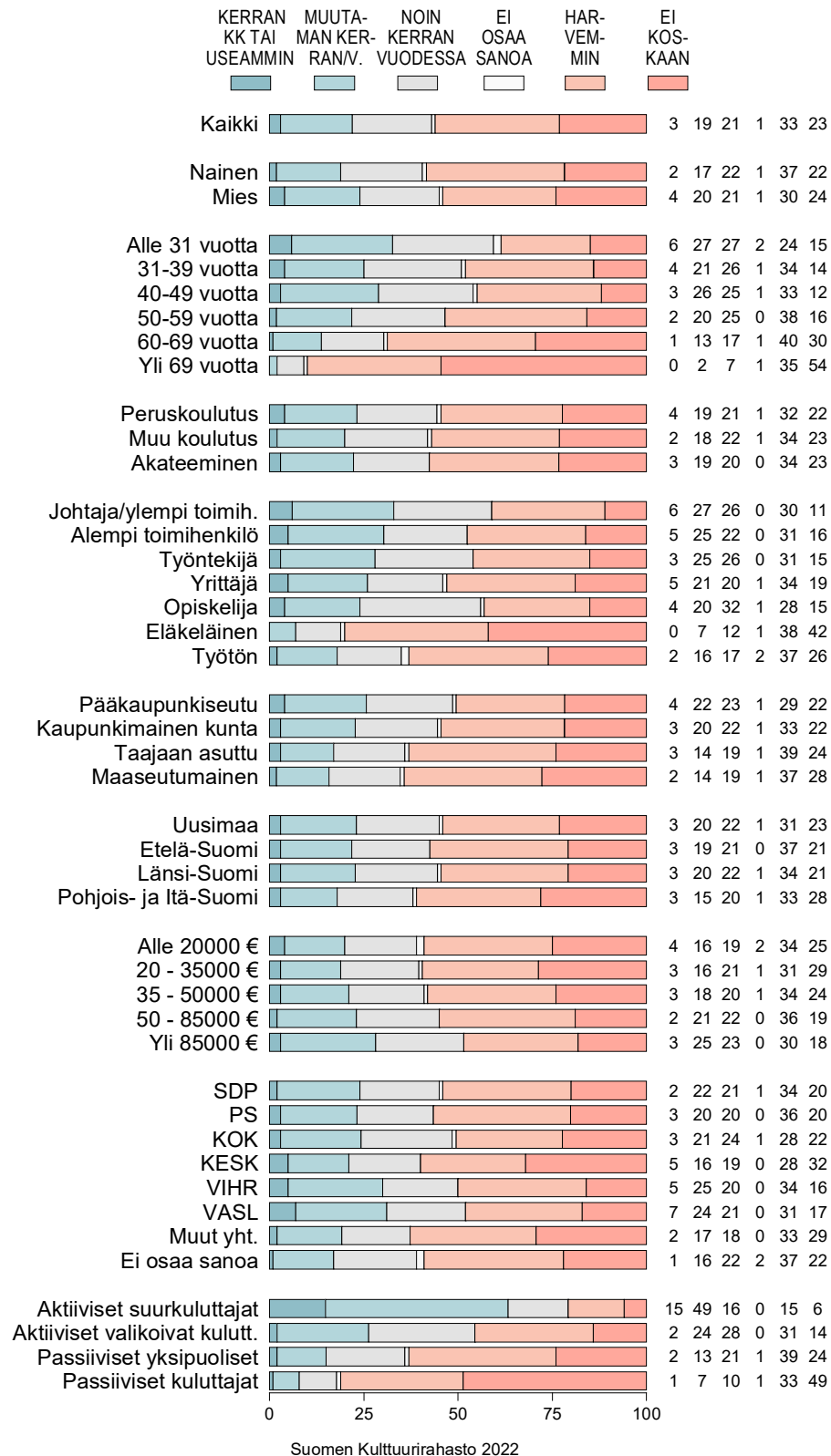
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-9. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: KANSANMUSIIKIN KONSERTTI TAI TAPAHTUMA (%).

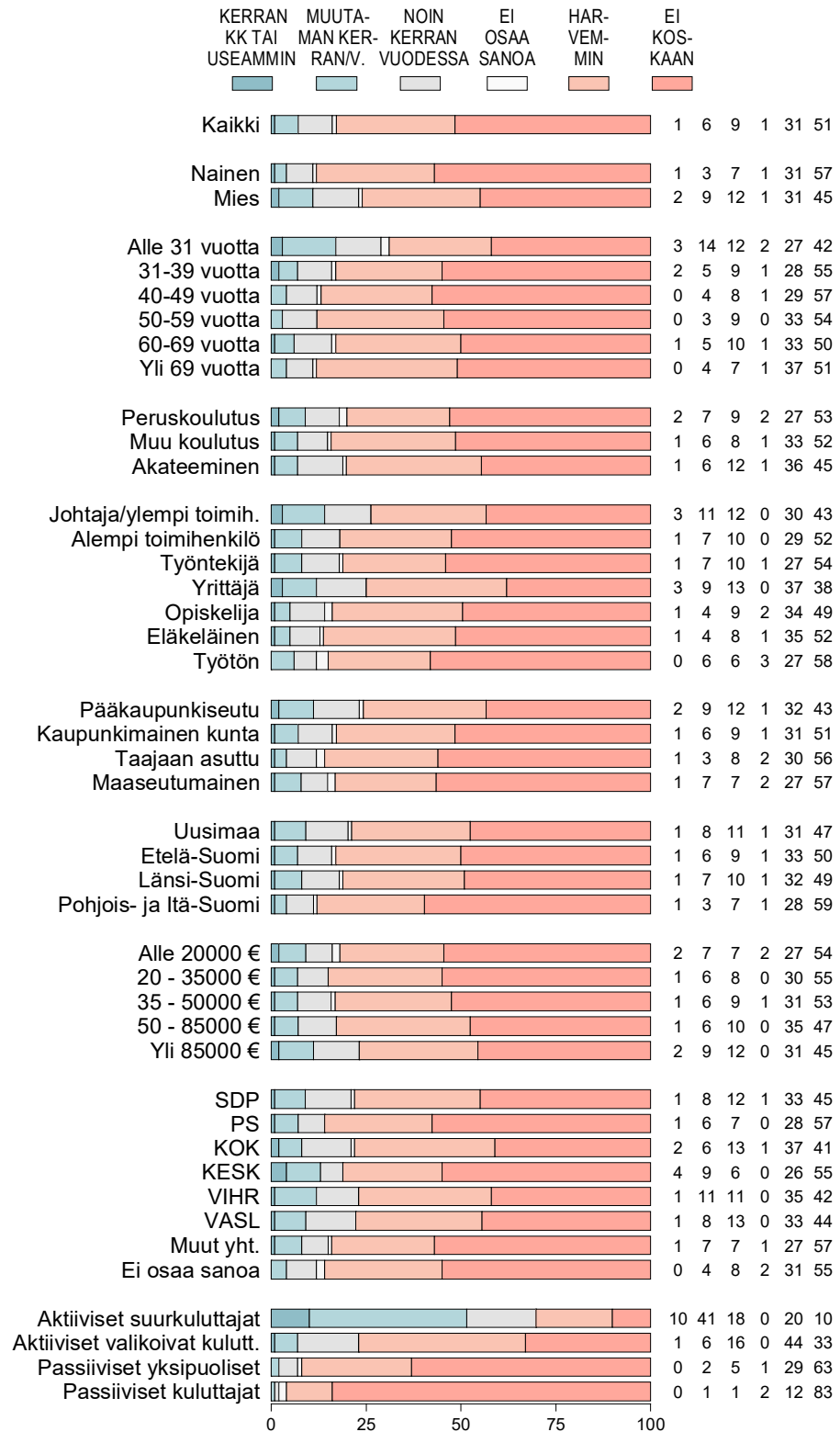
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-10. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: POP/ROCK-KONSERTTI TAI -TAPAHTUMA (%).

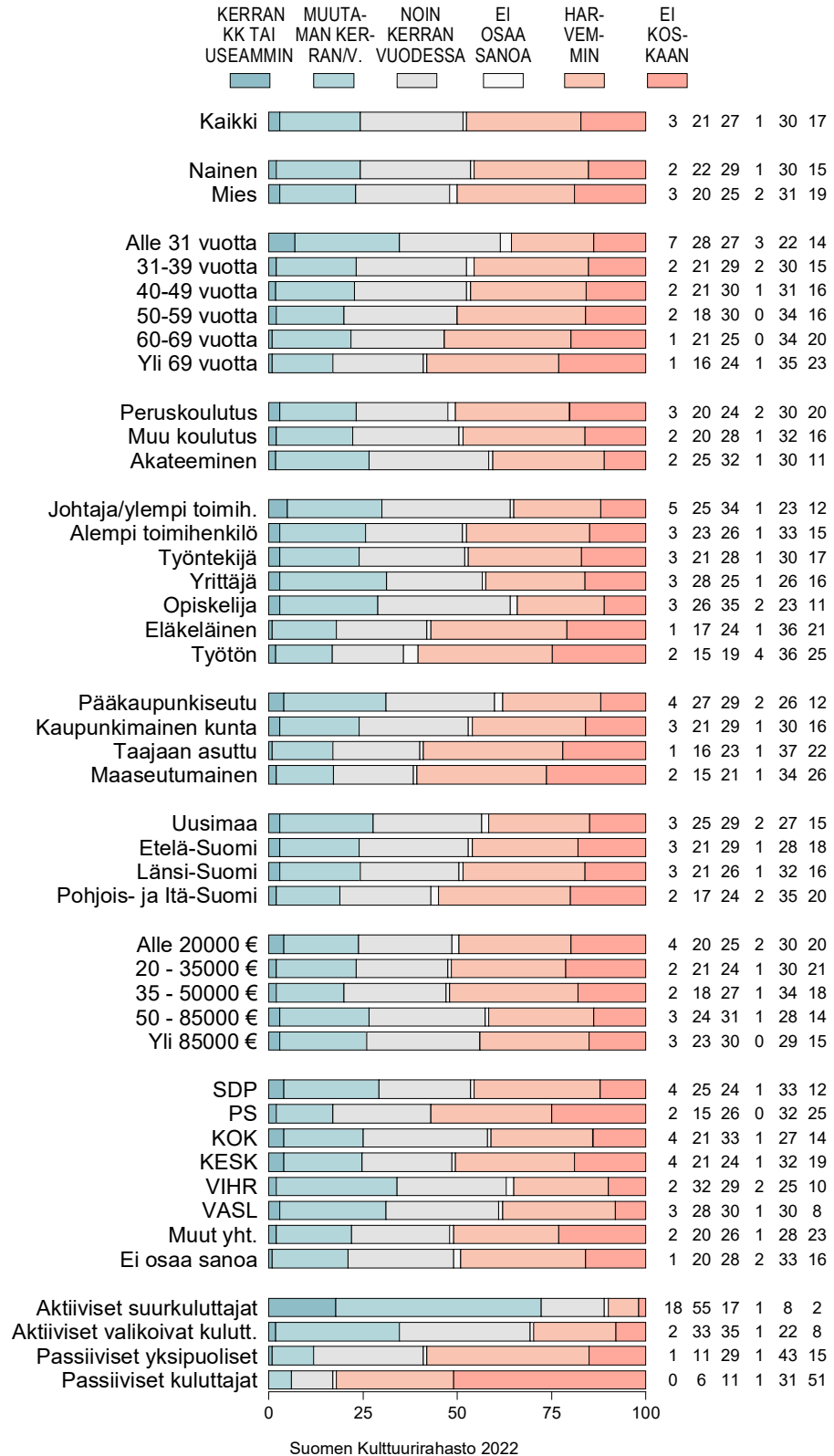
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-11. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: JAZZ-KONSERTTI TAI -TA-PAHTUMA (%).

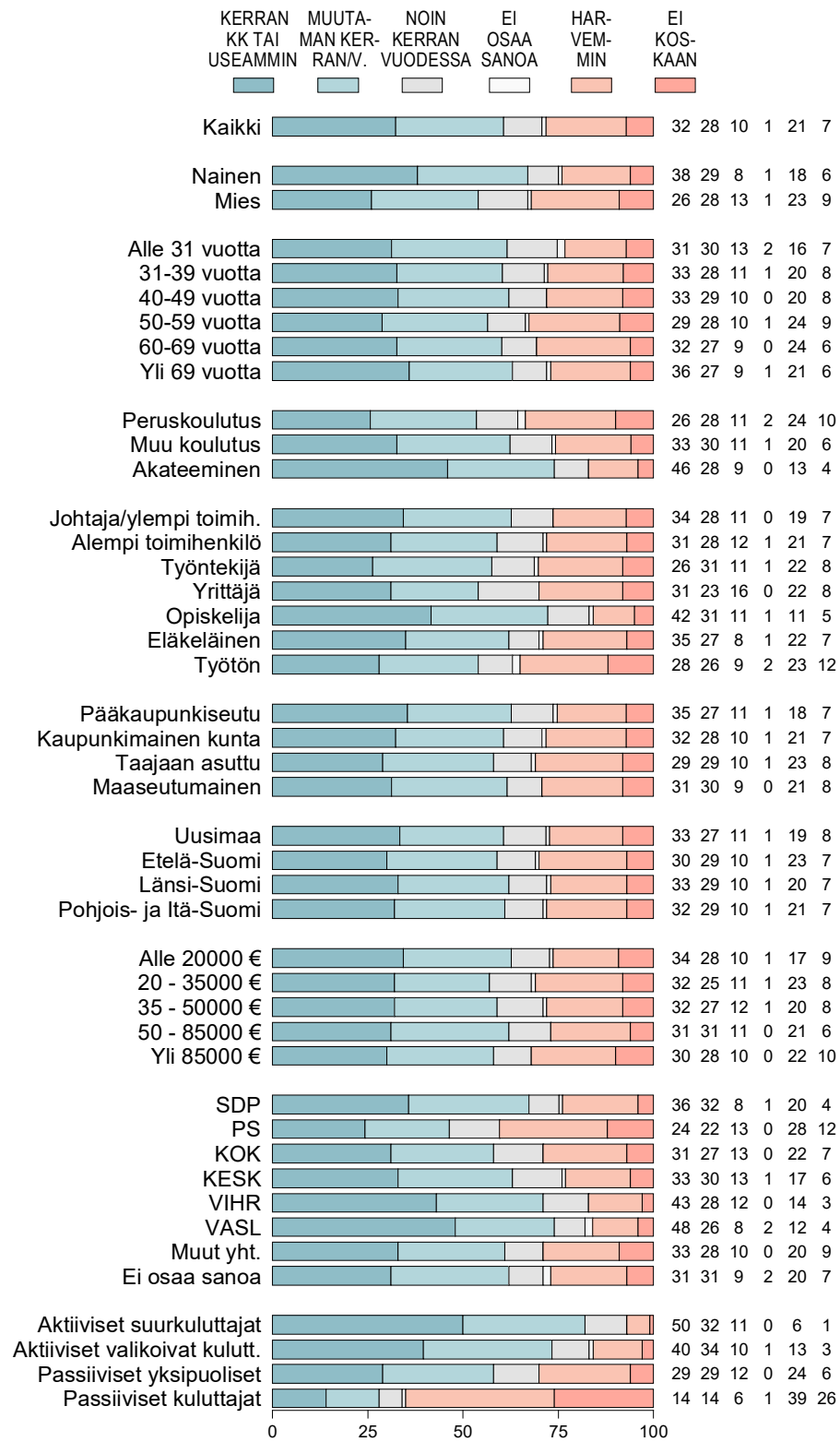
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-12. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: MUU KULTTUURITAPAHTUMA (esim. kaupunginosatapahtumat, valotaidefestivaalit, katutaidefestivaalit, %).

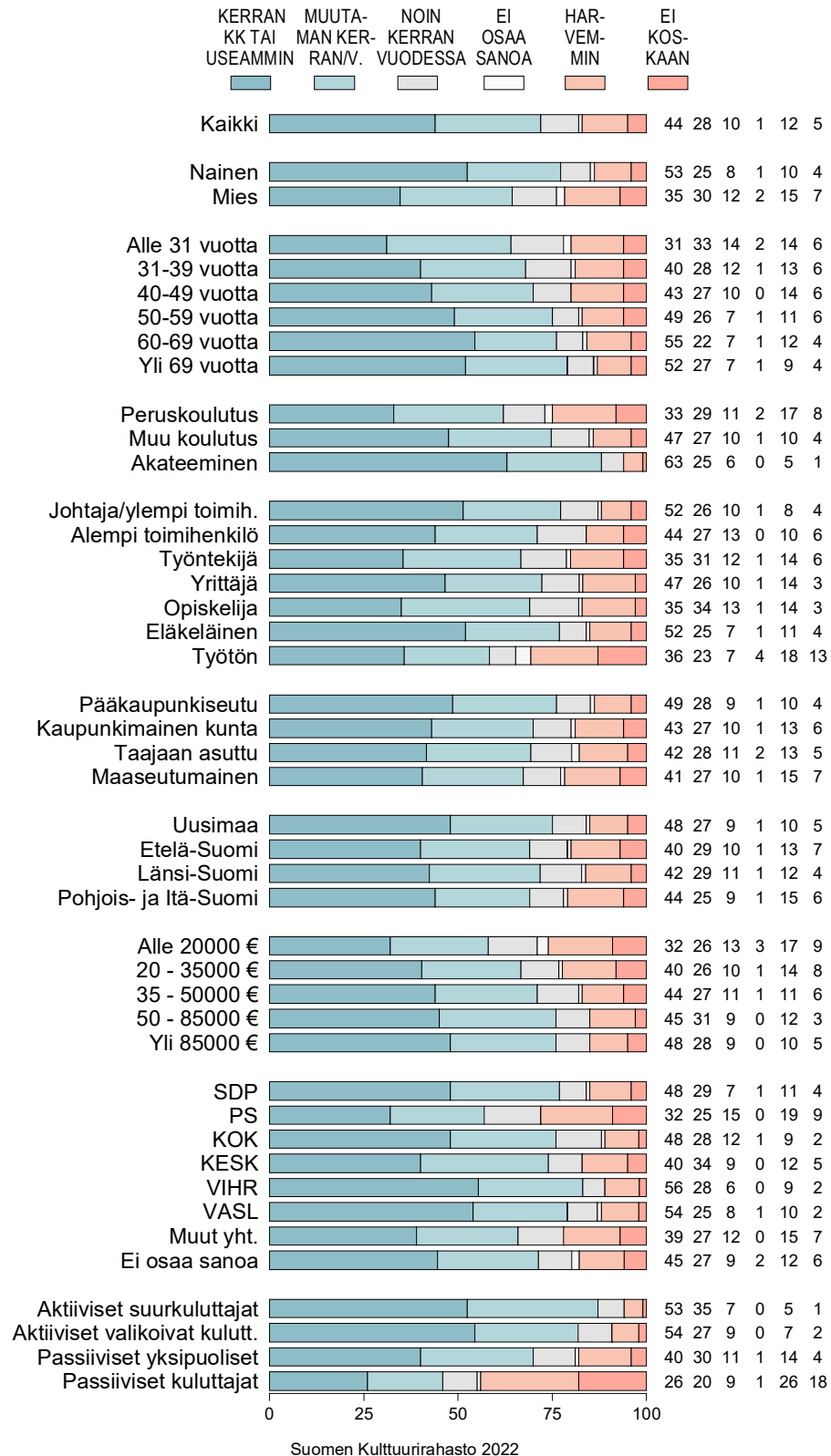
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-13. KUINKA USEIN NORMAALIOLOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: KIRJASTOSSA VIERAILU (%).

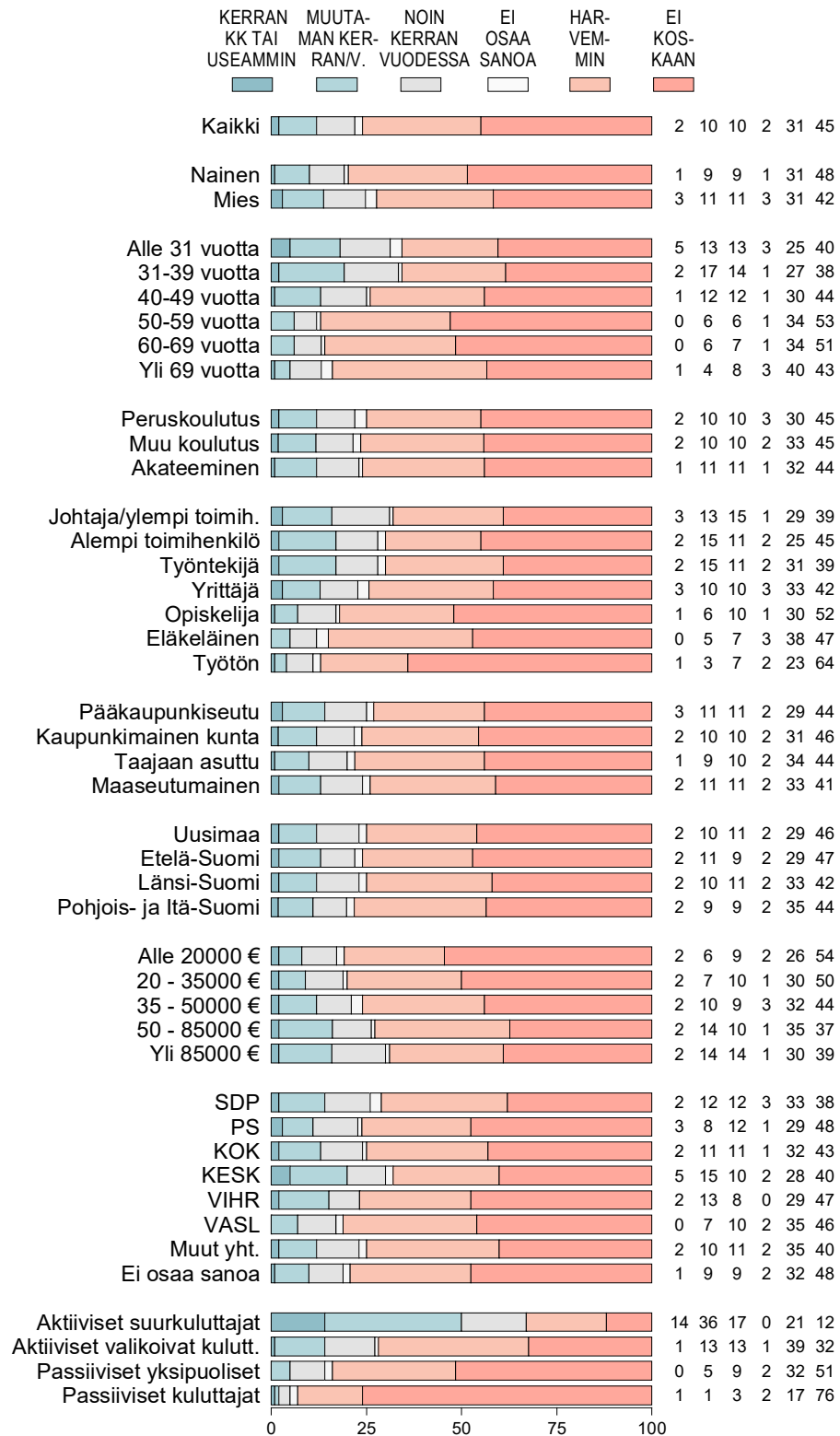
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-14. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: KOKONAISEN KIRJAN LUKEMINEN TAI KUUNTELEMINEN (%).

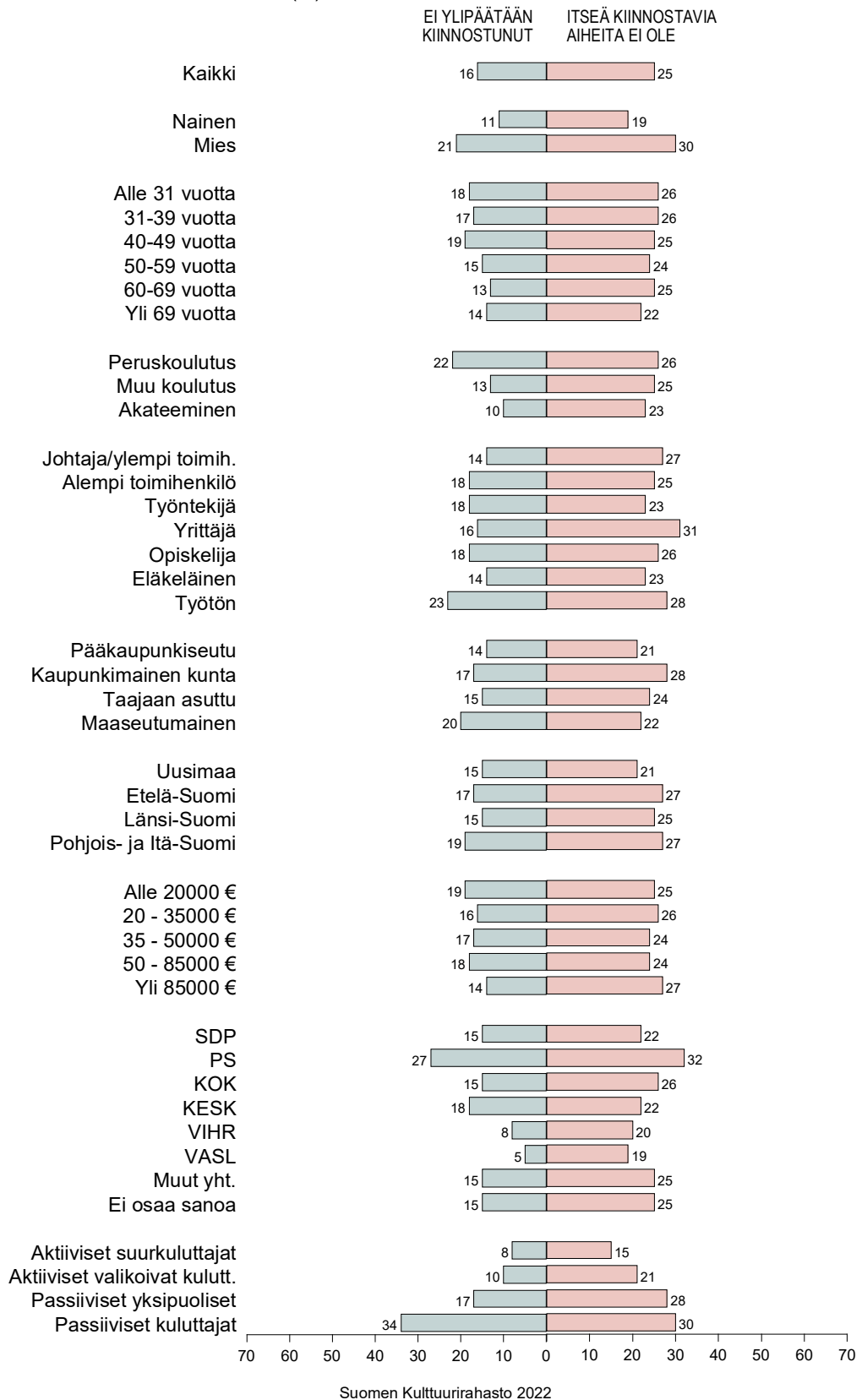
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 1-15. KUINKA USEIN NORMAALILOISSA KÄY SEURAAVISSA KOHTEISSA TAI TEKEE SEURAAVIA ASIOITA: LASTENKULTTUURITAPAH-TUMA (%).

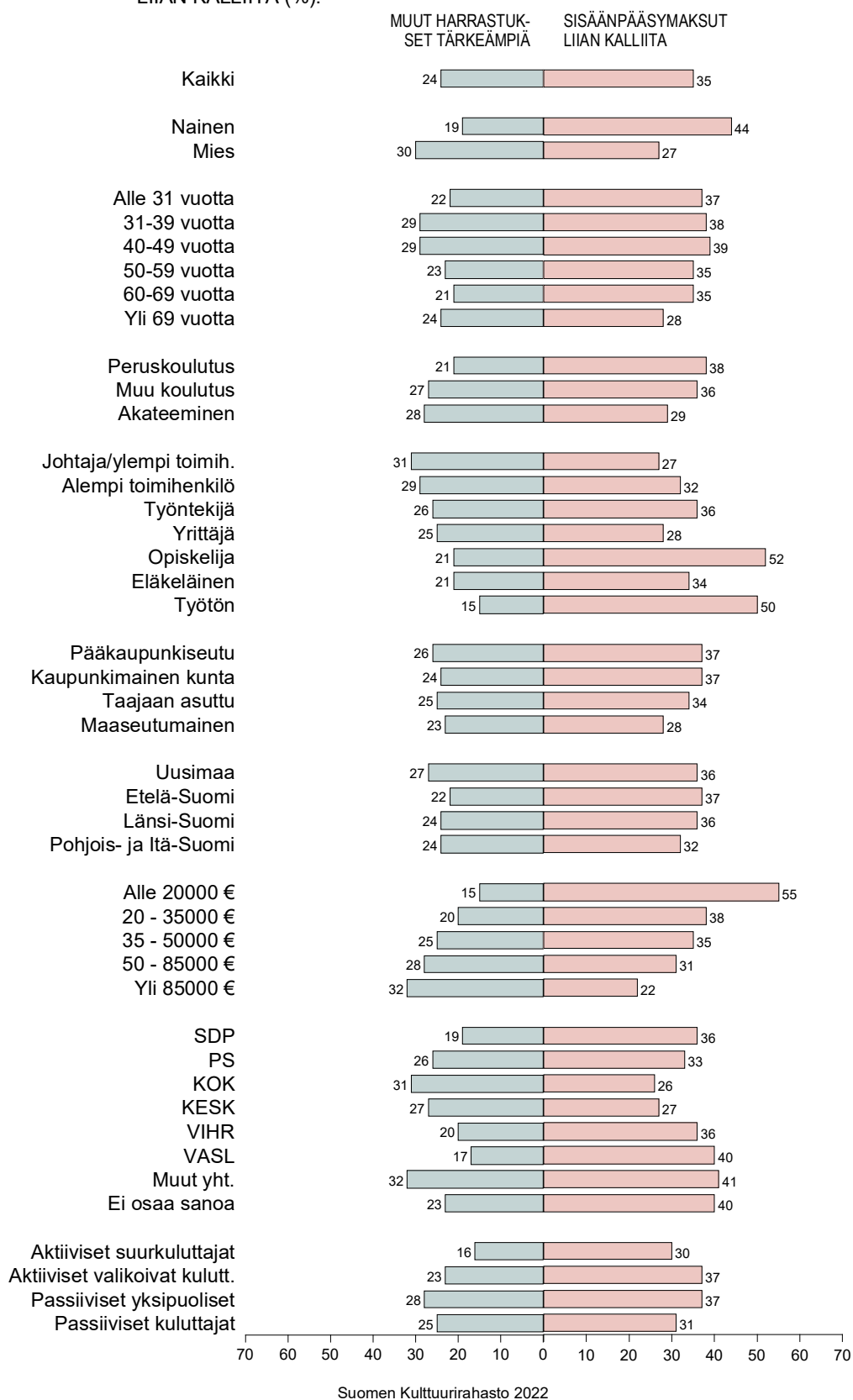
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 2-1/2. MITKÄ TEKIJÄT ESTÄVÄT OMAA OSALLISTUMISTA: EI OLE YLIPÄÄTTÄÄN KIINNOSTUNUT TAITEESTA JA KULTTUURISTA vs. ITSEÄ KIINNOSTAVIA AIHEITA EI OLE (%).

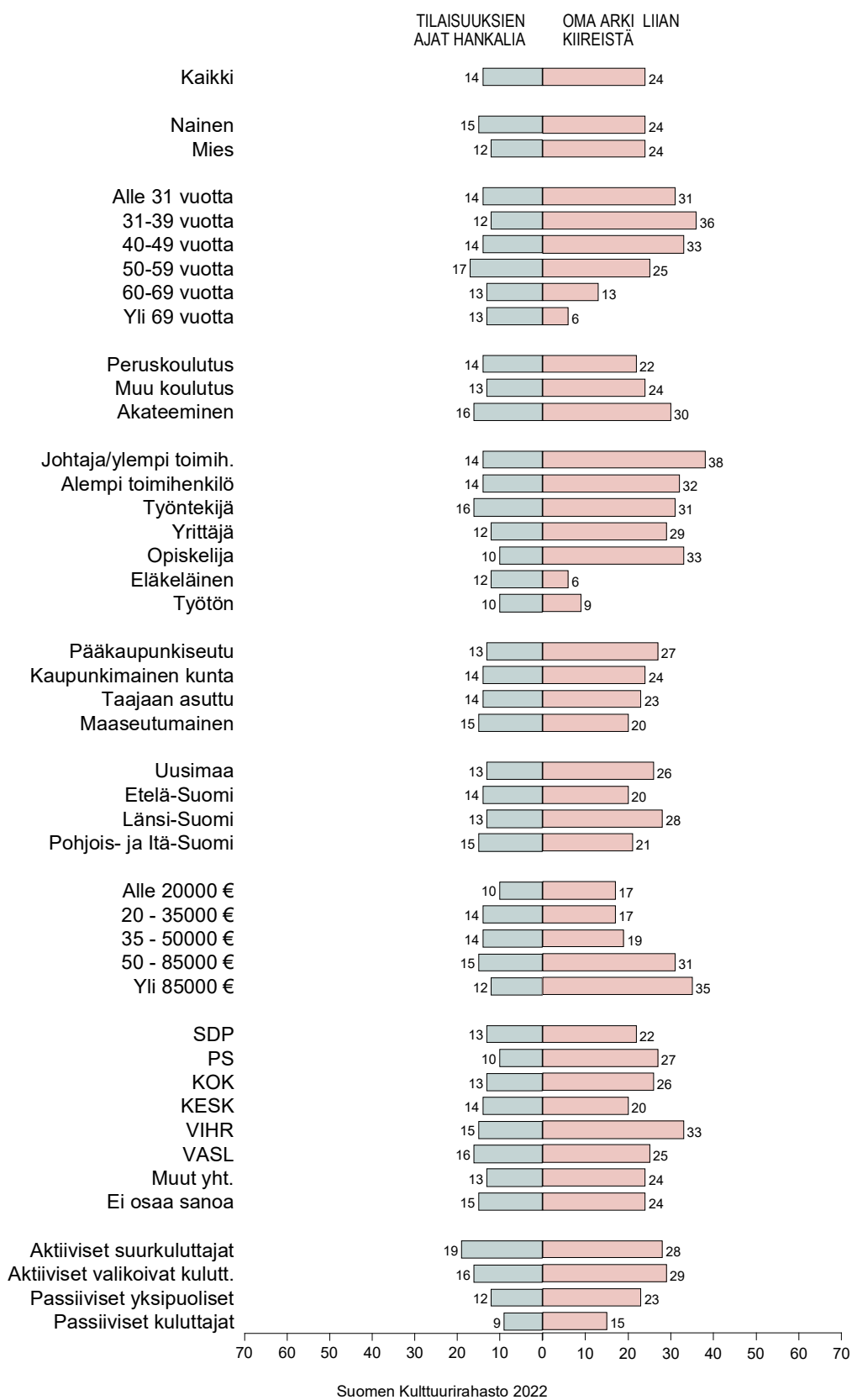
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 2-3/4. MITKÄ TEKIJÄT ESTÄVÄT OMAA OSALLISTUMISTA: MUUT HARRASTUKSET JA RIENNOT OVAT TÄRKEÄMPIÄ vs. SISÄÄNPÄÄSYMÄKSUT OVAT LIIAN KALLIITA (%).

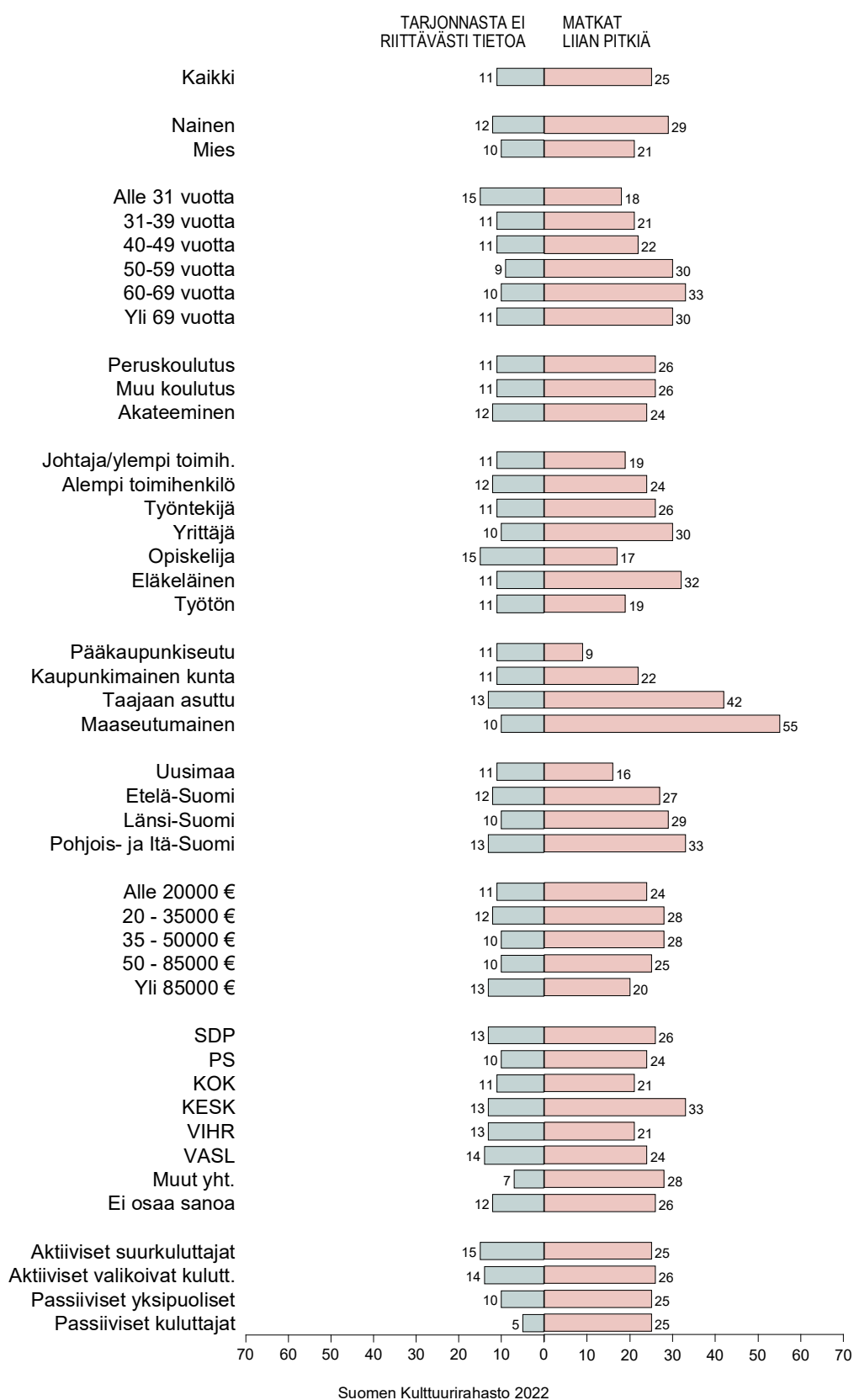
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 2-5/6. MITKÄ TEKIJÄT ESTÄVÄT OMAA OSALLISTUMISTA: TILAISUUKSIEN AJAT OVAT HANKALIA vs. OMA ARKI ON LIIAN KIIREISTÄ (%).

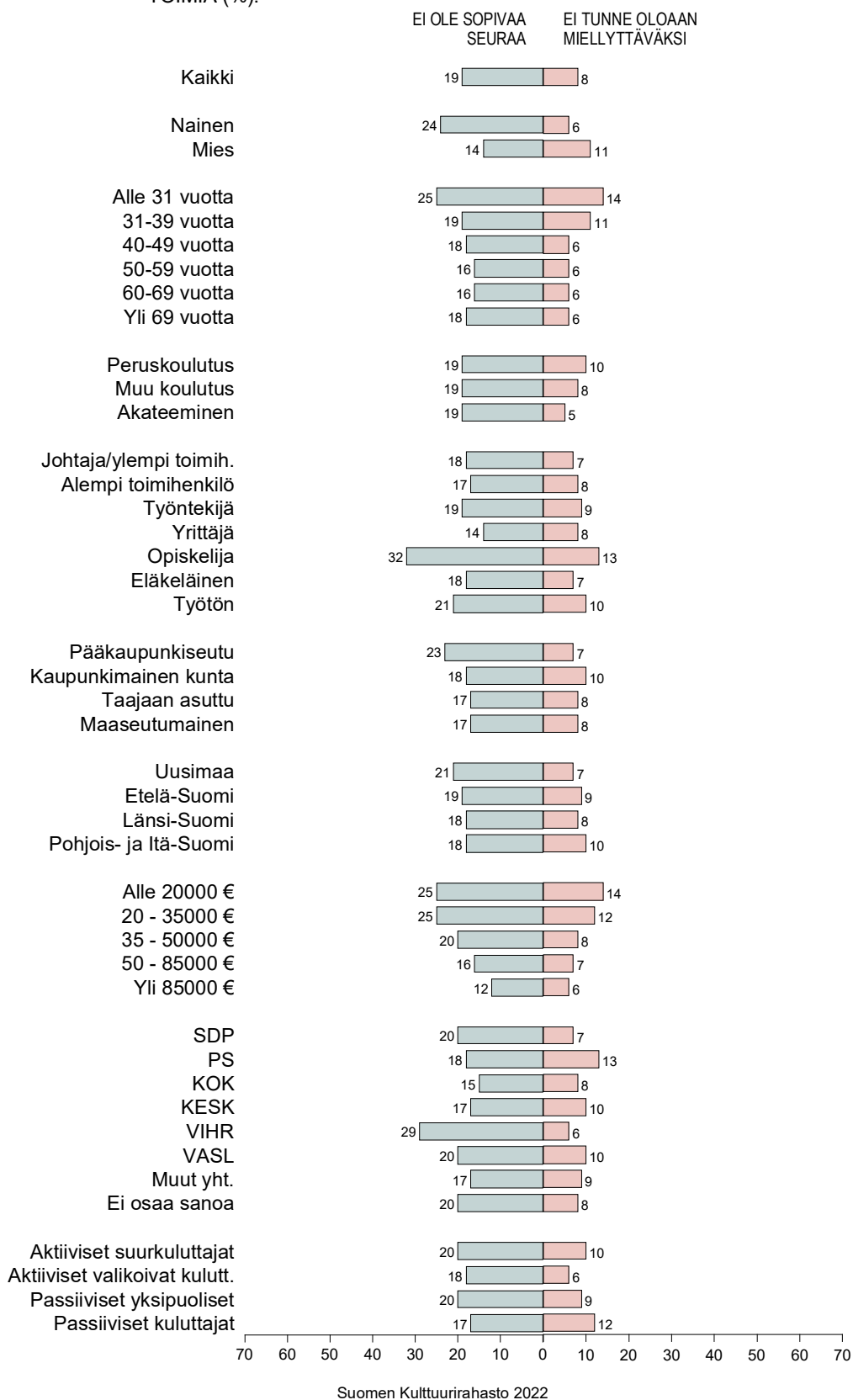
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 2-7/8. MITKÄ TEKIJÄT ESTÄVÄT OMAA OSALLISTUMISTA: TAPAHTUMATARJONNASTA EI SAA RIITTÄVÄSTI TIETOA vs. MATKAT OVAT LIIAN PITKIÄ (%).

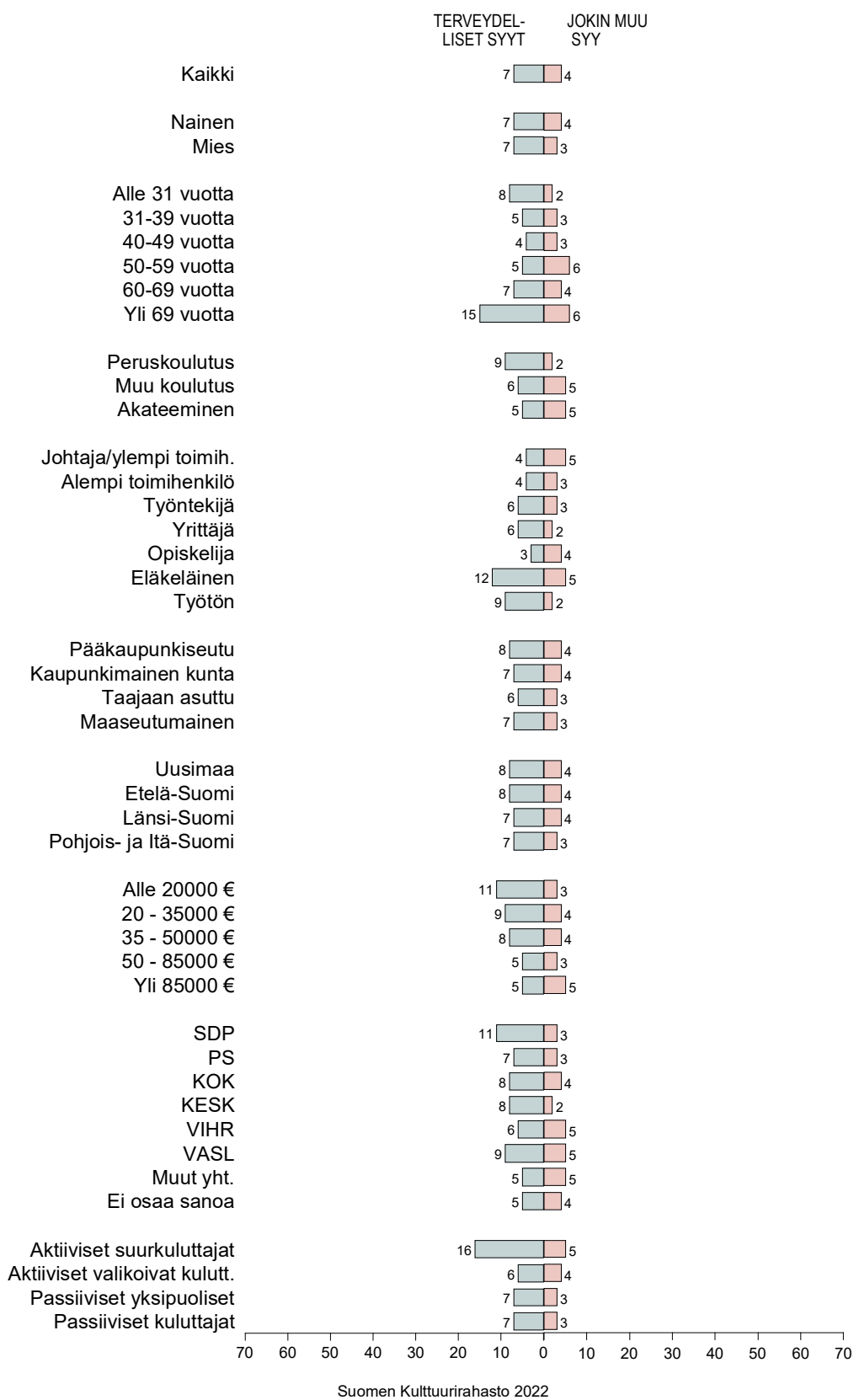
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 2-9/10. MITKÄ TEKIJÄT ESTÄVÄT OMAA OSALLISTUMISTA: EI OLE SOPIVAA SEURAA vs. EI TUNNE OLOAAN MIELLYTTÄVÄKSI, EI TIEDÄ MITEN TOIMIA (%).

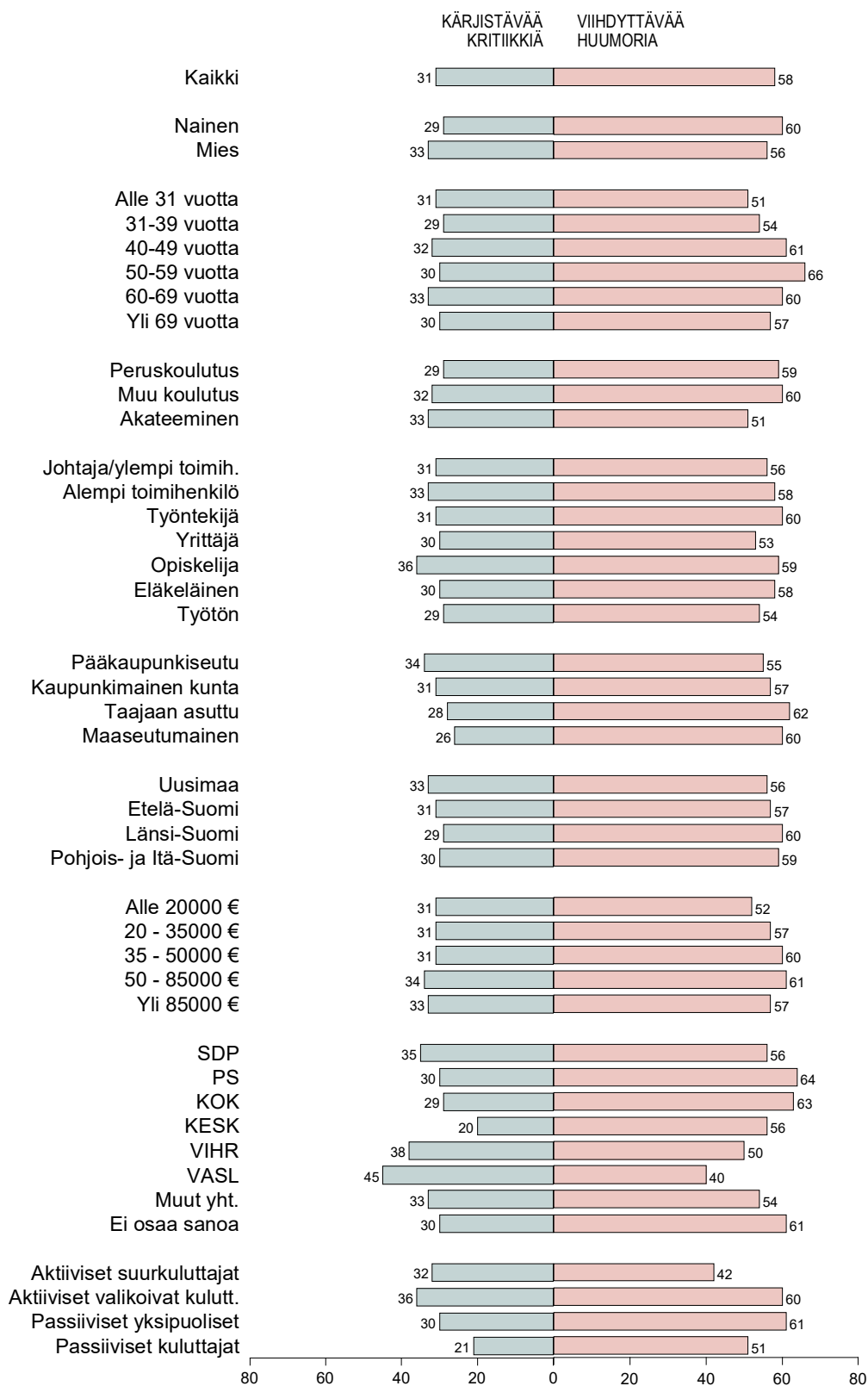
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 2-11/12. MITKÄ TEKIJÄT ESTÄVÄT OMAA OSALLISTUMISTA: TERVEYDELLISET SYYT vs. JOKIN MUU SYY (%).

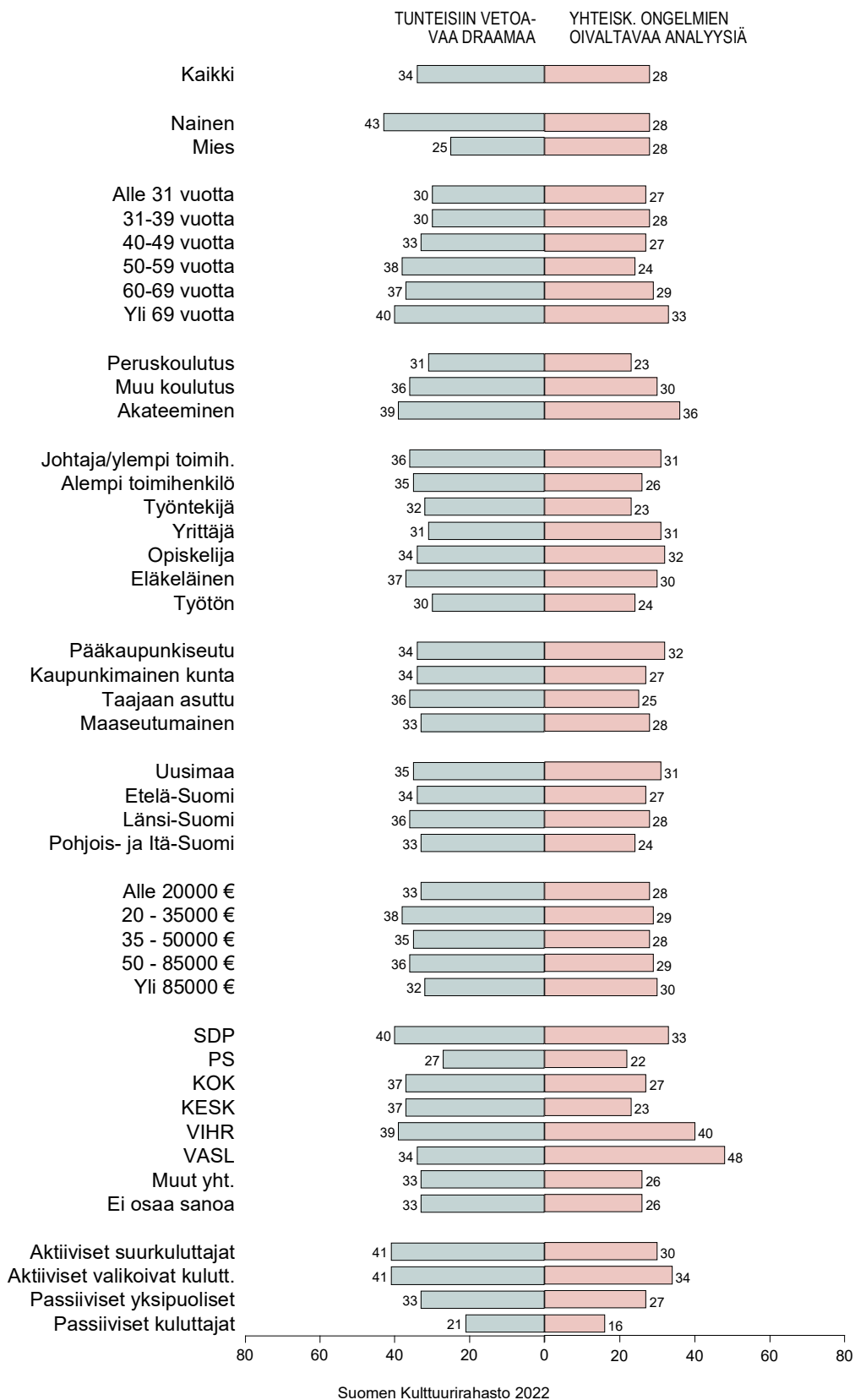
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 5-1/2. MITÄ TEATTERISSA TULISI OLLA, JOTTA KÄVISI USEAMMIN: KÄRJISTÄVÄN HUUMORIN KEINOIN ESITETTYÄ KRITIIKKIÄ YHTEISKUNTAA TAI IHMISTÄ KOHTAAN vs. VIHHDYTTÄVÄÄ HUUMORIA (%).

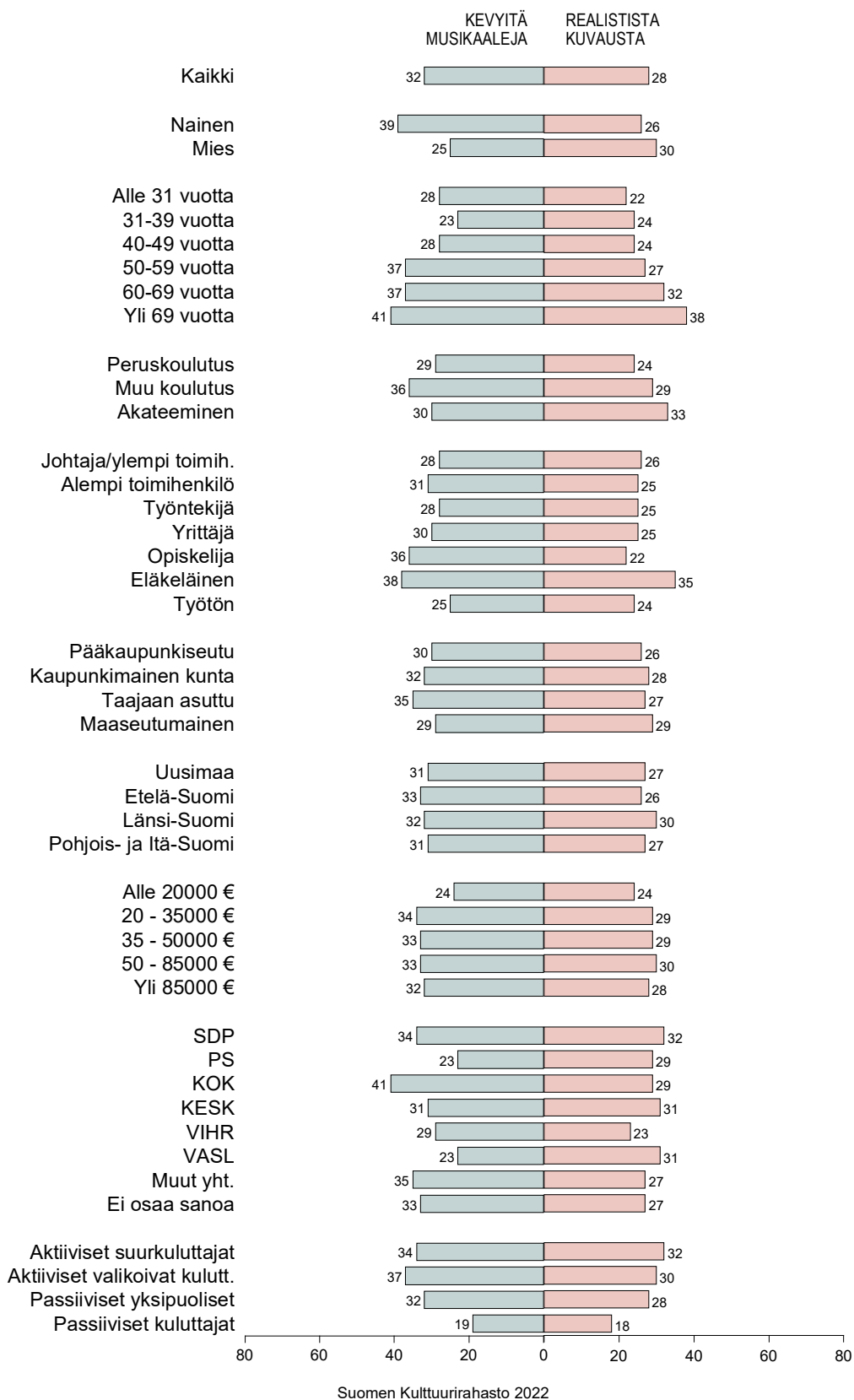
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 5-3/4. MITÄ TEATTERISSA TULISI OLLA, JOTTA KÄVISI USEAMMIN: TUNTEISIIN VETOAVAA DRAAMAA vs. YHTEISKUNNALLISTEN ONGELMIEN OIVALTAVAA ANALYYSIÄ (%).

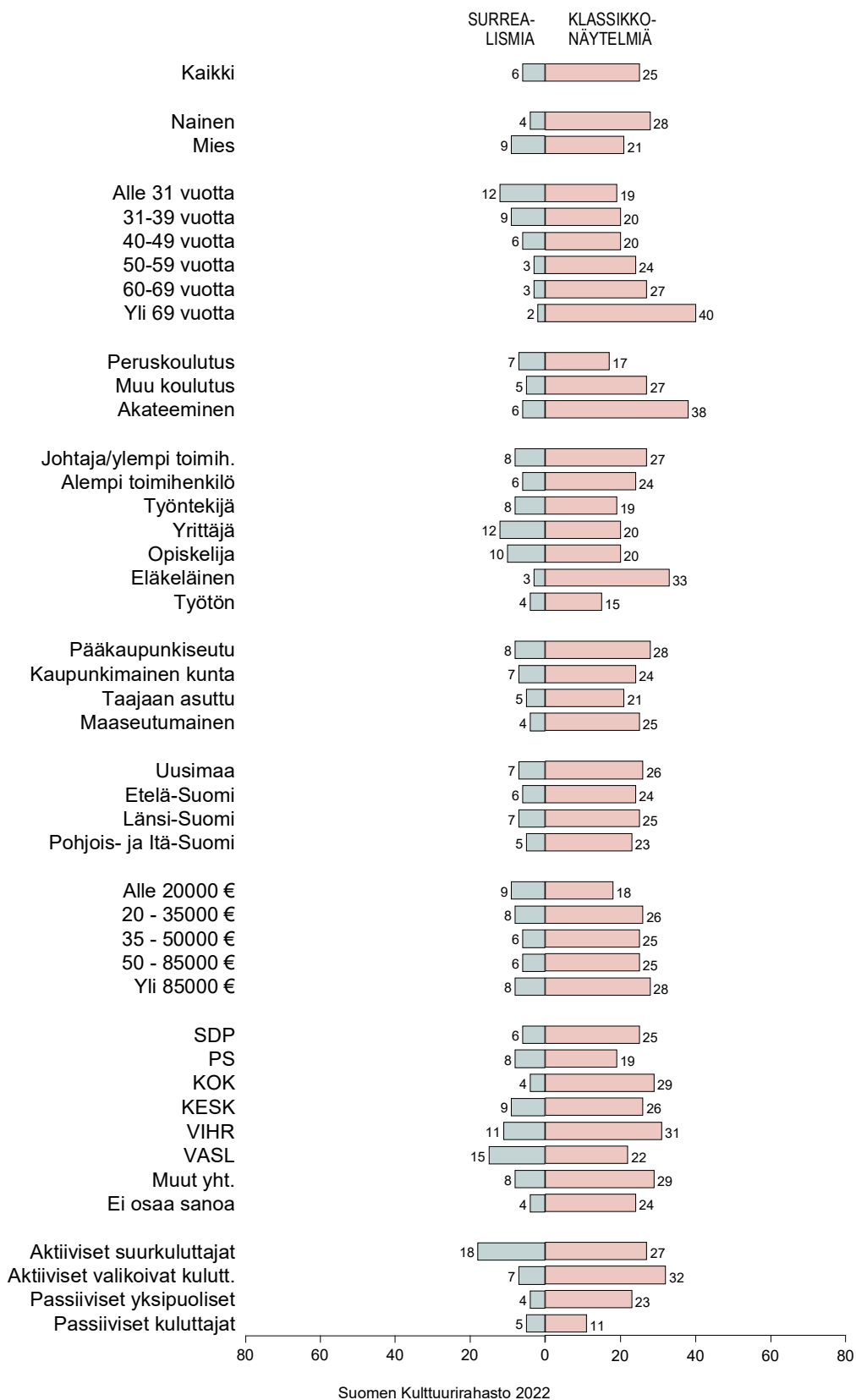

Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 5-5/6. MITÄ TEATTERISSA TULISI OLLA, JOTTA KÄVISI USEAMMIN: KEVYITÄ MUSIKAALEJA vs. REALISTISTA KUVAUSTA HISTORIASTA TAI NYKY- PÄIVÄSTÄ (%).

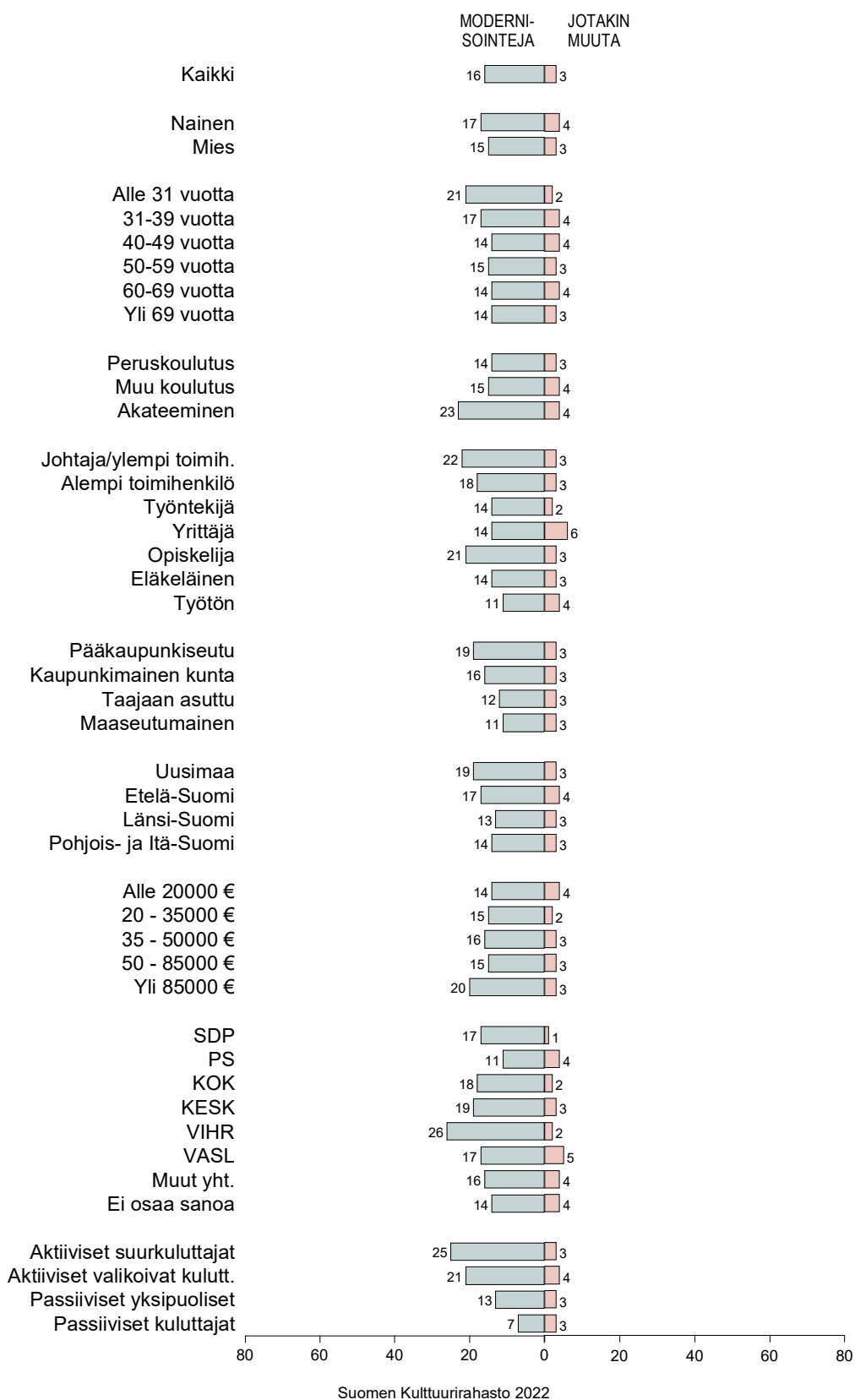

Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 5-7/8. MITÄ TEATTERISSA TULISI OLLA, JOTTA KÄVISI USEAMMIN: SURREALIS-
MIA vs. KLASSIKONÄYTELMÄ YLEISINHIMILLISISTÄ AIHEISTA (%).

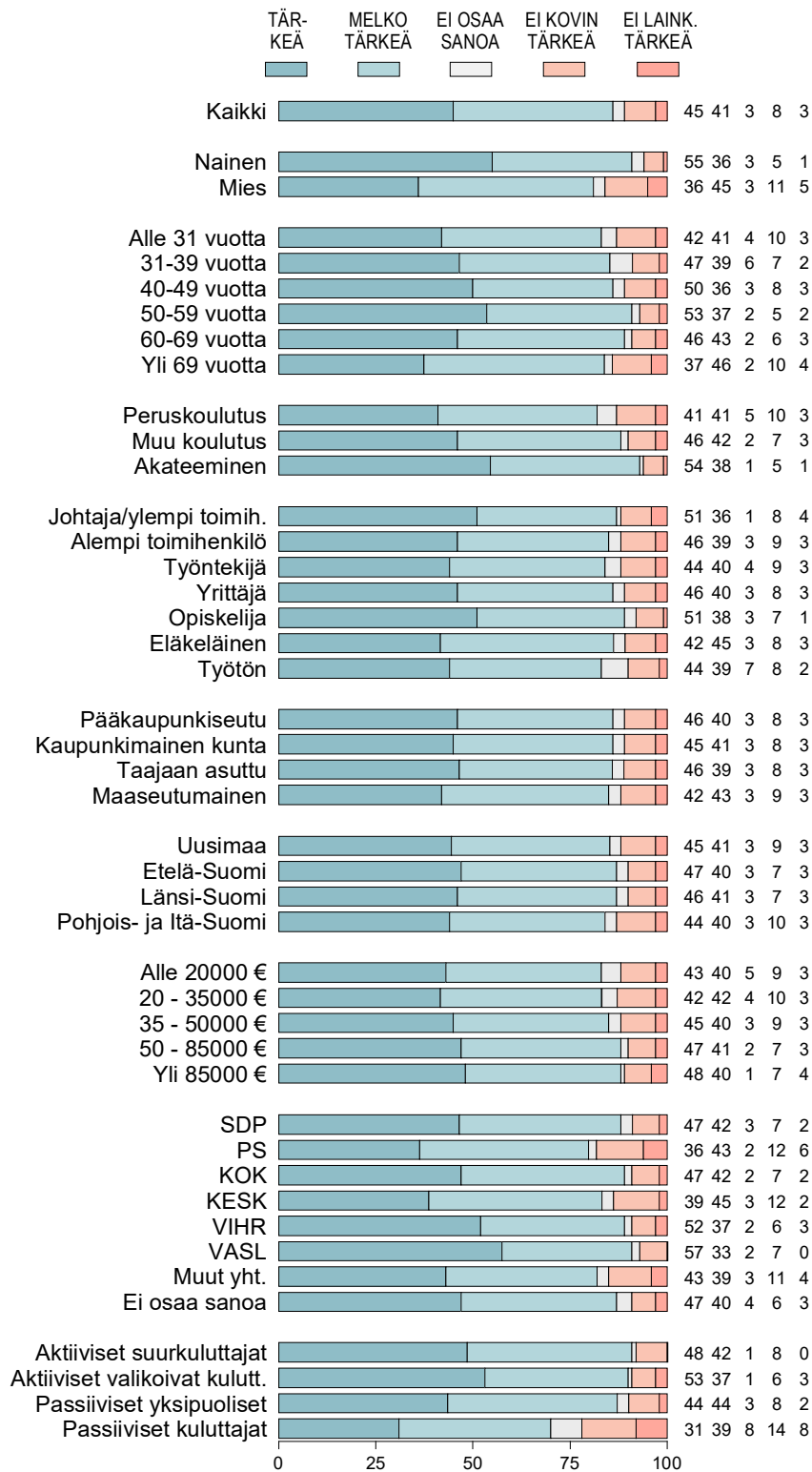
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 5-9/10. MITÄ TEATTERISSA TULISI OLLA, JOTTA KÄVISI USEAMMIN: KLASSIKKOJEN MODERNISOINTEJA vs. JOTAKIN MUUTA (%).

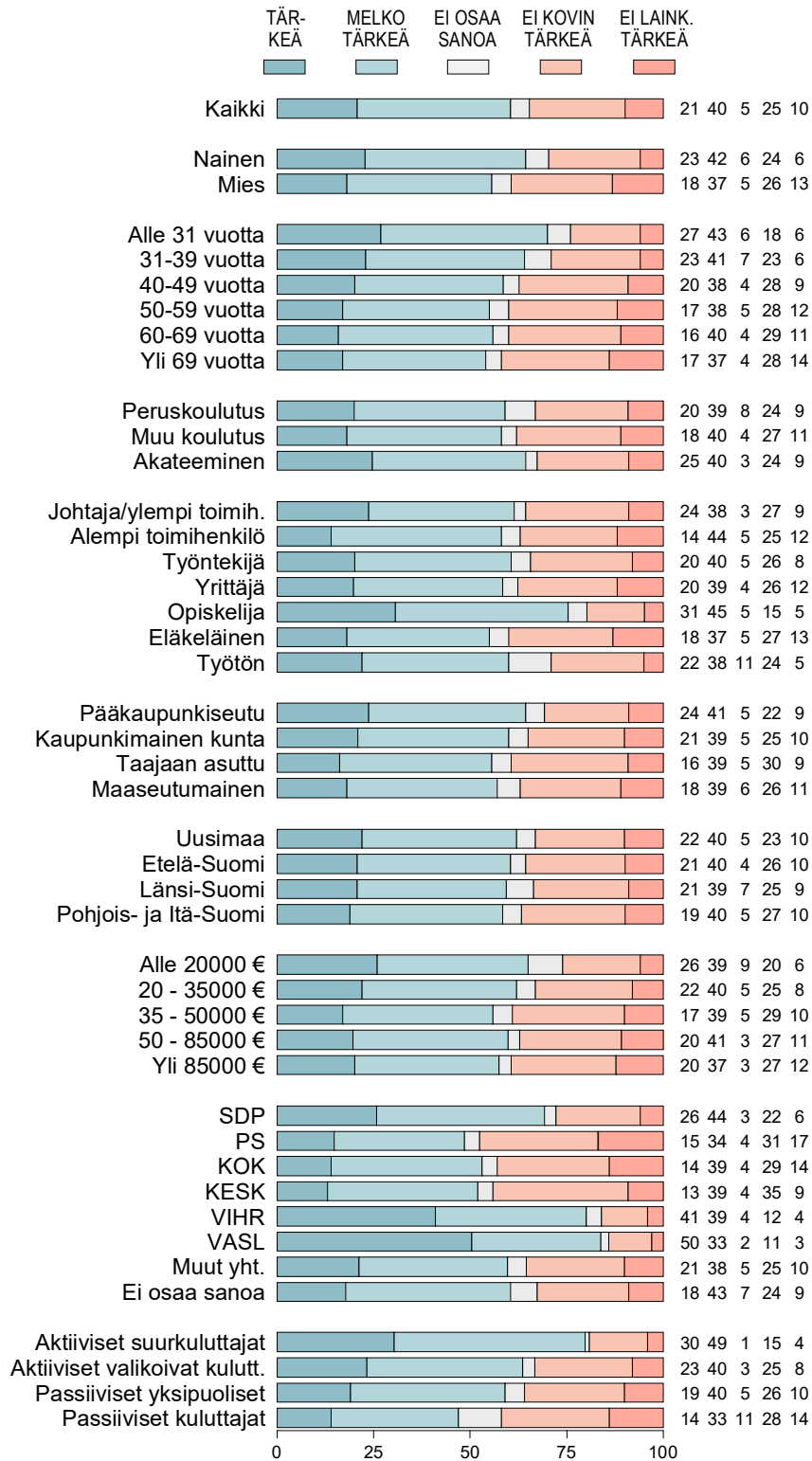
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-1. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: TUODA VIHHDYTYSTÄ TAI LOHTUA ARKEEN (%).

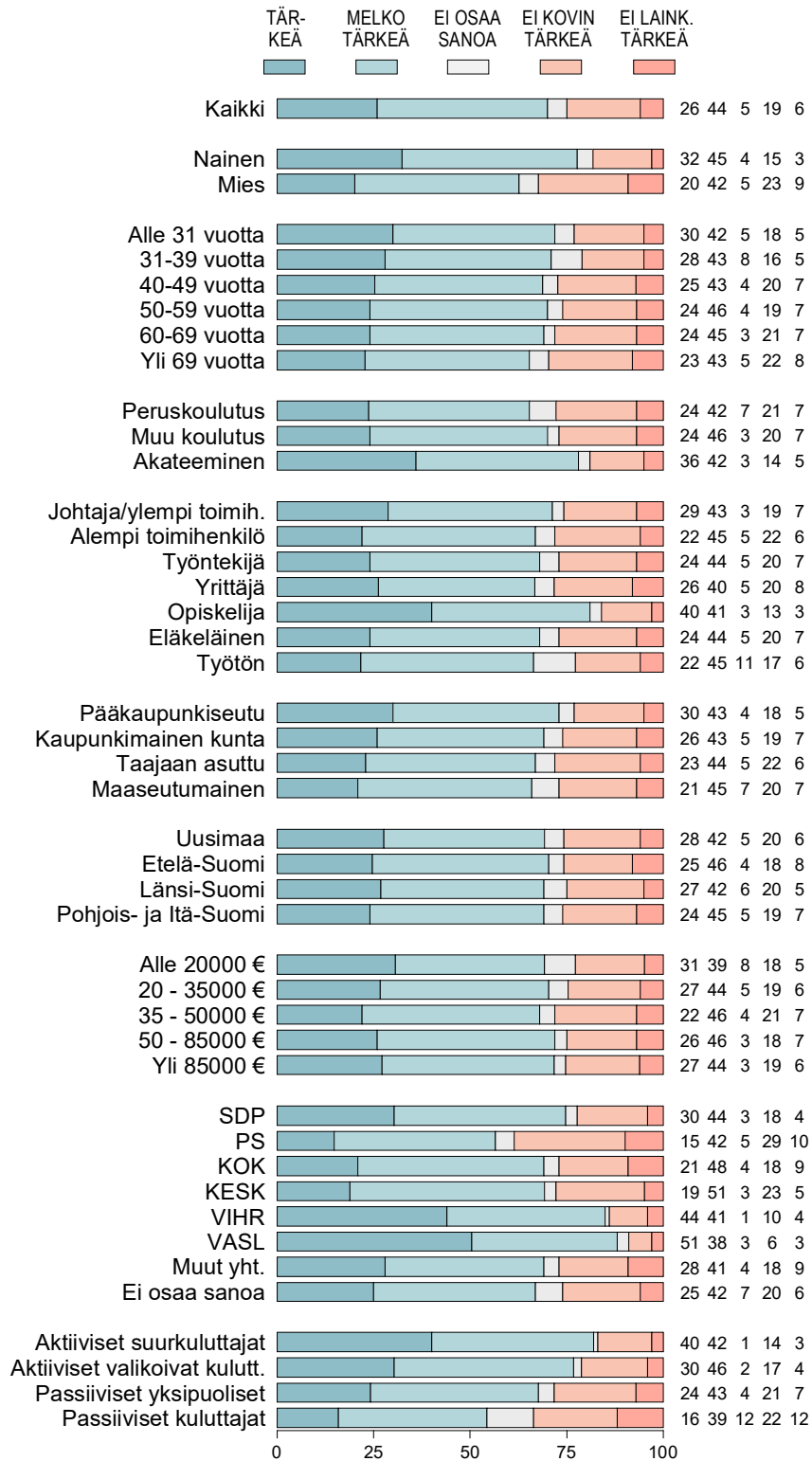
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-2. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: KIINNITTÄÄ HUOMIOTA YHTEISKUNNALLISIIN EPÄKOHTIIN JA KRITISOIDA NIITÄ (%).

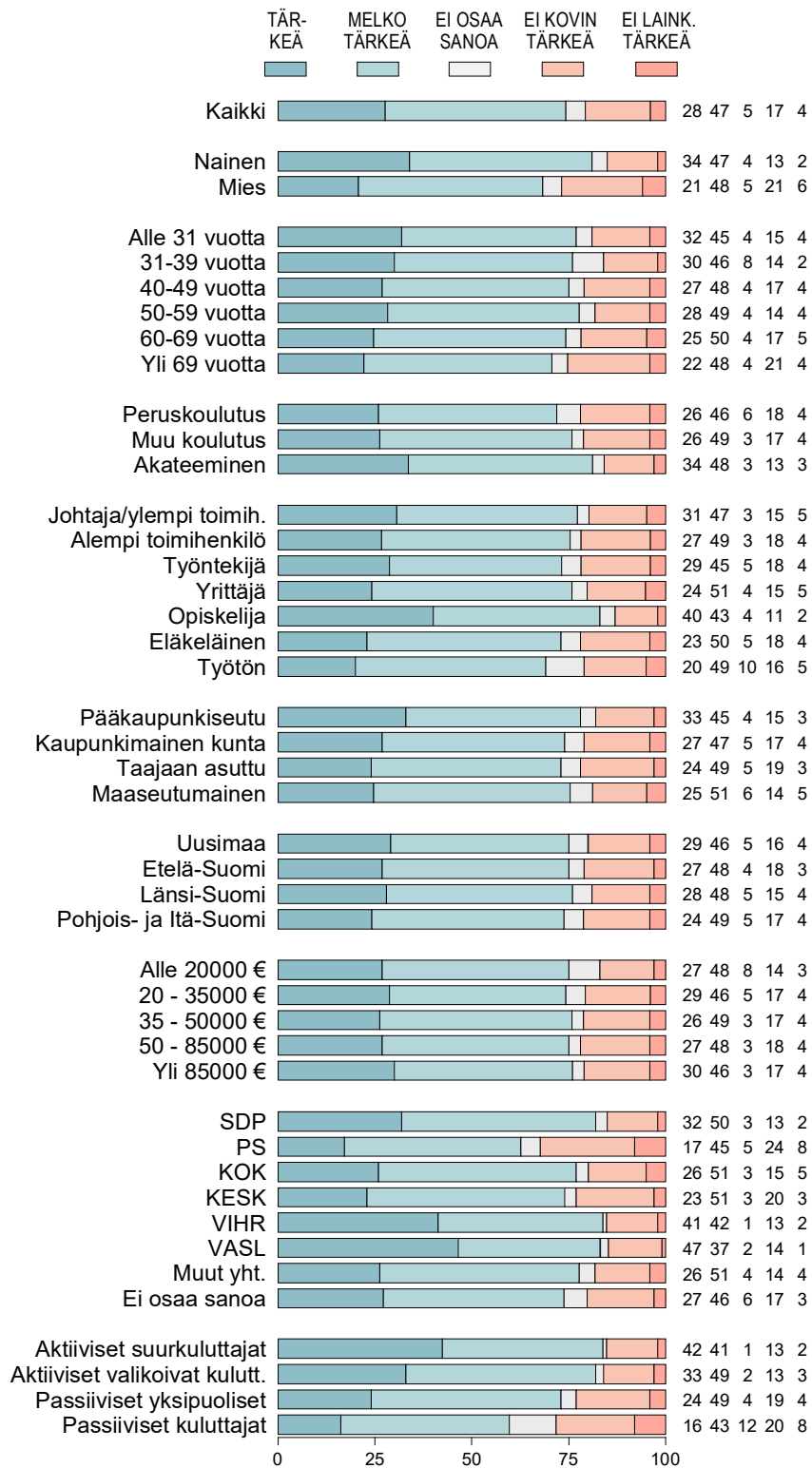
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-3. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: JOHDATTAA SYVÄLLISEEN AJATTELUUN TAI NÄKEMÄÄN ASIAT UUDELLA TAVALLA (%).

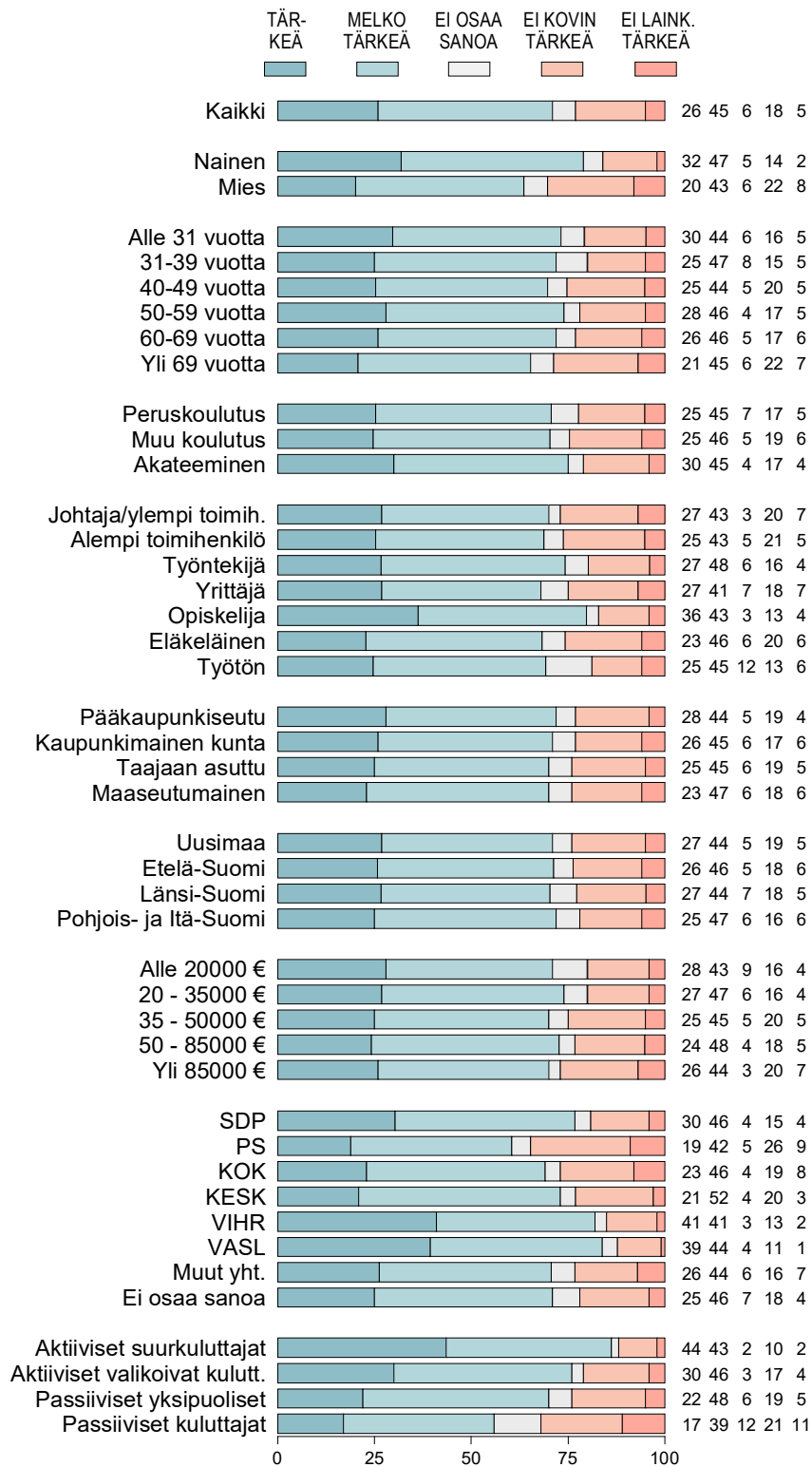
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-4. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: YHDISTÄÄ IHMISIÄ YHTEISTEN KOKEMUSTEN AVULLA (%).

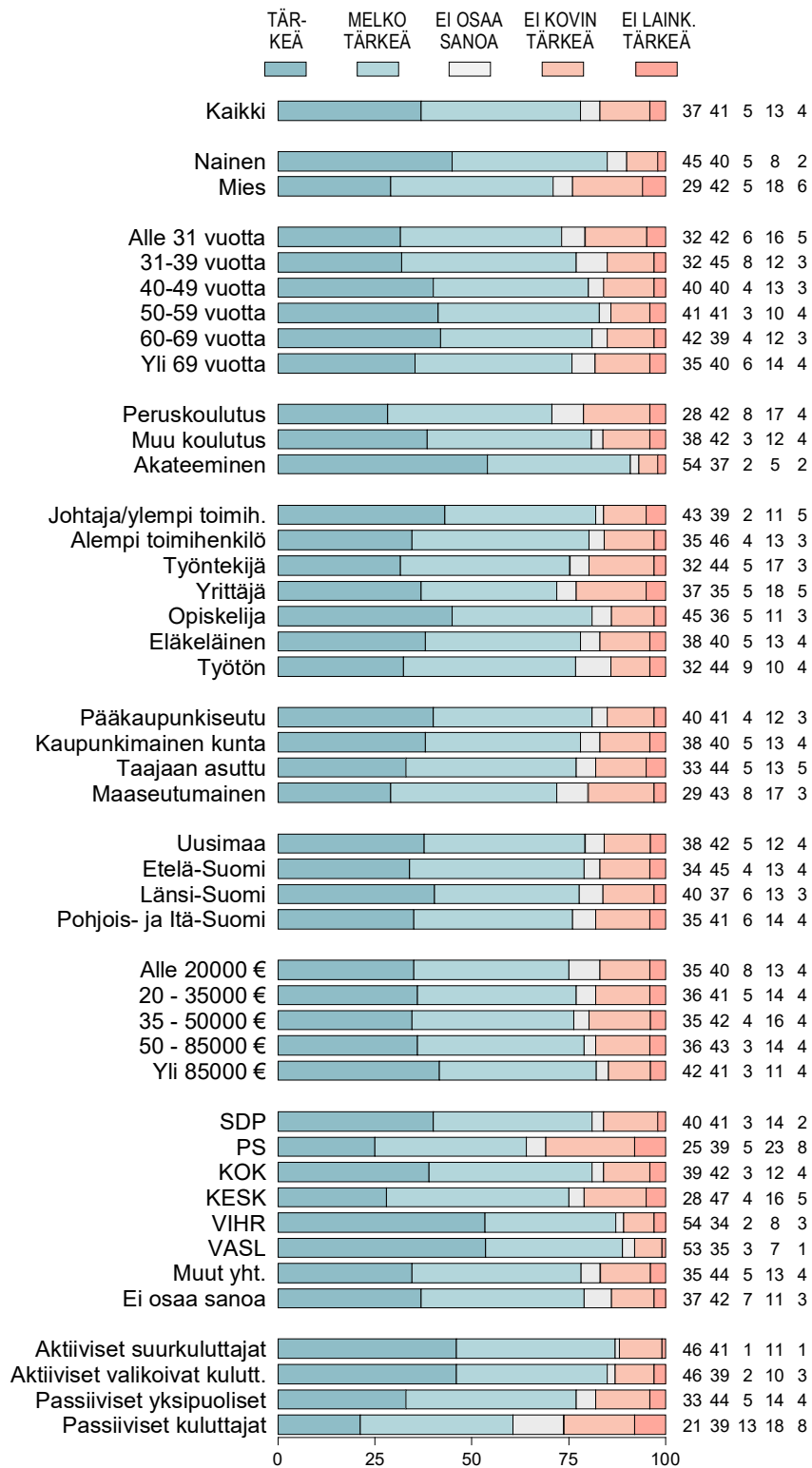
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-5. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: AVATA TUNTEITA JA TUNNELUKKOJA (%).

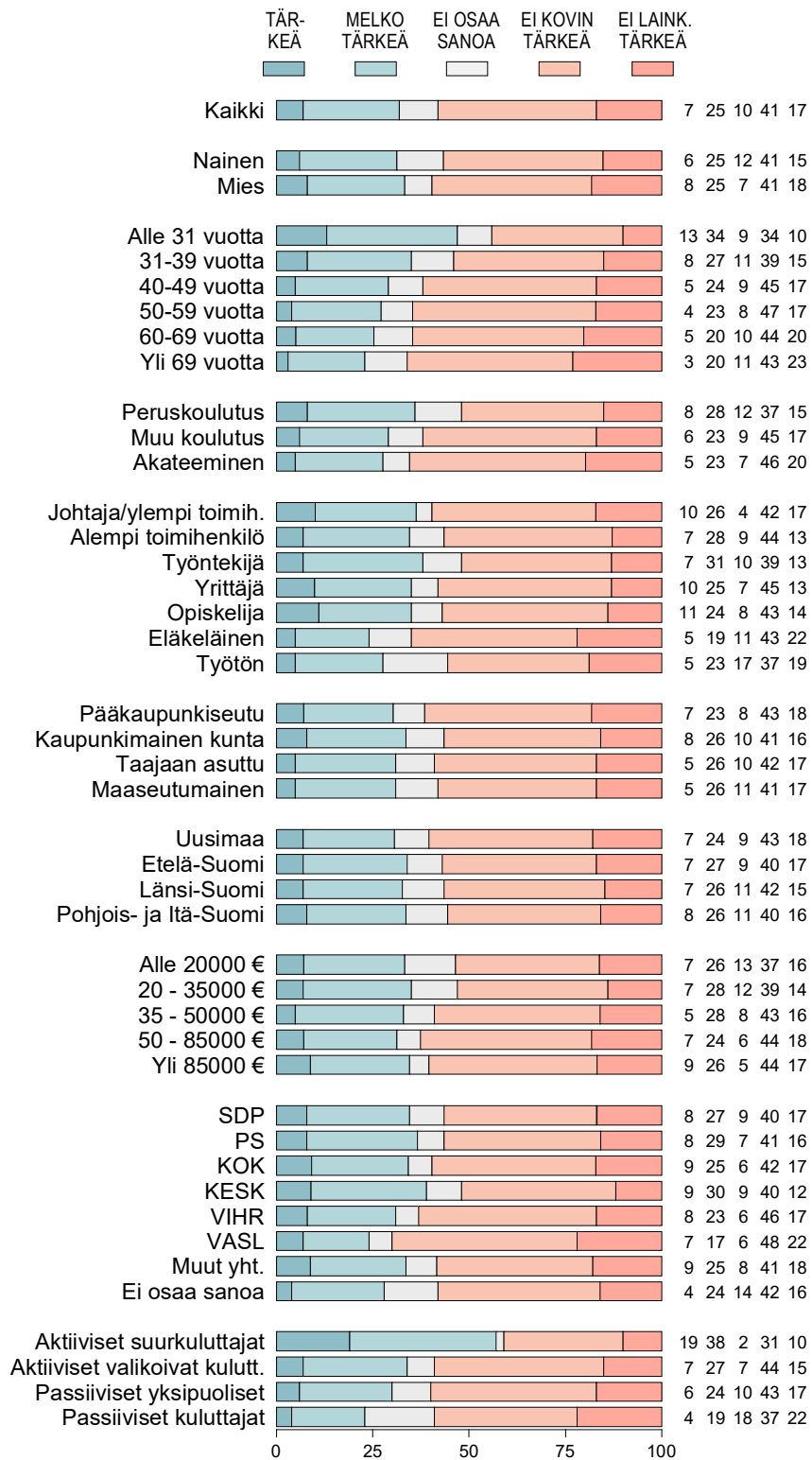
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-6. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: TUOTTAA ESTEETTISIÄ KO-KEMUKSIA (%).

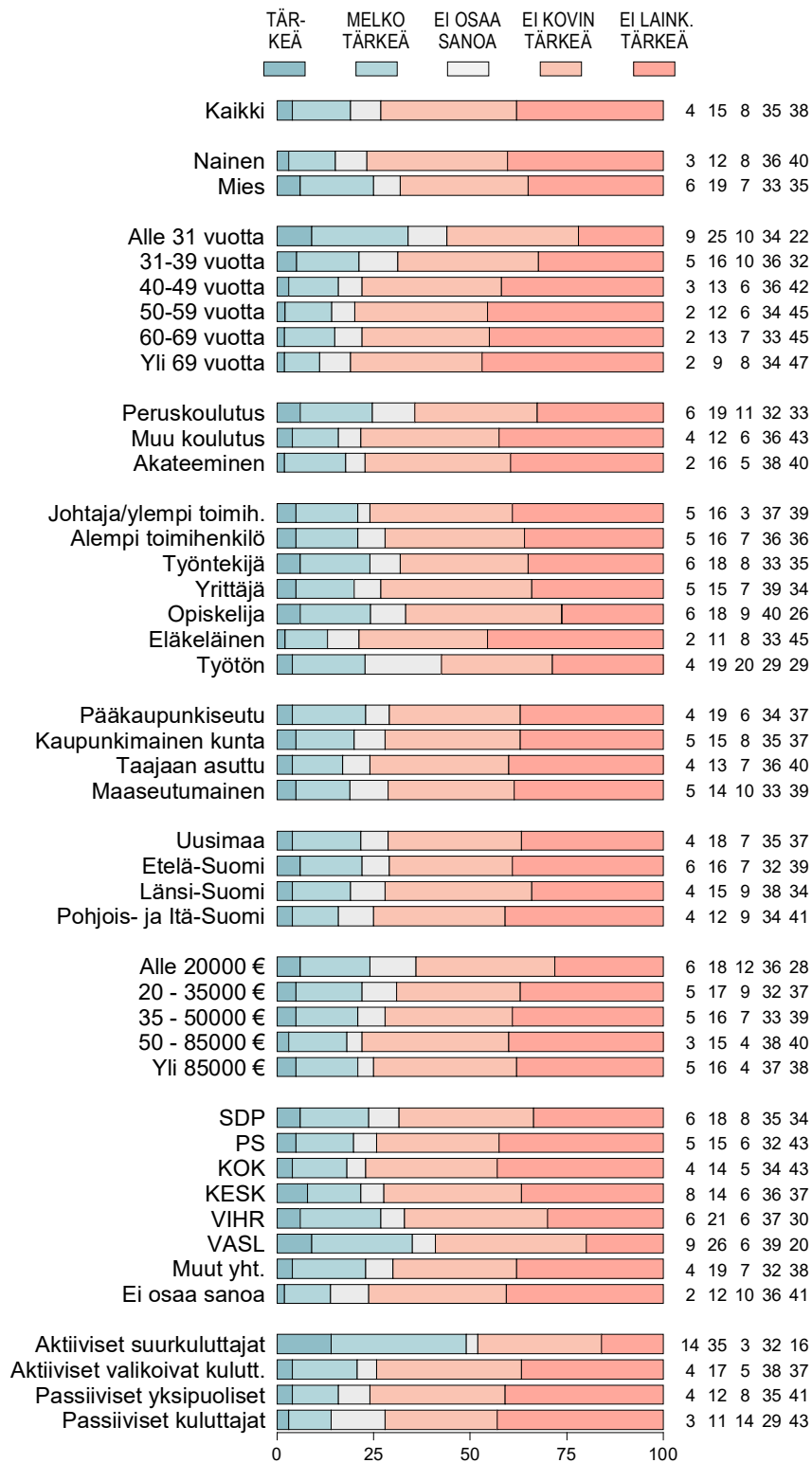
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-7. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: TUOTTAA TALOUDELLISTA LISÄARVOA (%).

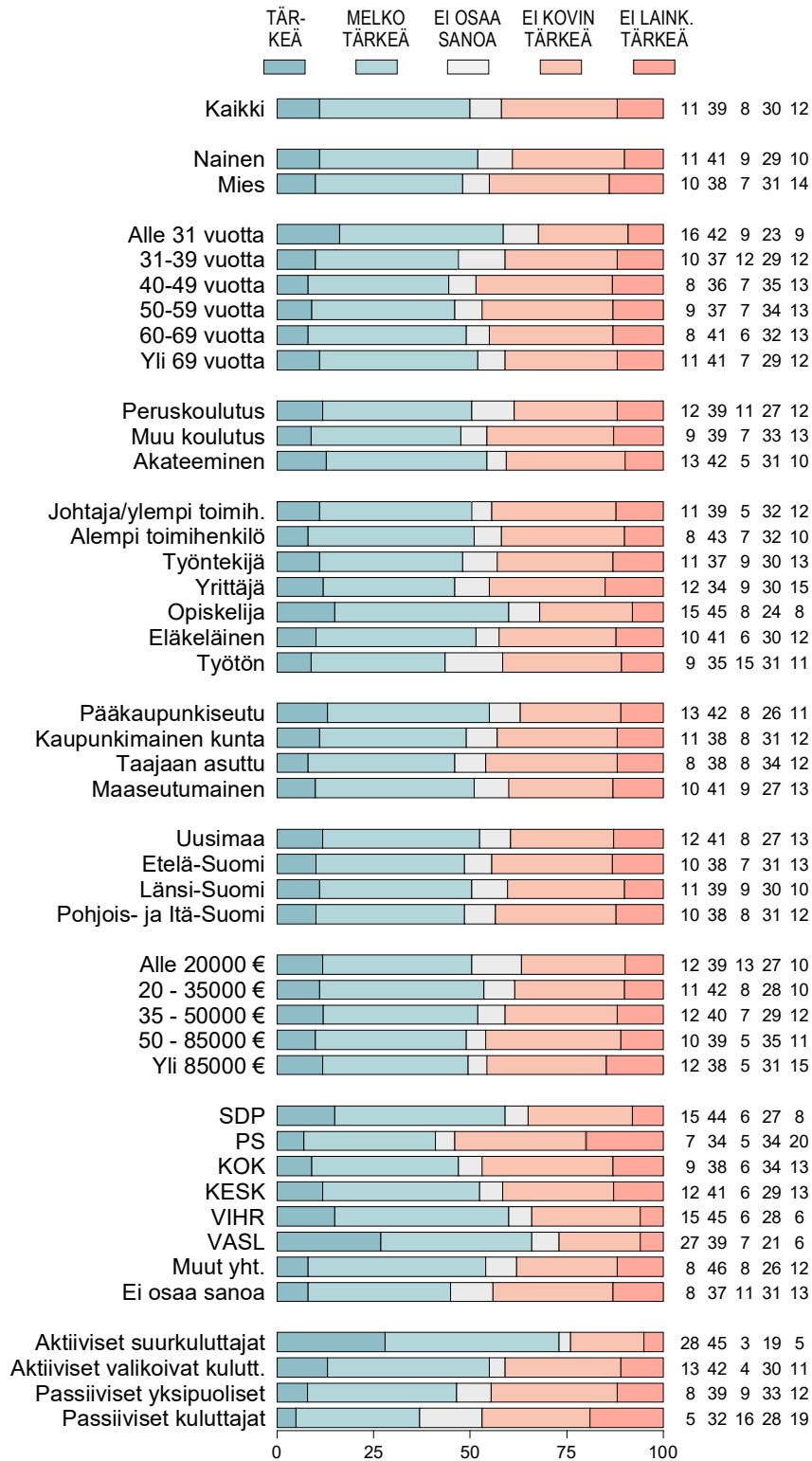
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-8. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: PROVOSOIDA IHMISIÄ ÄRSYTTÄMÄLLÄ (%).

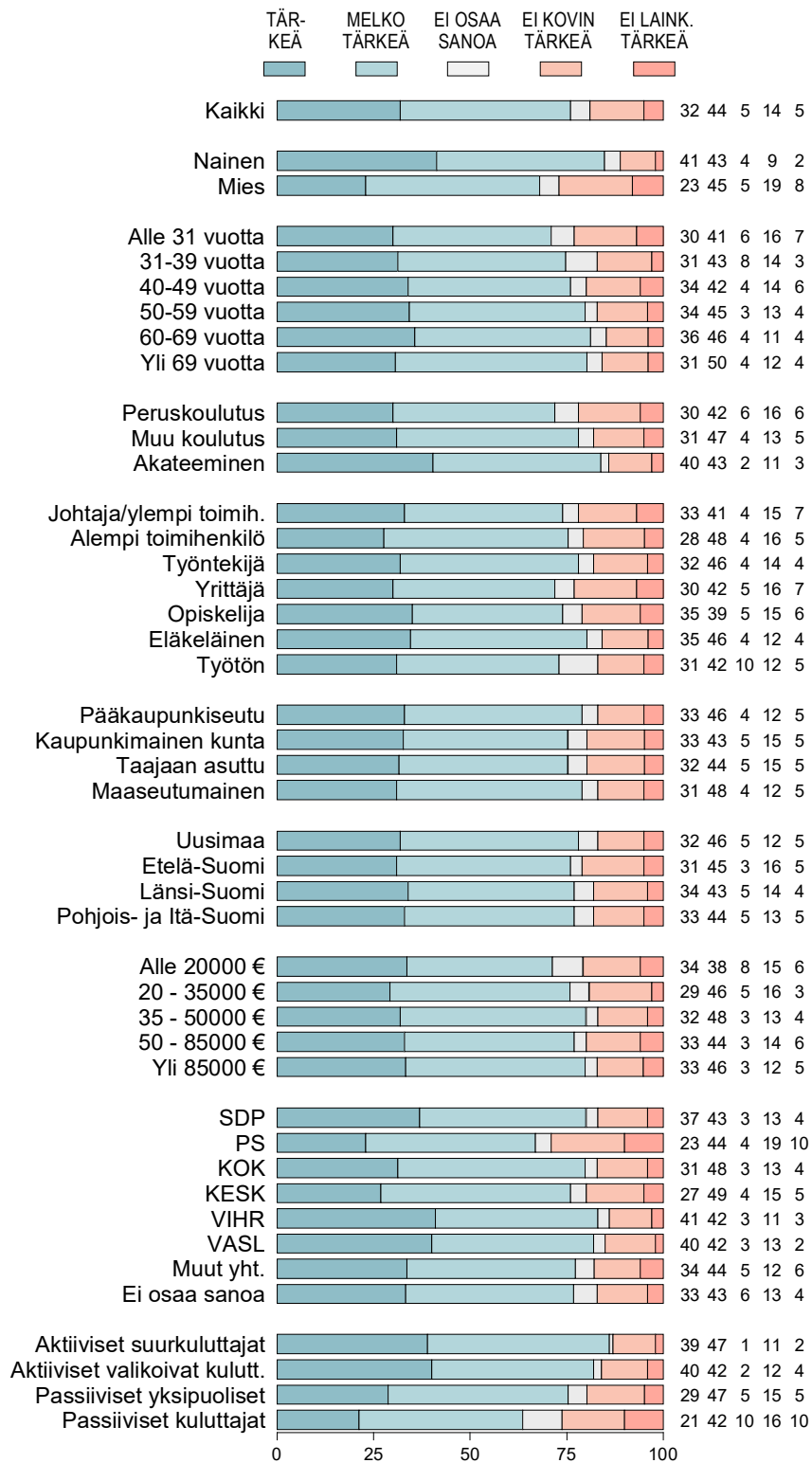
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-9. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: TUODA ESIIN YHTEISKUNNALLISIA TAI ESTEETTISIÄ IHANTEITA JA TAVOITTEITA (%).

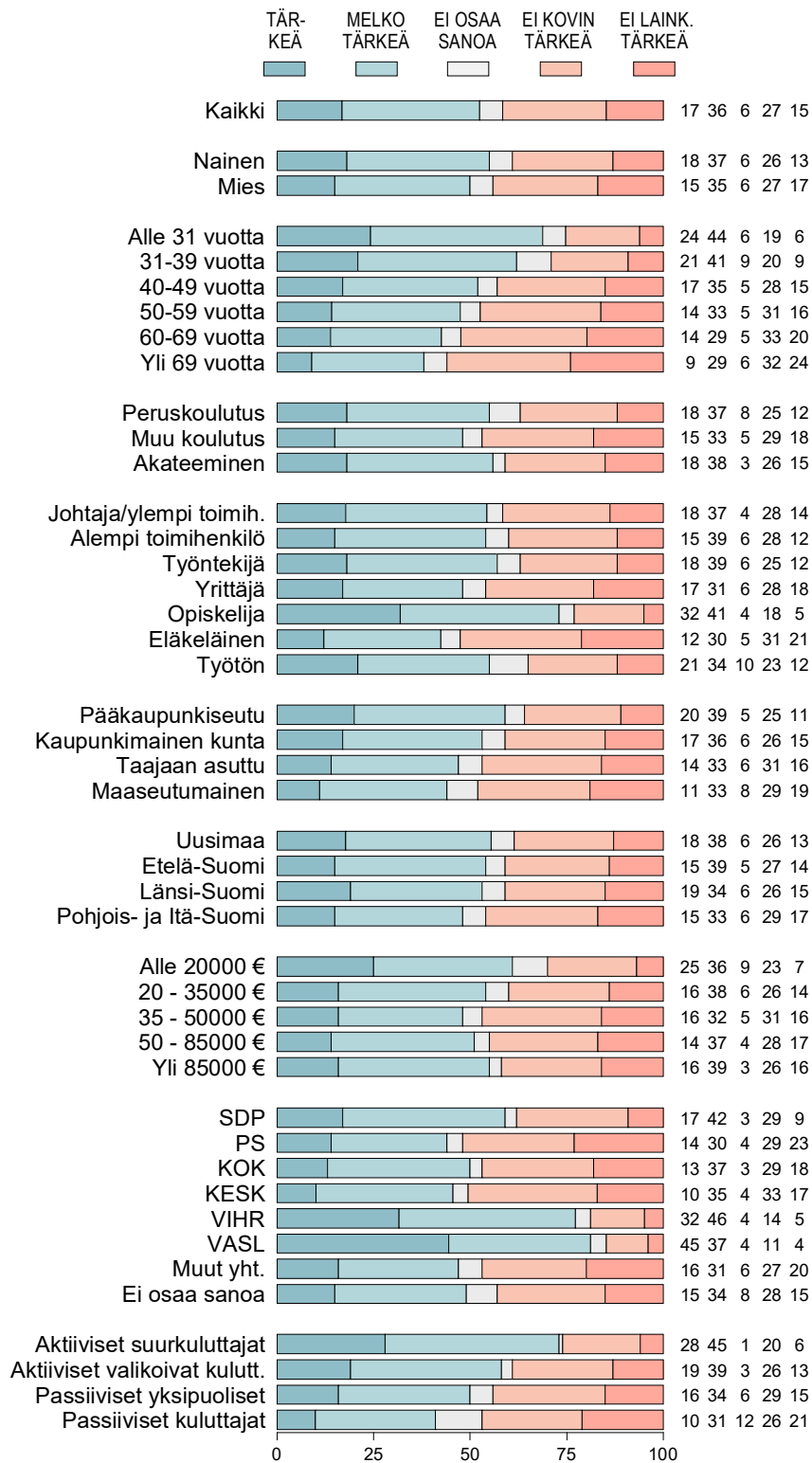
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-10. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: EDISTÄÄ IHMISTEN HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ (%).

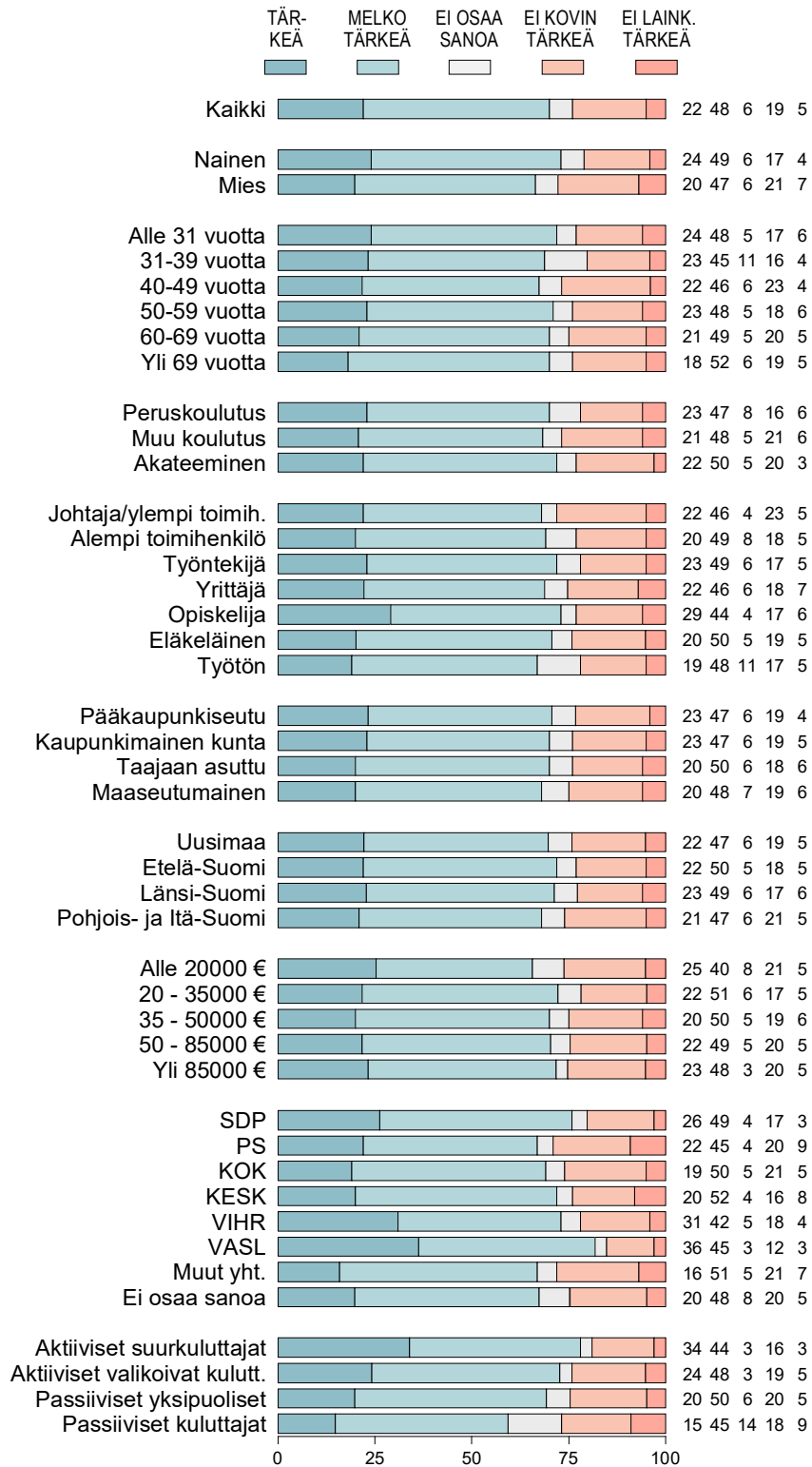
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-11. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: USKALTA RIKKOA RAJOJA JA KYSEENALAISTAA PYHINÄ PIDETTYJÄ ASIOITA (%).

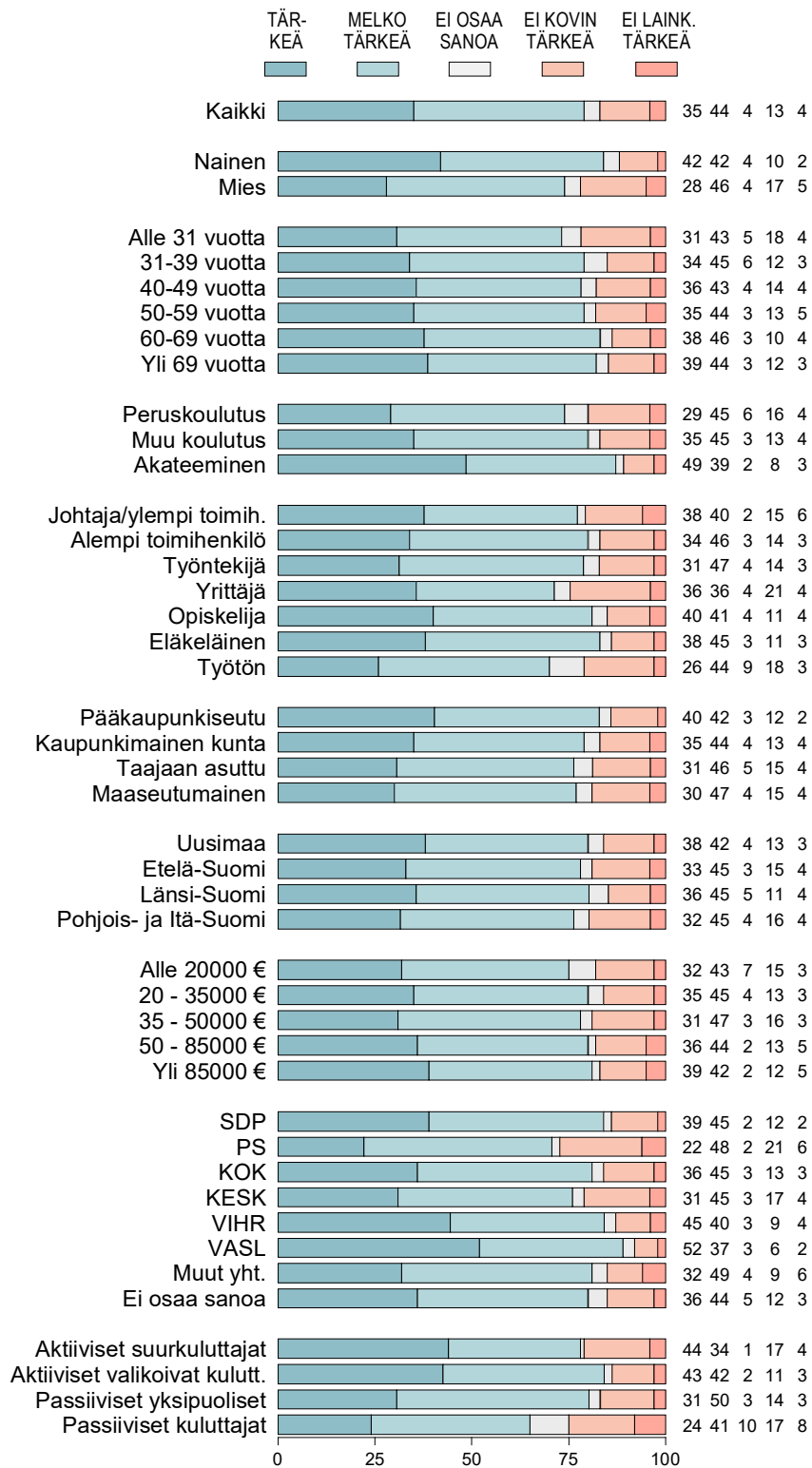
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-12. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: KUVATA MAAILMAA SELLAINEN KUIN SE ON (%).

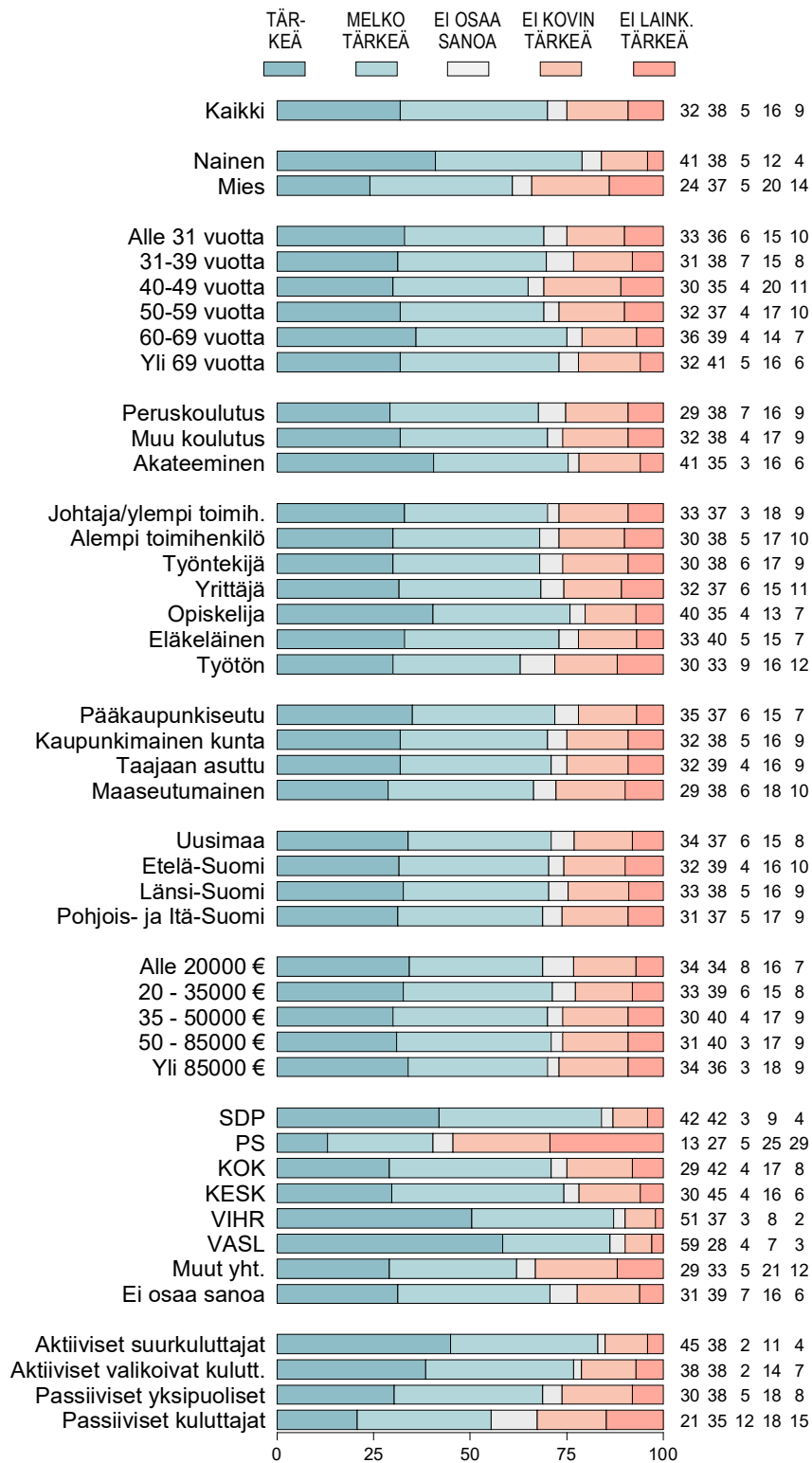
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-13. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: LAAJENTAA YLEISSIVISTYSTÄ (%).

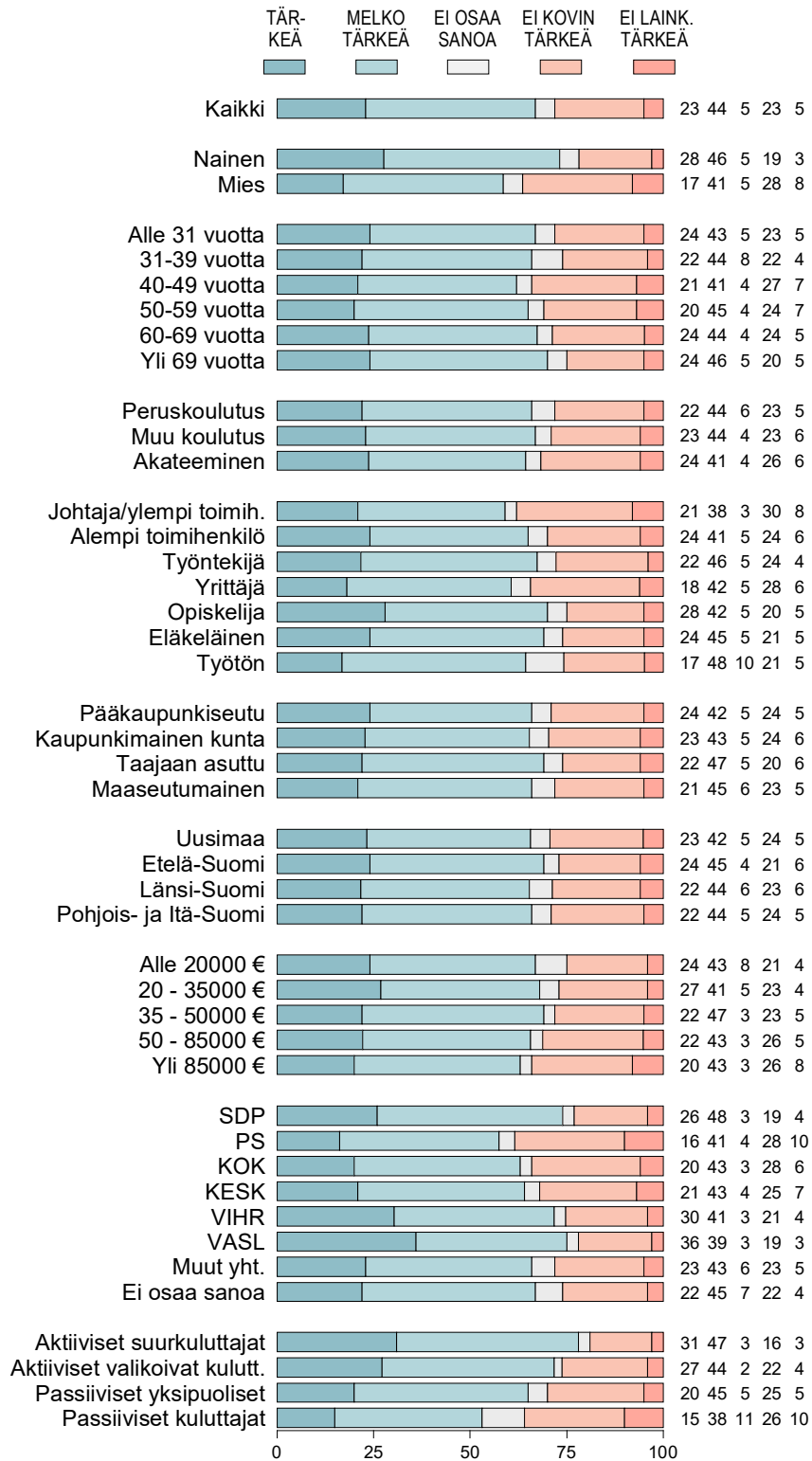
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-14. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: LISÄTÄ SUVAITSEVAISUUTTA (%).

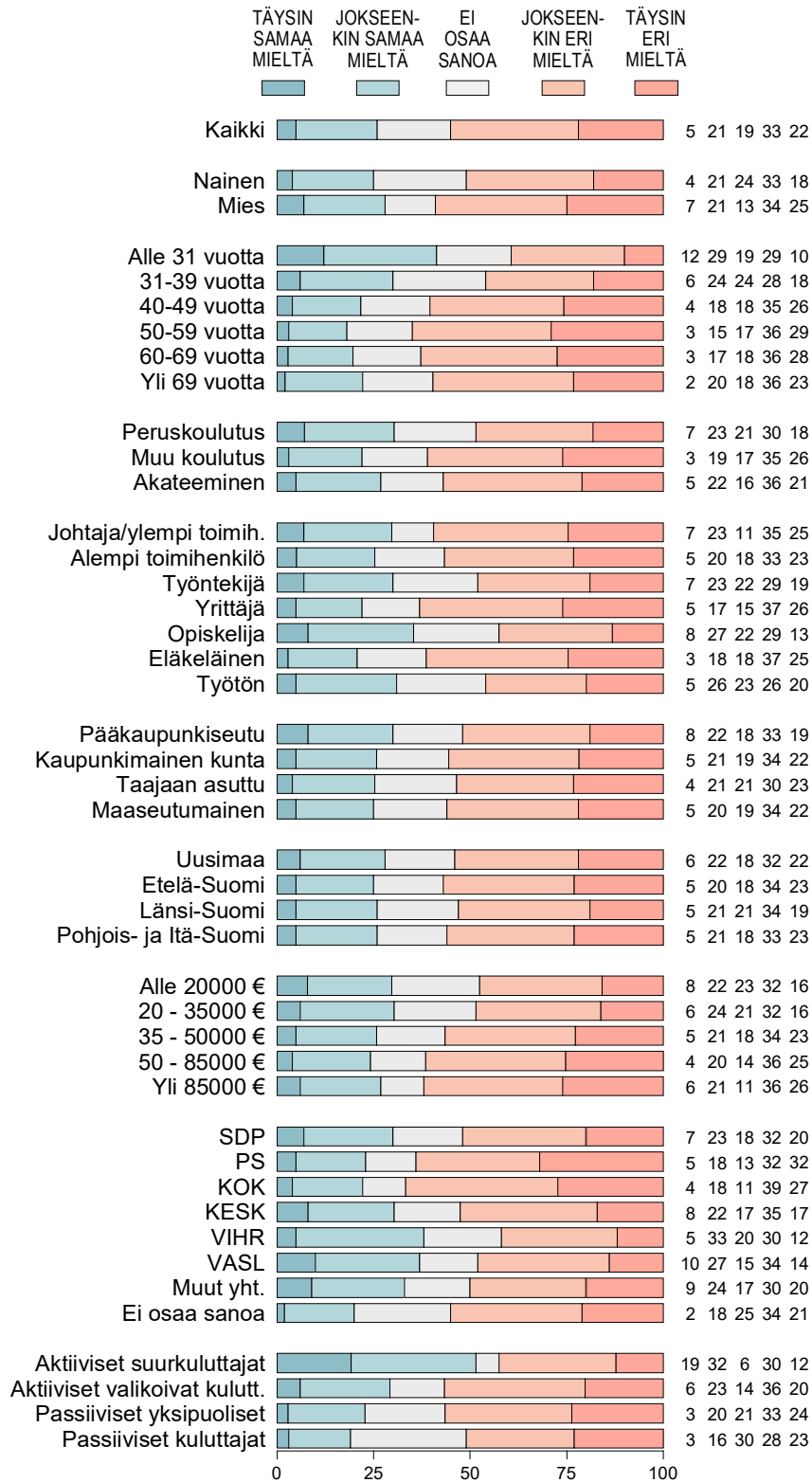
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 3-15. TAITEEN TEHTÄVIEN TÄRKEYS: TUOTTAA UUTTA TIETOA (%).

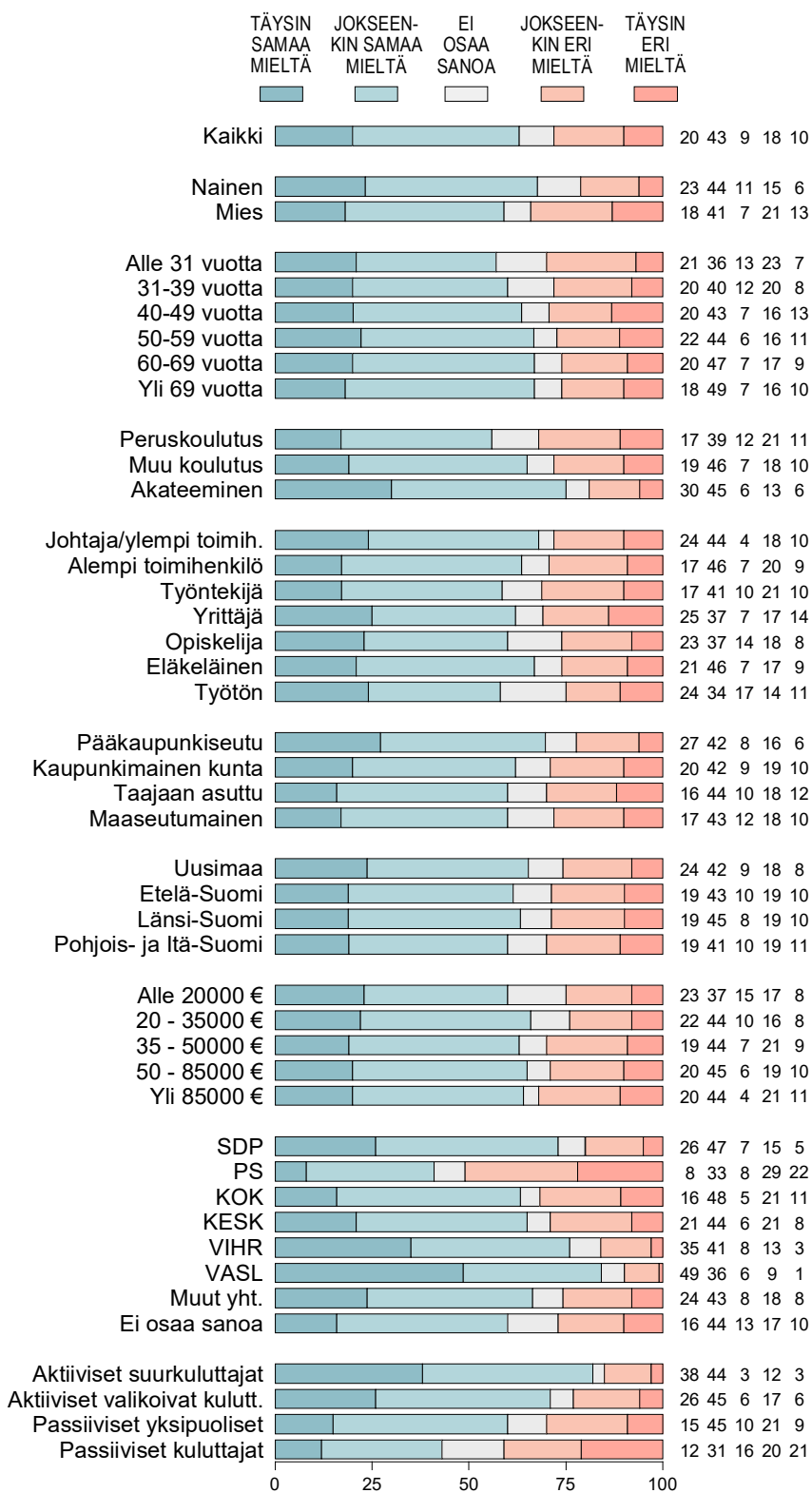
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 4-1. "RAHOITUSTA TULEE KOHDISTAA ASIANTUNTIJOIDEN JA TOISTEN TAITEILIJOIDEN ARVOSTAMAAN TAITEESEEN, VAIKKA SILLÄ OLISI PIENI YLEISÖ" (%).

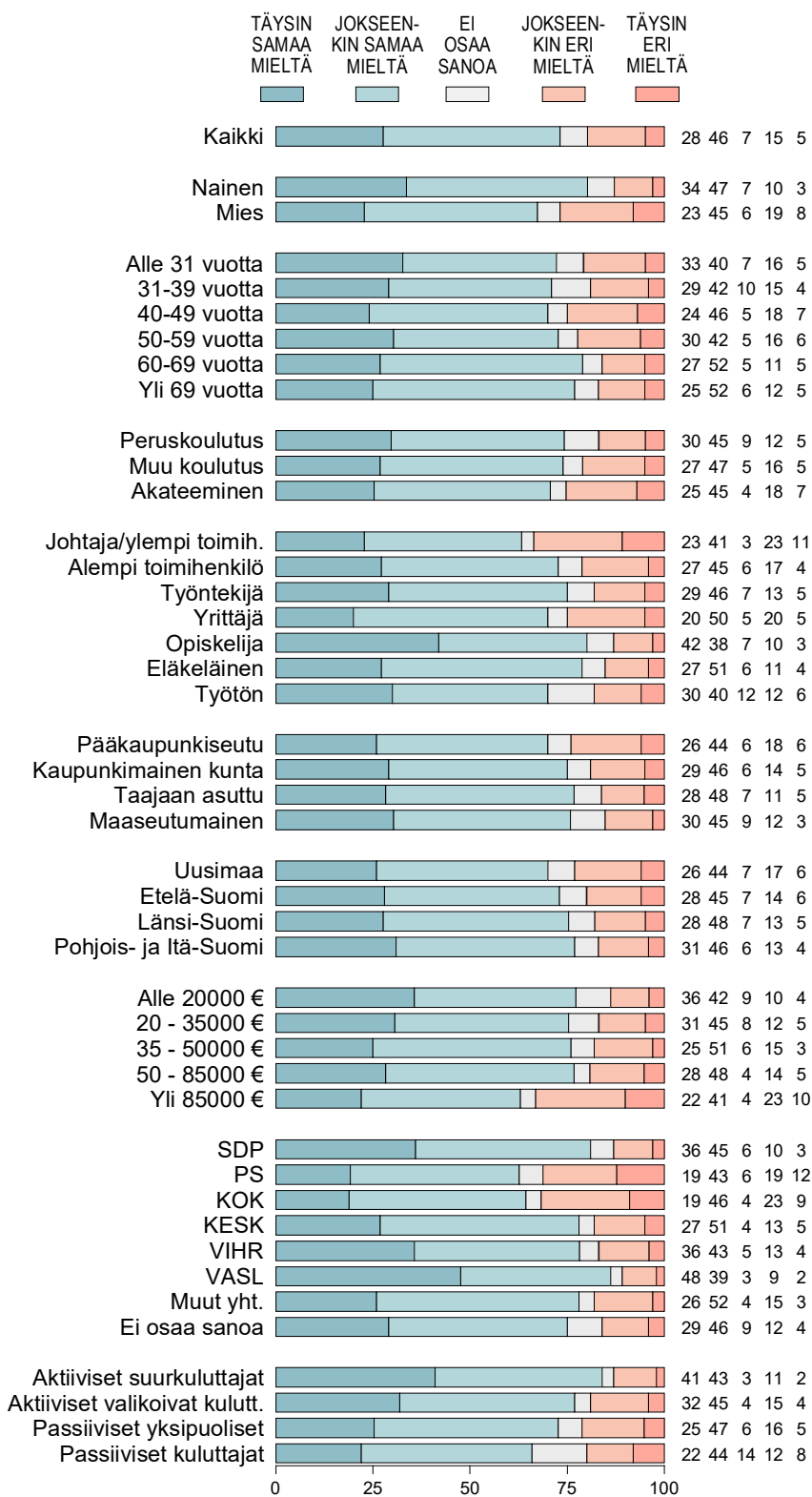
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 4-2. "TAIDETTA TULEE TUKEA VEROVAROISTA, JOTTA SIITÄ NAUTTIMINEN OLISI MAHDOLLISTA KAIKILLE" (%).

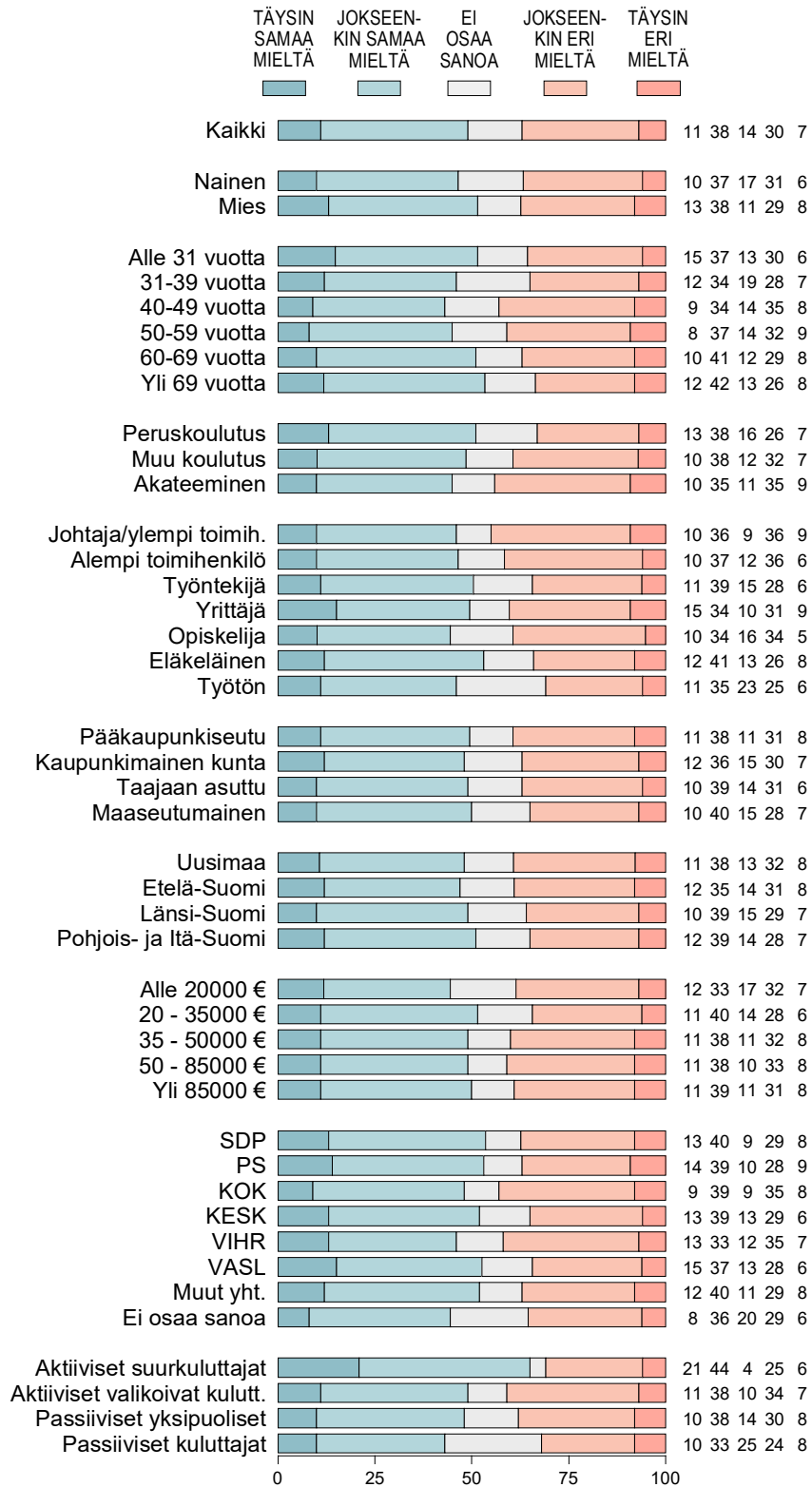
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

**Kuvio 4-3. "ON TÄRKEÄÄ, ETTÄ SUOMALAISILLA ON ASUINPAIKASTA RIIP-
PUMATTA TASA-ARVOINEN MAHDOLLISUUS HARRASTAA TAI-
DETTA" (%).**

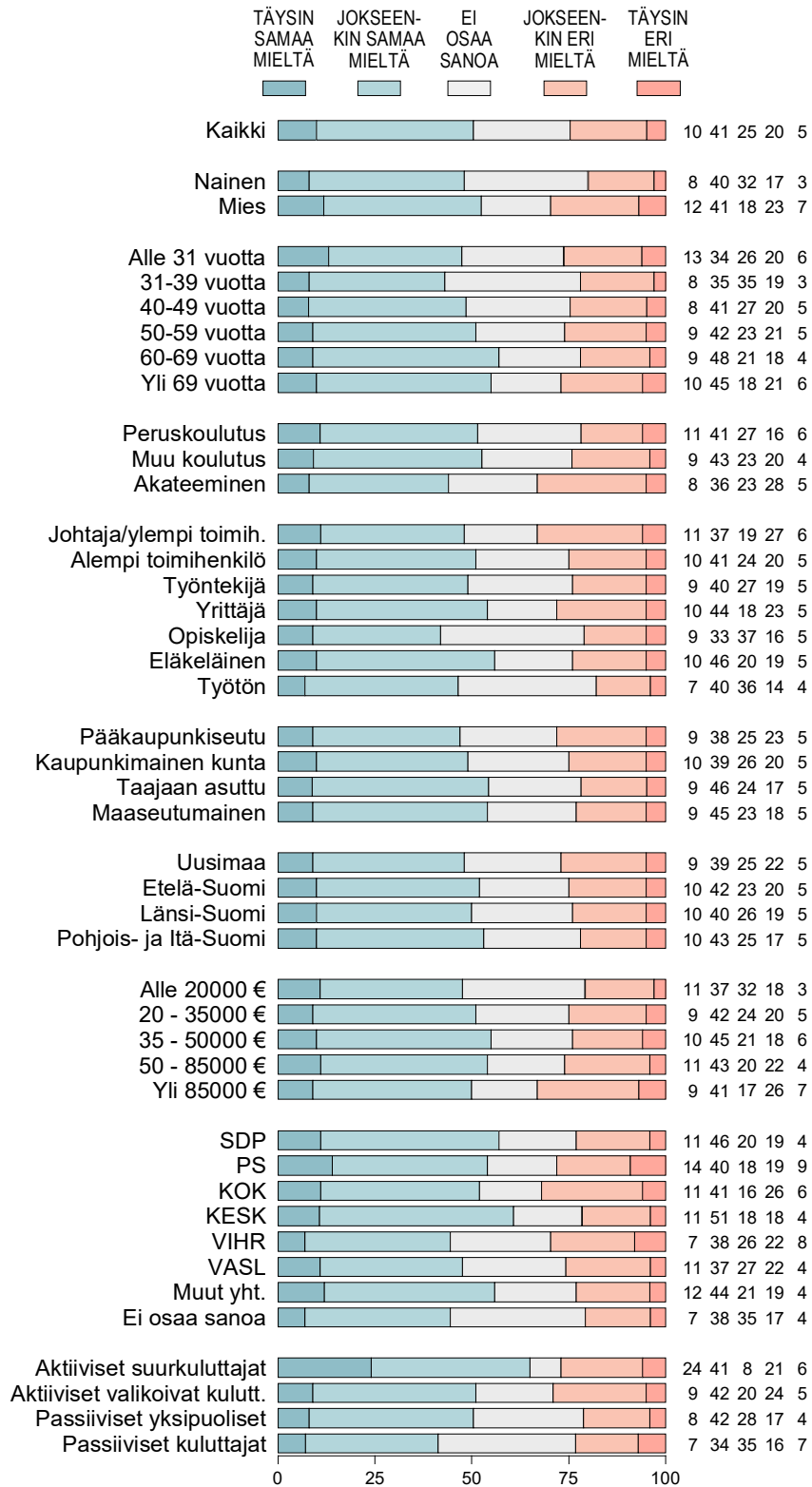
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 4-4. "TAIDE ON USEIMMISSA TAPAUKSISSA EROTETTAVISSA VIIHTEESTÄ" (%).

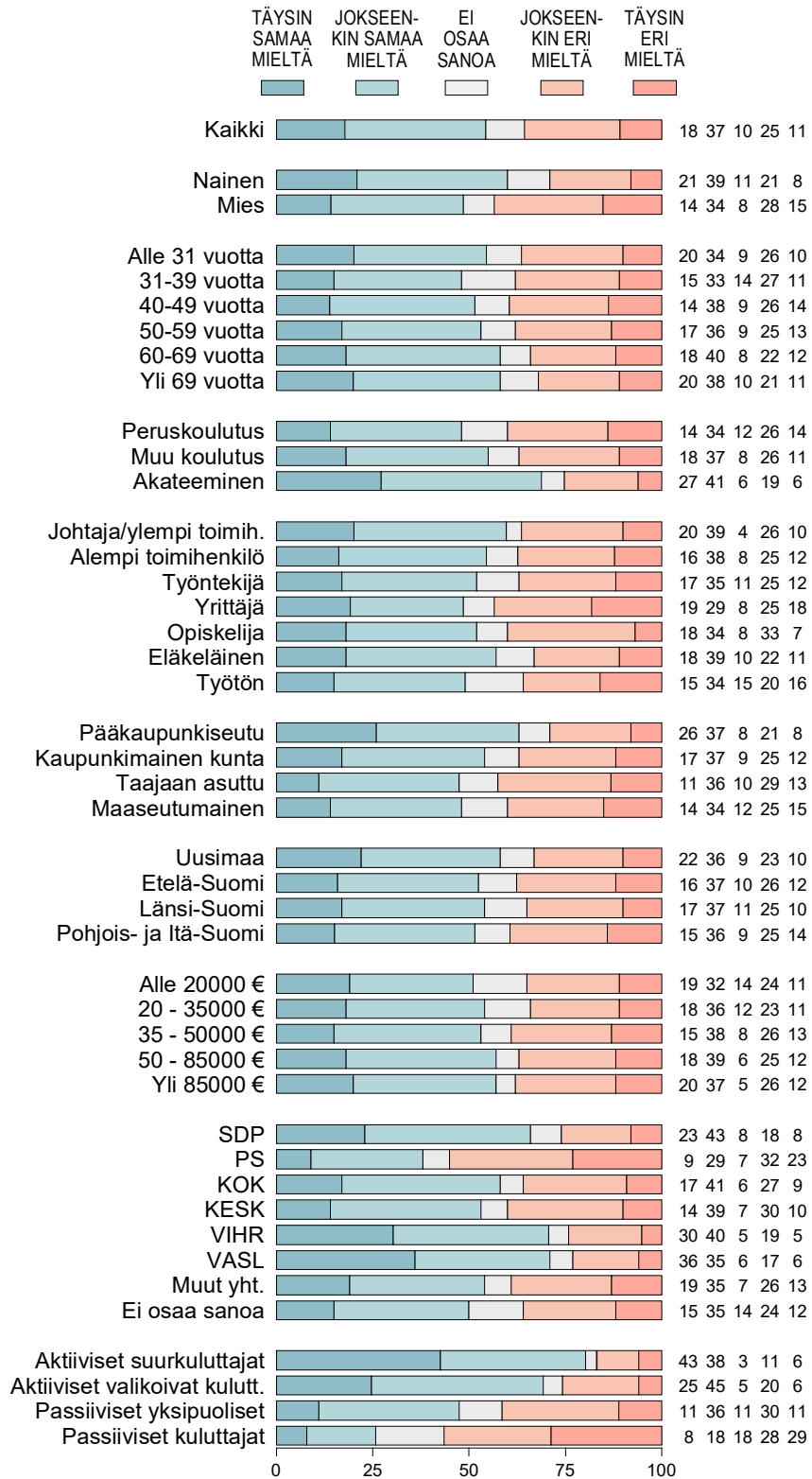
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 4-5. "LAAJEMPIEN KANSALAIPIRIEN EDUSTAJIEN TULEE PÄÄTTÄÄ TAITEEN RAHOITUKSESTA AMMATTILAISTEN RINNALLA" (%).

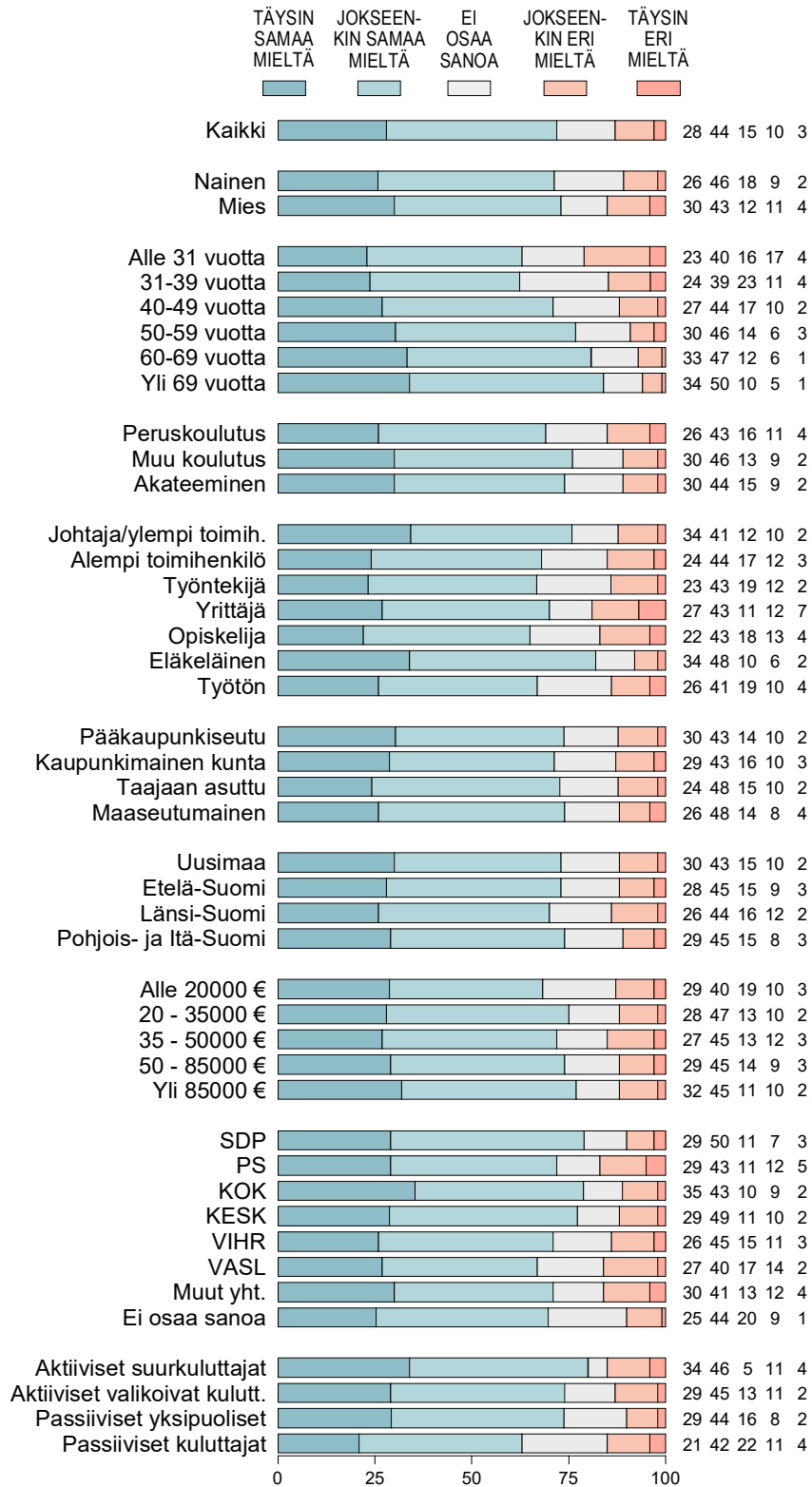
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 4-6. "KULTTUURILAITOSTEN TARJONTA ON MINULLE JA HYVINVOINNILLENI TÄRKEÄÄ" (%).

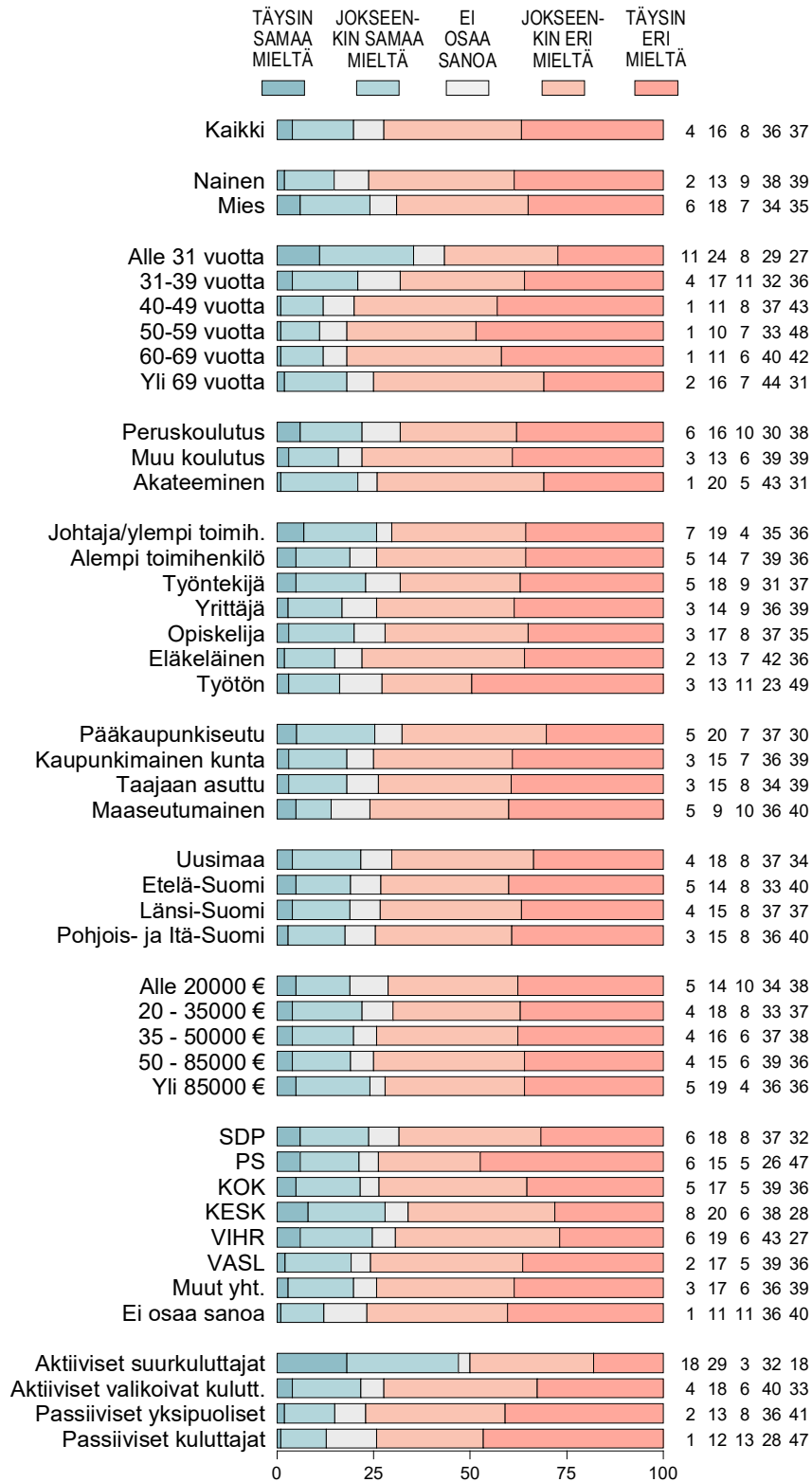
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 4-7. "TAITEILIJOIDEN PITÄISI KOHDISTAA SANOTTAVANSAN ENEMMÄN YLEISÖLLE KUIN KOLLEGOILLE JA KRIITIKOILLE" (%).

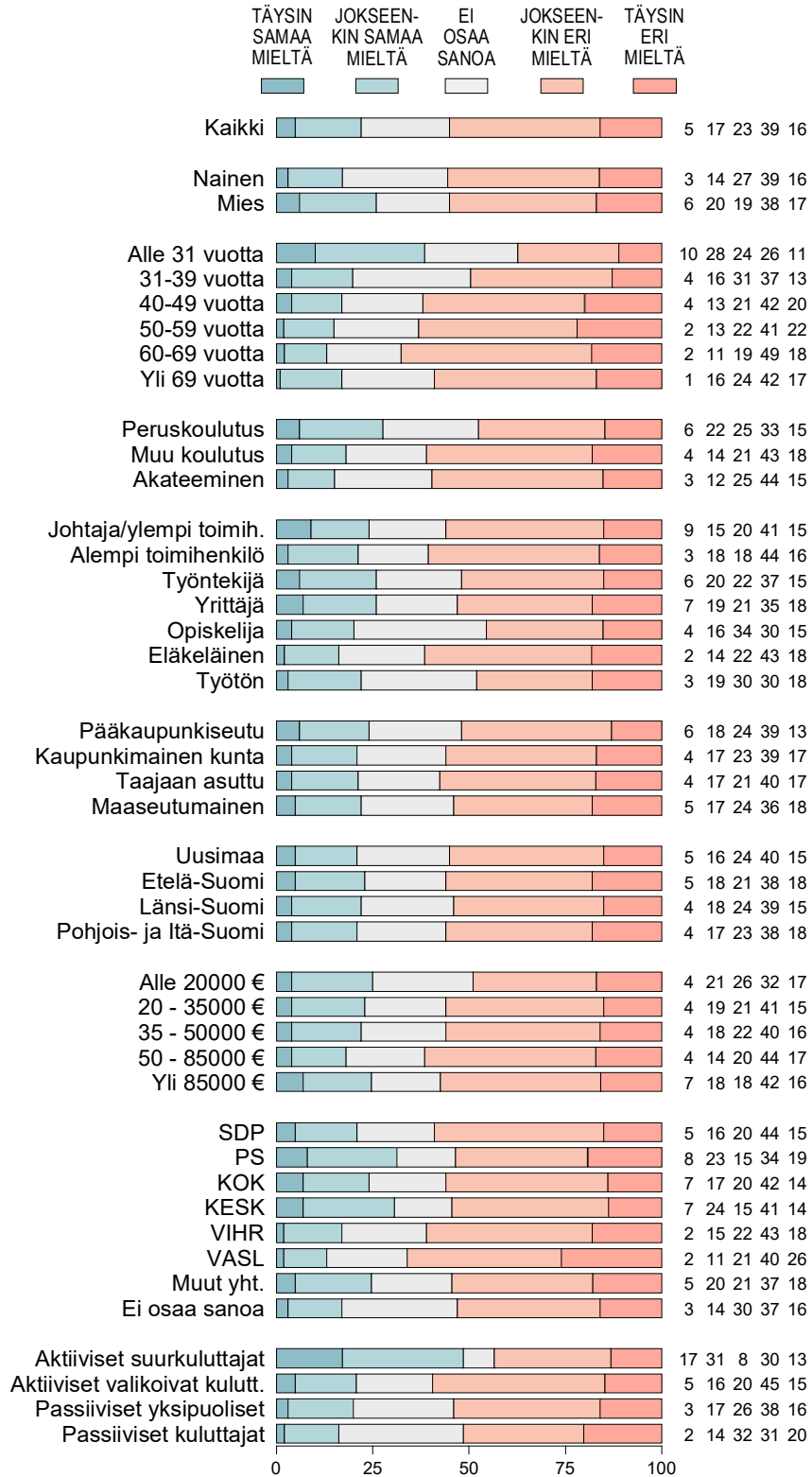
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 4-8. "KRIITIKOIDEN MIELIPIIDE VAIKUTTAA SIIHEN, MITEN ARVOSTAN TAIDETEOKSIA" (%).

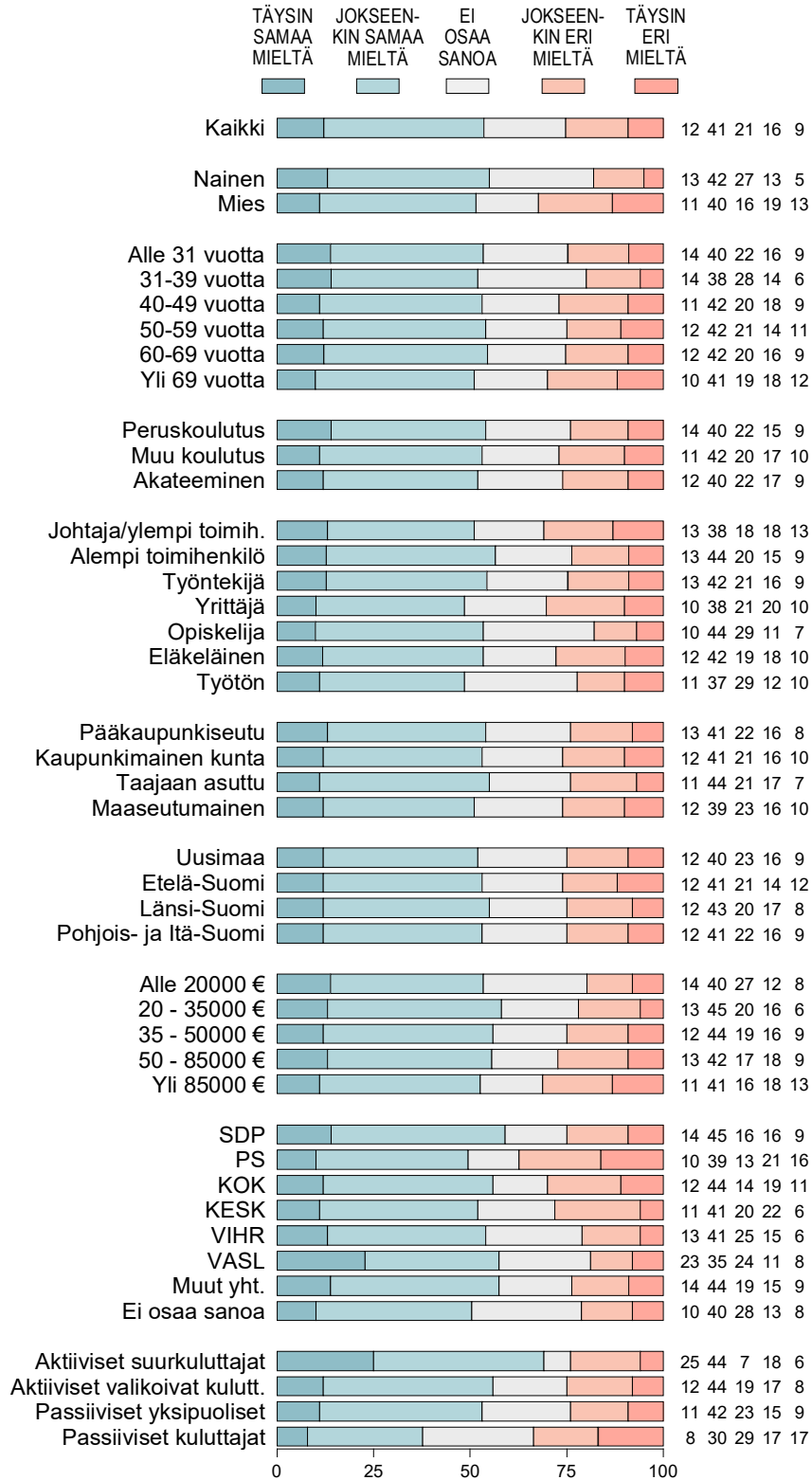
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 4-9. "RAHOITUS TULEE KOHDISTAA HARVEMMILLE TAITEILIJOILLE TARJOTEN HEILLE PAREMMAT TYÖSKENTELYEDELLYTYKSET" (%).

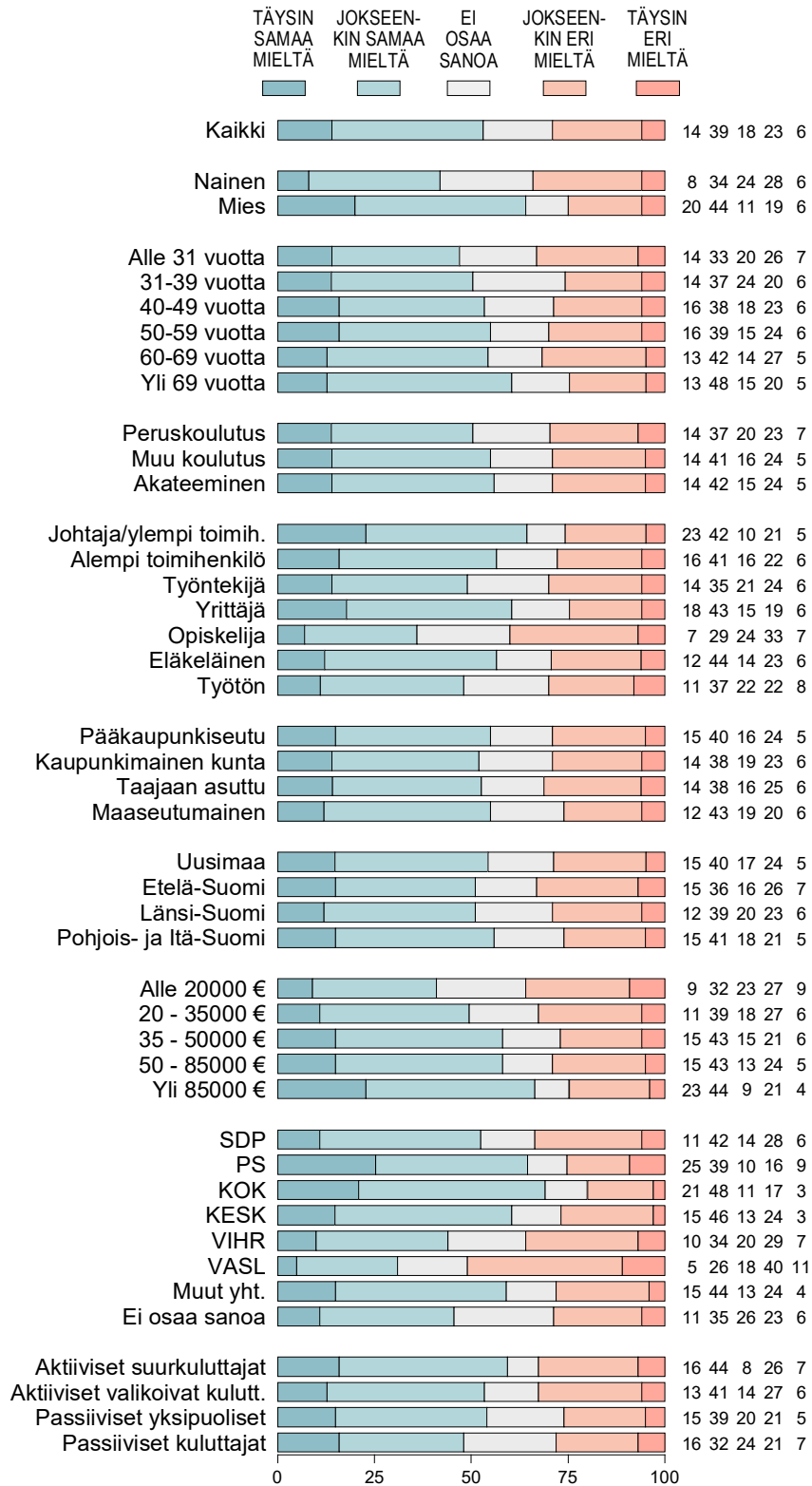
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 4-10. "YHTEISKUNNAN KUSTANTAMA PALVELUSETELI (SOTE-PALVELUIDEN TAPAAN) OLISI HYVÄ TAPA ANTAA YLEISÖN VAIKUTTAVA TAITEEN RAHOITUKSEEN" (%).

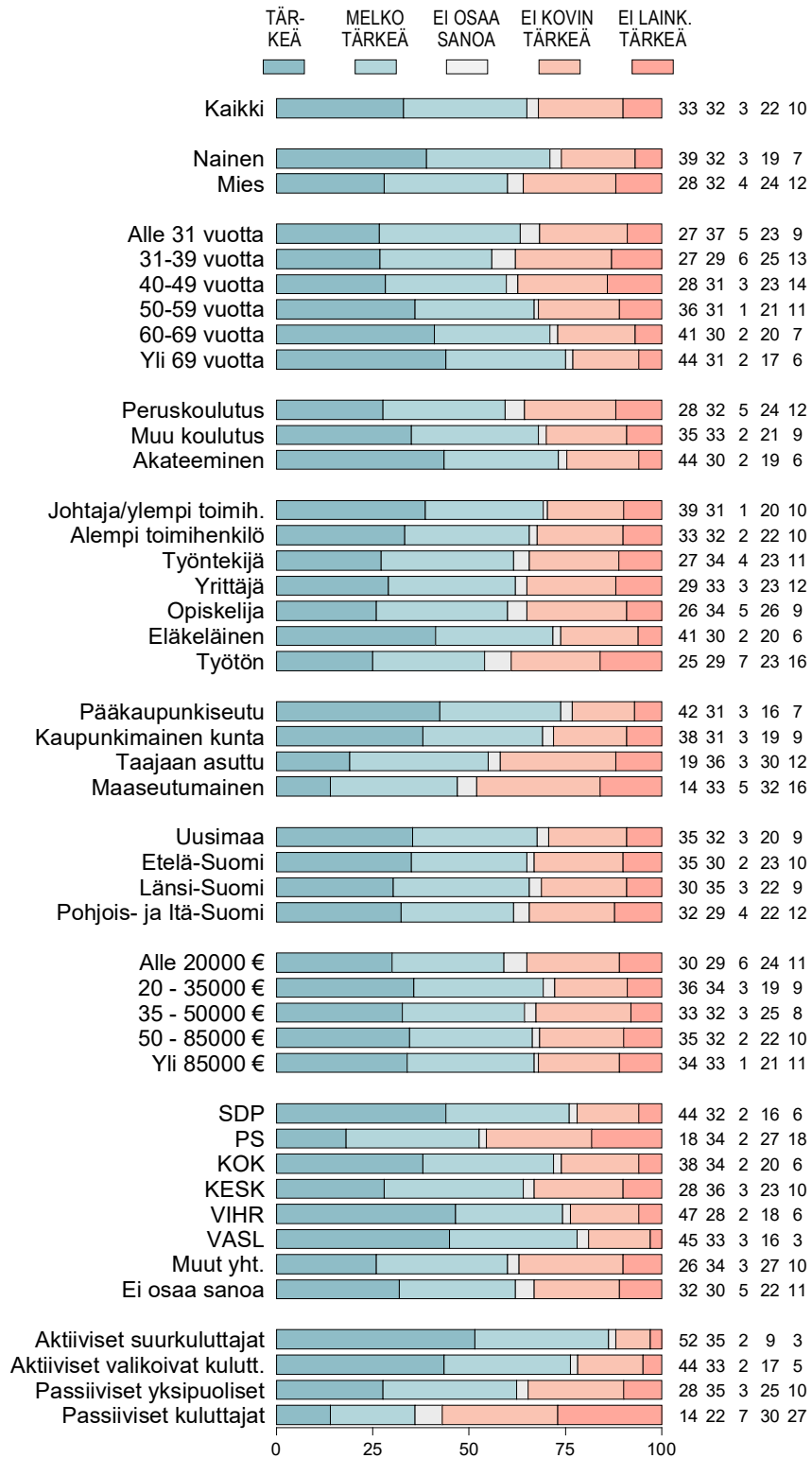
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 4-11. "JULKISEN TUEN OHESSA TAIDELAITOSTEN PITÄISI HANKKIA NYKYISTÄ ENEMMÄN RAHAA SUORAAN YLEISÖLTÄ" (%).

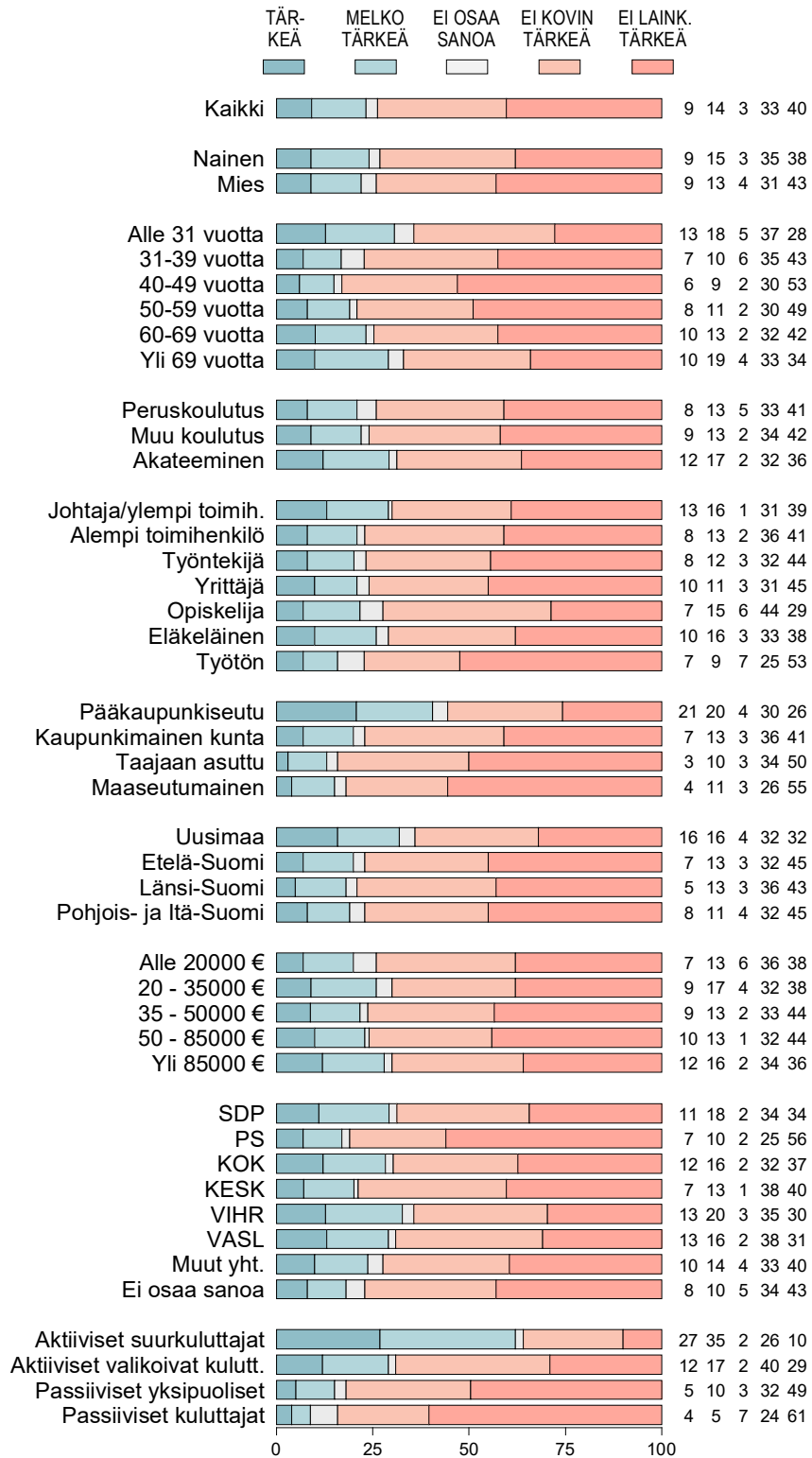
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-1. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: TEATTERI (%).

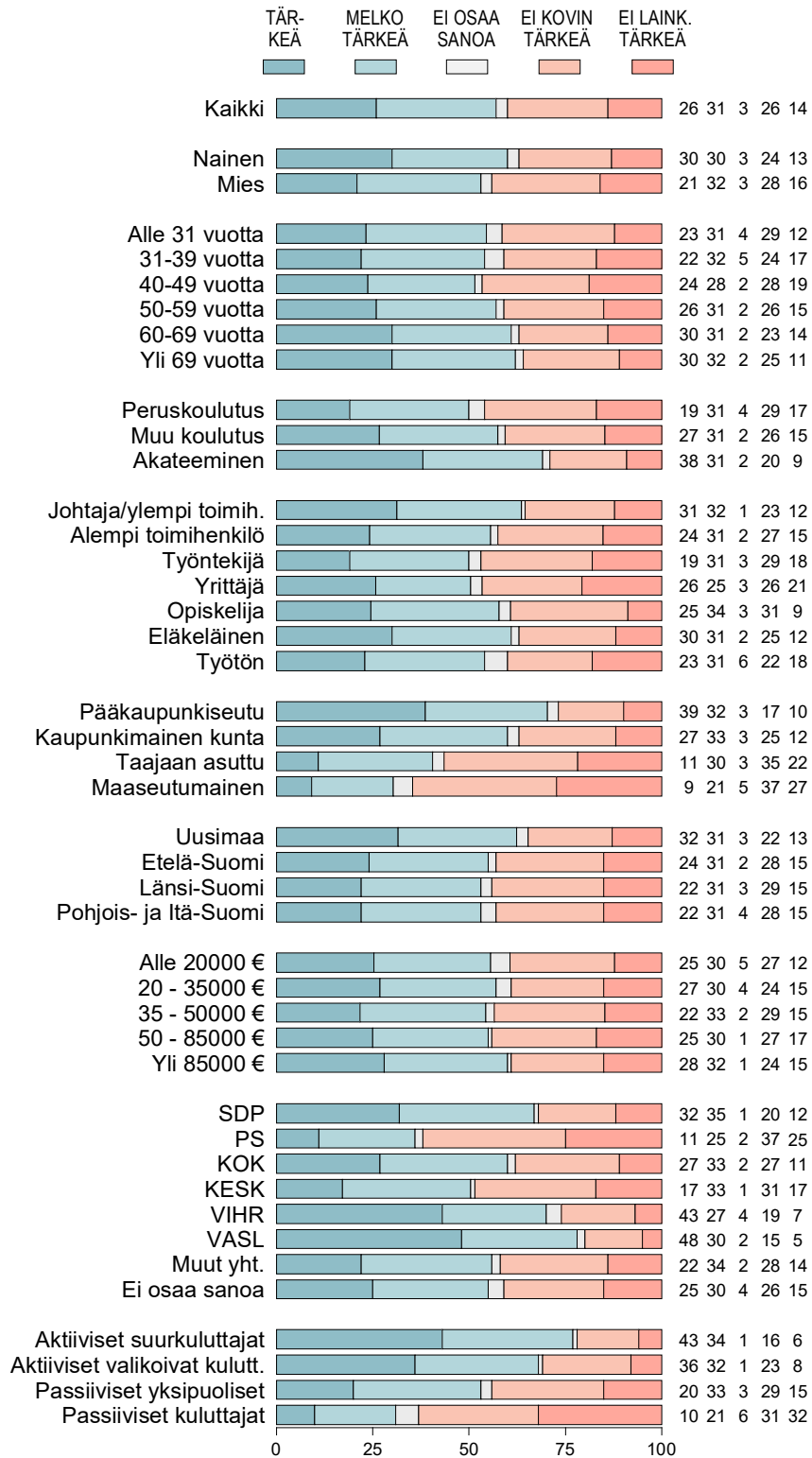
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-2. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: OOPPERA (%).

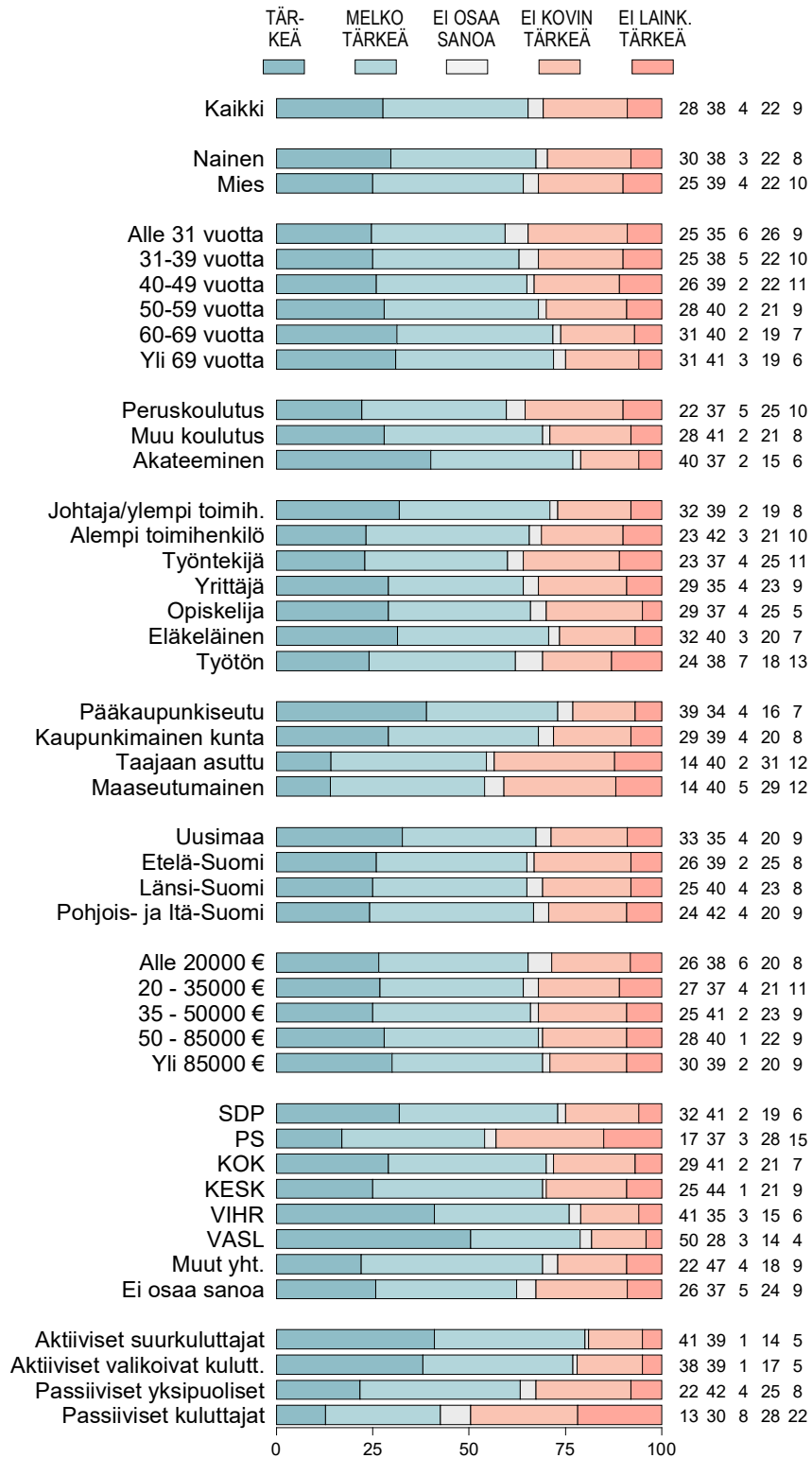
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-3. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: TAIDEMUSEO (%).

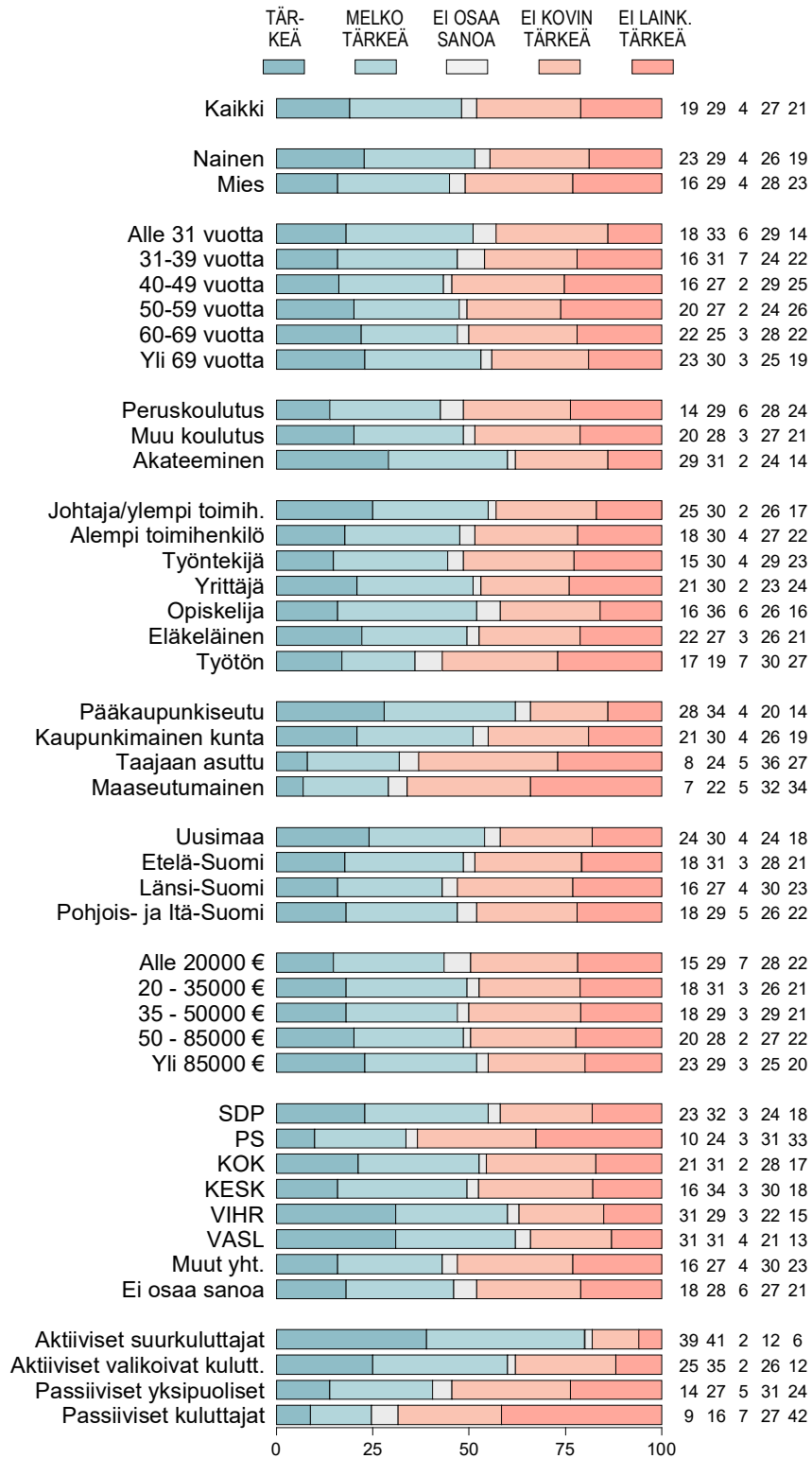
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-4. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: MUITA MUSEOITA (%).

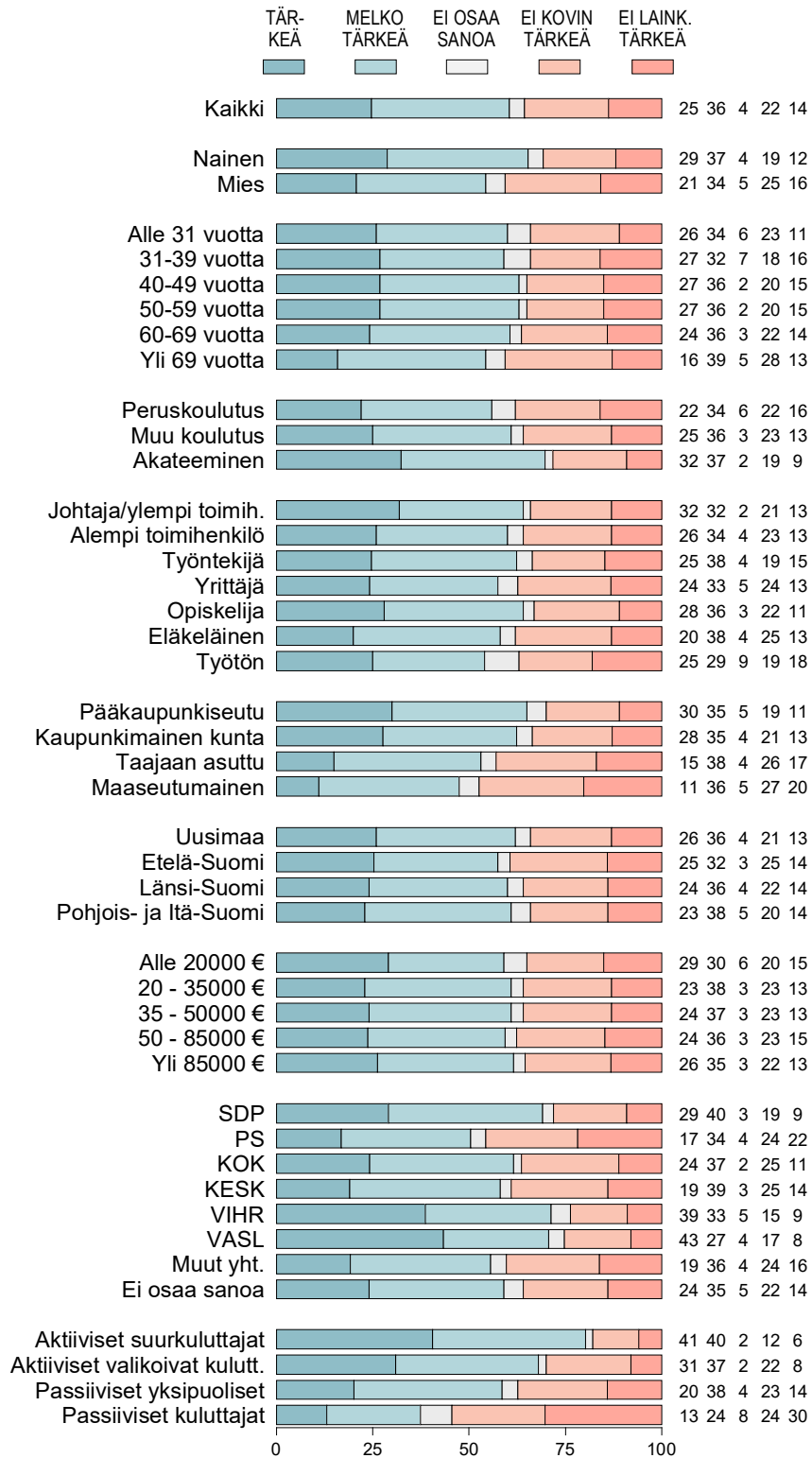
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-5. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: KONSERTTITALO TAI KLASSISEN MUSIIKIN KONSERTTITARJONTAA (%).

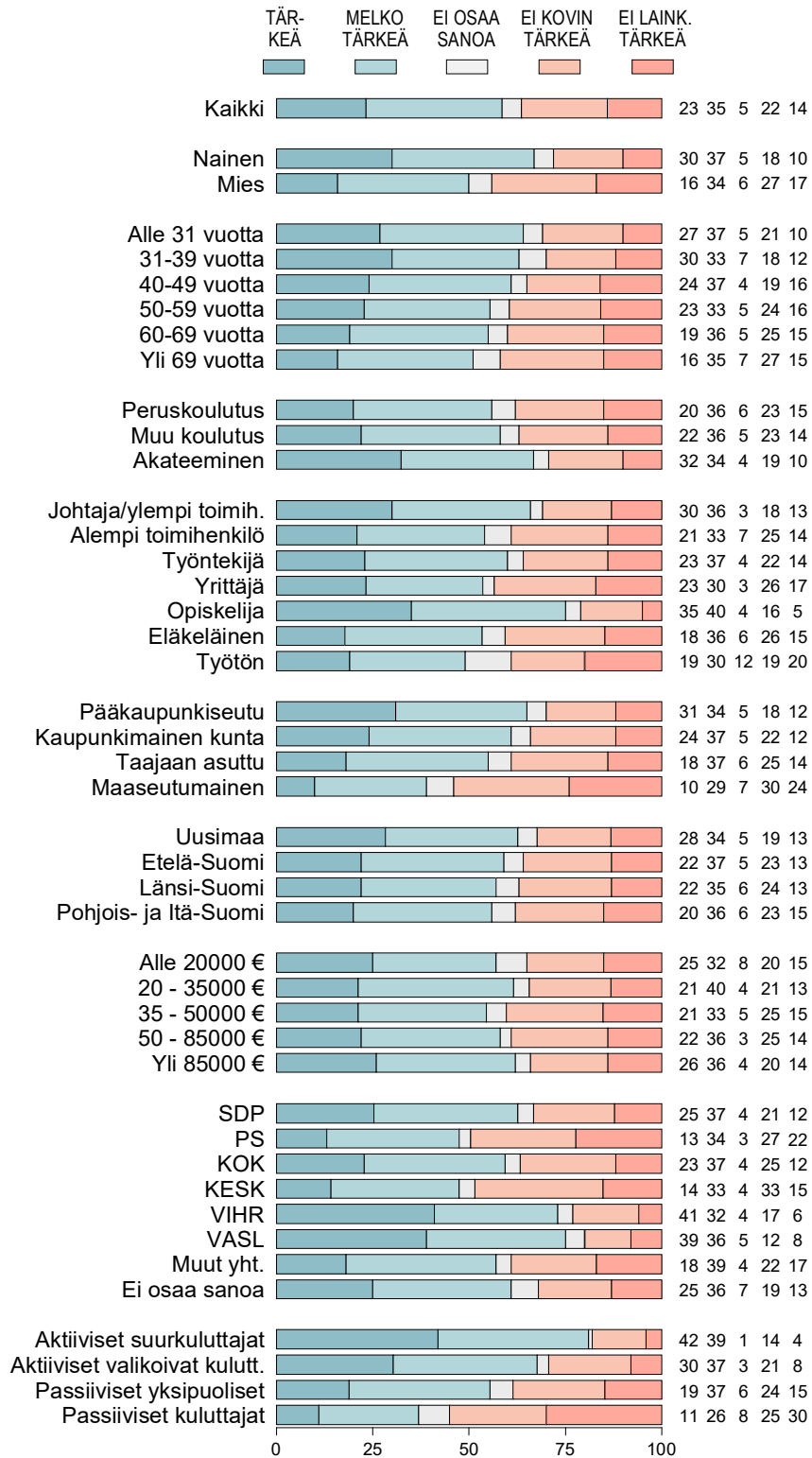
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-6. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: MUUTA KUIN KLASSISEN MUSIIKIN KONSERTTITARJONTAA (%).

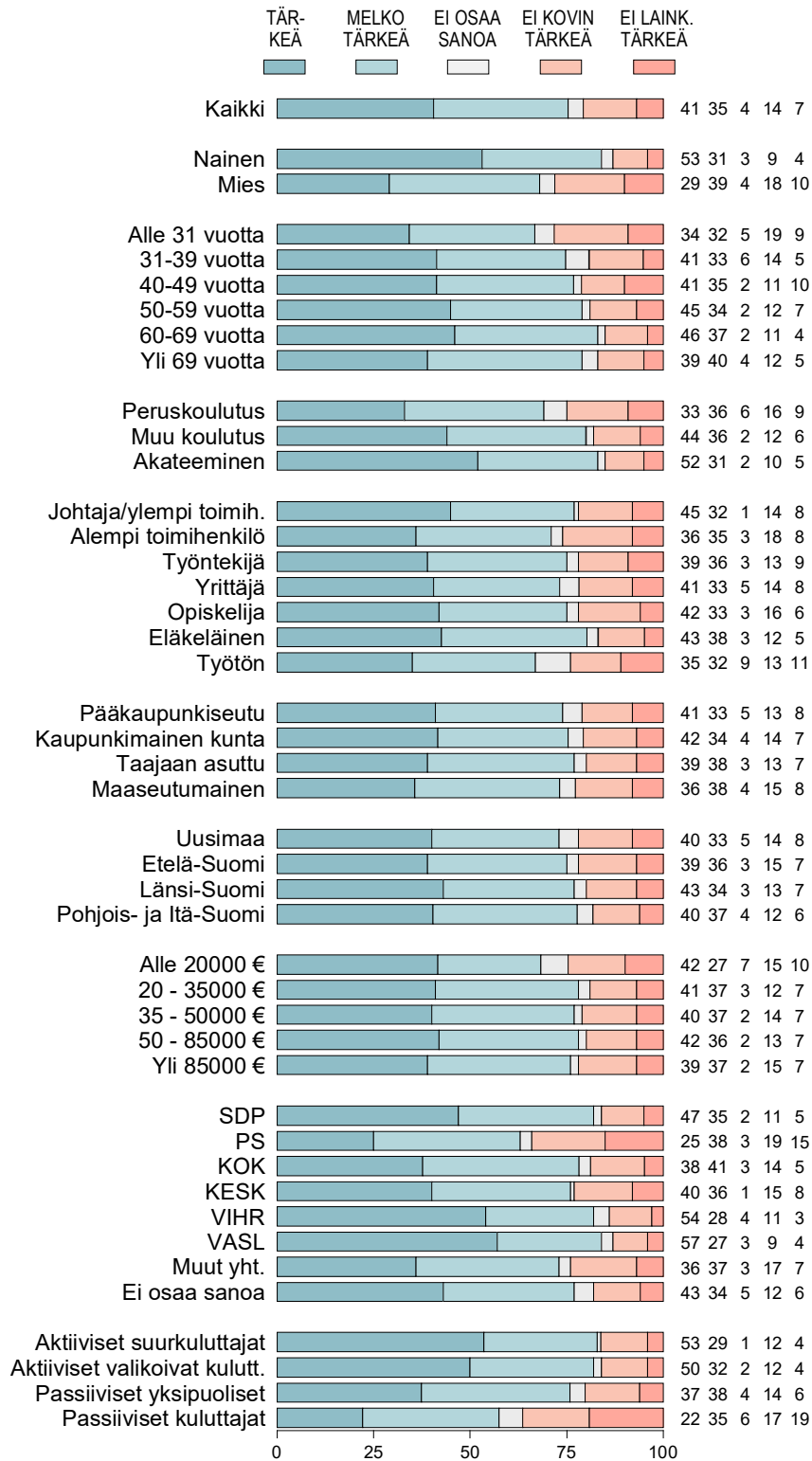
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-7. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: MUSIIKKI-, TANSSI- TAI TAIDEKOULU (%).

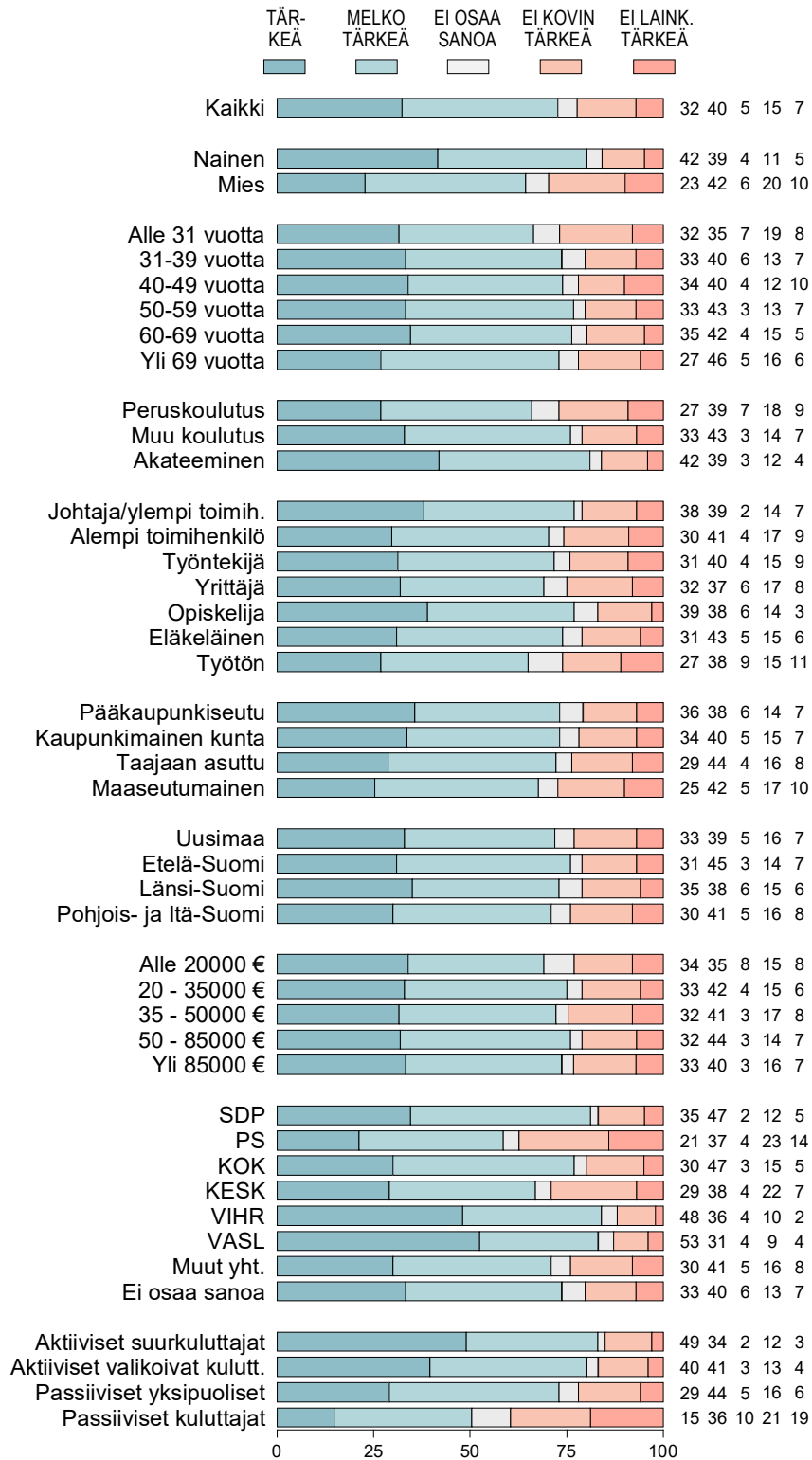
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-8. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: KANSALAIKOPISTO, JOSSA VOI HARRASTAA TAIDETTA JA KULTTUURITOIMINTAA (%).

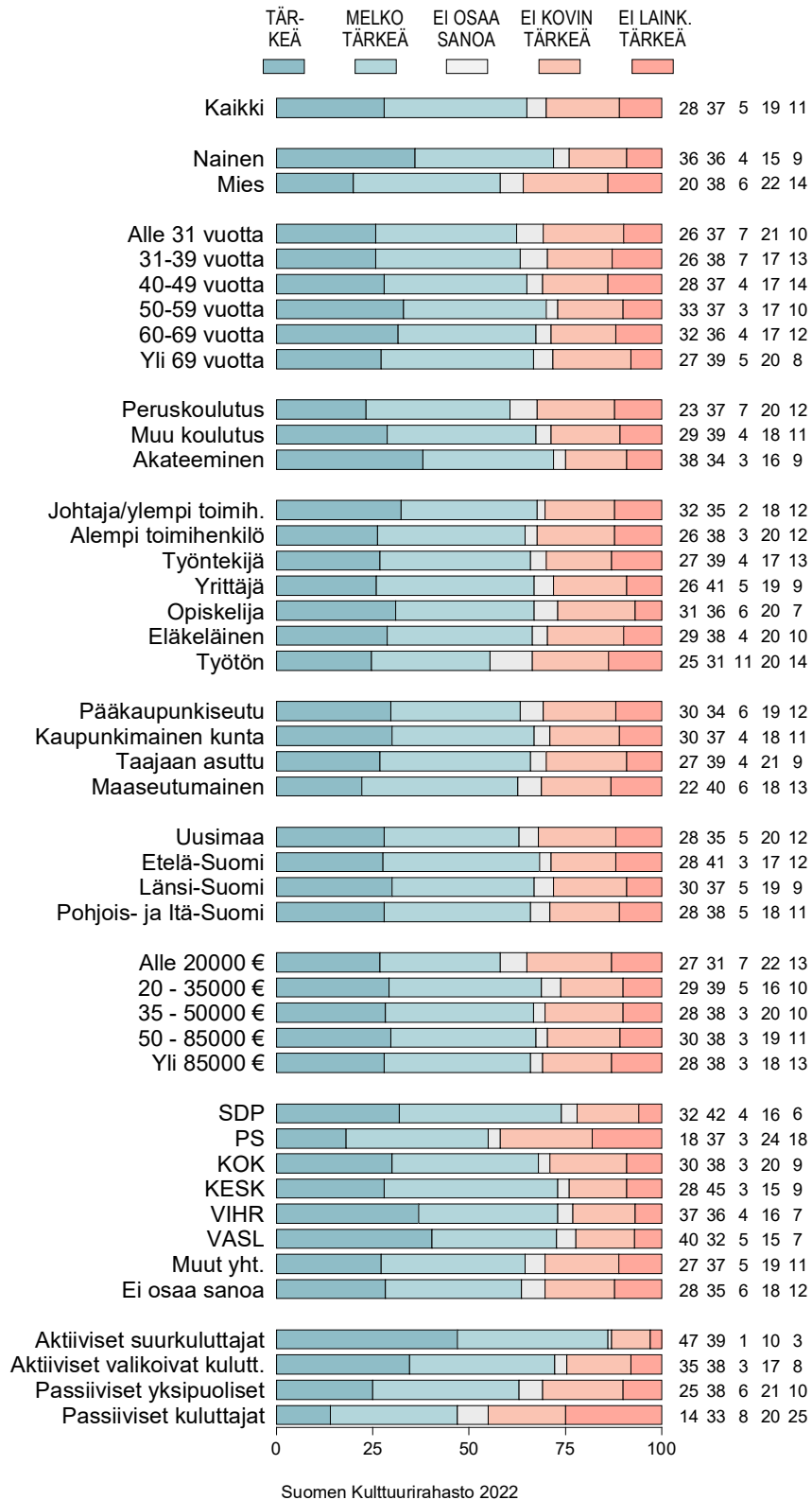
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-9. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: JÄRJESTÖJÄ, JOTKA TARJOAVAT MAHDOLLISUUDEN HAR- RASTAA TAIDETTA JA KULTTUURITOIMINTAA (%).

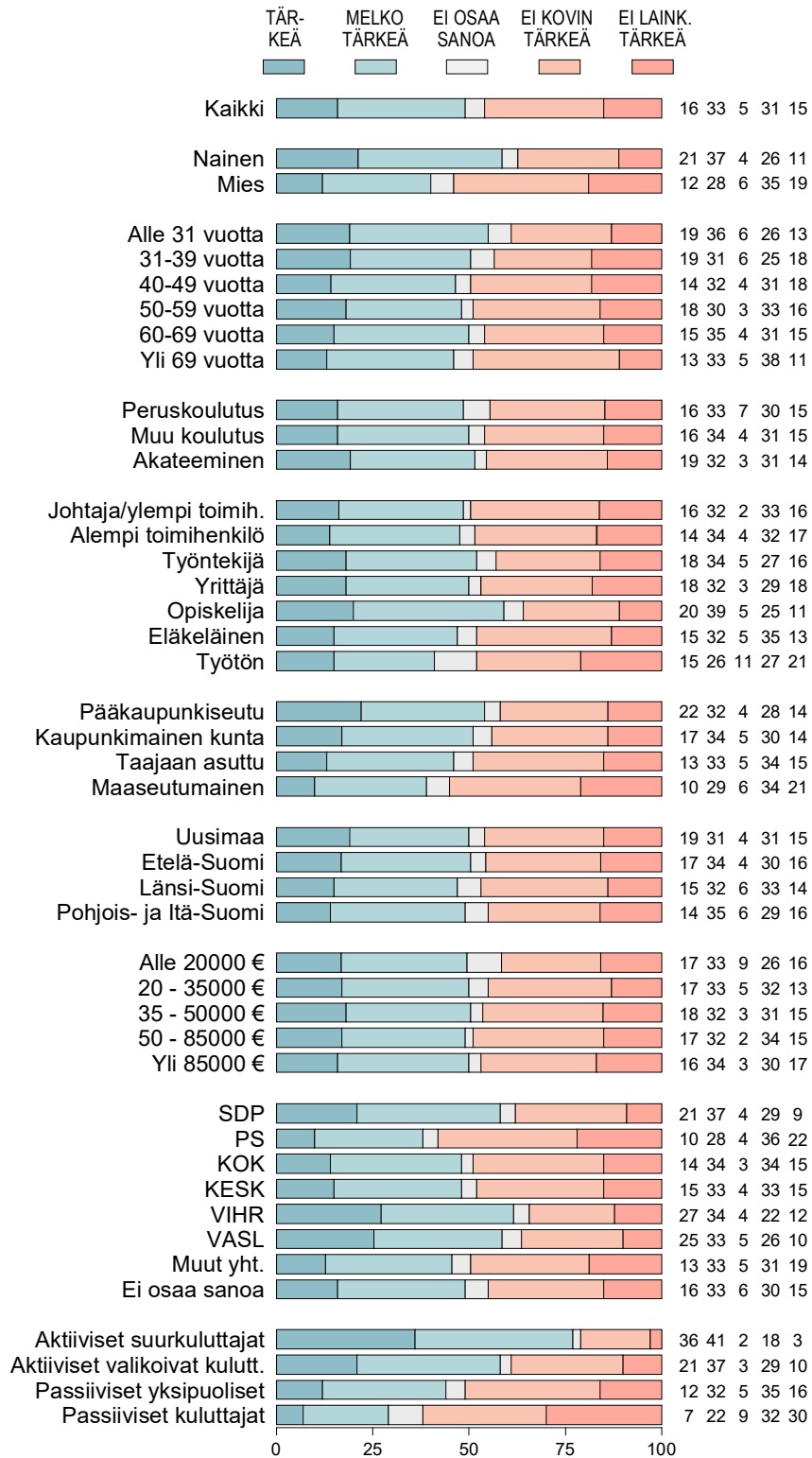
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-10. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: KUORO, HARRASTELIJAORKESTERI TAI HARRASTELIJA-TEATTERI, JOHON VOISI OSALLISTUA (%).

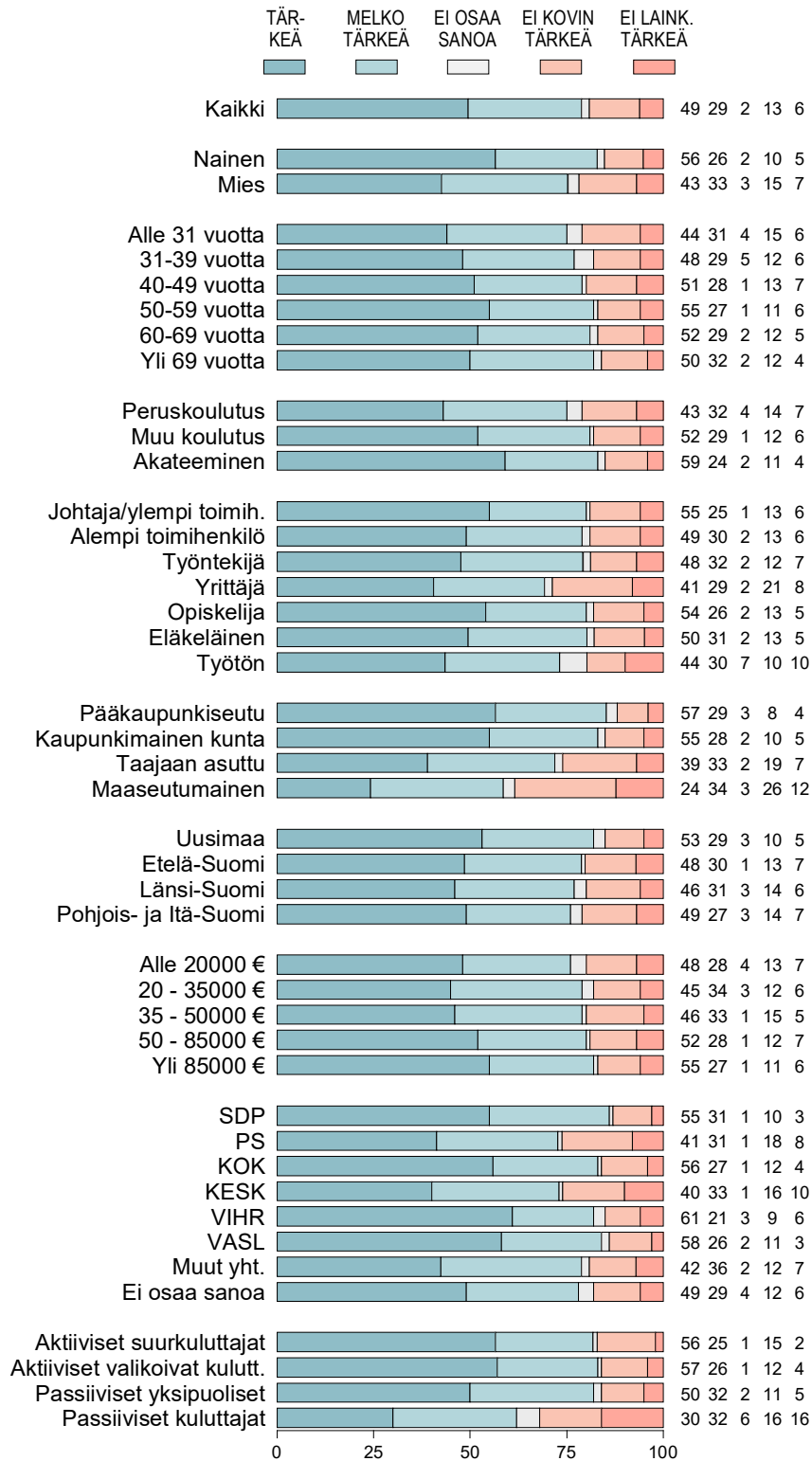
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-11. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: TANSSIESITYKSIÄ (%).

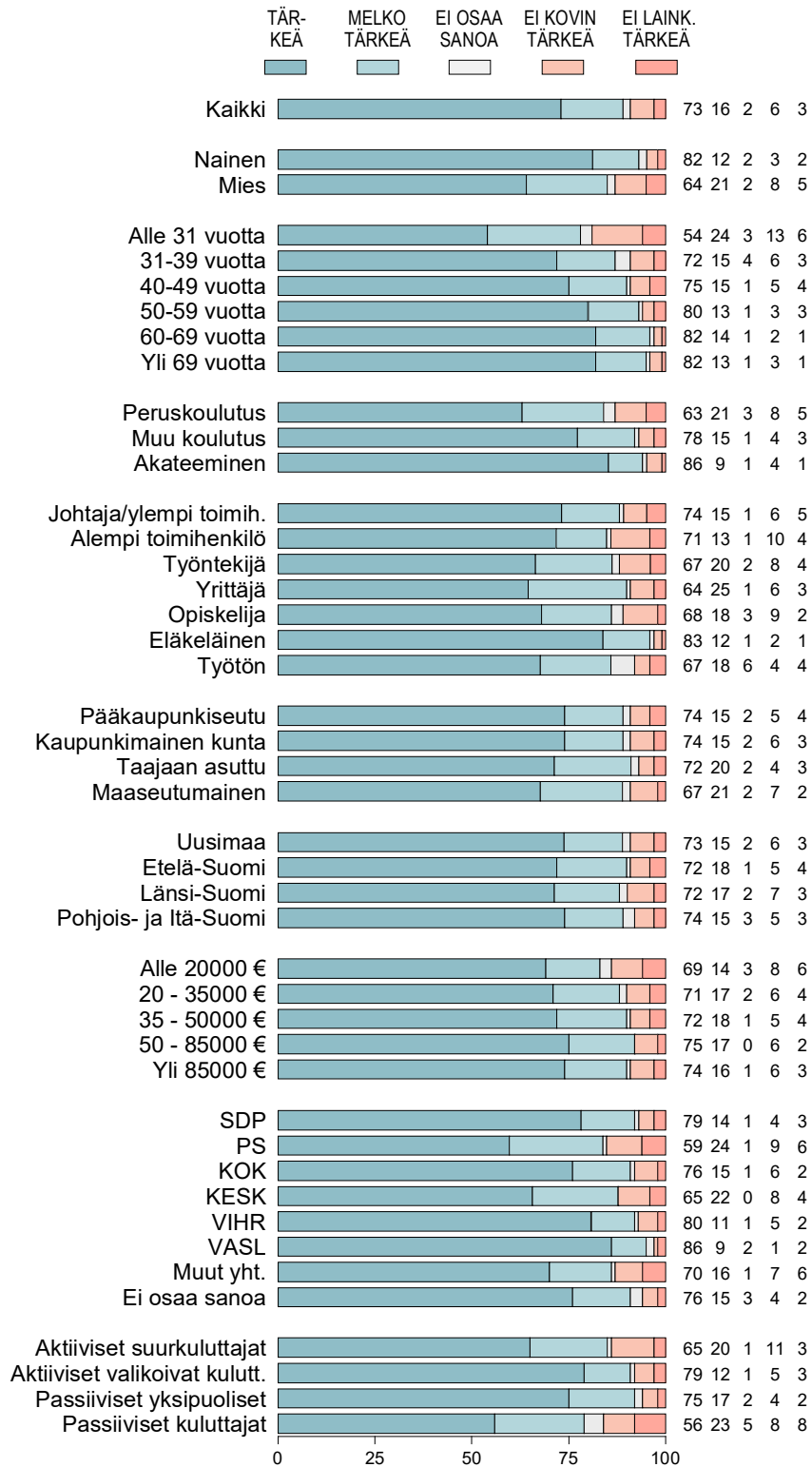
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-12. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: ELOKUVATEATTERI (%).

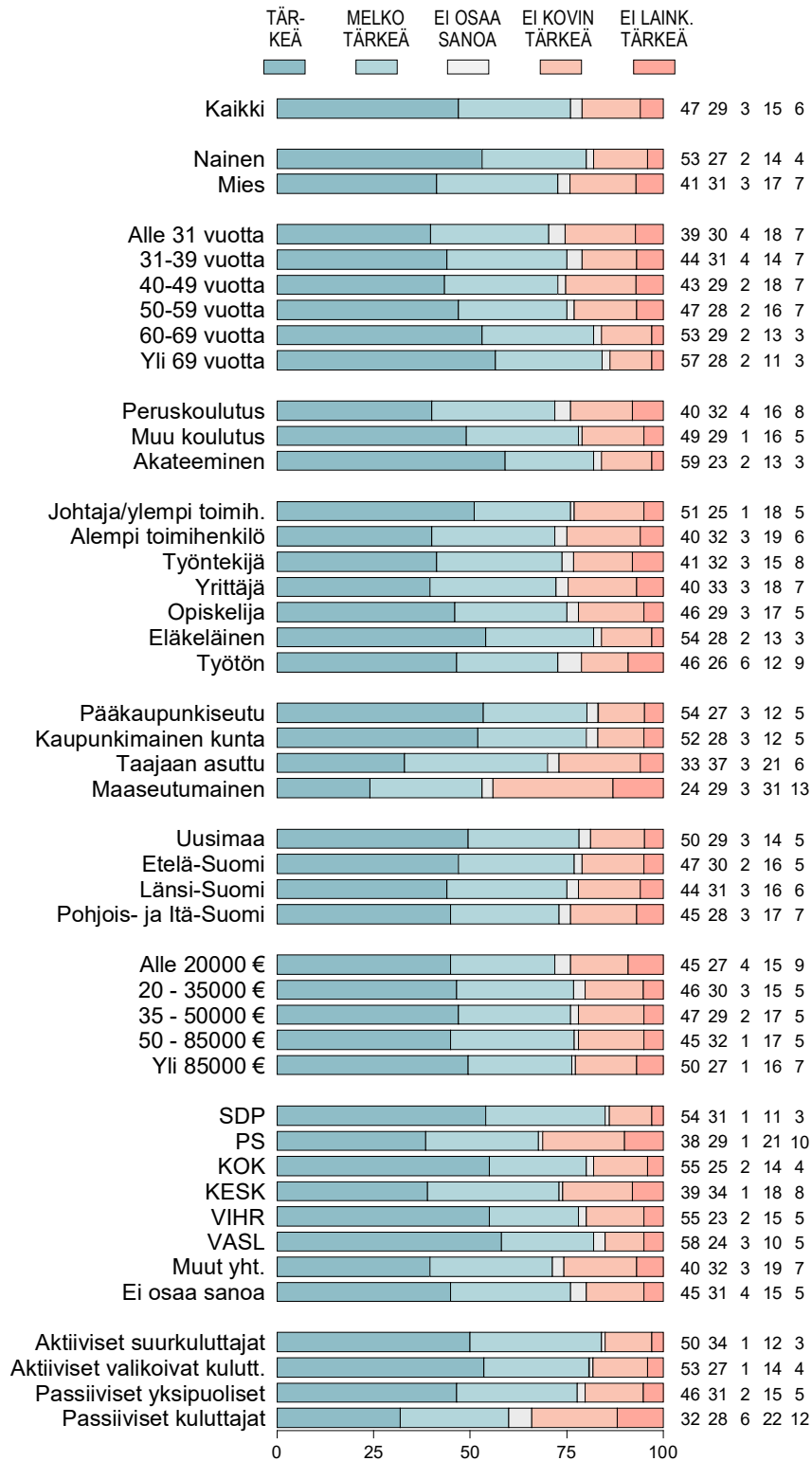
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-13. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: KIRJASTO (%).

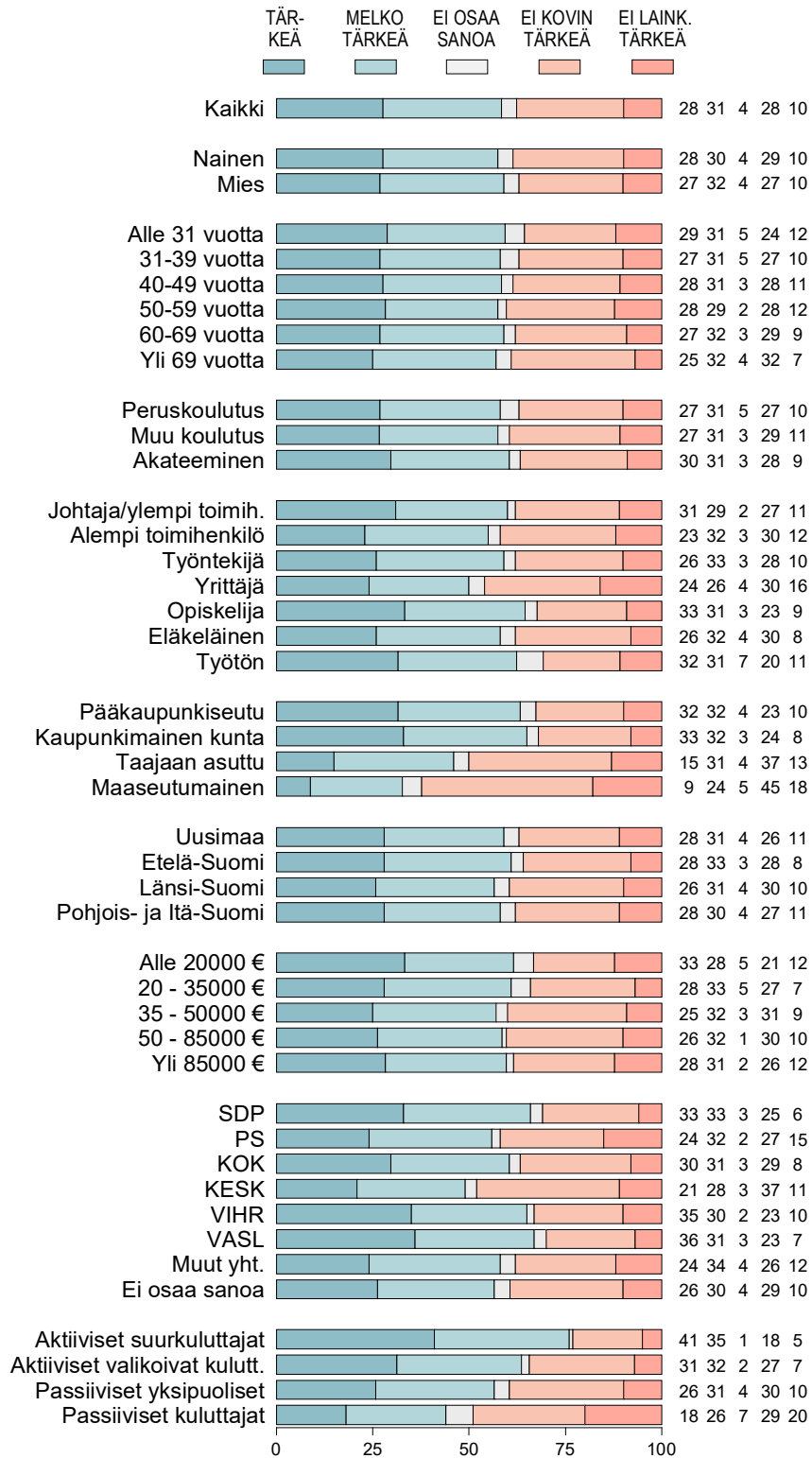
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-14. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: KIRJAKAUPPA (%).

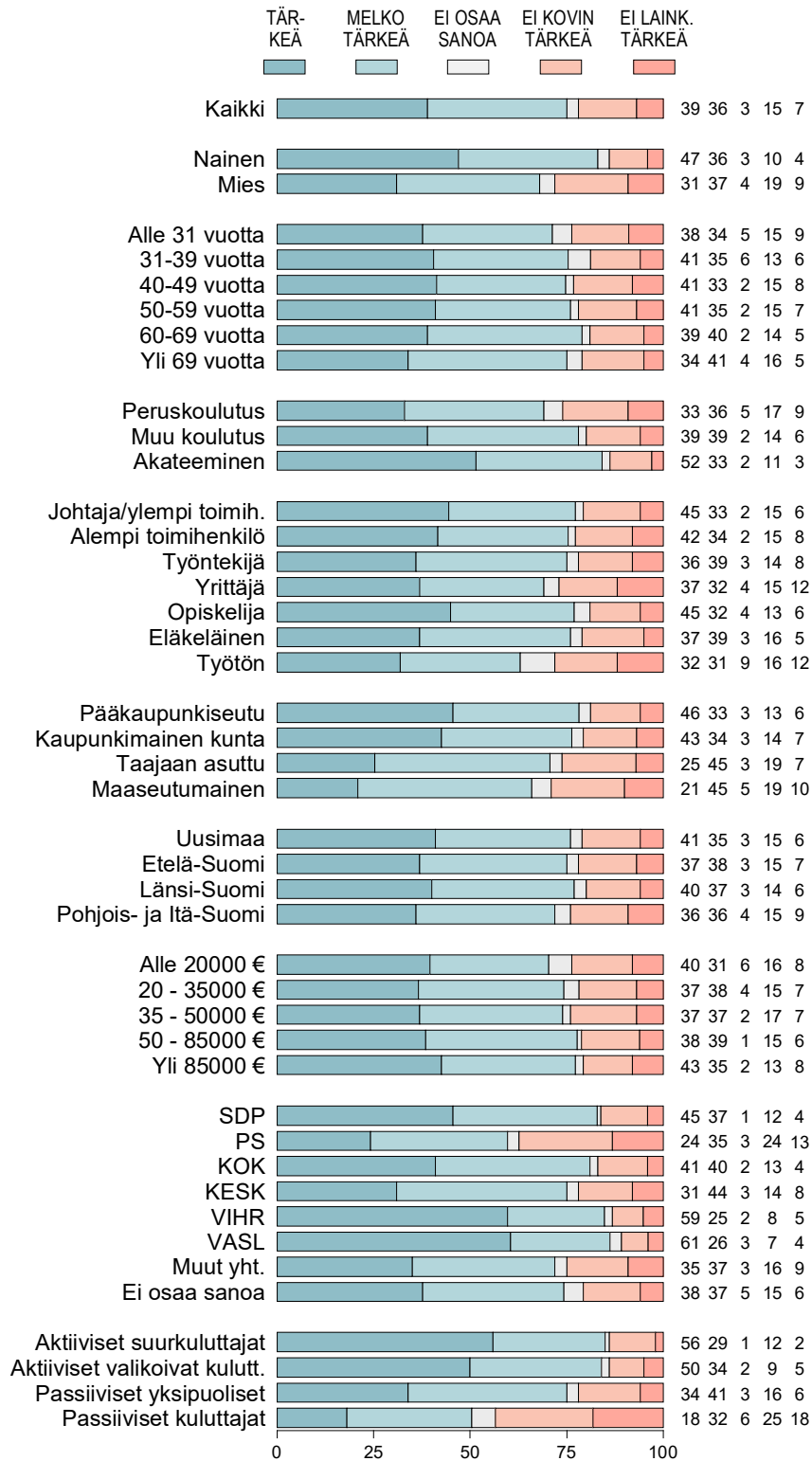
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-15. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: MUSIIKKIKAUPPA (%).

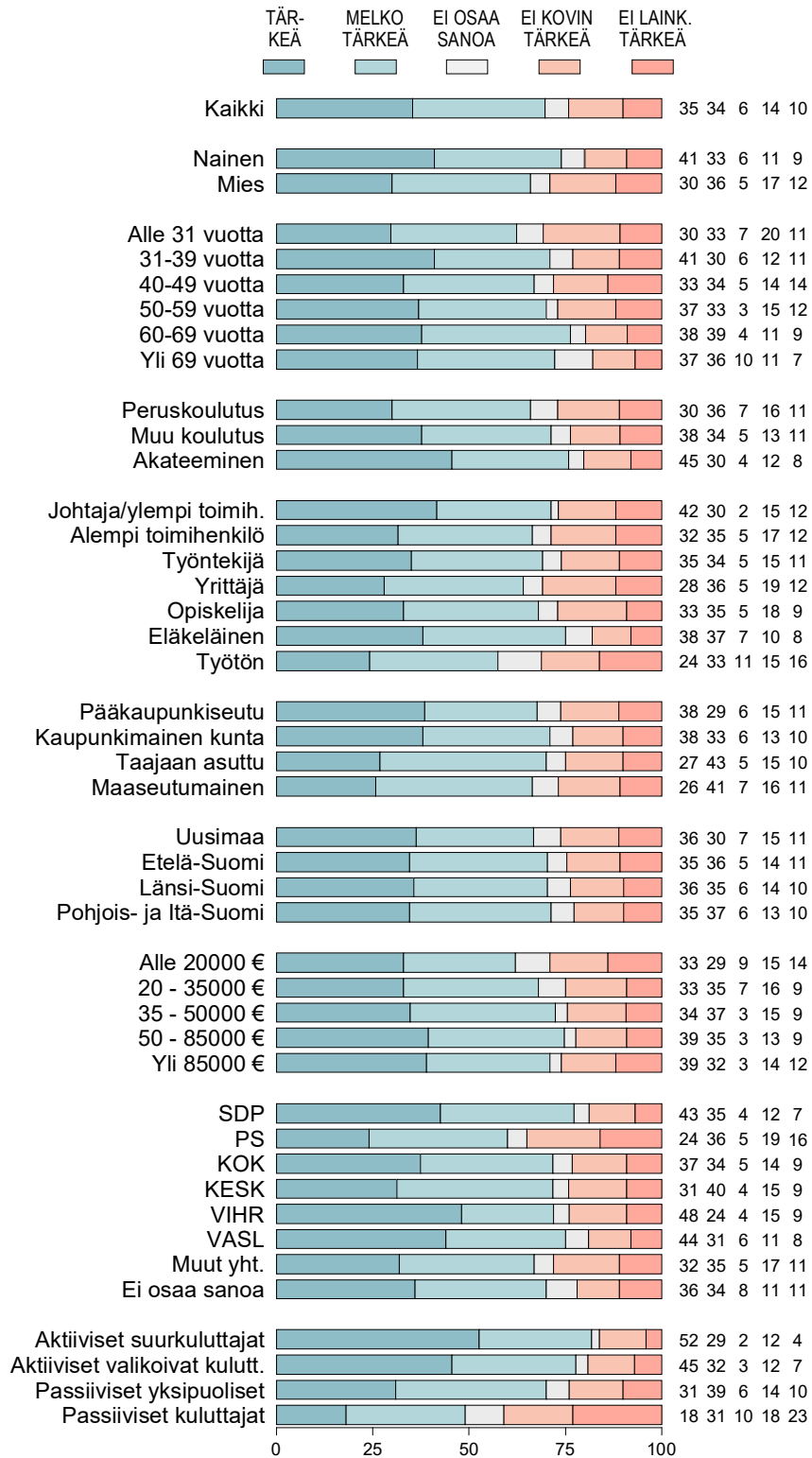
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-16. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: TAIDE- JA KULTTUURITAPAHTUMIA (%).

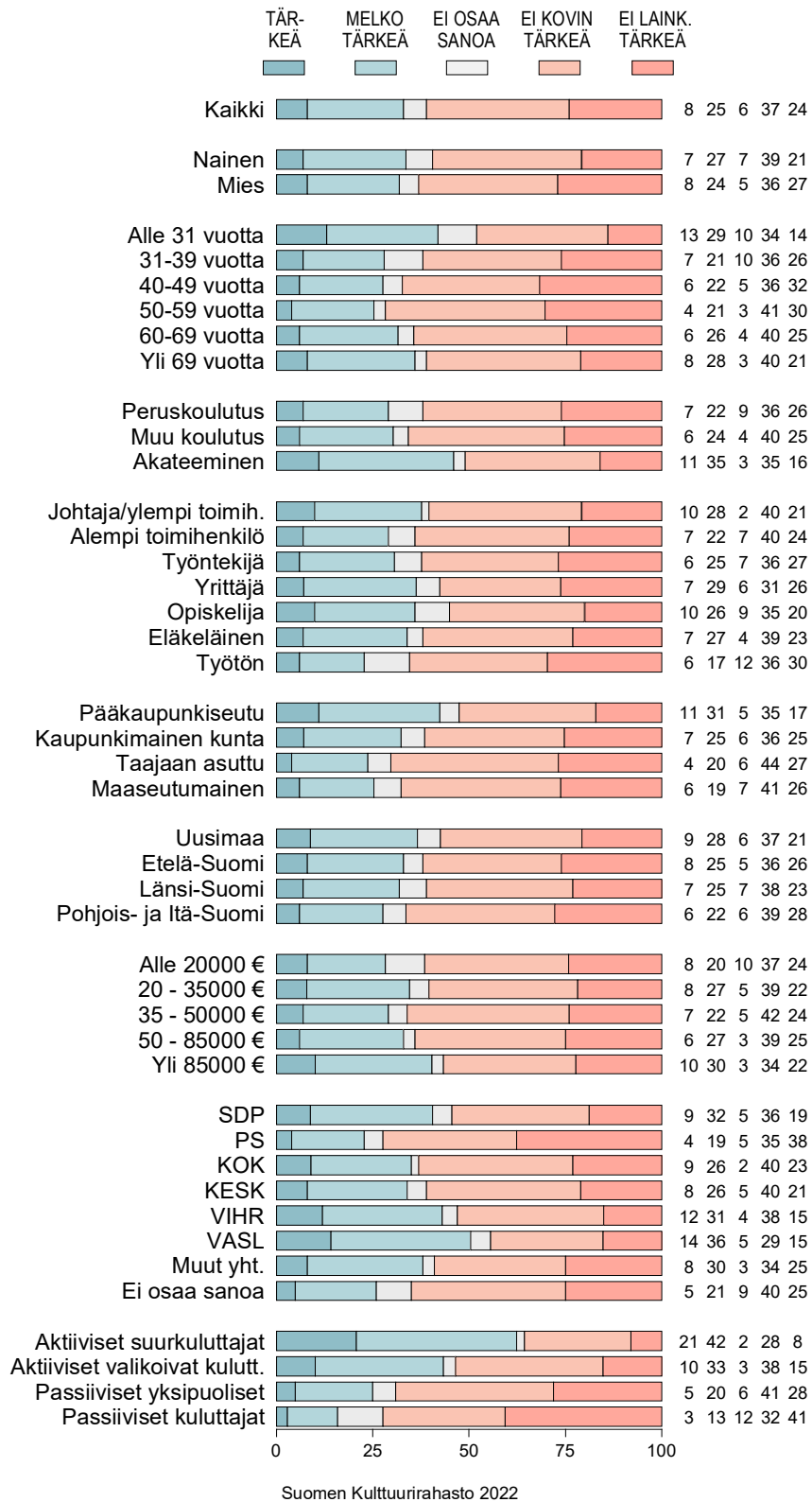
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 6-17. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: LASTENKULTTUURIN TAPAHTUMIA (%).

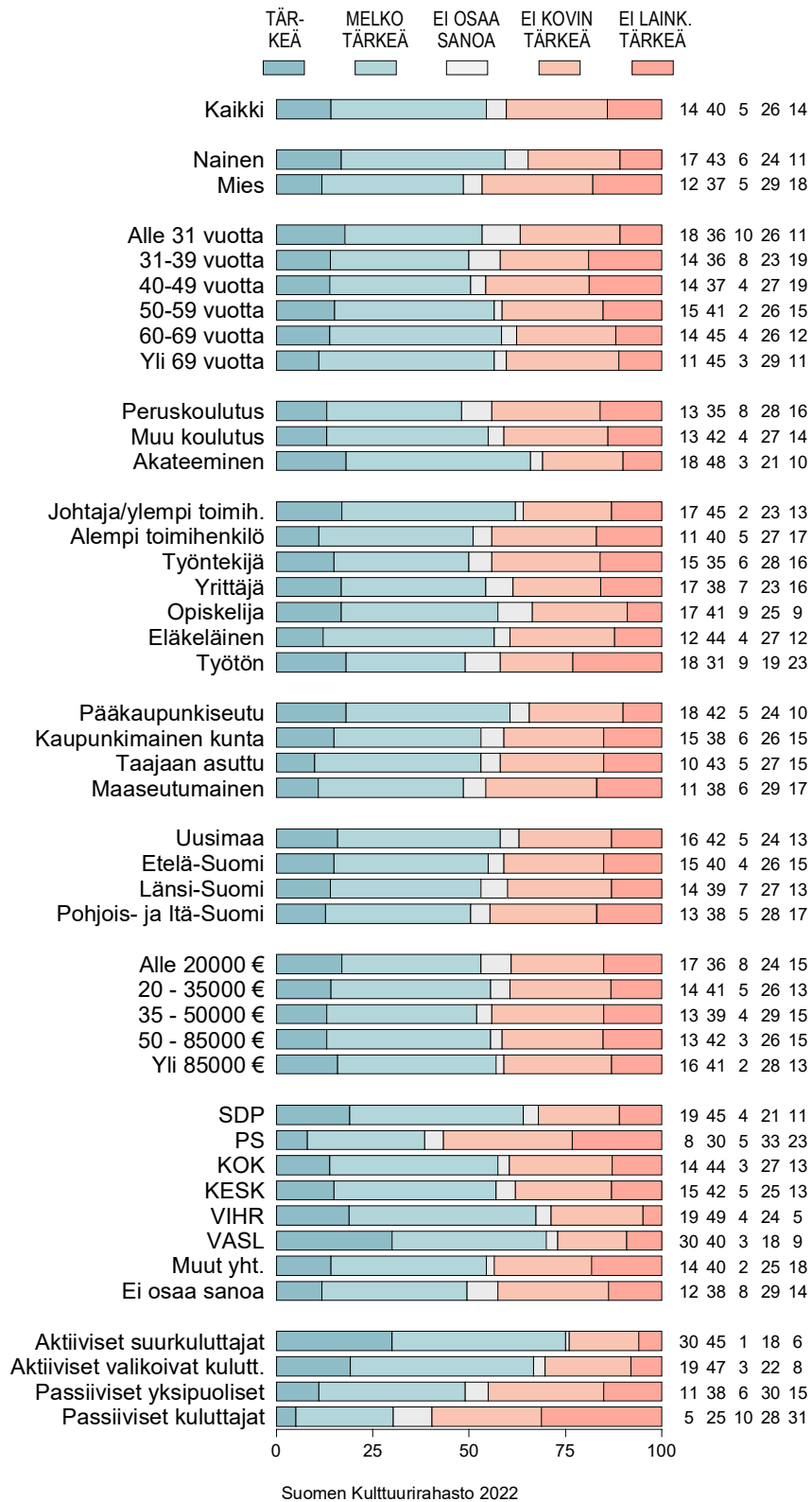
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 8-1. MILLAINEN KULTTUURIJOURNALISMI JA -TIEDONVÄLITYS ON ITSELLE TÄRKEÄÄ: TAIDEARVOSTELUT ELI KRITIIKIT (%).

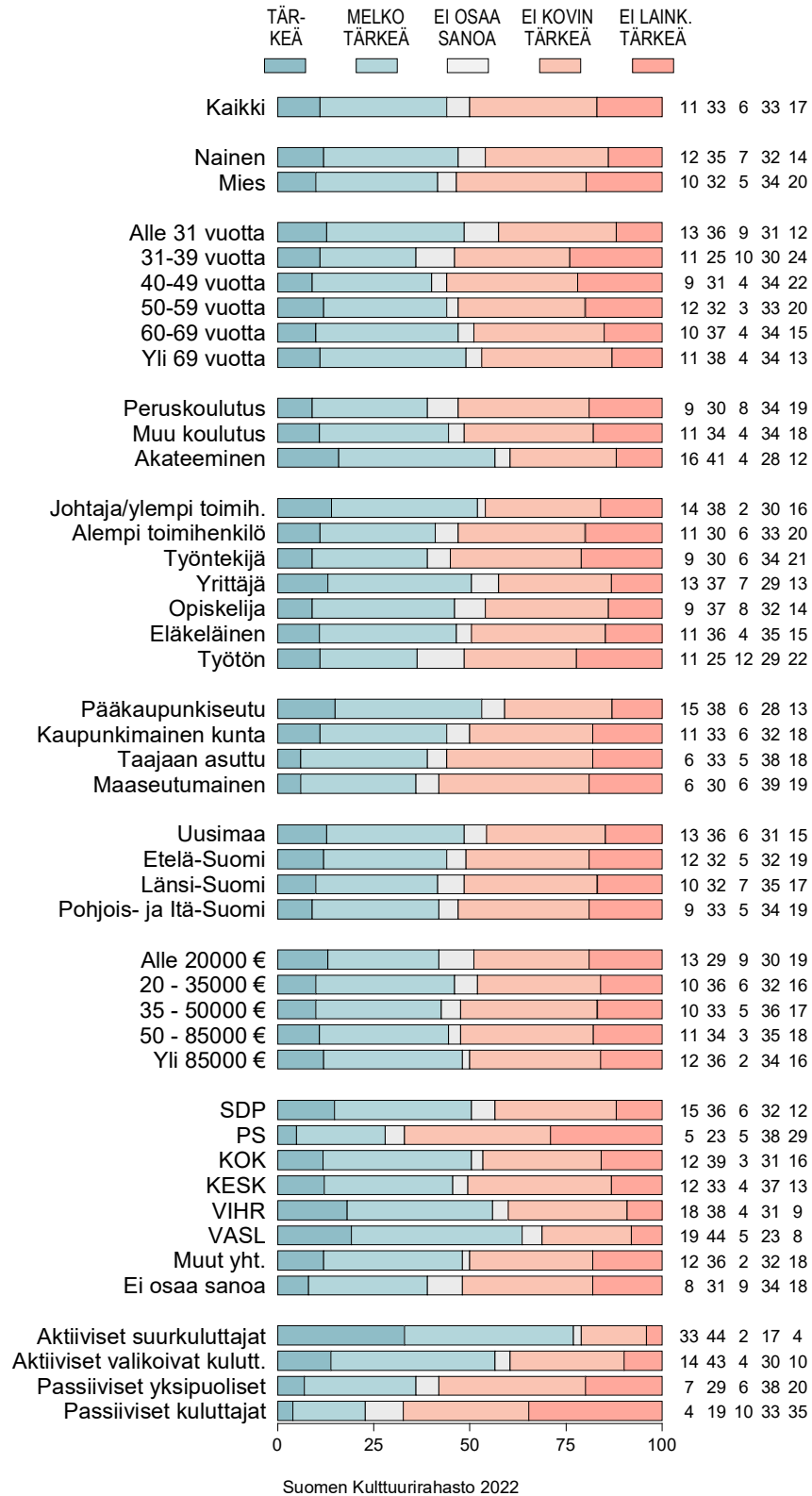
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 8-2. MILLAINEN KULTTUURIJOURNALISMI JA -TIEDONVÄLITYS ON ITSELLE TÄRKEÄÄ: TAITEILIJOIDEN HAASTATTELUT JA ESITTELYT (%).

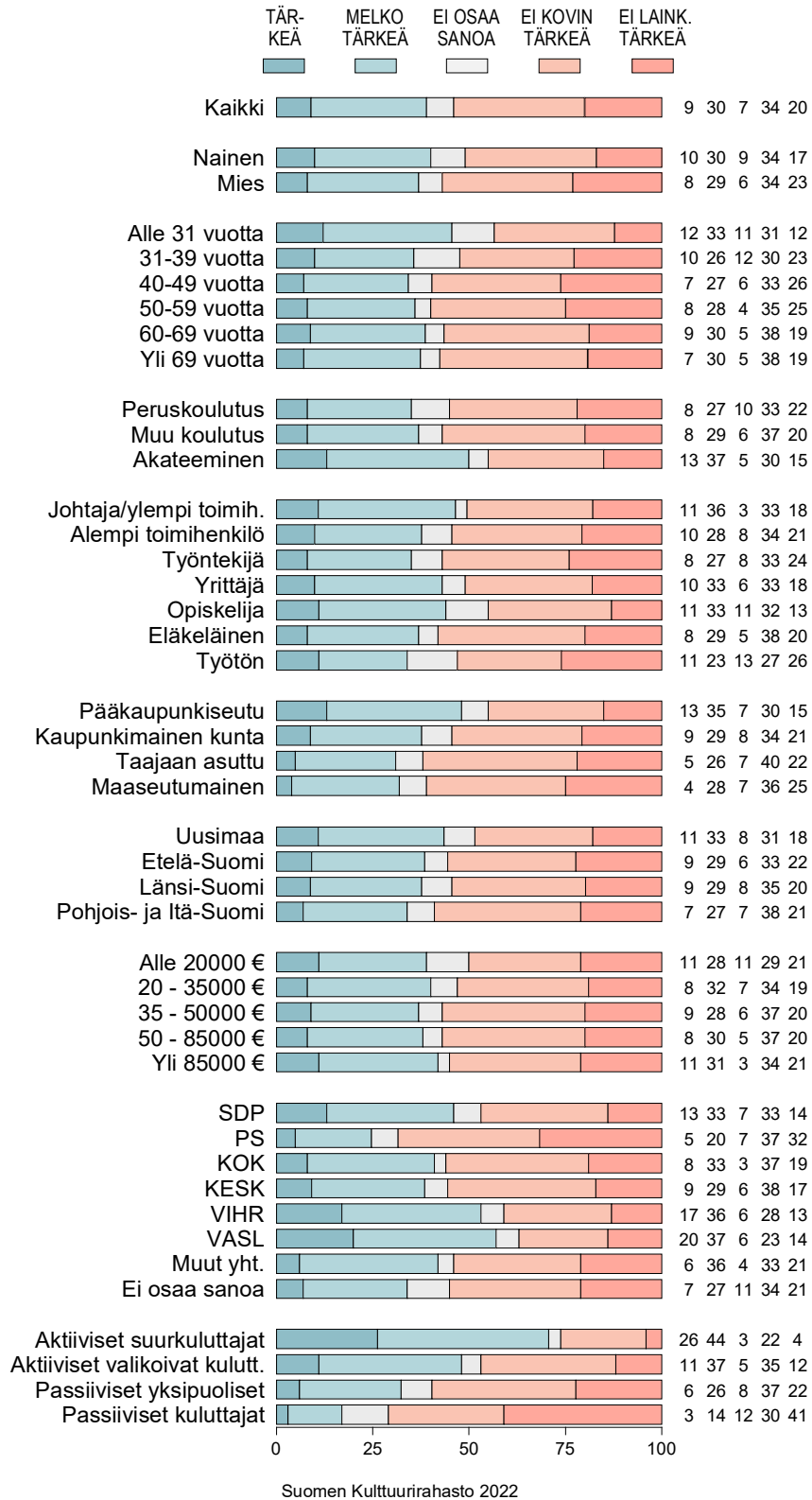
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 8-3. MILLAINEN KULTTUURIJOURNALISMI JA -TIEDONVÄLITYS ON ITSELLE TÄRKEÄÄ: TAIDEMAAILMAN UUTISET (%).

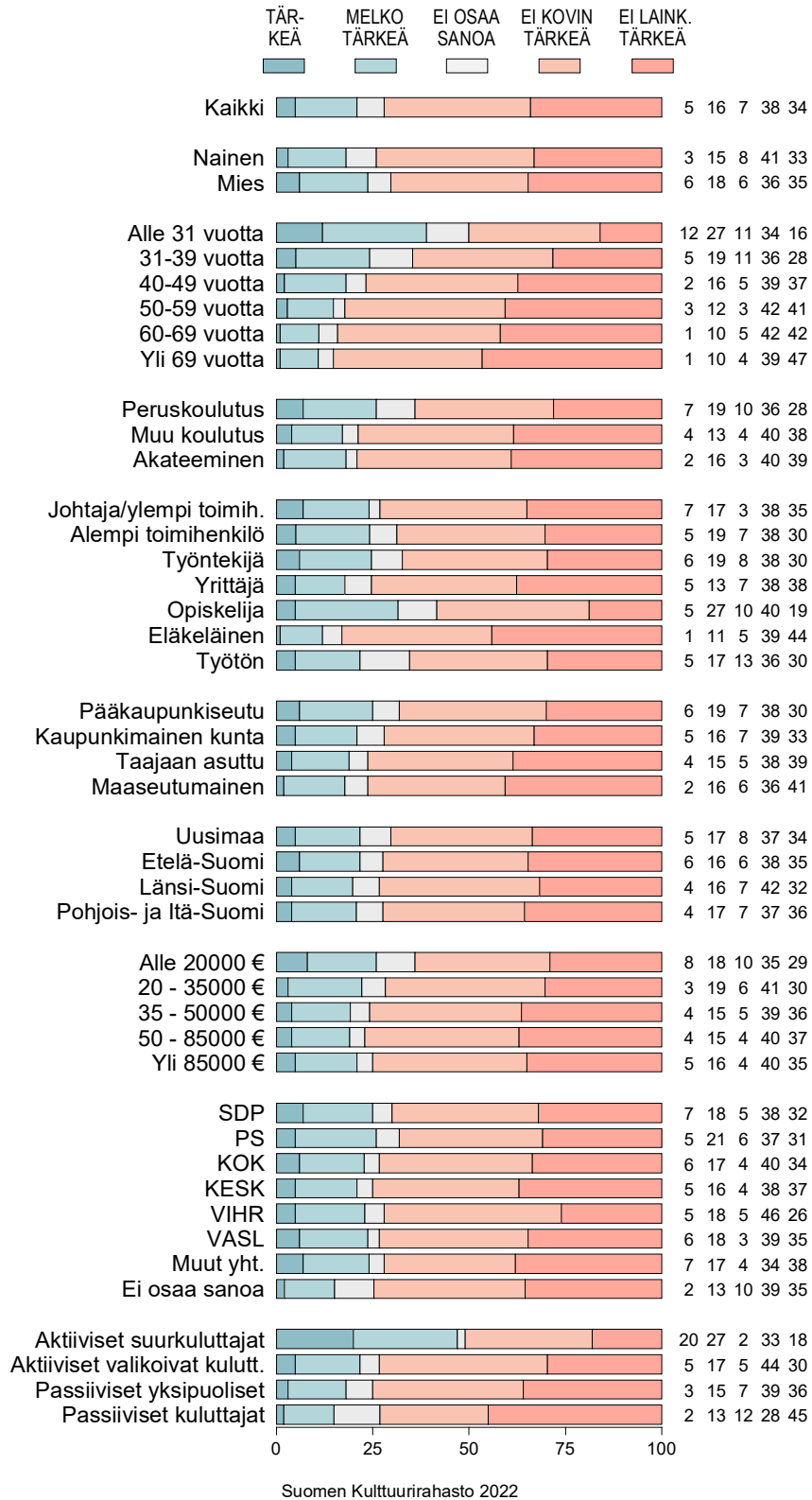
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 8-4. MILLAINEN KULTTUURIJOURNALISMI JA -TIEDONVÄLITYS ON ITSELLE TÄRKEÄÄ: TAIDEMAAILMAN RAKENTEITA TAUSTOITAVAT ARTIKKELIT (%).

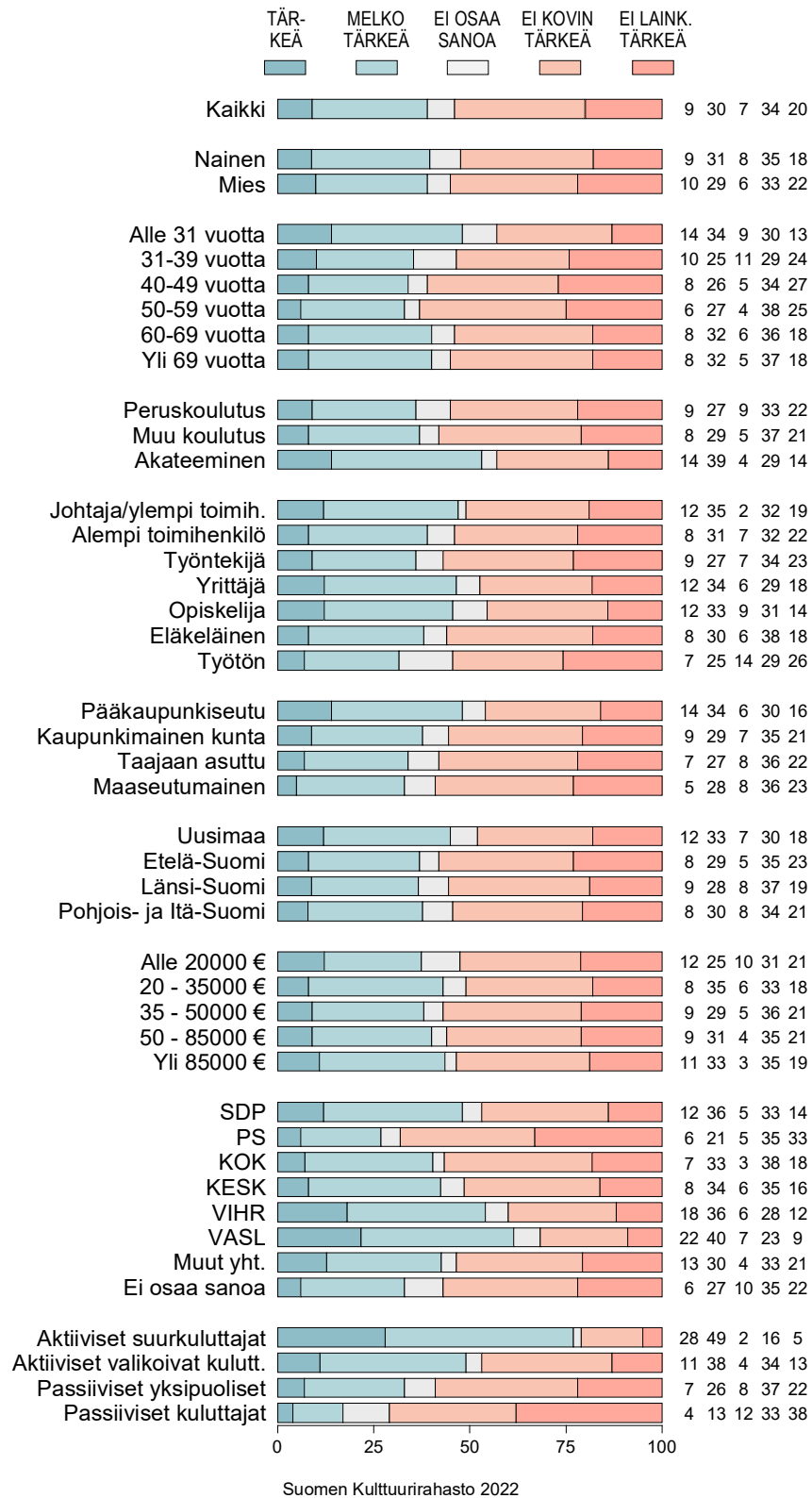
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 8-5. MILLAINEN KULTTUURIJOURNALISMI JA -TIEDONVÄLITYS ON ITSELLE TÄRKEÄÄ: KOHUJA JA HENKILÖRISTIRIITOJA KÄSITTELEVÄT JUTUT (%).

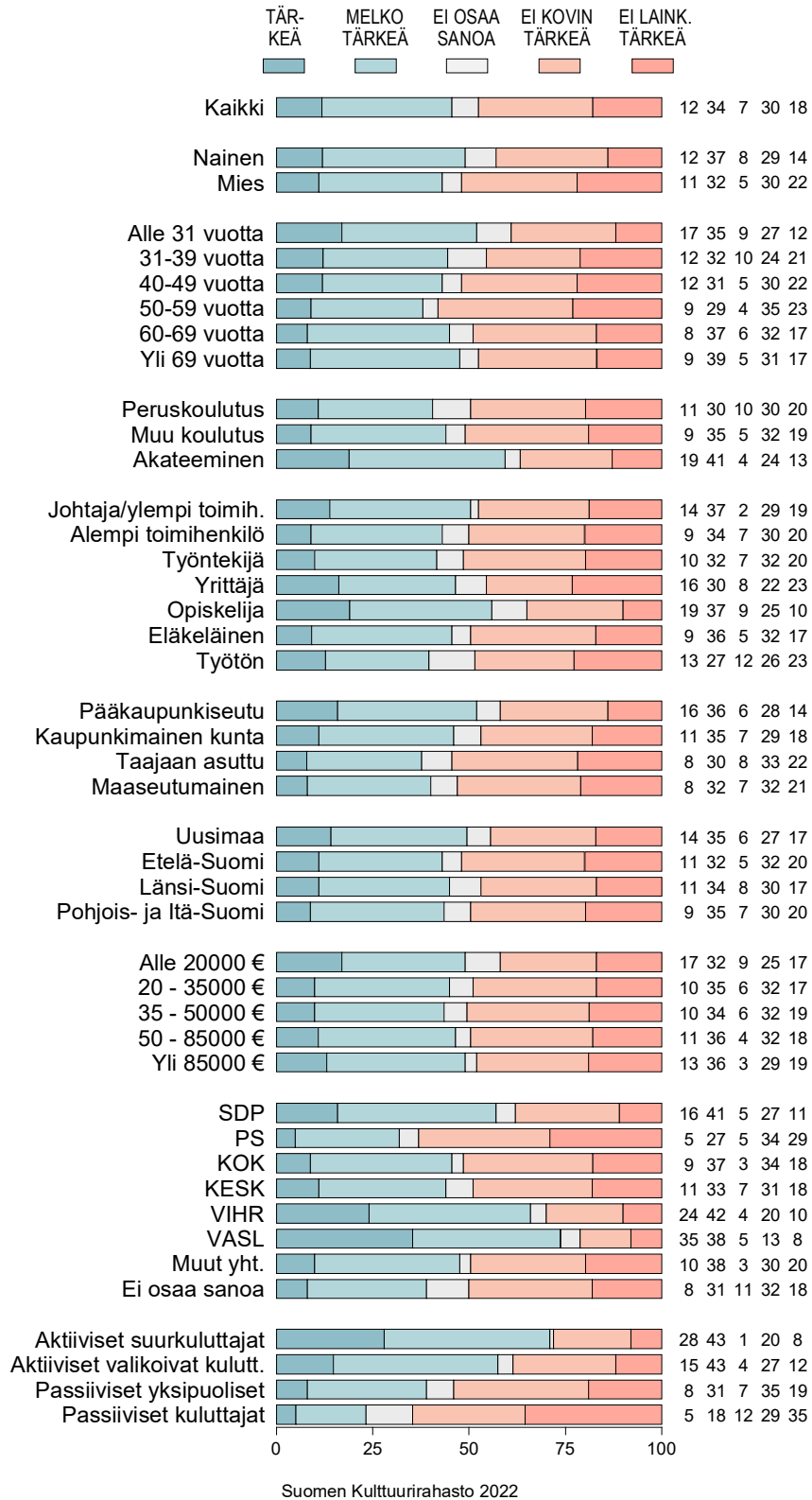
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 8-6. MILLAINEN KULTTUURIJOURNALISMI JA -TIEDONVÄLITYS ON ITSELLE TÄRKEÄÄ: TAITEEN SISÄLTÖÄ POHTIVAT LAAJAT ARTIKKELIT (%).

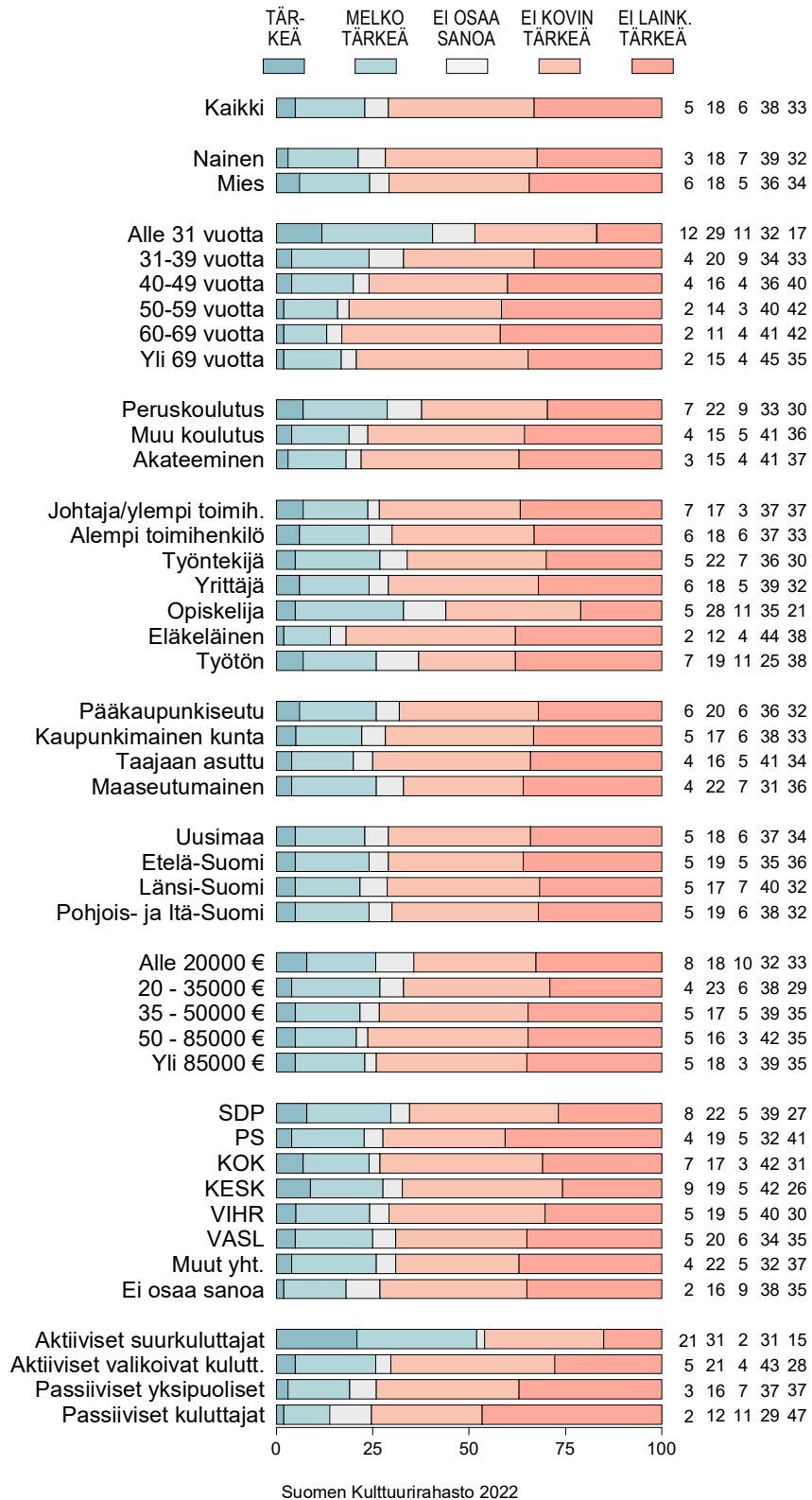
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 8-7. MILLAINEN KULTTUURIJOURNALISMI JA -TIEDONVÄLITYS ON ITSELLE TÄRKEÄÄ: TAITEEN YHTEISKUNNALLISIA VAIKUTUKSIA KÄSITTELEVÄT JUTUT (%).

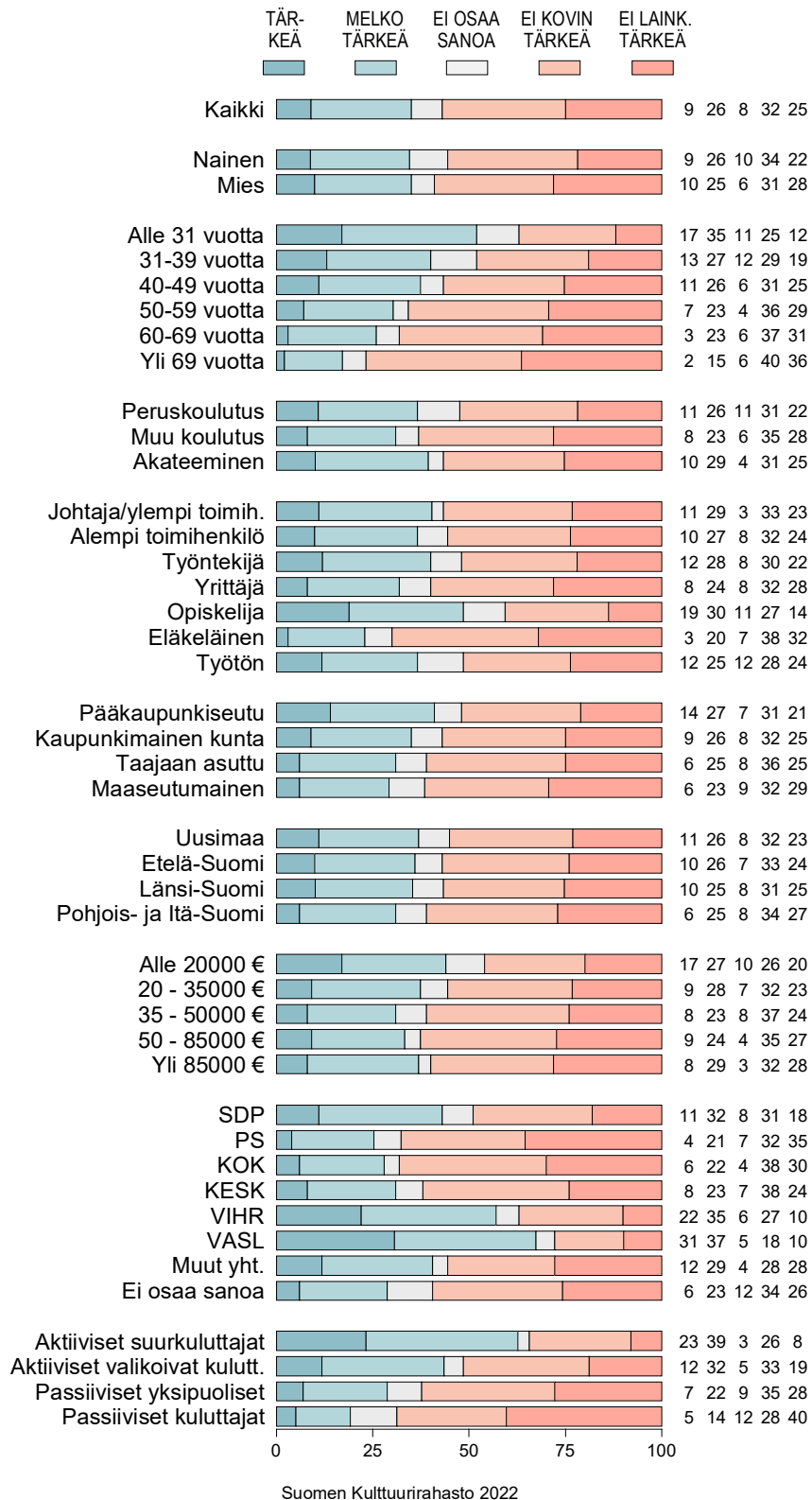
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 8-8. MILLAINEN KULTTUURIJOURNALISMI JA -TIEDONVÄLITYS ON ITSELLE TÄRKEÄÄ: JULKISUUDEN HENKILÖIDEN (poliitikot, urheilijat jne.) TAIDEVALINTOJA JA -NÄKEMYKSIÄ TAUSTOITTAVAT HAASTATTELUT (%).

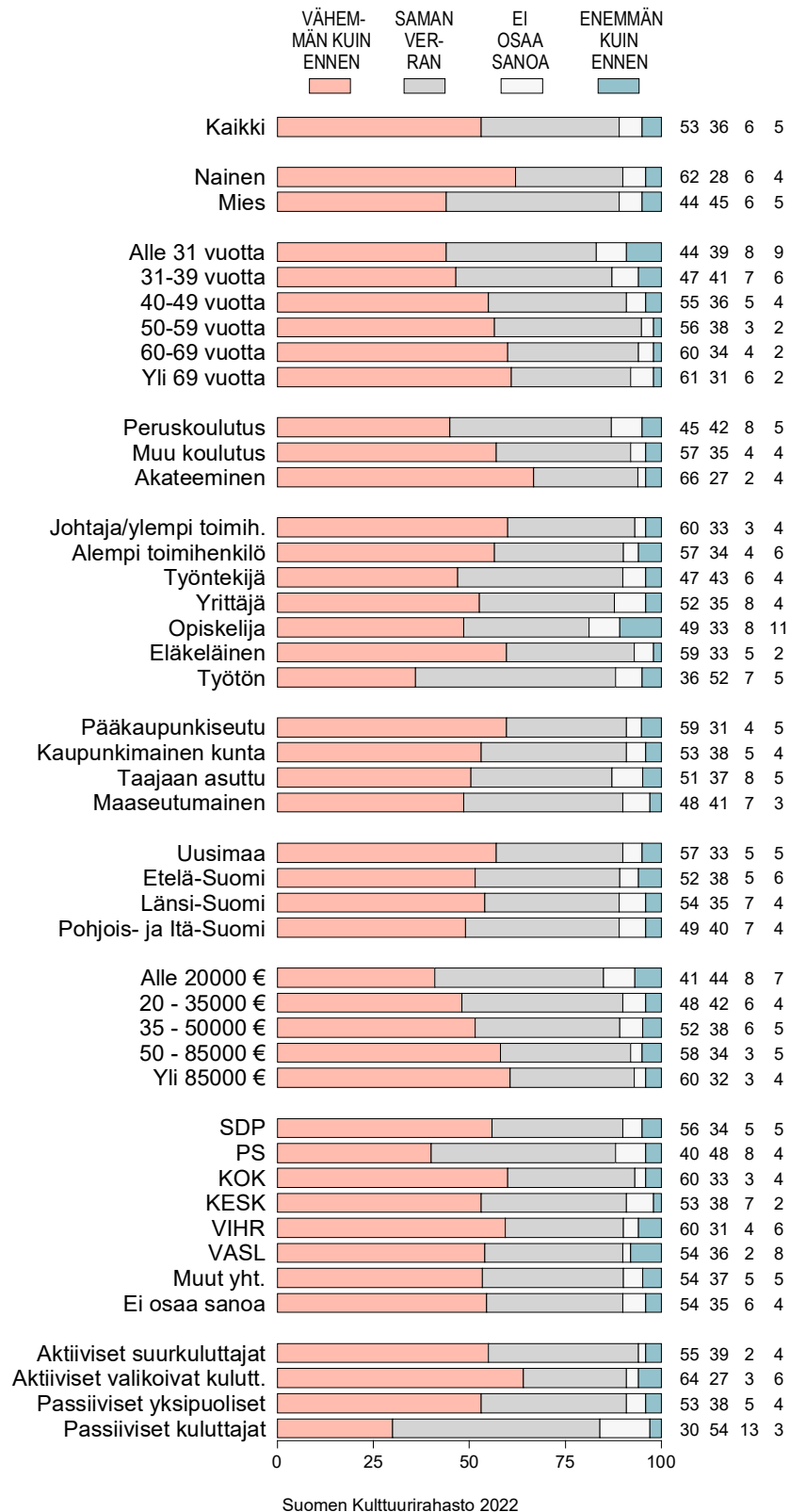
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 8-9. MILLAINEN KULTTUURIJOURNALISMI JA -TIEDONVÄLITYS ON ITSELLE TÄRKEÄÄ: ALAKULTTUUREJA JA TAIDEMAAILMAN MARGINAALEJA KÄSITTELEVÄT JUTUT (%).

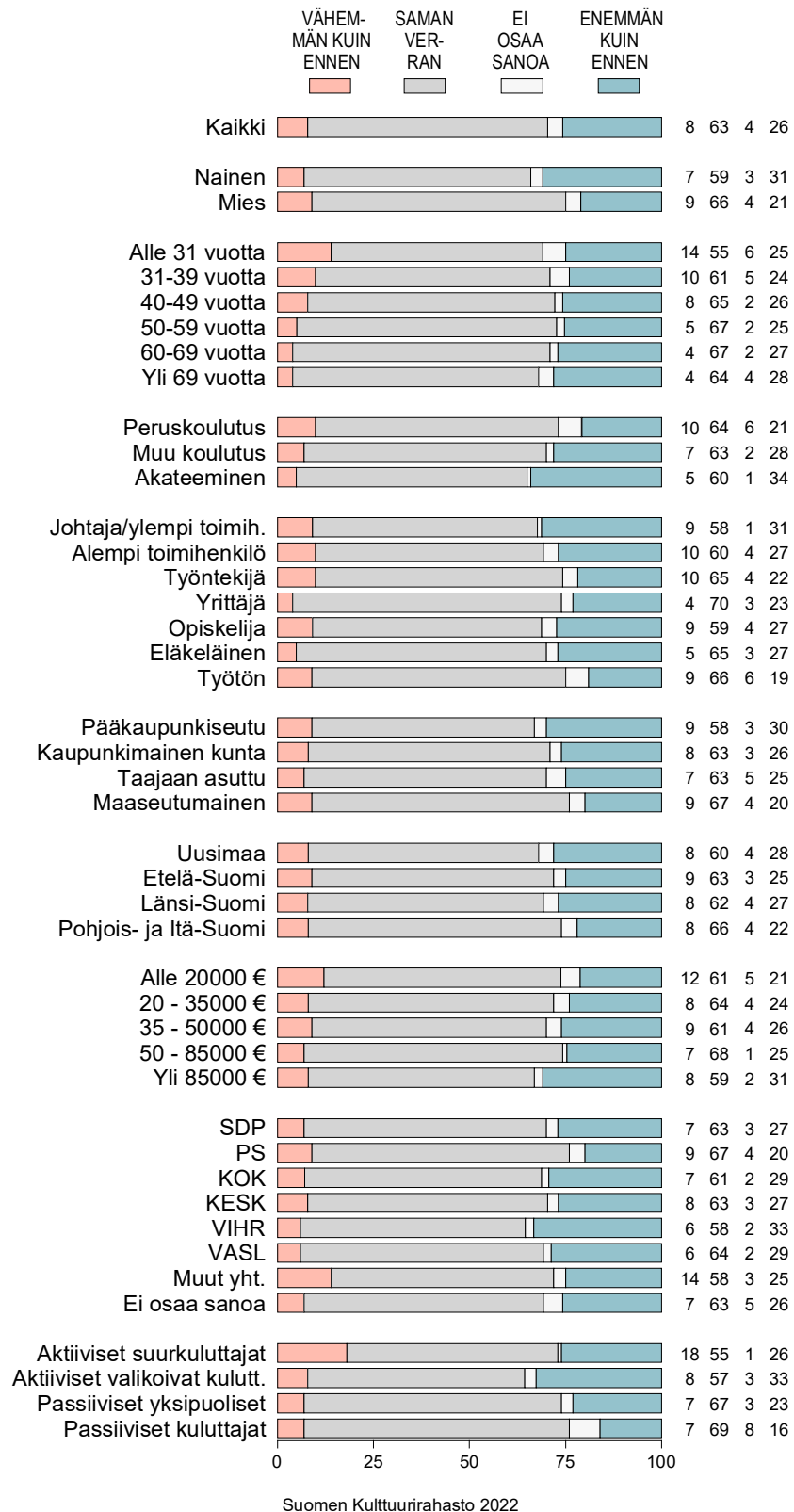
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 9-1. MITEN KORONAPANDEMIA ON MUUTTANUT OMIA KULTTUURITOTTUMUKSIA: KULUTTANUT KULTTUURIA YLIPÄÄNSÄ (%).

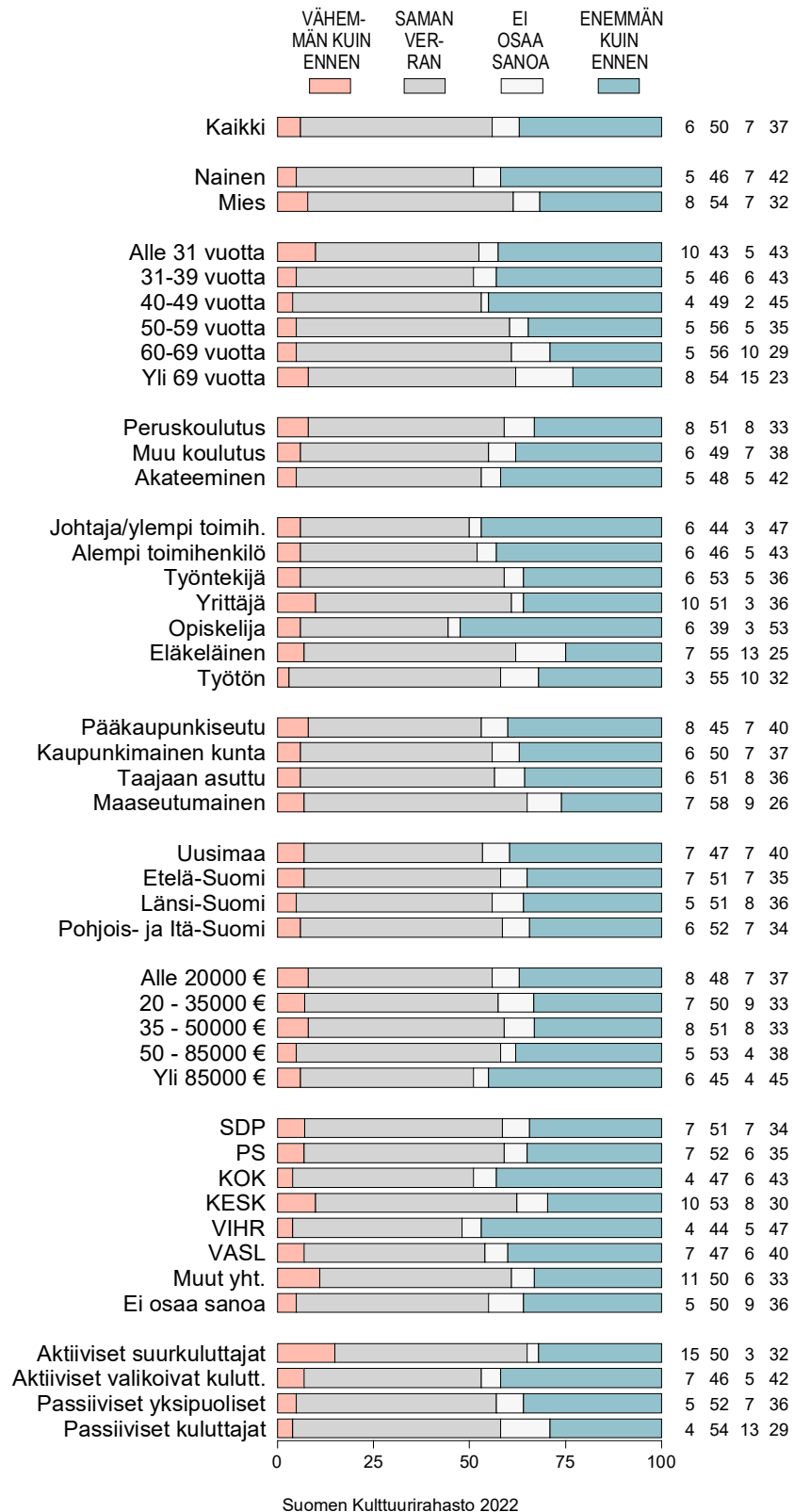
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 9-2. MITEN KORONAPANDEMIA ON MUUTTANUT OMIA KULTTUURITOTTUMUKSIA: LUKENUT KIRJOJA (%).

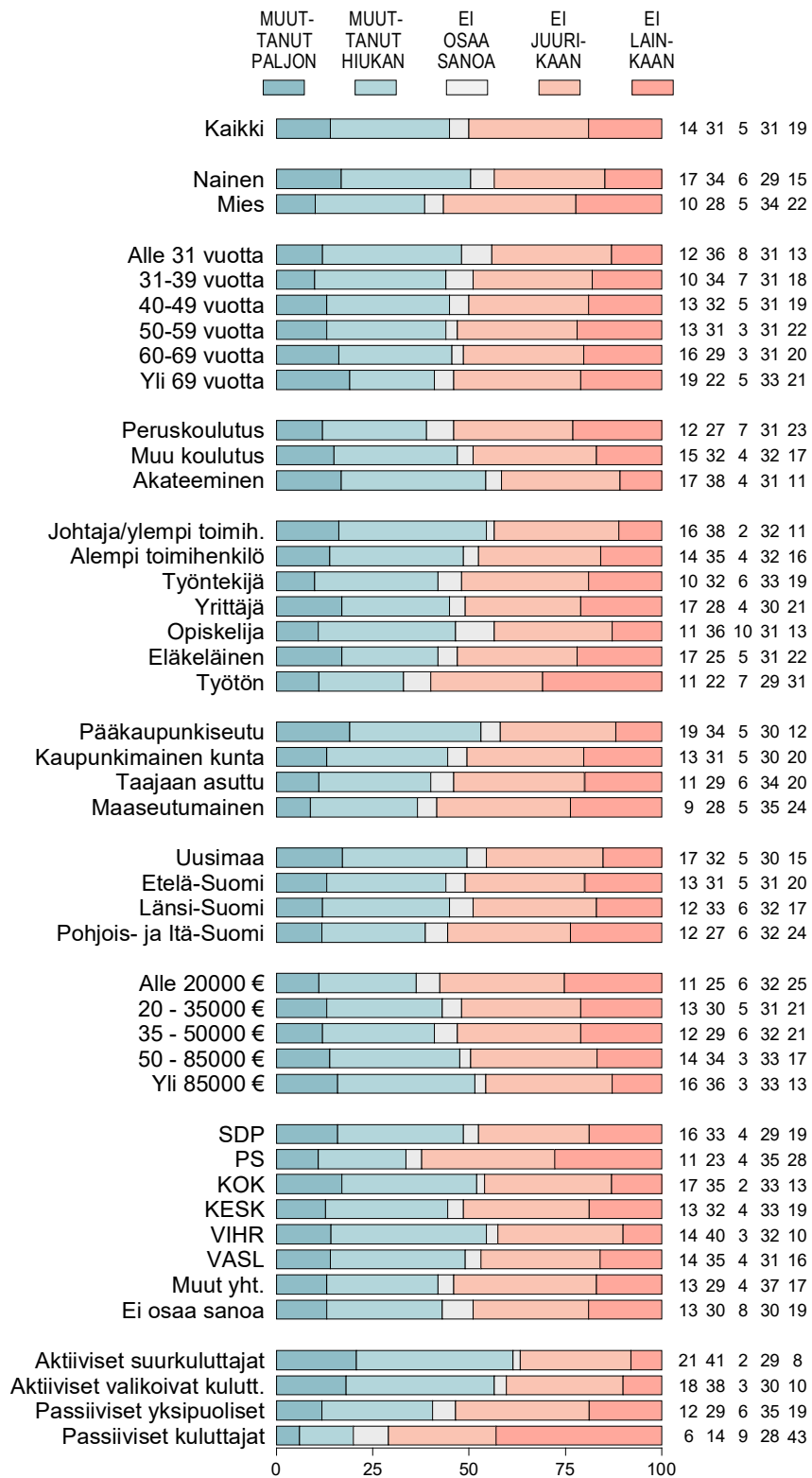
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 9-3. MITEN KORONAPANDEMIA ON MUUTTANUT OMIA KULTTUURITOTTUMUKSIA: KÄYTTÄNYT SUORATOISTOPALVELUITA TAI TALLENTEITA (%).

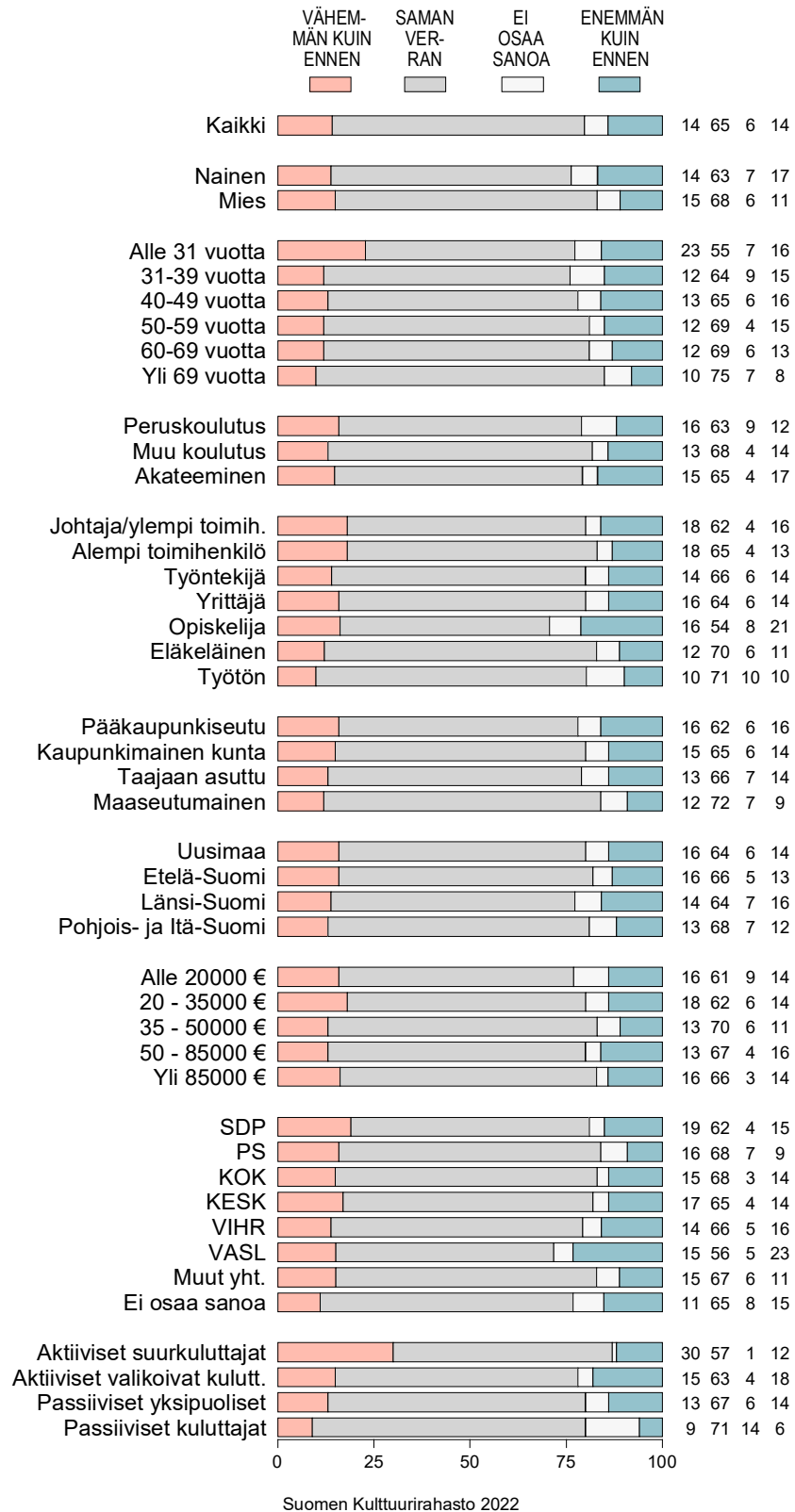
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 10e. ONKO KORONAPANDEMIÄ MUUTTANUT OMIA KULTTUURITOT-
TUMUKSIA ELI SITÄ, MITÄ KULTTUURIMUOTOJA ON KULUTTA-
NUT (kun vertaa tilannetta aikaan ennen koronapandemiaa; %).

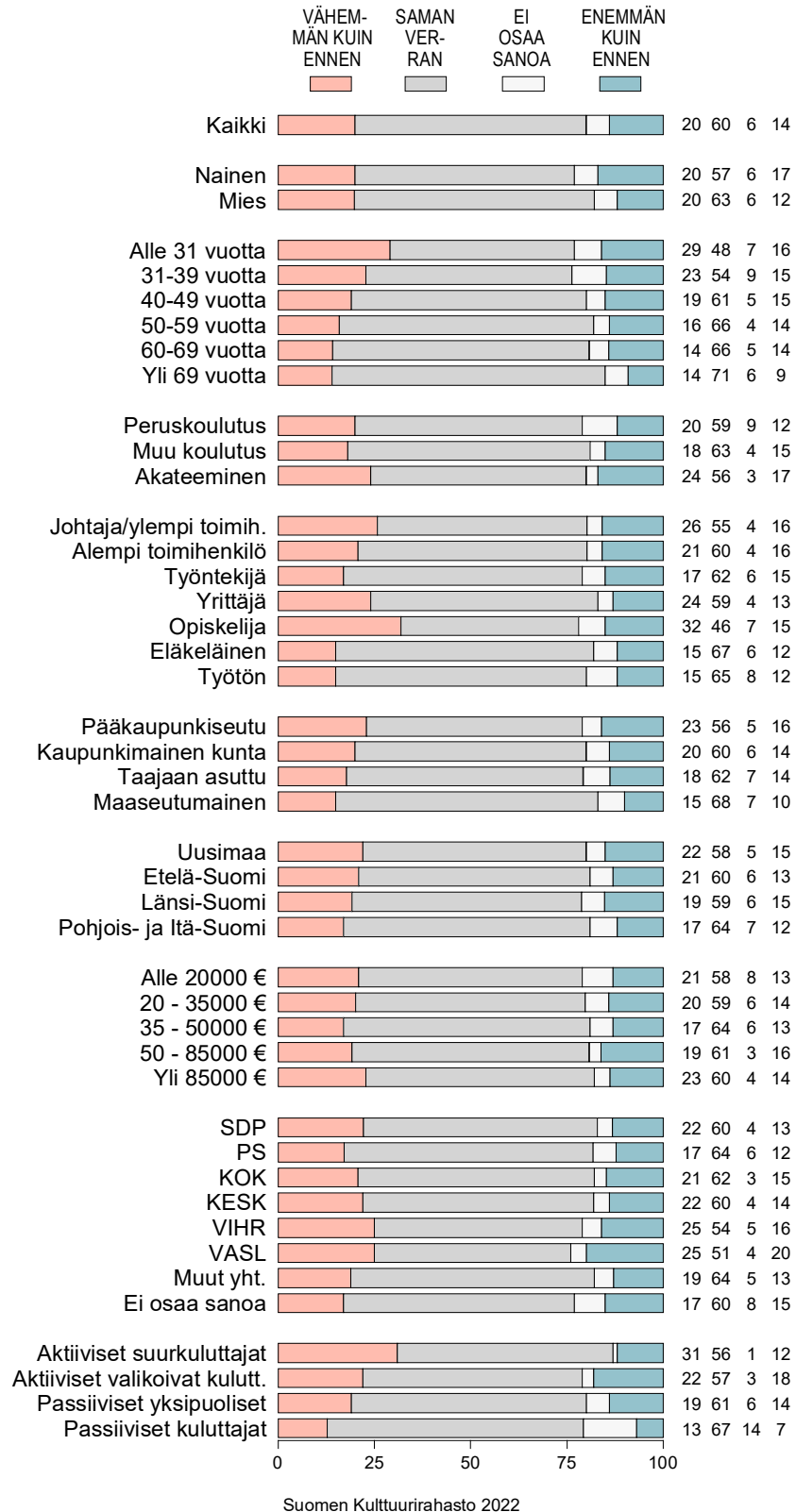
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 11-1. KUN VERTAA TILANNETTA KORONAPANDEMIAA EDELTÄNEESEEN AIKAAN, ARVIOIKO KORONANPANDEMIAN JÄLKEEN: KULUTTAVANSA KULTTUURIA YLIPÄÄNSÄ... (%).

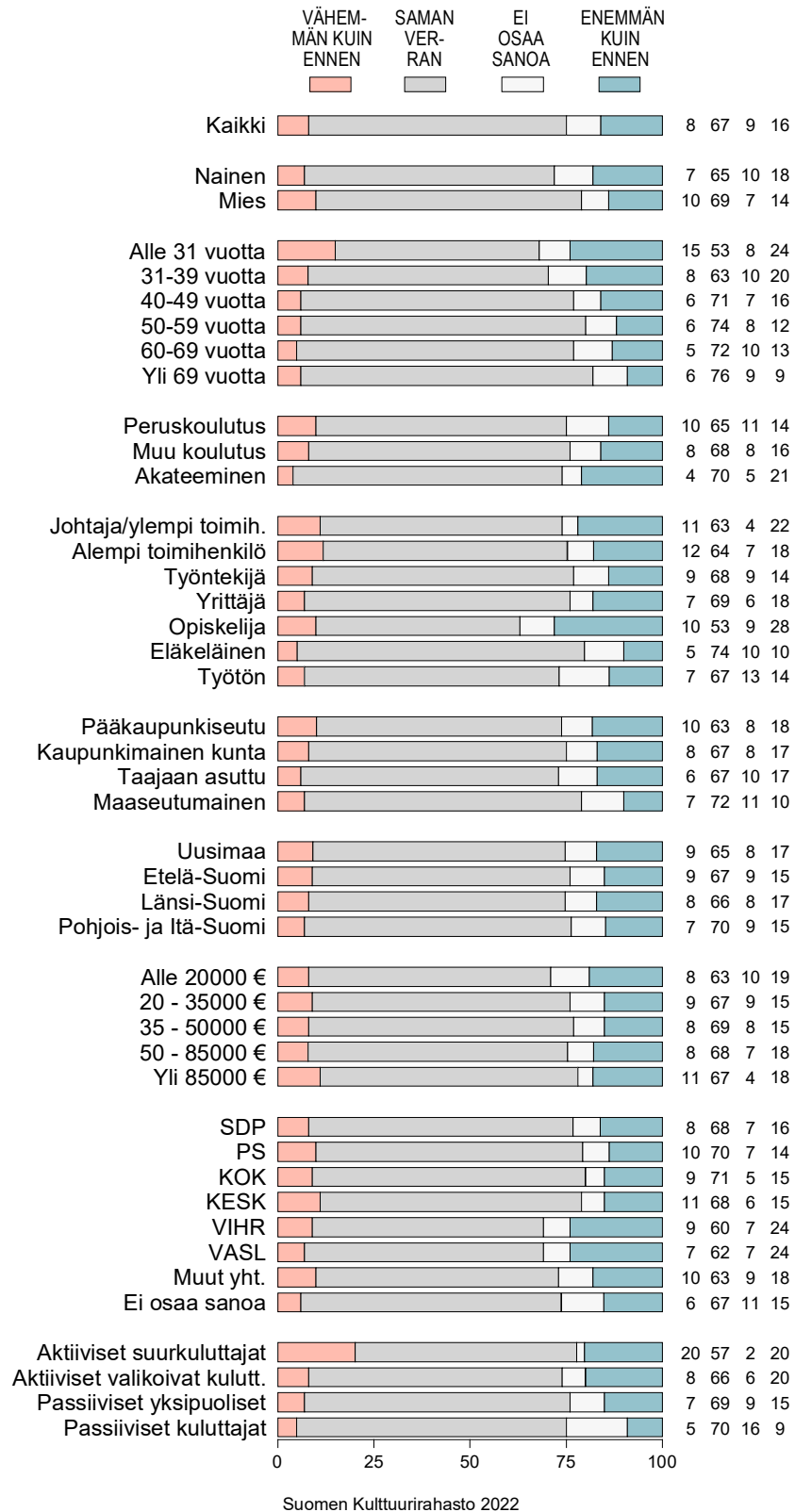
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 11-2. KUN VERTAA TILANNETTA KORONAPANDEMIAA EDELTÄNEESEEN AIKAAN, ARVIOIKO KORONANPANDEMIAN JÄLKEEN: KULUTTAVANSA KULTTUURIA KOTINSA ULKOPUOLELLA ... (%).

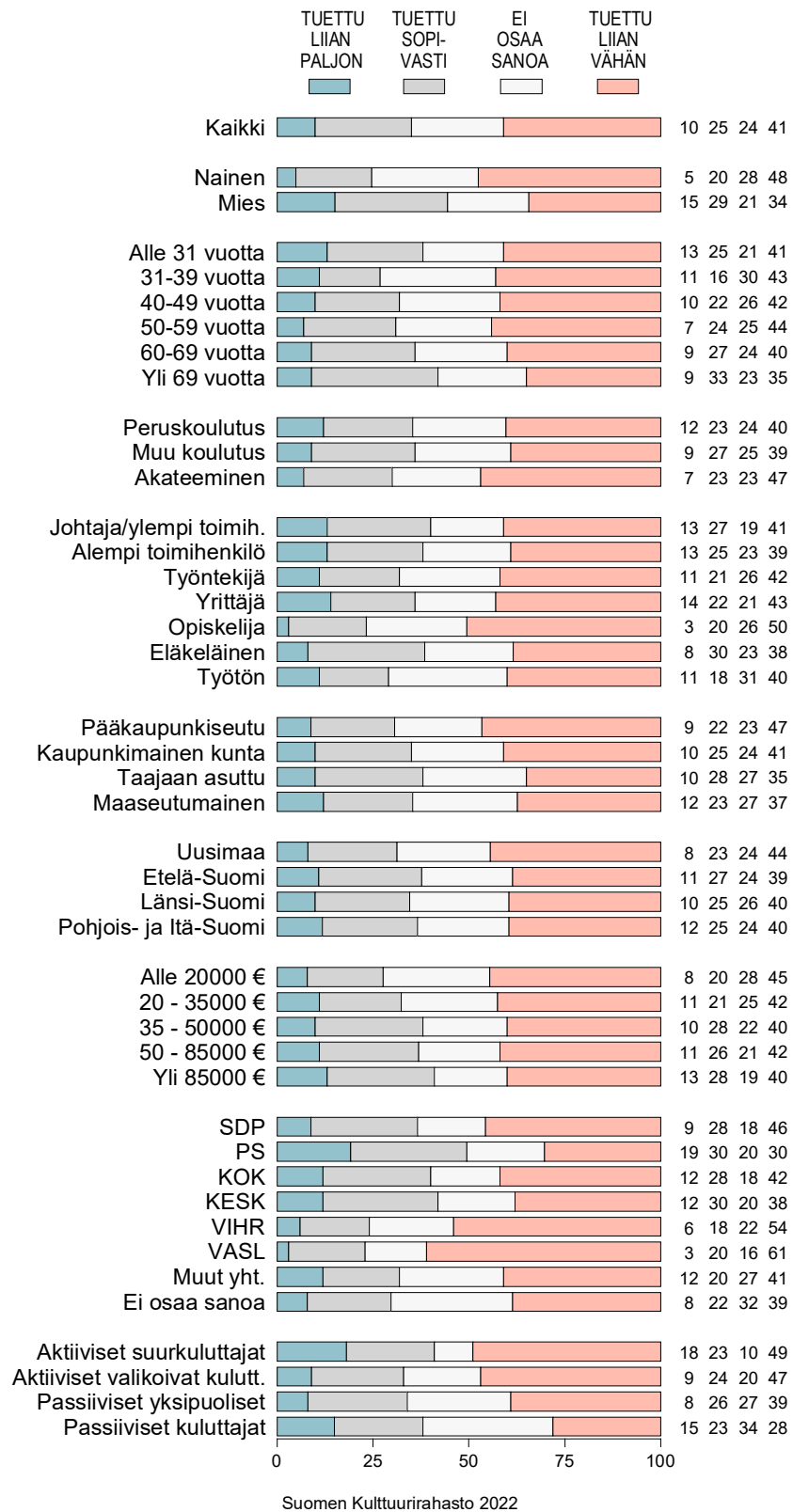
Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 11-3. KUN VERTAA TILANNETTA KORONAPANDEMIAA EDELTÄNEESEEN AIKAAN, ARVIOIKO KORONANPANDEMIAN JÄLKEEN: KULUTTAVANSA KULTTUURIA KOTOAAN KÄSIN... (%)

Suomalaiset ja kulttuuri 2022

Kuvio 12e. MITÄ MIELTÄ ON TAITEEN JA KULTTUURIALAN SAAMASTA TUESTA KORONAPANDEMIAN AIKANA (%),

TUTKIMUSLOMAKE

q001

Arvioi realistisesti, kuinka usein normaalioloissa käyt seuraavissa kohteissa tai teet seuraavia asioita:

Kerran kuussa tai useammin
 Muutaman kerran vuodessa
 Noin kerran vuodessa
 Harvemmin
 En koskaan
 En osaa sanoa

ROTATOIDAAN ARVIOINTIKOhteita

Elokuvateatteriesitys (sis. elokuvafestivaalit)
 Museossa vierailu
 Teatteriesitys
 Taidenäyttely
 Klassisen musiikin konsertti
 Tanssiesitys
 Sirkusesitys
 Oopperaesitys
 Kansanmusiikin konsertti tai tapahtuma
 Pop/rock-konsertti tai -tapahtuma
 Jazz-konsertti tai -tapahtuma
 Muu kulttuuritapahtuma (esim. kaupunginosatapahtumat, valotaidefestivaalit, katutaidefestivaalit)
 Kirjastossa vierailu
 Kokonaisen kirjan lukeminen tai kuunteleminen
 Lastenkulttuuritapahtuma

q002

On monia syitä, miksi ihmiset eivät osallistu kulttuuritarjontaan. Valitse enintään kolme tärkeintä syytä, jotka estävät sinua osallistumasta (koronapandemian lisäksi):

ROTATOIDAAN 1-11

En ole ylipäättään kiinnostunut taiteesta ja kulttuurista
 Minua kiinnostavia aiheita ei ole
 Muut harrastukset ja riennot ovat tärkeämpiä
 Sisäänpääsymaksut ovat liian kalliita
 Tilaisuuksien ajat ovat hankalia
 Oma arki on liian kiireistä
 Tapahtumatarjonnasta ei saa riittävästi tietoa
 Matkat ovat liian pitkiä
 Ei ole sopivaa seuraa
 En tunne oloani miellyttäväksi, en tiedä miten toimia
 Terveydelliset syyt
 Jokin muu syy
 En osaa sanoa

q003

Eri taiteen aloilla on eri tehtäviä, jotka voivat kaikki olla tärkeitä. Kuinka tärkeiksi taiteen tehtäviksi koet seuraavat asiat?

- Tärkeä
- Melko tärkeä
- Ei kovin tärkeä
- Ei lainkaan tärkeä
- En osaa sanoa

ROTATOIDAAN ARVIOINTIKOhteita

Tuoda viihdytystä tai lohtua arkeen
 Kiinnittää huomiota yhteiskunnallisiin epäkohtiin ja kritisoida niitä
 Johdattaa syvälliseen ajatteluun tai näkemään asiat uudella tavalla
 Yhdistää ihmisiä yhteisten kokemusten avulla
 Avata tunteita ja tunnelukkoja
 Tuottaa esteettisiä kokemuksia
 Tuottaa taloudellista lisäarvoa
 Provosoida ihmisiä ärsyttämällä
 Tuoda esiin yhteiskunnallisia tai esteettisiä ihanteita ja tavoitteita
 Edistää ihmisten hyvinvointia ja terveyttä
 Uskaltaa rikkoa rajoja ja kyseenalaistaa pyhinä pidettyjä asioita
 Kuvata maailmaa sellaisena kuin se on
 Laajentaa yleissivistystä
 Lisätä suvaitsevaisuutta
 Tuottaa uutta tietoa

q004

Seuraavassa on joukko taidetta ja kulttuuria koskevia väittämiä, joista voidaan olla monta mieltä. Missä määrin olet samaa tai eri mieltä niiden kanssa?

- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä
- En osaa sanoa

ROTATOIDAAN ARVIOINTIKOhteita

Rahoitusta tulee kohdistaa asiantuntijoiden ja toisten taiteilijoiden arvostamaan taiteeseen, vaikka sillä olisi pieni yleisö
 Taidetta tulee tukea verovarosta, jotta siitä nauttiminen olisi mahdollista kaikille
 On tärkeää, että suomalaisilla on asuinpaikasta riippumatta tasa-arvoinen mahdollisuus harrastaa taidetta
 Taide on useimmissa tapauksissa erotettavissa viihteestä
 laajempien kansalaispiirien edustajien tulee päättää taiteen rahoituksesta ammattilaisten rinnalla
 Kulttuurilaitosten tarjonta on minulle ja hyvinvoinnilleni tärkeää
 Taiteilijoiden pitäisi kohdistaa sanottavansa enemmän yleisölle kuin kollegoille ja kritikoille
 Kriitikoiden mielipide vaikuttaa siihen, miten arvostan taideteoksia
 Rahoitus tulee kohdistaa harvemmille taiteilijoille tarjoten heille paremmat työskentelyedellytykset
 Yhteiskunnan kustantama palveluseteli (sote-palveluiden tapaan) olisi hyvä tapa antaa yleisön vaikuttaa taiteen rahoitukseen
 Julkisen tuen ohessa taidelaitosten pitäisi hankkia nykyistä enemmän rahaa suoraan yleisöltä

q005

Mitä kaikkea teatterissa tulisi olla, jotta kävisit siellä useammin?

Valitse alla olevista enintään viisi sinulle tärkeintä vaihtoehtoa.

ROTATOIDAAN 1-9

Kärjistävän huumorin keinoin esitettyä kritiikkiä yhteiskuntaa tai ihmistä kohtaan

Viihdyttävää huumoria

Tunteisiin vetoavaa draamaa

Yhteiskunnallisten ongelmien oivaltavaa analyysiä

Kevyitä musikaaleja

Realistista kuvausta historiasta tai nykypäivästä

Surrealismia

Klassikkonäytelmiä yleisinhimillisistä aiheista

Klassikkojen modernisointeja

Jotain muuta, mitä? _____

En kävisi vaikka olisi mitä

En osaa sanoa

q006

Kuinka tärkeänä pidät sitä, että seuraavaa taide- ja kulttuuritarjontaa olisi tarjolla omalla asuinpaikkakunnallasi?

Tärkeää

Melko tärkeää

Ei kovin tärkeää

Ei lainkaan tärkeää

En osaa sanoa

ROTATOIDAAN TAIDE- JA KULTTUURIMUOTOJA

Teatteri

Ooppera

Taidemuseo

Muita museoita

Konserttitalo tai klassisen musiikin konserttitarjontaa

Muuta kuin klassisen musiikin konserttitarjontaa

Musiikki-, tanssi- tai taidekoulu

Kansalaisopisto, jossa voi harrastaa taidetta ja kulttuuritoimintaa

Järjestöjä, jotka tarjoavat mahdollisuuden harrastaa taidetta ja kulttuuritoimintaa

Kuoro, harrastelijaorkesteri tai harrastelijateatteri, johon voisi osallistua

Tanssiesityksiä

Elokuvateatteri

Kirjasto

Kirjakauppa

Musiikkikauppa

Taide- ja kulttuuritapahtumia

Lastenkulttuurin tapahtumia

q007

Kuinka usein matkustat yli 100 km:n päähän käydäksesi konsertissa, teatterissa, taidenäyttelyssä tai kulttuuritapahtumassa?

- En koskaan
- Harvemmin kuin kerran vuodessa
- 1-2 kertaa vuodessa
- Useammin
- En osaa sanoa

q008

Millainen kulttuurijournalismi ja -tiedonvälitys on sinulle tärkeää?
Kerro, kuinka tärkeänä pidät kutakin seuraavista.

- Tärkeä
- Melko tärkeä
- Ei kovin tärkeä
- Ei lainkaan tärkeä
- En osaa sanoa

ROTATOIDAAN ARVIOINTIKOhteita

- Taidearvostelut eli kritiikit
- Taiteilijoiden haastattelut ja esittelyt
- Taidemaailman uutiset
- Taidemaailman rakenteita taustoittavat artikkelit
- Kohuja ja henkilöristiriitoja käsittelevät jutut
- Taiteen sisältöä pohtivat laajat artikkelit
- Taiteen yhteiskunnallisia vaikutuksia käsittelevät jutut
- Julkisuuden henkilöiden (poliitikot, urheilijat jne.) taidevalintoja ja -näkömymiä taustoittavat haastattelut
- Alakulttuureja ja taidemaailman marginaaleja käsittelevät jutut

q009

Miten koronapandemia on muuttanut kulttuuritottumuksiasi? Sanoisitko, että olet pandemian aikana...

- Vähemmän kuin ennen pandemiaa
- Saman verran kuin ennen pandemiaa
- Enemmän kuin ennen pandemiaa
- En osaa sanoa

- Kuluttanut kulttuuria ylipäänsä
- Lukenut kirjoja
- Käyttänyt suoratoistopalveluita tai tallenteita

q010

Entä onko koronapandemia muuttanut kulttuuritottumuksiasi eli sitä, miltä kulttuurimuotoja olet kuluttanut kun vertaat tilannetta aikaan ennen koronapandemiaa.

- Koronapandemia on muuttanut kulttuuritottumuksiani paljon
- Koronapandemia on muuttanut kulttuuritottumuksiani hiukan
- Koronapandemia ei ole muuttanut kulttuuritottumuksiani juurikaan
- Koronapandemia ei ole muuttanut kulttuuritottumuksiani lainkaan
- En osaa sanoa

q011

Kun vertaat tilannetta koronapandemiaa edeltäneeseen aikaan, arvioitko koronapandemian jälkeen...

Vähemmän kuin ennen koronapandemiaa
Saman verran kuin ennen koronapandemiaa
Enemmän kuin ennen koronapandemiaa
En osaa sanoa

Kuluttavasi kulttuuria ylipäänsä
Kuluttavasi kulttuuria kotisi ulkopuolella
Kuluttavasi kulttuuri kotoasi käsin

q012

Mitä mieltä olet taiteen ja kulttuurialan saamasta tuesta koronapandemian aikana? Taidetta ja kulttuurialaa on...

ROTATOIDAAN 1-2

Tuettu liian vähän
Tuettu liian paljon
Tuettu sopivasti
En osaa sanoa

q014

Lopuksi kaksi vapaamuotoista kysymystä.
Kerro ensin lyhyesti koskettavain taidekokemuksesi.

AVOIN VASTAUS: _____
En osaa sanoa

q015

Välitä vielä lyhyet terveiset kulttuurin rahoituksesta päättävälle.

AVOIN VASTAUS: _____
En osaa sanoa